

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

En Slægtskrønike

Jep Mathæus Holdt
&
Helene Marie Jensen

Deres aner
&
efterkommere

Bind 2

Ib Holdt
&
Carl Johan Gerlach

En slægtskrønike

Jep Mathæus Holdt
&
Helene Marie Jensen

deres aner & efterkommere

Bind 2

Ib Holdt & Carl Johan Gerlach

En slægtskrønike

Jep Mathæus Holdt
&
Helene Marie Jensen

deres aner & efterkommere

Bind 2

”En slægtskrønike”
er sat med Times New Roman

Brothers Keeper er anvendt som system til dataregistrering og udskrift af
grunddata

Forsiden: Jep Mathæus & Helene Holdts gård i Hjolderup - maleri

Bagsiden: udskrift af Hjordkær Kirkebog anno 1689

Kort side 351 og 352 er gengivet med tilladelse
© Kort & Matrikelstyrelsen (A. 134-00)

Tryk: flex-i-print, Vejle 76 40 00 15

ISBN 87 - 988084 - 1 - 9

2. udgave, 1. oplag
Maj 2003

Udgiver

Holdt, Ib
Hjortebjergvej 13
5230 Odense M
Tlf: 66 12 25 72
E-mail: holdt.rossen@ibmail.dk

Carl Johan Gerlach døde den 3 februar 2002. På trods af en fremskreden sygdom arbejdede Carl Johan med stor engagement og interesse med de mange nye oplysninger i Holdtslægtens historie.
Hans store sans for systematik og behandling af dataer præger hele bogen.

Odense d. 25. 3 2003. Ib Holdt

Indholdsfortegnelse

Bind 1

Kapitel 1- 5

1. Hovedkilder og anvendelse	s.	10
2. Slægtsoversigt	s.	13
3. Holdt – anerne på Løjt	s.	26
4. De sjællandske bønder	s.	79
5. Den ”yngre” Wielandt slægt	s.	154

Bind 2

Kapitel 6- 11

6. Den ”ældre” Wielandt og Tisdorph slægt	s.	224
7. Slægten Let & Unkersen	s.	242
8. Slægten Mule & Kotte	s.	255
9. Slægten Rosenvinge & Friis	s.	301
10. Slægten Nissen Petersen	s.	320
11. Jep M. & Helene Holdt & efterkommere	s.	365

Efterskrift s. 410

Bagerst : Efterslægts tavle

Supplementsbind

Kapitel 4b, 12 og 13

4b. Bjerrede slægten og Fladså slægten	s.	21
12. Møller- og Helvad slægten	s.	38
13. Den ”ældre” Schiött slægt	s.	54

Den “ældre” Wielandt
&
Tisdorphf slægt
Tavle ane # 112

6. Tavle ane # 112: Jacob Ludvig Wielandt

<u>Jochum Wielandt</u>		Født OMK 1610 #448	
		Død 1681	
		Skomager i København	
<u>Christopher Wielandt</u>			
Født 1647 #224			
København			
Gift 1682			
beg. 14 OKT 1729			
Vester Skjerminge			
Præst & Provst			
i Vester Skjerminge			
			#449
<u>Jacob Ludvig Wielandt</u>			
Født 18 OKT 1686 #112			
Vester Skjerminge			
Død 26 SEP 1739			
Espe			
Degn i Espe 1736-1739			
← Kap 5 Tavle ane # 14			
# ane 112			
<u>Jacob Ludvigsen</u>			
Født 29 NOV 1627 #450			
Sorø			
Gift 10 DEC 1654			
Odense			
Død 27 JAN 1684			
Horne			
Præst i Horne			
Provst i			
Sallinge Herred			
<u>Maren Svendsdatter</u>			
Død 1677 #451			
<u>Mikkel Henriksen Tisdorph</u>			
Død 1598 #1800			
Roager			
Præst i Roager			
<u>Ludvig Mikks Tisdorph</u>			
Født 1595 #900			
Roager			
Gift 15 OKT 1626			
Død 22 SEP 1643			
Odense			
Præst i Sorø &			
Odense Frue Kirke			
<u>Maren Nielsdatter</u>			
Født APR 1604 #901			
Begravet 11 DEC 1682			
Odense			
<u>Niels Jacobsen Let → Kap 7</u>			
Død FØR 1607 #1802			
Købmand i Odense			
<u>Karen Jørgensdtr Let</u>			
Født 14 SEP 1580 #1803			
Død 20 DEC 1679			
Odense			
<u>Peder Svendsen</u>			
Skåne #1804			
Forpagter			
<u>Svend Pedersen</u>			
Født 1590, Skåne #902			
Gift 12 OKT 1628			
Død 03 JUL 1636			
Odense			
Rektor/ professor			
Odense Katedralskole			
<u>Jørgen Hansen Mule → Kap 8</u>			
Født 1569 #1806			
Død 06 JUL 1634			
Borgmester i Odense			
<u>Karen Jørgensdtr Mule</u>			
Død 1646 #903			
Nørre Broby			
<u>Barbara Mogensdtr → Kap 9</u>			
Født 21 SEP 1578 #1807			
Død 28 MAR 1634			

Kapitel 6: Den "ældre" Wielandt & Tisdorph slægt

Anefølge

1. Jens Frederik Riddermand-, Jep Madsen -, Jakob -, Marie Botille -, Viggo - & Johannes Holdt (Kap 11) .

Forældre

3. Helene Marie Jensen f. 03 JUN 1875, Gram, d. 15 SEP 1953, Bjolderup (Kap 11)

Bedsteforældre

7. Marie Frederikke Ernestine Wielandt f. 26 JUL 1846, Gram, d. 1933 (Kap 4)

Oldeforældre

14. Jens Frederik Riddermann Wielandt f. 27 SEP 1809 Vellinggaard, Smidstrup døde 08 APR 1898, Gram (Kap 5)

Tipoldeforældre

28. Morten Møller Wielandt f. 22 AUG 1780, Boller døde 19 SEP 1816, Vellinggaard, Smidstrup (Kap 5)

Tip-2-Oldeforældre

56. Frederik Ludvig Christian Wielandt f. 9 AUG 1739, Espe, døde 02 SEP 1803, Boller (Kap5)

Tip-3-Oldeforældre

112. **Jacob Ludvig Wielandt** f. 18 OKT 1686, Vester Skerninge, stilling Degn i Espe, g. 19 MAR 1731 i Herringe Sogn med Hedevig Dorthea Johansdatter Post, f. OMK 1712, ,¹ begr. 31 AUG 1788. Jacob døde 26 SEP 1739, Espe. **Samme person som Kap 5 ane # 112. Beskrivelse findes i Kap 5.**

Tip-4-Oldeforældre

224. **Christopher Jochumsen Wielandt** f. 1647, København,² stilling Præst, Provst, g. 1682, **Pernille (Petronelle) Jacobsdatter**, f. 19 JUN 1661,³ begravet 16 JAN 1721, Vester Skerninge.⁴ Christopher begravet 14 OKT 1729, Vester Skerninge.

6. Den "ældre" Wielandt & Tisdorph slægt

Christopher Jochumsen Wielandt:

Student København 1668, Præst i Vester Skerninge og Ulbølle 19 feb. 1681.
Magister 1700, Provst i Sallinge Herred 1713.

Christopher Wielandt blev født i København i 1647 og han døde i Vester Skerninge i 1729. Faderen Jochum Wielandt, der var hofskomager hos Chr.IV, havde to sønner, måske var der flere børn. Den ældste sejlede og handlede på Island. Han hed Peter Wielandt. Den næstældste Christopher Wielandt blev student i 1668. I 1681 kom han som sognepræst til Vester Skerninge og Ulbølle på Sydfyn. Vester Skerninge pastorat ligger i Sallinge Herred.

Når en ung præst starter bliver han jo indsat af herredets provst. Provst for Sallinge provsti var på den tid Jacob Ludvigsen i Horne. Den nye præst må have bekommet provsten vel, for inden et år blev han gift med dennes datter, Petronella eller Pernille Ludvigsdatter. Christopher Wielandt nøjedes ikke med at prædike og med at passe landbruget, som jo hørte til præstegården, han fortsatte med at studere, og i 1700 blev han magister. Han var da 53 år gammel. Wielandt var en god økonom med orden i sine sager, forsigtig og nøjeregnende med sine penge. På landsarkivet i Odense ligger hans regnskaber og notater om avlen, om vejret, ja, om stort og småt. Wielandt holdt skole i præstegården for nogle af familiens børn og samtidig for sine egne. Det var brydende, for selv om svigerinden i København og svogeren i Odense, som skreven står i Wielandts dagbog, "lovet at fornøje for børnenes kost, seng, klædetvæt, ild, lys og behørigt tilsyn og røgt, men betalte intet". Da senere Wielandts sønner bor i Odense i svogers hus "afkorter jeg, ligesom han for sit barn betaler".

Når og det skete, at det bedre borgerskab i familien manglede kontanter, så kom de til Vester Skerninge med sølvskåle og sølvfade, og så lånte de penge mod at sætte tingene i pant, selvfølgelig "imod tilbørlig rente efter den dem derpå givne seddel".

Christopher Wielandt passede sin dont, pligtopfyldende og stilfærdigt. Han holdt af sine børn, og han bekymrede sig for sin familie, som da hans datter Marie Christine i København havde holdt hus hos svigerinden fra sit fjortende år – først i 7 år hos sin farbror og hans kone og derpå i 1½ år for konen alene – og hun "ikke længere kunne holde det ud" og rejste hjem, bebrejdede Wielandt svigerinden det passerede. En enkelt gang mediterer han lidt resignerende i sin dagbog, hvor han en gang skriver, "at han har følt at have været et lys til at tjene andre, men fortæret sig selv".

6. Den “ældre” Wielandt & Tisdorph slægt

Ikke alle præster var ydmyge i deres kald og stand. Da et quindemenneske Anne Hansdatter udi hoer har avlet to børn, nægter præsten i Vester Aaby at døbe børnene, som nu bor hos bedsteforældrene, men da døber Wielandt dem i Ulbølle Kirke, og det giver ham megen ballade. Anne Hansdatter stikker af med børnene til nye eventyr, og Wielandt får deraf megen besvær. I året 1713 skulle der være provstvalg i Sallinge Herred. I en skrivelse til præsterne anbefaler biskoppen varmt Christopher Wielandt, som havde været viceprovst til ”sin Kirkes gafn og beste”. Ved dette valg kom nu de herrer sognepræsters fromhed og ærgerrighed rigtigt frem. Da biskoppen forespørger alle præster om deres mening om en ny provst, vægrer de sig alle. De giver sig til kende med intetsigende erklæringer. Da rundsendelsen kommer til den ældste, skriver han, at han undrer sig over, at hans yngre kolleger, som jo ellers ikke plejer at være vilde med at lade sig sætte i rette af de ældste præster, her skubber alt fra sig. Han foragter dem og beder nu biskoppen om at ordinere den velærværdige, hæderlige og højlerde mand, magister Christopher Wielandt til ”vores fælles herredsprovst”. Det kommer nu til en ny runde, og da de yngre præster ser skriften på væggen, er der ingen ende på, hvordan de pludselig kan udtrykke sig i baroksvulstige vendinger. Christopher Wielandt bliver provst, og biskoppen tilskriver ham et hjerteligt brev – og ”såsom praxis skal være, at når nogen udi landemodet til provst vorder ordineret, prædiker han samme dag, så vil Eders Velærværdighed behage sådan gudstjeneste på Eders ordinationsdag onsdag den 26. april 1713 her udi St. Knuds Kirke at forrette”.

I 1721 døde Pernille Jakobsdatter, og hun blev begravet i Vester Skerninge Kirke i en egetræskiste. De sidste år Christopher Wielandt bestred embedet som provst i Sallinge Herred måtte han antage en kapellan til hjælp. Det blev Lambert von Haven, som giftede sig med Wielandts datter Maren.

Christopher Wielandt havde livet igennem været yderst nøjeregnende i sine pengesager, hvilket ikke kunne siges om hans svigersøn. Da Wielandt var død, lykkedes det for von Haven på ni år at sætte alt over styr. Han kom hurtigt i dyb gæld og døde dybt fornedret og desillusioneret. Enken Maren måtte flytte ud af præstegården, og hun boede indtil sin død i 1774 i et lille fæstehus som hørte til Egeskov Gods, i stor fattigdom med en årlig pension på 18 Rgd. og 2 Mark.

Da Christopher Wielandt i en alder af 81 år stadig havde sit embede som sognepræst og provst, fik han et lille barnebarn i præstegården, Frederik Christian von Haven. Denne gamle lærde og bundhæderlige mand, som med stor flid og grundighed i en alder af 53 år blev magister, skulle i sit barnebarn

6. Den "ældre" Wielandt & Tisdorph slægt

finde sin absolutte modsætning, men heldigvis nåede han ikke at erfare det. Legende let blev Frederik Christian teologisk kandidat som 21 årig og magister i sprogvidenskab kun 23 år gammel, og han blev Danmarks absolut førende ekspert i orientalske sprog i sin samtid. Christopher Wielandt var og ønskede at være et eksempel til efterfølgelse i fromhed, beskedenhed, nøjsomhed, flid og lærdom. Han levede helt i sit kald og i sit landbrug, og han holdt skole og lærte sine børn at regne og skrive samt sprogene tysk og fransk. Hans barnebarn Frederik Christian von Haven udviklede sig til at blive en begavet leviemand, der førte sig frem på fejlfrit, formfuldendt fransk. Videnskabelige studier syntes for ham mere at være et behageligt tidsfordriv end et kald. Frederik Christians lys brændte ikke for andre – han var en usædvanlig begavelse og en ekstrem selvoptaget person.

Frederik Christian von Haven overlevede ikke sin mor. Han døde den 23. maj 1763 i Mokka i Yemen i "Det lykkelige Arabien" af malaria, som en lidet prisværdig deltager i Carsten Niebuhr's uheldige ekspedition. Vores slægt har intet med von Haven at gøre, og han er udelukkende brugt til belysning af sin morfar Christopher Wielandt.

Som kilder til denne artikel er brugt:

1. Böttiger, L: Vester Skerninge, Ulbølle og omegn. Præster og samtidigt, 1924.
2. Erik Guldagers oversatte "Et provstevalg i Salling Herred 1713". (ikke offentliggjort, men velvilligt stillet til rådighed)
3. Erik Guldagers oversatte "Christopher Wielandts regnskaber og notater 1681-1729". (ikke offentliggjort, men velvilligt stillet til rådighed)
4. Thorkild Hansen: "Det lykkelige Arabien" 1967.

Navnet Wielandt staves af Christopher selv til tider uden t, til andre tider med t. I samtidige skrifter staves ligeledes hans fornavn enten som Christopher eller som Christoffer.

Havde 3 sønner og 6 døtre:

1. Marie Christine Christophersdtr. Wielandt f. OMK 1678. Hun var 6-10 år ældre end sin yngre søster. Bestyrerinde hos farbroderen Peter Wielandt i 7 år, senere hos dennes enke i 1 1/2 år.
2. Anne Elisabeth Christophersdtr. Wielandt f. OMK 1685 g. 22 JUL 1704, Knud Werkmeister, f. 1670, Odense, stilling Sognepræst i Vejlbj, Odense Amt, begravet 19 APR 1729. Anne begravet 05 DEC 1712.

6. Den “ældre” Wielandt & Tisdorph slægt

3. Jacob Ludvig Wielandt f. 18 OKT 1686. (ane #112, kap 5)
  4. Joachim Wielandt f. 25 MAR 1688, stilling Sognepræst, g. (1) 28 JUN 1719, Karen Petræa Knudsdatter Rosmann, d. 18 MAJ 1720, g. (2) 1722, Anne Fredriksdatter v. Haven, d. 15 AUG 1747. Joachim døde 1766. Sognepræst i Fjeldsted og Hamdrup, Odense Amt.
  5. Barbara Cathrine Wielandt f. OMK 1690, g. 07 SEP 1716, Lambert Hansen Vindekilde, f. OMK 1678, stilling Sognepræst i Lyng-Uggeløse, d. 16 APR 1760. Barbara døde 1732.
  6. Christian Wielandt. f. OMK 1693. Døde ung.
  7. Elisabeth Cathrine Wielandt. f. OMK 1694, g. 1727 ved kongebrev med Kornet Johan Hieronymus Friederichsen.
  8. Birgithe Marie Wielandt. F. OMK 1696.
  9. Maren Wielandt f. OMK 1697, g. 18 MAJ 1725, Lambert v. Haven, f. 1695, Odense, stilling Sognepræst, d. 07 MAR 1738. Maren døde 1774. Lambert v. Haven: Sognepræst i Vester Skerninge. Efterfølger Christopher Wielandt. Beskikket i embedet 7 år før svigerfaderens død.
225. **Pernille (Petronelle) Jacobsdatter** f. 19 JUN 1661,⁵ begravet 16 JAN 1721, Vester Skerninge.⁶

Tip-5-Oldeforældre

448. **Jochum Wielandt** f. OMK 1610, stilling Kongens Skomager, d. 1681.

Jochum Wielandt:

Kongens Skomager. Stod på volden 1659 med 2 svende og 2 drenge som han selv bevæbnede. Var oldermænd for garverlauget og skomager med privilegium til at brænde karduan. Husede en del hollandske tropper, da den hollandske flåde nåede København.

Af Jochums Wielandts børn kendes (kilde: Ejnar Wielandts Slægtsregister) :

- Christopher Wielandt (1647-1729) - indgår i anefølgen.
- Peter Wielandt (1653-1702), han var skipper og købmand på Island. En søn er Jochum Wielandt, Kancelliråd og den 1. udgiver af Berlingske Tidende.

6. Den "ældre" Wielandt & Tisdorph slægt

450. **Jacob Ludvigsen af Sorø (Tisdorph)** f. 29 NOV 1627, Sorø,⁷ stilling Præst i Horne 3 FEB 1653, g. 10 DEC 1654, i Odense, **Maren Svendsdatter**, d. 1677. Jacob døde 27 JAN 1684, Horne. Provst i Sallinge Herred.
451. **Maren Svendsdatter** d. 1677.

Tip-6-Oldeforældre

900. **Ludvig Mikkelsen Tisdorph** kaldet Tisdorph af Roager f. 1595, Roager,⁸ stilling Sognepræst Odense Vor Frue Kirke, g. 15 OKT 1626, **Maren Nielsdatter**, f. APR 1604,⁹ begravet 11 DEC 1682, Odense Vor Frue Kirke.¹⁰ Ludvig døde 22 SEP 1643, Odense.

Ludvig Mikkelsen Tisdorph:

Immatrikuleret ved Kbh. Universitet 1613. Magister 9. maj 1625, præsteviet 11. maj 1625 i Sorø, 18. juni 1632 sognepræst i Vor Frue Kirke Odense. Embedet som sognepræst i Odense skete ved mellemkomst af svigermoderen Karen Let.

Fik i alt 4 sønner og 4 døtre, hvoraf i præstestanden:

- Jacob Ludvigsen, var præst i Horne og provst i Sallinge Herred.
- Just Michael Ludvigsen, var præst i Faaborg.
- Bertel Ludvigsen, præst i Assens, var provst i Baag Herred.
- Maren Ludvigsdatter gift med H. Hansen, L. H. Hjort, N. Safs, alle var præster i Skamby.
- Abel gift med L. P. Grindsteen, var præst i Udby.
- Rebekka gift med H. Sperling og U. J. Scheldorph, begge var præster i Bogense.

Ludvig Mikkelsen Tisdorph skal lige inden sin død i 1643 være kaldet til biskop over Ribe Stift.

901. **Maren Nielsdatter** f. APR 1604,¹¹ g. (1) 15 OKT 1626, **Ludvig Mikkelsen Tisdorph**, kaldet Tisdorph af Roager f. 1595, Roager,¹² stilling Sognepræst Odense Vor Frue Kirke, d. 22 SEP 1643, Odense, g. (2) 1643, i Odense, **Niels Pedersen Brun**, f. 1611, Nykøbing Falster, stilling Sognepræst, d. 12 AUG 1670. Maren begravet 11 DEC 1682, Odense Vor Frue Kirke.¹³

6. Den "ældre" Wielandt & Tisdorph slægt

Maren Nielsdatter:

Maren Nielsdatter er datter af Niels Let og Karen Jørgensdatter Let. Efter Ludvig Mikkelsens død bliver hun gift igen med præsten Niels Brun, sognepræst i Nykøbing Falster, som dengang også hørte til Fyns Stift. Hun får også børn med Niels Brun.

Under 10 OKT 1636 i Odense tingbog (1635-1636 fol.175) er indført et arveafkald, "hvorefter sognepræst til Vor Frue Kirke i Odense Ludvig Mikkelsen, Maren Nielsdatters første mand, og Jacob Nielsen på Brolykke, giver afkald for, hvad sidstnævnte på egne og førstnævnte på sin hustrus vegne kunde arve efter deres salig fader Niels Let og deres salige søster Bodil Nielsdatter. "

Den kendte historiker A.D. Jørgensen har i sin bog "Niels Stensen, et Minde-skrift", 1884 grublet over Niels Stensens herkomst. Ifølge ham skal han være et barnebarn af Niels og Karen Let, og han skal være opkaldt efter Niels Let. Også Jakob Vinsløv, den kendte læge, er oldebarn af Karen Let og barnebarn af Maren Nielsdatter.

902. **Svend Pedersen** f. 1590, Skåne, stilling Rektor, Professor,¹⁴ g. (1) 08 DEC 1622,¹⁵ **Maren Jacobsdatter Vejle**, f. 06 NOV 1574, d. 1626, Odense, begravet 23 APR 1626, g. (2) 12 OKT 1628, i Odense, **Karen Jørgensdatter Mule**, d. 1646, Nørre Broby. Svend døde 03 JUL 1636, Odense.

Svend Petersen:

Skånsk borgersøn. Skolegang i Helsingborg og Helsingør. Student 1610. Udnævnt som Odense Katedralskoles første konrektor i 1618. Hushovmester hos Holger Rosenkrantz, i udlandet med sønnen Jørgen. Udnævnt til rektor 1621. Påsken 1630 tilbragte han på Rosenholm. Han ejede en gård på Albanitorv, hvor han havde disciple boende, deriblandt den 16 årige Knud Skeel. Efterlod sig en formue i guld og sølv, værdi 1200 Rdl.

Gift 1.gang 08 DEC 1622 i Odense med Maren Jacobsdatter Vejle f. 06 NOV 1574 d. 1626 i Odense. Ingen børn. Gift 2.gang 12 OKT 1628 med Karen Jørgensdatter Mule. 3 børn:

1. Maren Svendsdatter (indgår i anefølgen)
2. Birgitte Svendsdatter
3. Jørgen Svendsen Mule

Uddrag fra : Odense Katedralskoles historie:

Skolens første konrektor blev udnævnt i 1618. Det blev Svend Pedersen; han var en skånsk borgersøn, født i 1590. Efter skolegang i Helsingborg og Helsingør blev han student i 1610 og snart knyttet til kredsen om den lærde Holger Rosenkrantz, idet han i nogle år dels var en slags hushovmester og dels var i udlandet med sønnen Jørgen Rosenkrantz . Svend Pedersen var almindelig anerkendt for sine studier i orientalske sprog og matematik. Hans forbindelse med Holger Rosenkrantz og professor Ole Worm har nok bidraget til hans hurtige advancement. Allerede 1621 blev han skolens rektor og da gymnasiet blev oprettet, finder vi ham blandt dets første professorer. Påsken 1630 tilbragte han på Rosenholm, og forbindelsen med Holger Rosenkrantz varede til Svend Pedersens død i 1636, og om det økonomiske mellem ham og familien Rosenkrantz vidner Sofie Brahes regnskabsbog.

Forbindelsen med Holger Rosenkrantz banede vejen for Svend Pedersen til det odenseanske rådsaristokrati, og 1618 ægtede han Karen, en datter af rådmand, senere borgmester Jørgen Mule. Han holdt et udmærket bryllup for dem, men der var flere gæster med end forordningen tillod, og i rådstueretten måtte Jørgen Mule indrømme, at der havde været »en par tre eller fire personer flere end tilladt, men brylluppet stod i mit hus... brudgom og brud er ikke ført over gaden med spil til eller fra kirken. Jeg har alene på bryllupsdagen givet nogle venner et måltid mad og under samme måltid haft en liden musik med åndelige salmer, brud og brudgom er hjemført om aftenen, der klokken var syv uden spil og uden drik eller udspisen i brudehuset«. Det blev til en bøde på 200 rdl. Vi kan nok tillade os at slutte, at de åndelige salmer blev sunget af skolens disciple. Det var almindeligt, at de medvirkede ved bryllupper, andre festligheder og begravelser. Det betød for disciplene et godt måltid og en skilling ekstra; en post i Sophie Brahes regnskabsbog er da også »degnesang i Odense 1 rdl. 1 mark 8 skilling«. Svend Pedersen ejede en gård på Albani torv, stor nok til at han kunne have disciple boende. Den 16-årige Knud Skeel blev sendt til ham, han blev i løbet af et år »en mærkelig profet både i det latinske og græske sprog«; præsten i Krempe i Holsten skrev til Holger Rosenkrantz, at han havde lovet ham at få sønnen anbragt i huset hos rektoren i Odense. Ved sine ægteskaber blev Svend Pedersen en velstående mand, der efterlod sig sølv og guld til en værdi af ikke mindre end 1200 rdl.; hans efterladte bogsamling på 600 bind blev solgt til Falk Gjøre til Hvidkilde. Svend Pedersen var den første, men ikke den sidste af byens »lærde«, der giftede sig ind i rådsaristokratiet; megen surt erhvervet købmandskapital gik i løbet af 1600-tallet over på de lærdes hænder.

6. Den "ældre" Wielandt & Tisdorph slægt

Skolen havde i 1600-tallet en række dygtige og lærde rektorer. Da Svend Pedersen i 1622 blev professor, efterfulgtes han som rektor af Christen Jensen Vejle, en af tidens betydeligste pædagoger.

Hans efterfølger blev, hvad der nu synes at være blevet tradition, skolens konrektor siden 1641 Henning Christensen Achton, præstesøn fra Jordløse og student fra skolen i 1636. Henning Christensen Achton, der havde en god forbindelse til fru Ellen Marsvin, ægtede professor Svend Pedersens enke Karen Mule og blev af Ellen Marsvins datter fru Kirsten Munk kaldet til sognepræst for Nørre Broby.

903. **Karen Jørgensdatter Mule** g. (1) 12 OKT 1628, i Odense, **Svend Pedersen**, f. 1590, Skåne, stilling Rektor, Professor,¹⁶ d. 03 JUL 1636, Odense, g. (2) **Henning Christensen Achton**, f. 1613, stilling Sognepræst Nr. Broby, d. 07 DEC 1677, Nr Broby. Karen døde 1646, Nørre Broby.

Tip-7-Oldeforældre

1800. **Mikkel Henriksen Tisdorph** stilling Sognepræst Roager, d. 1598, Roager.

Mikkel Henriksen Tisdorph:

I slutningen af 1500 tallet var Haderslev lærdommens sæde i Slesvig. Kirken der, som jo i dag er domkirke, havde ret til at uddanne præster til den dansktalende del af Slesvig. Efter reformationen havde Chr.III forlagt tyngdepunktet for udbredelsen af Luthers lære fra Odense til Haderslev. Haderslev blev kaldt for Nordens Wittenberg. I Haderslev havde man et kantorei, som var tilknyttet præsteskolens der. Kantor var i 1579 - 90 **Mikkel Henriksen Tisdorph**. Tisdorph er en akademisering af lokaliteten Tyrstrup, altså Mikkel Henriksen formodes at komme fra Tyrstrup nord for Haderslev. Domkirken i Haderslev har jo ikke noget tårn, den halve by med kirken brændte ned i 1580'erne. Kirken er genopført, men uden tårn. Alt var øde og brændt. Overfor kirken ligger i dag en helsekostforretning, midt inde i den går en trappe ned til et af de gamle undervisningslokaler ved kirken, hvor der er hvælvinger og stemningsfuldt. I dette lokale formodes hr. Mikkel at have undervist. Mikkel Henriksen Tisdorph blev præst i Roager, Hviding Herred ved Ribe fra 1590-98. Hvem han var gift med ved vi ikke.

6. Den "ældre" Wielandt & Tisdorph slægt

Sønner:

- Ludvig Mikkelsen Tisdorph, sognepræst Odense Vor Frue Kirke og Seden Kirke (indgår i anefølgen)
- Henrik Mikkelsen Tisdorph, sognepræst Sct. Hans Kirke Odense

1802. **Niels Jacobsen Let** stilling Købmand, g. **Karen Jørgensdatter Let**, f. 14 SEP 1580,¹⁷ d. 20 DEC 1679, Odense.¹⁸ Niels døde FØR 1607.¹⁹

1803. **Karen Jørgensdatter Let** f. 14 SEP 1580,²⁰ g. (1) **Niels Jacobsen Let**, stilling Købmand, d. FØR 1607,²¹ g. (2) FØR 1610, **Berthel Wichmand**, stilling Købmand, d. FØR 1625. Karen døde 20 DEC 1679, Odense.²²

Karen Jørgensdatter Let:

Karen Let er født den 14. september 1580, og hun dør den 20. december 1679, det vil sige 99 år gammel. Hun er først gift med Niels Let og siden med Købmand Berthel Wichmand. Hun får børn i begge ægteskaber.

Jens Bircherods dagbog 1679: "20. december døde i Odense Karen Jørgensdatter Leth, Sal: Berthel Wichmands efterlatte enke kl imod 1 eftermid. Anno viduiatis 57, ætatis vero centesimo. Thi hun er fød ibidem an. 1580 d. 14. September. Hun vaar førend hun døde Moder, Farmoder, Mormoder, Oldemoder og Old-Oldemoder af 137 Børn og blandt denem mange fornemme Stands-Personer, både geistlige og verslige."

Hvem er så Karen Jørgensdatter Let. Som det fremgår af Bircherods dagbog, skal det være Berthel Wichmands efterladte hustru. Berthel var gift med Karen Let. Da Karen dør er hendes tilstand så ringe, at nogle af arvingerne på Odense byting 26 JAN 1680, afstår fra arv og gæld efter deres "gamle og høyaldrede salig Moder Karen Jørgensdatter Lett". Det er Hans Wichmand, Jørgen Wichmand og søsteren Maren Nielsdatter. Så det er den samme Karen Let, der er gift med Niels og siden Berthel Wichmand.

Der har gennem tiderne blandt slægtsforskere været megen spekulation om, hvem denne Karen Jørgensdatter Let mon var.

Karen Let har ikke selv gjort efterforskningen lettere ved at få skiftesagen efter hendes første mand udskudt i 30 år. Den 10 OKT 1636 står der i tingbogen, at "sognepræst til Vor Frue Kirke i Odense Ludvig Michelsen og Jakob Nielsen på Broløkke giver afkald for, hvad sidstnævnte på egne

6. Den "ældre" Wielandt & Tisdorph slægt

og førstnævnte på hustrus vegne kunne arve efter deres salige fader Niels Let og deres salige søster Bodil Nielsdatter." (Kilde: Odense Tingbog 1635-36. Fol.175)

At Karen Let i 1654 i tingbogen i Kerteminde giver afkald på del i arv efter sognepræsten dør, Anders Jørgensen Mand, er det på sin forlængst afdøde første mands vegne. Karen Let er altså datter af en ukendt Jørgen Let, og hun blev gift omkring 1600 med Niels Let, der levede i 1606, men var død i 1607. Han var søn af Jakob Let og Marina Jørgensdatter Mand. Samtiden tog det ikke særlig tungt med stavemåden på personnavne, således staves Let i flæng Lett eller Leth.

Om Karen Let er der meget at fortælle. Alt peger på at hun var en overordentlig energisk og handlekraftig kvinde. Ved Berthel Wichmands død, fortsætter hun købmandsforretningen.

Hun var også aktiv for at skaffe sine børn fremgang. Da datteren Maren Nielsdatter gifter sig med præsten i Sorø Ludvig Mikkelsen, synes Karen Let ikke, at dette job var stort nok, så da sognepræsten ved Vor Frue Kirke i Odense Poul Andersen Medelbye dør den 9. maj 1632, forsøger hun at skaffe svigersønnen embedet. Den 27. maj opsøger hun biskoppen Hans Mikkelsen, for hos ham at opnå svigersønnens udnævnelse, og den 18. juni bliver Ludvig Mikkelsen kaldet til sognepræst ved Vor Frue Kirke i Odense.

Gennem sit ægteskab med Karen Jørgensdatter Let kommer Berthel Wichmand i byens fine selskab. I 1624 står han som ejer af en gård i 9. rode på Fisketorvets østre side, en gård som tidligere i 1607 er ejet af Karen Letsdatter (Niels's enke), og før da af Borgmester Søren Let. Så Berthel Wichmand får ikke bare adgang til det fine selskab, han får også adgang til deres formue.

"De Ældste Led af Slægten Wichmand" - uddrag (Personalhistorisk Tidsskrift 1946, artikel af Alfred Larsen)

.....Bertel Wichmand blev efterhaanden en velhavende Mand. Ved sin Død ejede han Gaarden paa Fisketorvet (Nr. 9), som han selv beboede (vurderet til 600 Rdlr.), en anden Gaard (300 Rdlr.), tre Vaaninger (200, 100 og 100 Rdlr.), tre Boder ved Bækken (tilsammen 200 Rdlr.) og en Have samme Sted. Den maa have haft en anselig Størrelse, da den er vurderet til 200 Rdlr.

6. Den "ældre" Wielandt & Tisdorph slægt

Som ovenfor nævnt ægtede Bertel Wichmand før 1610 KAREN LET, der var født Onsdagen den 14. September 1580 i Odense .....

Med Niels Let har Karen Jørgensdatter Let i hvert fald tre børn, muligvis fire, idet Anne Nielsdatter ikke figurerer alle steder:

1. Jacob Nielsen, der var forpagter af forskellige gårde, heriblandt Brolykke i 1635.
2. Maren Nielsdatter, gift 1.gang 15. Oktober 1626 med Ludvig Michelsen (Tisdorph), Sognepræst i Sorø, senere ved Vor Frue Kirke i Odense; født i Februar 1595 i Roager, død 22. September 1643 i Odense. Gift 2. gang 1643 med Eftermanden, Niels Pedersen Bruun, født 1611 i Nykøbing F., død 12. August 1670 i Odense. Hun levede endnu 12. Januar 1680. (indgår i anefølgen)
3. Bodil Nielsdatter, død ugift før 10. Oktober 1636.
4. Anne Nielsdatter, gift fire gange, død juni 1664 i København. Formodes at være mor til Niels Stensen (Steno).

Adskillige tegn tyder paa, at Karen Let var en overordentlig energisk og handlekraftig Kvinde. Ved Mandens død gav hun ikke op, men førte ufortrødent Forretningen videre. Heldigvis var Midlerne hertil til stede. Hun blev ved Rostjeneste-Taksationen 1625 sat efter 19 Tdr. Hartkorn .

Karen Let førte sikkert Handelen med Energi; hun var i hvert Fald ikke bange for ogsaa at prøve Export-Handelens Vilkaar. Den 21. Juni 1628 fik hun Bevilling til at udføre 30 Læster Malt og Korn til Lübeck eller Holland mod til Gengæld at indføre Salt, Humle, Speceri, Krudt og "anden Landsens Fornødenheder".

Den yngste Søn Bertel holdt hun til Studierne, og da han i 1639 ønskede at studere ved udenlandske Universiteter, ansøgte hun Kongen om et Rejsestipendium for ham. Kongen oversendte Ansøgningen - med sin Anbefaling - til Universitetet den 5. Februar 1639.

Var Karen Let energisk og dygtig, saa vidste hun ogsaa nok selv, hvad hun var værd. Paa den Tid hendes Datter Anne skulde giftes, var Regeringen begyndt at dæmme op for Tidens Pragtlyst ved, gennem strenge Paabud, at sætte skarpe Grænser for al Overdaadighed ved Familiefester. At Karen Let har anset saadanne Paabud for rimelige, naar de gjaldt andre, er vel muligt; men naar hendes Datter skulde fejre Bryllup, skulde det sandelig være med Maner. Følgelig søgte hun om Dispensation. Hun fik virkelig

6. Den "ældre" Wielandt & Tisdorph slægt

ogsaa den 23. December 1632 Tilladelse til "at indbyde flere til sin Datters Bryllup end Forordningen fastsætter, og skænke vin, dog uden overflødig-
hed".

Karen Lets Dygtighed og Virketrang har sikkert gjort hende selvraadig. Lyst til at give Tøjlerne fra sig har hun saavist ikke haft, og især har hun absolut ikke haft Lyst til at skifte med Børnene. Som før omtalt tog det 30 Aar at faa gennemført Skiftet efter Niels Let.

Skiftet efter hendes anden Mand Bertel Wichmand trak ogsaa ud. Allerede den 27. November 1626 gav Ludvig Michelsen, Grydestøber og Kirkeværge Hans Jensen i Odense - han boede ligesom Karen Let paa Fiske-
torvet - Fuldmagt til at give Karen Let Afkald for sig og Hustru Maren Nielsdatter. (Hun har dog ikke faaet Arven udbetalt, thi Ludvig Michelsen havde i 1636 endnu 400 Rdlr. til gode i Bertel Wichmands Bo paa "Haandskrift")

Den 3. August 1633 fik samme Hans Jensen Fuldmagt fra Sønnen Jacob Nielsen, og 13. August samme Aar fra Svigersønnen Erik Jørgensen.

Skiftet efter Bertel Wichmand blev dog først holdt i 1636, altsaa mindst elleve Aar efter hans Død.

Boets Aktiver var da:

De ovennævnte Ejendomme.	1700 Rdlr.		
Sølv	61 Sldr.		8 Sk.
Kobber	113 "	2 Mk	4 "
Tin.....	69 "	2 "	
Sengeklæder,			
Bænkehwynder o.....	187 "	3 "	
Linkl.....	131 "		
Møbler	72 "	3 "	8 "
Var.....	720 "	3 "	
Tilgodehavender	1932 Rdlr.	3 "	11 "
Ialt.....	4533 Rdlr.	2 Mk	12 Sk.
Passiver: Gæld			
(heri ovenn. Varegæld)	3200 "	18 "	
Boets Beholdning:	1333 Rdlr	1 Ort	8 Sk.

6. Den "ældre" Wielandt & Tisdorph slægt

Børnenes Andel blev saaledes 666 Rdlr. 2 Ort. 16 Sk., hvilket i Sletmønt er 1000 Dlr. Da som nævnt Børnene af første Ægteskab allerede havde fået deres Arvedele, og Datteren Anne ligeledes, blev der til hver af de fire Sønner 250 Sldlr. Efter Aftale skulde Karen Lett yde hver af dem 200 Sldlr. og en Seng til 50 Dlr.

Og nu kommer der en Tilføjelse i Skiftet, som viser det smukke Sammenhold mellem Brødrene og deres Moder: "Och eftersom hidintill ringe Bekostning er giordt paa Bertell Wichmand, imoed huis paa de andre hans Sødshinde er anvent, da haffuer Moderenn bemeldte Karen s. Bertell Wichmandtz, efter de andre Sydschindz Begiering, anloffuit at wille holde hannem med nøttørfdig Underholdning till sin Studering i Kiøbenhaffn paa tho Aars Tiid, och dermed forschrefne Patrimonium at bliffue hoes Moderen uden Rennte, indtill enhuer sit ehr fornøden, och hun dennem for wiidere Kraff at friholde, och de hinde for samme Arf at quiteere." Hermed slutter Skiftet, for hvilket Afkald blev givet den 10. Oktober 1636.

Om Karen Let er ophørt med Forretningen, samtidig med at hun skiftede med Børnene vides ikke, men da hun paa dette Tidspunkt er 56 Aar gammel, kan der jo nok være Rimelighed herfor. Hun blev dog boende i Forretningsejendommen paa Fisketorvet hvor hun boede endnu i 1654.

1656 fik hun - som Borgmesterdatter - et Legat paa 2 Rdlr. Heraf kan man dog ikke slutte, at hun har haft Trang dertil. Magistratsmedlemmerne var nemlig indgaaet paa at støtte hinandens efterladte med de Legater, de raadede over. Disse var dog yderst smaa.

De strænge Tider for Landet, og for Odense i Særdeleshed, som Svenskekrigene bevirkede, gjorde ogsaa Ende paa Karen Lets Velstand. Da hun 99 Aar gammel døde i Odense den 20. December 1679, var hendes økonomiske Tilstand saa ringe, at der fra nogle af Arvingernes Side var Tale om at fragaa Arv og Gæld. Dette afværgede de efterlevende Sønner Jørgen og Hans dog ved - skønt selv fattige - sammen med Søsteren Maren Nielsdatter at afgive følgende smukke sønlige Erklæring paa Odense Byting den 26. Januar 1680:

"Saasom ugierne fornemis, at endel af voris kiere Suogere schall hafue i sinde efter voris gamle och høyaldere salig Moder Karen Jørgensdatter Lett, sl. Bertel Wichmans Efterlefuersche, at ville fragaa Arf og Gield, daa saasom endeel af os underschrefne hafuer efter voris sl. Fader voris Arfschab at fordere, saavel som hvis andet den sl. Matrone kunde enhver af os, enten ved Regenschab eller i andere Maader schyldig verret, da paa det saadan

6. Den "ældre" Wielandt & Tisdorph slægt

Arff och Gieldtz Fragaalse ey schie schall efter voris salig alderne Moder, och voris høyærede kiere Suogere befrygter sig for den Tilkrauff vi der kunde hafue, saa lofuer wi och wore Arfuinger os tilforpligter, ... at alt hvis Tilkrauff vi efter voris sl. Moder kunde hafue at fordere .... det at verre hermed for os och vore Arfuinger casset .... dog nar alle voris Medarfuinger . . . afstaar ald deris Tilkrauf efter voris sal. Moder, daa med di Wilkor iligemaader afstaar wij ald forbemelte vor Tilkrauf efter voris sl. Moder. "

1804. **Peder Svendsen** stilling Forvalter, g. **Inger Troelsdatter**. Han er i Wibergs præstehistorie angivet til at være håndskriver og forvalter på gården Salberg i Skåne hos hr. Johan Schougaard. I Odense Katedralskoles historie omtales sønnen Svend Pedersen som skånsk borgersøn.
1805. **Inger Troelsdatter**.
1806. **Jørgen Hansen Mule** f. 1569, Odense,²³ stilling Borgmester i Odense, g. **Barbara Mogensdatter Rosenvinge**, f. 21 SEP 1578, Odense,²⁴ d. 28 MAR 1634, Odense, begravet 03 APR 1634.²⁵ Jørgen døde 06 JUL 1634, Odense, begravet Sct. Knuds Kirke.²⁶ **Fortsættes Kapitel 8.**
1807. **Barbara Mogensdatter Rosenvinge** f. 21 SEP 1578, Odense,²⁷ d. 28 MAR 1634, Odense, begravet 03 APR 1634.²⁸ **Fortsættes Kapitel 9.**

Tip-8-Oldeforældre

3606. **Jørgen Let**.

Kapitel 6: Kildehenvisninger

- ¹ Kirkebogen Uth 31 AUG 1788 alder opgivet til 76 år.
- ² S. V. Wiberg: Almindelig Dansk Præstehistorie III s.86.
- ³ Ejnar Wieland : Wielands Slægtsregister 1911.
- ⁴ Kirkebogen.
- ⁵ Ejnar Wieland : Wielands Slægtsregister 1911.
- ⁶ Kirkebogen..
- ⁷ S. V. Wiberg: Almindelig Dansk Præstehistorie I s.1672.
- ⁸ S. V. Wiberg: Almindelig Dansk Præstehistorie II s.520.
- ⁹ Dam, Sigvard Mahler: Unkersønnerne - En fynsk adelsslægt der slog sig på købmandshandel Personalhistorisk Tidsskrift 1986 (s. 117-145) s.120.
- ¹⁰ Dam, Sigvard Mahler: Unkersønnerne - En fynsk adelsslægt der slog sig på købmandshandel Personalhistorisk Tidsskrift 1986 (s. 117-145) s.120.
- ¹¹ Dam, Sigvard Mahler: Unkersønnerne - En fynsk adelsslægt der slog sig på købmandshandel Personalhistorisk Tidsskrift 1986 (s. 117-145) s.120.
- ¹² S. V. Wiberg: Almindelig Dansk Præstehistorie II s. 520.
- ¹³ Dam, Sigvard Mahler: Unkersønnerne - En fynsk adelsslægt der slog sig på købmandshandel Personalhistorisk Tidsskrift 1986 (s. 117-145) s.120.
- ¹⁴ Odense Katedralskoles Historie 1283-1983, Odense Universitetsforlag 1984.
- ¹⁵ Dansk Biografisk Leksikon s.640.
- ¹⁶ Odense Katedralskoles Historie 1283-1983, Odense Universitetsforlag 1984.
- ¹⁷ Jens Bircherod : Dagbog.
- ¹⁸ Jens Bircherod : Dagbog.
- ¹⁹ Dam, Sigvard Mahler: Unkersønnerne - En fynsk adelsslægt der slog sig på købmandshandel Personalhistorisk Tidsskrift 1986 (s. 117-145) s.119-121.
- ²⁰ Jens Bircherod : Dagbog.
- ²¹ Dam, Sigvard Mahler: Unkersønnerne - En fynsk adelsslægt der slog sig på købmandshandel Personalhistorisk Tidsskrift 1986 (s. 117-145) s.119-121.
- ²² Jens Bircherod : Dagbog.
- ²³ Dansk Adelsleksikon 1904 s.329.
- ²⁴ Dansk Adelsleksikon 1904 s.33.
- ²⁵ Grant-Nielsen, Finn: Rod i Odense, Odenseanernes aner s.168.
- ²⁶ Dansk Adelsleksikon 1904 s.33.
- ²⁷ Dansk Adelsleksikon 1904 s.33.
- ²⁸ Grant-Nielsen, Finn: Rod i Odense, Odenseanernes aner s.168.

Anetavler
Slægten
Let & Unkersen
Tavle ane # 1802, # 28836

7: Tavlane # 1802: Niels Jacobsen Let

Søren Let

Død 19 SEP 1579 #7208
Odense, Gråbrødre Sogn
Borger i Odense

Jacob Let

Død 19 AUG 1622 #3604
Odense
Borgmester i Odense

Jep Unkersen → T: #28836

Født FØR 1507 #28836
Død EFT 1534

Hans (Jeppes.) Unkersen

#14418

Død FØR 21 SEP 1568

Borgmester i Odense

Råd. & Borgm. i Odense

Karine Harsdatter Snafs

Datter af #28837

Hans Clausen Snafs

Borgmester i Odense 1486

Inger Unkersdatter

#7209

Død 13 JUN 1592
Odense, Gråbrødre Sogn

Katrine Poulsdatter

Født FØR 1555 #14419
Død EFT 1590

Niels Jacobsen Let

Død FØR 1607 #1802

Samme person

Kap. 6 # 1802

Borger

& Købmand i Odense

← Kap 6 Tavle # 112

Jørgen Andersen Mand

#7210

Død 06 MAR 1610
København
Borger & Købmand i Odense

Marina Jørgensdtr Mand

Død 05 SEP 1603 #3605
Sct Knud sogn, Odense

Jørgen Sommer

Død OMK 1612 #14422

Borger i Odense

Karen Jørgensd. Sommer

#7211

Død 29 OKT 1631

Karen

Nævnt 06 FEB 1615#14423

7: Tavle ane # 28836 : Jep Unkersen

Unker Jensen

#461376

Nævnt 5 APR 1389

Væbner i Ørsted

Død EFT 1397

#461377

Jens Unkersen

Født FØR 1419 #230688

Død EFT 10 DEC 1435

Foged Lunde Herred

Nævnt 15 SEP 1421

Niels / Jens Unkersen

#115344

Væbner Vends Herred

Nævnt 31 OKT 1440

Nævnt 01 FEB 1469

nn (Skinkel ?)

#230689

Jep Unkersen

Født FØR 1460 #57672

Død EFT 16 NOV 1500

Væbner Bjerge Herred

#115345

Jep Unkersen

Født FØR 1507 #28836

Død OMK 1534

Rådmand og Borgmester i Odense

Samme person som # 28836

← Tavle # 1802

#57673

Kapitel 7: Slægten Let & Unkersen

Anefølge

1. Jens Frederik Riddermand-, Jep Madsen -, Jakob -, Marie Botille -, Viggo - & Johannes Holdt (Kap 11) .

Forældre

3. Helene Marie Jensen f. 03 JUN 1875, Gram, d. 15 SEP 1953, Bjolderup (Kap 11)

Bedsteforældre

7. Marie Frederikke Ernestine Wielandt f. 26 JUL 1846, Gram, d. 1933 (Kap 4)

Oldeforældre

14. Jens Frederik Riddermann Wielandt f. 27 SEP 1809 Vellinggaard, Smidstrup døde 08 APR 1898, Gram (Kap 5)

Tipoldeforældre

28. Morten Møller Wielandt f. 22 AUG 1780, Boller døde 19 SEP 1816, Vellinggaard, Smidstrup (Kap 5)

Tip-2-Oldeforældre

56. Frederik Ludvig Christian Wielandt f. 9 AUG 1739, Espe, døde 02 SEP 1803, Boller (Kap5)

Tip-3-Oldeforældre

112. Jacob Ludvig Wielandt f. 18 OKT 1686, Vester Skerninge, døde 26 SEP 1739, Espe (Kap 5)

Tip-4-Oldeforældre

225. Pernille (Petronelle) Jacobsdatter f. 19 JUN 1661,¹ begravet 16 JAN 1721, Vester Skerninge.² (Kap 6)

Tip-5-Oldeforældre

450. Jacob Ludvigsen af Sorø og Odense Vor Frue (Tisdorph) f. 29 NOV 1627, Sorø,³ døde 27 JAN 1684, Horne (Kap 6)

Tip-6-Oldeforældre

901. Maren Nielsdatter f. APR 1604,⁴ døde 11 JAN 1682, Odense.⁵ (Kap 6)

Tip-7-Oldeforældre

1802. **Niels Jacobsen Let** stilling Købmand, g. **Karen Jørgensdatter Let**, f. 14 SEP 1580,⁶ d. 20 DEC 1679, Odense.⁷ Niels døde FØR 1607.⁸ **Samme person som Kap 6 # 1802**

Tip-8-Oldeforældre

3604. **Jacob Let** stilling Borgmester Odense,⁹ g. **Marina Jørgensdatter Mand**, d. 05 SEP 1603, Sct Knud sogn.¹⁰ Jacob døde 19 AUG 1622, Odense.¹¹

Jacob Let:

Jacob Let optræder som medlem af byens råd i 1587. Han var rådmand fra 1587 til 1602. Han var også kirkevæрге i Sct. Knuds Kirke, hvor han i 1601 var med et at betale for en istandsættelse af Gråbrødre Kirke, hvor "Jacob Let Raamand oc Kirckewerge" var blandt de personer, der til tak blev mindet med en inskription. I 1602 blev han valgt som en af byens 2 borgmestre. Et job han bestred frem til sin død i 1622.

Han og hustruen blev stedt til hvile i Sct. Knuds Kirke, hvad en nu tabt gravsten fortæller:

Jacob Let's segl 1619

VNDER DENNE STEEN / LIGGER BEGRAFVEN ERLIG / MAND
IACOB LET FORDVM / BORMESTER I OTHENSE OC / DØDE DEN
19 AVGVSTI ANNO / 1622 MED SIN KIERE HVSTRV / ERLIG OC
GVDFRYCTIG QUINDE / MARINE IØRGENSDATTER / SOM DØDE
5 SEPTEMB: / ANNO 1603

Jacob og Marina Let havde flere børn, hvoraf nogle vides at være deres med rimelig stor sikkerhed.

- Ingeborg Letsdatter, d. 1612, gift med Willum Spickermann, købmand.
- Cathrine Letsdatter, d. 1621, gift med præsten Jacob Mikkelsen Vejle.
- Inger Letsdatter, f. 1591, d. 1616, gift med præst og senere biskop Mads Jensen Medelfar.
- Mette Letsdatter, som lever i 1661, gift med Knud Petersen, rådmand i Odense.

Dertil kommer de som er interessante i denne sammenhæng. Niels Let, som gifter sig med Karen Jørgensdatter Let. Det er sikkert at Niels Let er søn af Jacob Let. Niels' kone Karen er også en Let, men det vides ikke om, og eventuelt hvordan, Niels og Karen er beslægtede.

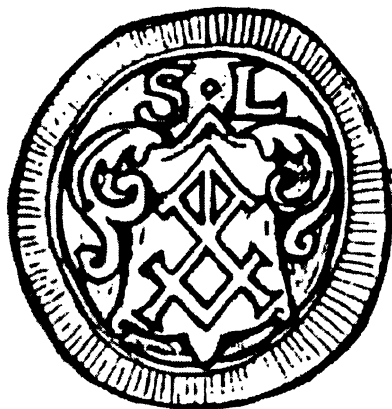
3605. **Marina Jørgensdatter Mand** d. 05 SEP 1603, Sct Knud sogn.¹²

Tip-9-Oldeforældre

7208. **Søren Let** kaldet Severinus Laetus stilling Borger i Odense, g. **Inger Unkersdatter**, kaldet Enger Unchersdatter d. 13 JUN 1592, Odense, Gråbrødre Sogn.¹³ Søren døde 19 SEP 1579, Odense, Gråbrødre Sogn.¹⁴

Søren Let:

En virksom biskop i Odense Peder Hansen forårsagede i 1805, at de fleste gravsten blev revet ned eller knust, eller solgt til genanvendelse til trappestene. Men enkelte er siden bleven genfundet, herunder den nederste del af denne sten:

Søren Let's segl 1576

7. Slægten Let & Unkersen

VNDER.THENE.STEN.HVILER./SINE.BEN.EN.MAND.AF.DYDER./
OC.TRV.NV.MED.RO.HOS./ GVD.MONNE.BO.OCH.I.HANS.RIGE/
VERE.SØFREN.LET.SAA.VAR.HANS/ NAVN. OCH. VAR. AF.
GVD. HENKALLIT/I. CHRISTI. TAV. OCH. NADE/TIL.
GAVN.HAFVER.HAN.SIG.GUD/BEFALEN.SOM.DØDE.DEN 19.
SEPTEMBRIS / 1579. OCH.HANS.HVSTRV. / ENGER. VNCKERS.
DATTER.SOM.DØDE. / DEN. 13. JVNII.ANNO. 1592

Der vides ikke meget om Søren Let. Han havde giftet sig med borgmester Hans Jeppesen Unkersen's datter Inger Unkersdatter, hvilket i sig selv gav anseelse. Fra 1576 findes nogle breve af Odense Byting beseglet af Søffren Let, Borger i Odense.

Der kendes 2 sønner af ham og Inger Unkersdatter:

- Jacob Let, som bliver borgmester, og som dør 1622 (indgår i anefølgen).
- Poul Let, som flytter til Norge, og i 1612 benævnes som lagmand i Stavanger.

7209. **Inger Unkersdatter** kaldet Enger Unchersdatter d. 13 JUN 1592, Odense, Gråbrødre Sogn.¹⁵

7210. **Jørgen Andersen Mand** stilling Borger Odense, g. **Karen Jørgensdatter Sommer**, d. 29 OKT 1631.¹⁶ Jørgen døde 06 MAR 1610, København.¹⁷ Købmand i Odense

7211. **Karen Jørgensdatter Sommer** d. 29 OKT 1631.¹⁸

Tip-10-Oldeforældre

14418. **Hans (Jeppesen) Unkersen** stilling Borgmester i Odense,¹⁹ g. **Katrine Poulsdatter**, f. FØR 1555, d. EFT 1590.²⁰ Hans døde FØR 21 SEP 1568.²¹

Hans (Jeppesen) Unkersen:

Første gang Hans Unkersen nævnes i kilderne, er som borger i Flensborg, men optrædende i Odense, hvor han den 24 OKT 1541 er meddommer i en sag fra Børglum Herred.

7. Slægten Let & Unkersen

I 1542 lejer han af Sct. Knuds Kloster jord mellem Odense og Ladegårdens Skov, hvori der er fiskevand kaldet Astrup Pyt. 30 MAJ 1553 ser det ud til at han lader den samme jord gå retur til klosteret igen, og "kender sig ingen ret at have til jorden".

Efterfølgende optræder han flere gange i perioden 1553 - 1563 som bisidder ved Kongens Retterting. Han er i samme periode borgmester i Odense.

1555 lejer han og hustruen Katrine "en Byens Jord, Grund og Have i Vindegaden som Tønne Lundegård sidst havde"

Den sidste gang borgmesteren nævnes i live er 07 OKT 1565, og han må være død før 21 SEP 1568, som er dagen, hvor Christoffer Bang, stifts-skriver i Fyn, forlenes med kronens jord udenfor Odense - kaldet "Unkers Jord".

Der fandtes en gravsten over "dem" i Gråbrødre Kirke, men det var en af de mange gravsten, hvor man havde tænkt sig når tiden kom, at udfylde dem med de rigtige datoer - det skete blot aldrig.

14419. **Katrine Poulsdatter** f. FØR 1555, d. EFT 1590.²²

14422. **Jørgen Sommer** stilling Borger i Odense, g. **Karen**, 1615, Odense.²³ Jørgen døde OMK 1612.²⁴

14423. **Karen** 1615, Odense.²⁵ Nævnt i sag om arveafkald 06 FEB 1615

Tip-11-Oldeforældre

28836. **Jep Unkersen** f. FØR 1507, stilling Rådmand og Borgmester,²⁶ g. **Karine Hansdatter Snafs**, 1535. Jep døde EFT 1534.²⁷

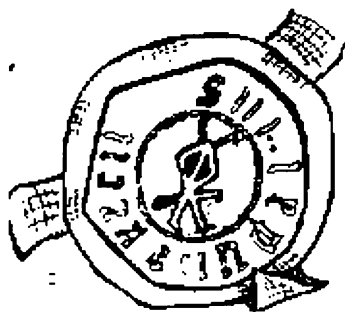
Jep Unkersen:

Jep Unkersen er i 1507 købmand i Odense, og leverer varer til dronning Christines (gift med Kong Hans) hofhusholdning. I 1510 står dronningen fadder til et af hans børn, og giver 4 mark i faddergave. Ligeledes besejler Jep i 1510 et skøde på Odense Byting. I 1517 nævnes han som rådmand, og 15 JUN 1521 er han som rådmand med til et formøde forud for lands-tinget.

7. Slægten Let & Unkersen

15 NOV 1523 får Jep Unkersen livsbrev på et stykke jord, som ligger uden for "Othhense i Schatthenns mark" og som "Hr. Hams Hasszen havde i forledning af Dronning Kystyne".

Første gang han nævnes som borgmester er 7 MAR 1529. Dette embede besad han indtil Frederik I dør i 1533. I grevens fejde har borgmesteren sikkert holdt på Christian II's parti, der tabte, for siden hører man ikke mere til Jep Unkersen.

*Jep Unkersen's segl
1510*

Jep Unkersen var gift med Karine. Hendes oprindelse kendes ikke, men hun var formodentlig en datter af den tidligere borgmester Hans Clausen "Snafs". Jep Unkersen og Karines eneste kendte barn er Hans Unkersen, og han er muligvis det barn som dronningen stod fadder til i 1510.

28837. **Karine Hansdatter Snafs** 1535.

Tip-12-Oldeforældre

57672. **Jep Unkersen** f. FØR 1460, stilling Væbner Bjerge Herred,²⁸ d. EFT 1500.

Jep Unkersen:

I 1478 besegler væbneren Jep Unkersen til Hønnerup med Jordbjergvåbenet. Jep er et nyt navn i slægten. I 1460 opskrives en Jep Unkersen i regnskaberne for Bjerge Herred, og der er med en stor sandsynlighed tale om den samme person. Det må derfor være ham, der har afhændet Hynnerup og flyttet til Kølstrup i Bjerge Herred, hvor han 16 NOV 1500 optræder som tingsvidne.

Men der findes ikke nogen endelig dokumentation for, at de, Oluf og Jep Unkersen, der afslutter den sag, som Niels Junkersen havde startet vedrørende jorden græsholmen i Hynnerup, er Niels' sønner, og ligeså, at det er den samme Jep Unkersen der optræder i Hynnerup og Kølstrup.

Jep Unkersen kan være fader til både Jens Unkersen rådmand i Assens, Jep Unkersen borgmester i Odense, såvel som en Per Ongher, der vidner på Nyborg ting, men der findes heller ikke her, et fuldgyldigt bevis herfor.

57674. **Hans Clausen Snafs** stilling Borgmester i Odense 1486.

Tip-13-Oldeforældre

115344. **Niels/Jens Unkersen** kaldet Nisse eller Jens Unkersen stilling Væbner Vends Herred,²⁹ 24 APR 1470, Hynnerup Mark.

Nisse Unkersen (Niels/Jens Unkersen):

Optræder 1. gang sammen med sin broder Peder 31 OKT 1440 i den såkaldte Vendsherredklæring. "Per Vnkerssøn af Rodorpe Sogn" og "Nisse Vnkerssøn af Gelseth Sogn". Bønderne havde om sommeren gjort oprør mod at betale en ekstraordinær skat, der skulle inddrives af høvedsmanden på Hindsgavl på vegne af kronen. Oprøret var slået ned, og nu krævede man af folket, dels at betale den ekstraordinære skat, samt at ingen måtte bære armbrøst uden høvedsmandens eller kongens tilladelse. Af hvert sogn i Vends Herred møder der 2 forlovere, ansete mænd og toppen af bønderne eller lavadelen.

17 MAR 1450 fremgår det, at Niels Unkersen bor i "Hyndrop" - det Hynnerup, som senere kom i slægten Hvides eje. 19 DEC 1452 besegler Niels Unkersen i Bogense borgeren Niels Pedersens skøde på en arvet grund. Under brevet findes Jordbjergvåbenet, og endvidere kaldes Niels Unkersen for væbner. At Niels Unkersen siden også optræder i Skovby Herred, skyldes sikkert at hans bror Otte nu er død, og at han har overtaget dennes besiddelser. 01 FEB 1469 er han vidne på Skovby Herredsting.

I 1470 starter en sag om et stykke jord kaldet græsholmen på Hynnerup mark mellem Niels Unkersen og Bent Bille, Eggert Frilles svigersøn og arvtager, og hvor Niels Unkersen hævder at være tvunget til at afgive jorden til Eggert Frille. Sagen kører i flere år og afsluttes først 13 MAJ 1478. Sandsynligvis er Niels Unkeren død på det pågældende tidspunkt, og arvingerne gør et sidste forsøg på at få fat i jorden. Nu er det ikke Niels mere, men 02 AUG 1474 en Oluf Unkersen i Hynnerup og en Jep Unkersen, to sandsynlige sønner, som nu er blevet familieoverhoveder.

Tip-14-Oldeforældre

230688. **Jens Unkersen** kaldet Jess Unkersen f. FØR 1419, stilling Foged i Lunde Herred,³⁰ g. **nn** (**Skinkel** ?). Jens døde EFT 1435.

Jens (Jess) Unkersen:

At Unker Jensen havde en søn ved navn Jens er helt forventeligt. I senmiddelalderen brugte man navnene Jens og Niels i flæng. I hans bomærke, sigil indgår Nicholaus i omskriften, hvorfor det må være hans sande navn. Men samtiden kalder ham Jess.

Første gang man møder Jess er som medudsteder af et landstingsvidne 15 JUL 1419. Han kaldes her "Jess Vncherssz af Lunde". Næste gang han optræder er 28 APR 1423 angående noget pantegods i byerne Lunde og Fremmelev. Han kaldes da " Jessæ Vnkssz foghet i Lunde herret". Det må betyde, at han nu er blevet herredsfoged.

Han må have haft mægtige frænder, for 15 SEP 1421 lover han, Nezz Vnkersz, sammen med brødre Anders og Niels Eriksen Ulfeldt, "med en samlet hånd", Steen Basse fred efter en strid de har haft.

Sidste gang han optræder er 10 DEC 1435, hvor han som den sidste af 9 mænd udsteder et landstingsvidne. Et brudstykke af seglet er bevaret, og det svarer til det fra 1419. Han kaldes her "Jesse Unkerz i Fremmeløff".

Jens Unkersen får flere sønner. De kommer ikke til at hedde Jensen, som sædvanen var, men de bliver de første, som bærer Unkersen som slægtsnavn.

Der optræder siden 3 "Unkersønner", hvor det er rimeligt at antage at de alle tre er sønner af Jens Unkersen, men der findes ikke nogen endegyldig dokumentation herfor:

- Peder Unkersen - er nævnt sammen med sin broder Niels Unkersen i den såkaldte Vendsherredserklæring af 31 OKT 1440. Men han må være død tidligt, for han nævnes ikke mere.
- Niels/Jens (Jesse) Unkersen, som optræder flere gange i perioden 1440-1478. (indgår i anefølgen)

- Otte Unkersen, som var foged på Rugård, Rørup Sogn, som er nævnt i kilderne fra 1443- 1448, og må være død før 01 MAJ 1456. Han har givet Sct. Hans Kloster I Odense et pantebrev som sjælegave, således at klostret kunne modtage pantesummen, når arvingerne løste pantet. Dette skete denne dag.

Af de tre børn, er det kun Jesse der får børn, der kan videreføre slægten.

230689. nn (Skinkel ?).

Tip-15-Oldeforældre

461376. **Unker Jensen** stilling Væbner i Ørsted,³¹ d. EFT NOV 1397, nævnt 05 APR 1389, Fremløse Sogn.

Unker Jensen i Ørsted:

Anses for at være stamfader til Jordbjergslægten's fynske gren af "Unkersønner". Navnet Unker er ikke brugt i dag, og det var også ualmindeligt i senmiddelalderen. Hans søn kom traditionen tro til at hedde Jens Unkersen, men hans sønner kom ikke til at hedde Jensen, de blev alle i de kommende generationer benævnt "Unkersønner".

Væbneren Unker Jensen er den første, hvor våbenskjold, hjemsted og daterede dokumenter, kendes. Han anses derfor for stamfaderen til Unkerslægten.

Han kendes fra 3 dokumenter fra 1300-tallets sidste halvdel.

05 APR 1389 og 19 MAR 1397 udstedes dokumenter angående et skøde på en gård i Flemløse by og sogn. Under begge disse dokumenter hænger Unker Jensens segl med Jordbjergvåbenet.

20 NOV 1396 bevidner Unker Jensen at en landsby i Båg herred hører til Iversnæs.

Unker Jensen har et barn, der med en stor sandsynlighed kan være hans søn - Jens Unkersen, foged i Lunde Herred, men der foreligger ikke nogen sikker dokumentation.

Kapitel 7: Kildehenvisninger

- ¹ Ejnar Wieland : Wielands Slægtsregister 1911.
- ² Kirkebogen.
- ³ S. V. Wiberg: Almindelig Dansk Præstehistorie I s.1672.
- ⁴ Grant-Nielsen, Finn: Rod i Odense, Odenseanemes aner s.23.
- ⁵ Grant-Nielsen, Finn: Rod i Odense, Odenseanemes aner s.23.
- ⁶ Jens Bircherod : Dagbog.
- ⁷ Jens Bircherod : Dagbog.
- ⁸ Dam, Sigvard Mahler: Unkersønnerne - En fynsk adelslægt der slog sig på købmandshandel. Personalhistorisk Tidsskrift 1986 (s. 117-145) s.119-121, i det følgende forkortet Unkersønnerne PHT.
- ⁹ Dam, Sigvard Mahler: Unkersønnerne - PHT 1986 (s. 117-145) s.123.
- ¹⁰ Larsen, Svend: Studier over det fynske rådsaristokrati i det 17. århundrede II. Odense Byes Museer 1965 44, idet følgende forkortet fynsk råd 17.årh II.
- ¹¹ Dam, Sigvard Mahler: Unkersønnerne - PHT (s. 117-145) s.123.
- ¹² Larsen, Svend: Studier fynsk råd 17.årh II 1965 s.44.
- ¹³ Dam, Sigvard Mahler: Unkersønnerne - PHT 1986 (s. 117-145) s.122.
- ¹⁴ Dam, Sigvard Mahler: Unkersønnerne - PHT 1986 (s. 117-145) s.122.
- ¹⁵ Dam, Sigvard Mahler: Unkersønnerne - PHT 1986 (s. 117-145) s.122.
- ¹⁶ Larsen, Svend: Studier fynsk råd 17.årh II 1965 s.44 og s.90.
- ¹⁷ Larsen, Svend: Studier fynsk råd 17.årh II 1965 s.44.
- ¹⁸ Larsen, Svend: Studier fynsk råd 17.årh II 1965 s.44 og s.90.
- ¹⁹ Dam, Sigvard Mahler: Unkersønnerne - PHT 1986 (s. 117-145) s.130.
- ²⁰ Dam, Sigvard Mahler: Unkersønnerne - PHT 1986 (s. 117-145) s.130.
- ²¹ Dam, Sigvard Mahler: Unkersønnerne - PHT 1986 (s. 117-145) s.130.
- ²² Dam, Sigvard Mahler: Unkersønnerne - PHT 1986 (s. 117-145) s.130.
- ²³ Larsen, Svend: Studier fynsk råd 17.årh II 1965 s.91.
- ²⁴ Larsen, Svend: fynsk råd 17.årh II 1965 s.90.
- ²⁵ Larsen, Svend: Studier fynsk råd 17.årh II 1965 s.91.
- ²⁶ Dam, Sigvard Mahler: Unkersønnerne - PHT 1986 (s. 117-145) s.128.
- ²⁷ Dam, Sigvard Mahler: Unkersønnerne - PHT 1986 (s. 117-145) s.128.
- ²⁸ Dam, Sigvard Mahler: Unkersønnerne - PHT 1986 (s. 117-145) s.140.
- ²⁹ Dam, Sigvard Mahler: Unkersønnerne - PHT 1986 (s. 117-145) s.132.
- ³⁰ Dam, Sigvard Mahler: Unkersønnerne - PHT 1986 (s. 117-145) s.136.
- ³¹ Dam, Sigvard Mahler: Unkersønnerne - PHT 1986 (s. 117-145) s.140.

**Anetavler
Slægterne
Mule & Kotte**

Tavle ane # 1806, # 14448 & 144452

8: Tavle ane # 1806 : Jørgen Hansen Mule

	<u>Christiern Jensen Mule</u> → Tavle # 14448
	Født FØR 1460 #14448
	Gift FØR 1485
	Død OMK 1505
	Odense
	Købmand &
	Borgmester i Odense
	<u>ukendt</u>
	Død 1509 #14449
<u>Mikkel Christ. Mule</u>	
Født FØR 1485 #7224	
Gift FØR 1509	
Død 01 NOV 1537	
Odense	
Købmand, Rådmand	
& Borgmester	
<u>Hans Mikkel sen Mule</u>	
Født OMK 1530 #3612	
Gift OMK 1553	
Død 25 SEP 1602	
Købmand i Odense	
<u>Anna Bang</u>	
Født FØR 1490 #7225	
Assens	
Død 20 APR 1569	
Odense	
<u>Jens Bang</u>	
Født FØR 1465 #14450	
Gift FØR 1490	
Død 11 JUL 1531	
Assens	
Købmand &	
Borgmester i Assens	
<u>Else</u>	
Født FØR 1470 #14451	
Død EFT 1532	
<u>Jørgen Hansen Mule</u>	
Født 1569 #1806	
Odense	
Død 06 JUL 1634	
Odense	
Borgmester i Odense	
← Kap 6: ane # 1806	
<u>Laurids (III) Kotte</u>	
Født OMK 1495 #7226	
Død 1542	
Købmand i Odense	
<u>Niels (II) Laur. Kotte</u> → Tavle # 14452	
Født OMK 1460 #14452	
Død 1518	
Købmand &	
Rådmand i Odense	
<u>Tord Ibsen</u>	
Borger & #28906	
Købmand i	
Svendborg	
<u>Marine Thordsdatter</u>	
Født #14453	
Svendborg	
Død EFT 1532	
#28907	
<u>Mette Laurids dtr Kotte</u>	
Født OMK 1535 #3613	
Odense	
Død 20 MAR 1613	
Odense	
<u>Laurids Poulsen</u>	
Død EFT 1515 #14454	
Kerteminde	
Borgmester i Kerteminde	
<u>Karen Laurids datter</u>	
Født #7227	
Kerteminde	
Død OMK 1590	
<u>Kirsten Laurids datter</u>	
f. OMK 1460/70 #14455	

8: Tavle ane # 14448 : Christien Jensen Mule

		<u>Knud/Hans Mule</u>
		Født 1368 #115584
		Død 1439
		Odense
		Borgmester
	<u>Hans Mule</u>	
	Født 1387 #57792	
	Gift FØR 1420	
	Død 1459	
	Odense	
	Borgmester i Odense	#115585
<u>Jens Harsen Mule</u>		
Født FØR 1425 #28896		
Odense		
Gift FØR 1460		
Odense		
Død OMK 1487		
Odense		
Købmand & Rådmand i Odense		
	<u>Edele</u>	
	Født FØR 1400 #57793	
	Død FØR 1468	
<u>Christien Jensen Mule</u>		
Født FØR 1460 #14448		
Død OMK 1505		
Odense		
Købmand & Borgmester i Odense		
← Samme person som ane # 14448 Tavle # 1806		
<u>ukendt</u>		
	#28897	

8: Tavle ane # 14452 : Niels (II) Laurids.Kotte

	<u>Laurids (I) Kotte</u>
	#115616 Død 1440 / nævnt 1440
	<u>Niels (I) Laurids. Kotte</u>
	#57808 "ejer" til Hallegård
	#115617
<u>Laurids (II) Nielsen Kotte</u>	
Død 1480 #28904 Odense Væbner	
	<u>Mette Friis</u>
	#57809
<u>Niels (II) Laurids. Kotte</u>	
Født OMK 1460 #14452 Død 1518 Rådmand & Købmand i Odense ← Samme person som ane # 14452 Tavle # 1806	
	<u>Jens Mikkesen</u>
	Landsdommer #57810
<u>Margaritha Jensdatter</u>	
#28905	
	<u>Ukendt</u>
	#57811

Kapitel 8: Slægten Mule & Kotte.

Anefølge

1. Jens Frederik Riddermand-, Jep Madsen -, Jakob -, Marie Botille -, Viggo - & Johannes Holdt (Kap 11) .
Forældre
3. Helene Marie Jensen f. 03 JUN 1875, Gram, d. 15 SEP 1953, Bjolderup (Kap 11)
Bedsteforældre
7. Marie Frederikke Ernestine Wielandt f. 26 JUL 1846, Gram, d. 1933 (Kap 4)
Oldeforældre
14. Jens Frederik Riddermann Wielandt f. 27 SEP 1809 Vellinggaard, Smidstrup døde 08 APR 1898, Gram (Kap 5)
Tipoldeforældre
28. Morten Møller Wielandt f. 22 AUG 1780, Boller døde 19 SEP 1816, Vellinggaard, Smidstrup (Kap 5)
Tip-2-Oldeforældre
56. Frederik Ludvig Christian Wielandt f. 9 AUG 1739, Espe, døde 02 SEP 1803, Boller (Kap5)
Tip-3-Oldeforældre
112. Jacob Ludvig Wielandt f. 18 OKT 1686, Vester Skerninge, døde 26 SEP 1739, Espe (Kap 5)
Tip-4-Oldeforældre
225. Pernille (Petronelle) Jacobsdatter f. 19 JUN 1661,¹ begravet 16 JAN 1721, Vester Skerninge.² (Kap 5)
Tip-5-Oldeforældre
451. Maren Svendsdatter d. 1677 (Kap 6)
Tip-6-Oldeforældre
903. Karen Jørgensdatter Mule døde 1646, Nørre Broby (Kap 6)

Tip-7-Oldeforældre

1806. **Jørgen Hansen Mule** f. 1569, Odense,³ stilling Borgmester i Odense, g. **Barbara Mogensdatter Rosenvinge**, f. 21 SEP 1578, Odense,⁴ d. 28 MAR 1634, Odense, begravet 03 APR 1634.⁵ Jørgen døde 06 JUL 1634, Odense, begravet Sct. Knuds Kirke.⁶ **Er samme person som Kap 6: # 1806**

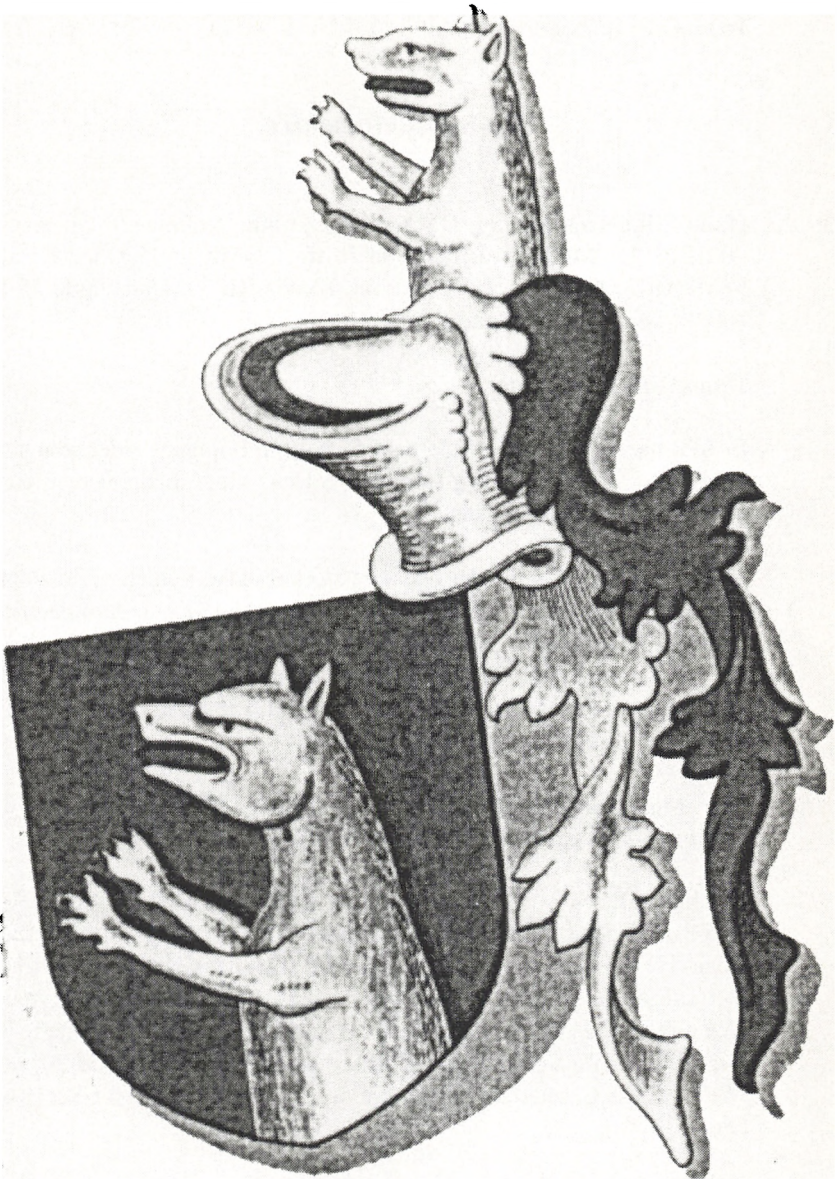
Jørgen Hansen Mule:

Født i eller omkring 1569 i Odense. Han skal i sine unge dage have tjent i kongen af Frankrigs garde. Fra senest 1602 var han købmand i Odense, og nævnes som rådmand fra 1605. Borgmester i Odense 1632-1634. I 1625 taxeres han blandt den fynske adel, men kun til 20 tønder hartkorn. Ægtefællerne skænkede dåbsfadet til Næsbyhoved Broby Kirke.

Før 1604 gifter han sig med Barbara Mogensdatter Rosenvinge, med hvem han får 7 børn:

- Hans Jørgensen Mule: f. 08 MAR 1605, d. 03 SEP 1669. 1669 assessor i Højesteret. 3 sønner som døde unge.
- Karen Jørgensdatter Mule: død 1650. Gift 1. 12 OKT 1628 med magister i Odense Svend Petersen, 2. med Henning Achton præst i Nr. Broby (indgår i anefølgen).
- Mette Jørgensdatter Mule: f. OMK 1612 d. 1701. Gift før 1629 med købmand og rådmand i Odense (præst? Jfr Dansk Adelsleksikon 1904) Dines Jensen
- Mogens Jørgensen Mule: f. 1610, d. 18 OKT 1680. 1651 borgmester i Odense. I Siemsens slægtstavle er det angivet som en fejl, at han var borgmester - han boede blot i byen, og levet af sine midler - "jeg lukker blot min dør, og lever af mine renter", skal han have sagt. -
- Anne Jørgensdatter Mule: f. 1613, d. 25 NOV 1676. gift 22 SEP 1639 med biskop i Fyn Lauritz Jacobsen Hindsholm.
- Henrik Jørgensen Mule. Døde ung.
- Else Jørgensdatter Mule: d. 20 FEB 1687, gift 1. med rådmand i Odense Herman Hahne, 2. med magister Jørgen Berthelsen Taulow.

Jørgen Hansen Mule død 1634 i Odense. Datoen 06 JUL 1634 er angivet, men oprindelsen kan ikke verificeres.

Mule af Odense - våben

8. Slægten Mule & Kotte

1807. **Barbara Mogensdatter Rosenvinge** f. 21 SEP 1578, Odense,⁷ d. 28 MAR 1634, Odense, begravet 03 APR 1634.⁸

Tip-8-Oldeforældre

3612. **Hans Mikkelsen Mule** f. OMK 1530,⁹ stilling Købmand i Odense,¹⁰ g. OMK 1553,¹¹ **Mette Lauridsdatter Kotte**, f. OMK 1535, Odense,¹² d. 20 MAR 1613, Odense,¹³ begravet Sct. Knuds Kirke. Hans døde 25 SEP 1602,¹⁴ begravet Sct. Knuds Kirke, Odense.

Hans Mikkelsen Mule:

Er født mellem 1525 og 1535 set i forhold til børnenes alder som søn af borgmester Mikkell Mule og Anna Bang. Hans Mules fædre og mødrene våben findes på hans ligsten.

Fra omkring 1550 optræder han som storkøbmand i Odense, opkøber og eksportør af kreaturer. I 1556 beseglede han et dokument, der i dag findes i Odense Rådstuearkiv med Mulemnes adelige ullevåben. Fra 1571-1580 var han forlenet med Sanderumgård i Davinde Sogn, og i årene 1580/81 skabte han hovedgården Nislevgaard i Otterup sogn, hvor han i 1591 fik lov til at nedsætte sig som adelig godsejer.

Hans Mule døde 25. september 1602 - ligeledes efter ligstenen; han døde enten på Nislevgaard eller i Odense af pest.

Han blev gift senest 1553 - jfr. børnenes alder - med Mette Kotte, ligeledes af købstadsadelen i Odense. Hun var født mellem 1524 og 34 - jfr. børnenes alder - i Odense som datter af Laurids Kotte og hustru Karen Lauridsdatter. Oplysningerne om hendes forældre er forskellige i de gamle stamtavler, men hun nævnes i 1591 som "Mette, Hans Mules" blandt arvingerne efter "Karen Kottes", altså Laurids Kottes enke. Mette Kotte døde 20. marts 1613 - ifølge Bircherods optegnelse af teksten på ligstenen i Sct. Knuds Kirke¹⁵

Hans Mule og Mette Kotte fik 10 børn¹⁶:

1. Mikkell Mule, død ung, 1599 (?).

8. Slægten Mule & Kotte

2. Maren eller Marine Mule, født senest 1553, død 1607, begravet hos forældrene i Sct. Knuds Kirke i Odense. Gift 1. gang 1570 med slægtingen Casper Mule, født senest 1525, død 1581, studerede 1544 i Wittenberg, blev 1553 informator for Christian III's sønner, hertugerne Hans (den yngre) og Magnus, samme år kannik i Ribe og 1556 domprovst sst.; han var søn af klejnsmed Hans Mule og hustru i Odense. Gift 2. gang 1606 med Mads Knudsen Skriver, købmand i Odense, der snart forlod hende.
3. Else Mule, født senest 1556, død 1605, begravet hos forældrene i Sct. Knuds Kirke i Odense¹⁷. Gift 1.gang 1573 med Iver Bertelsen, ca. 1530-1583, fiskersøn fra Middelfart. Han studerede 1556 i Wittenberg, hvor han blev magister 1557. Studerede 1558 i København, hvor han var professor 1559-63, studerede atter i Wittenberg 1564-65; derpå var han sognepræst i Stege 1565-67, men blev afsat og fængslet, men senere benådet. 1571-72 var han abbed eller forstander for Ringsted Kloster, 1572-80 forstander for Sorø Kloster og 1580-83 forstander for Ringsted Kloster - tillige kannik i Aarhus. Gift 2. gang 1590/91 med den fraskilte Niels Krag, ca. 1550-1602, søn af købmand Peder Krag og hustru Karine Sørensdatter Klyne i Ribe.
4. Barbara Mule, født senest 1560, død 1591¹⁸. Gift 1577 med Willum Bang, født før 1560, død 1603/07, tolder i Assens efter faderen 1578, samt tillige borgmester fra 1580; han var søn af Poul Bang, tolder og borgmester i Assens og hustru Birgitte.
5. Laurids Mule, født ca. 1560, dræbt 1603 i en duel i København, begravet hos forældrene i Sct. Knuds Kirke i Odense. Han kom sammen med broderen Jørgen til privat undervisning hos biskop Peder Hegelund i Ribe, hvor han var endnu 1579, men 1580 blev han immatrikuleret ved universitetet i Tübingen, hvor hans gæld endnu ikke var betalt 1589¹⁹, 1588 fik han et vikarie ved domkapitlet i Lund og 1595 et i Odense; fra 1590 til 1601 var han sekretær i kancelliet i København og forlenet med et vikarie i Oslo. - Ved giftermålet 1601 bosatte han sig i Odense. Gift 1600/01 med Mette Jacobsdatter, død 1607, datter af Jacob Madsen (Vejde), biskop i Odense, og hustru Karen Baggesdatter. Efter Laurids Mules død blev Mette gift 2. gang 1604 med mag. Peder Christensen (Riber), 1564-1610, sognepræst i Vejle (Sct. Nicolaj) Hornstrup, samt provst i Nørvang herred.

8. Slægten Mule & Kotte

6. Jens Mule, født 1564, død 1633²⁰. Efter ophold på skolen i Sorø fra 1575 og Herlufsholm fra 1581 blev han 1586 student derfra, rejste udenlands og studerede 1593 og 94 i Heidelberg, vist i Leyden 1594, 1595 i Padua, 1596 i Siena og samme år atter i Padua, samt 1597-98 i Basel, hvor han blev dr.med. Som hovmester for Axel Brahe blev han immatrikuleret 1600 i Geneve, 1601 i både Lyon og Orleans, men blev 1602 kaldt hjem for at følge Christian IV's yngre broder, hertug Hans til Rusland; fra 1605 og resten af sit liv var han praktiserende læge i Odense, fortrinsvis for adelen. Gift 1. gang 1605 med sit næstsøskendebarn²¹, enken Else Hansdatter, 1560-1623, datter af rådmand i Odense Hans Dinesen og hustru Karen Clausdatter. Jens Mule blev gift 2. gang 1624 med Anne Villumsdatter, ca. 1602-1652, som blev gift 2. gang i 1638 med dr. med og apoteker Christopher Schultz, død 1646.
7. Marcus Mule, født før 1575 - vel i 1560'erne, død 1626 i Odense. Efter stridigheder indgik han forlig med faderen 1597, var åbenbart handelsmand i Odense og fik 1600 pas til at rejse til Sverige; 1606 blev han overfaldet på gaden i Odense. Han døde ugift, men havde engang været trolovet med en datter af borgmester Mogens Henriksen (Rosenvinge) i Odense, måske datteren Karen Mogensdatter, født 1575, der døde ugift 1602 - vel af pest.
8. Jørgen Mule, født ca. 1569, død 1634 i Odense. Han skal i sine unge år have tjent i kongen af Frankrigs garde, men fra senest 1602 var han købmand i Odense; han nævnes som rådmand fra 1605 og var borgmester 1632-34. Gift senest 1604 med Barbara Mogensdatter Rosenvinge, 1578-1634, datter af borgmester Mogens Henriksen (Rosenvinge) og hustru Karen Friis (Jørgensdatter). (indgår i anefølgen)
9. Niels Mule, født ca. 1574, Sognepræst i Onsbjerg / Besser 1603-16
10. Claus Mule, født ca. 1575, død 1647²². Han skal være blevet student 1595, studerede 1599 i Wittenberg, opholdt sig samme år hos Tyge Brahe i Böhmen²³ og blev immatrikuleret 1602 i Prag. Fra senest 1603 til sin død boede han i Odense, vel som købmand; han arvede Nislevgaard efter faderen. Gift 1. gang senest 1620 med Birgitte Mogensdatter Rosenvinge, 1590-1623, datter af borgmester Mogens Henriksen (Rosenvinge) og hustru Karen Friis (Jørgensdatter); Claus' kone var altså søster til hans broder Jørgens kone samt hans broder Marcus' eventuelle trolovede. Gift 2. gang senest 1627 med Ingeborg

Jensdatter Svane, død 1654, datter af rådmann Jens Laugesen i Ribe og hustru Dorthe (Dorothea) Hansdatter Svane (Svanning).

Der findes mange vidnesbyrd om, at Hans Mikkelsen Mule var en barsk herre, stridbar og trodsig, dokumenteret gennem flere beskrevne hændelser. Efterfølgende er gengivet et fyldigt uddrag af Hans Mikkelsen Mules liv. Beskrivelsen er gengivet efter optegnelser i den meget veldokumenterede beskrivelse om Hans Mule i "Slægten Siemsen, Slægtsarkivet Viborg, juli 1987":

Hans Mules historie:

Hans liv og levned er skildret af bl.a. Landsarkivar G. L. Wad²⁴, der måske specielt har hæftet sig ved hans negative sider; men voldsom og stridbar var han, myndig og hård. - Wad rettede i sin tid påstanden om, at Hans Mule var borgmester i Odense; men ikke destomindre nævnes han som sådan endnu i den allernyeste behandling af byens historie²⁵. Ifølge Wad ville ingen sætte en mand med hans naturel ind i magistraten.

Hans Mule, der blev gift senest 1553, var storkøbmand, kreaturesportør (øksenhandler) og skibsreder i Odense; han besøgte 1556 et dokument, der endnu findes i Odense rådstuearkiv²⁶, med Mulernes adelige ulve-våben.

Han nævnes første gang 1552²⁷ blandt de adelsmænd, der fik befaling til at deltage i arveskiftet mellem (fætterens, mosters søn) Jørgen eller Jyrgen Clausen, borger i Bogense, og dennes medarvinger efter (faderen) Claus Eriksen; Hans Mule nævnes da lige efter broderen Christen (Cresten) Mule.

Hans Mule var som nævnt bl.a. skibsreder, og 27. januar 1558²⁸ fik (den ovennævnte fætter) Jørgen Clausen i Bogense, Hans Mule i Odense og Claus Tysk kongens tilladelse til udenfor riget, hvor de bedst kunne, at sælge et skib, som de havde bygget fire år tidligere og havde brugt i søen, men som nu var grundstødt for dem og derved blevet fordærvet, så det ikke uden større omkostninger kunne gøres i stand. - Af kongen fik Hans Mule, borger i Odense, 26. juni 1560 overladt den såkaldte Biskopsjord syd for Gaaseholmen ved Odense, imod til gengæld at tjene riget med en "gerust" hest; hans sønner Laurids og Claus efterfulgte faderen og hinanden henholdsvis 12. maj 1601 og 31. maj 1603²⁹, som besiddere af den tydeligt nok værdifulde jord.

8. Slægten Mule & Kotte

Da Hans Mule 5. maj 1561 havde dræbt borgeren Mogens Hansen, affødte det et par kongebreve³⁰. 26. maj fik byens magistret brev om, at da Hans Mules slægt og venner havde berettet, at han var kommet for skade at ihjelslå en borger i Odense og nu forfulgtes med sandemænd for bytinget, skønt hans forfædre havde fået adelsfrihed af kong Christian I (fejl for Christoffer af Bayern), befaledes det borgmestre og råd ikke at tilstede nogen forfølgning der, men at henvise sagen til kongen og rigsrådet. 2. juli eftergav kongen Hans Mule, der havde slået Mogens Hansen ihjel, den bøde, han var falden i til kongen derfor, da han havde stillet den afdødes slægt og venner tilfredse. - Men 23. juli s.a. nævnes det, at den dræbtes enke Mette Poulsdatter alligevel ikke var blevet stillet tilfreds af Hans Mule.

2. januar 1562³¹, fik Hans Mule mærkeligt nok fornyet sit livsbrev på Biskopsjorden. - 24. februar 1563 gav kongen tolderen i Assens besked om at lade Jørgen Hansen (Friis) og Hans Mule i Odense udføre 1.000 øksne toldfrit ad den sædvanlige rute over Assens, Aarø og Haderslev. Og 12. juni 1563 kvitterede kongen lensmanden på Frederiksborg Slot for 4.000 rdr., som Hans Mule og Jørgen Hansen, borgere i Odense, havde betalt for kongens øksne (fedestude).

Under Den nordiske Syvårskrig fik bl.a. (de adelige fætre) Hans Mule i Odense og Jørgen Clausen i Bogense omkring 11. januar 1566 kongens ordre om, da de ikke var mødt i Nyborg sammen med den øvrige adel for at blive takseret for geruste heste at holde i denne fejde, at kongen selv nu lod dem takseres³². - 1. juni 1566³³, overdrog Christen Poulsen, prior i Sct. Knuds Kloster i Odense, til Hans Mule, borger i Odense, og hustru Mette og deres arvinger klosterets gård i Odense i Østergade (Overgade) på den søndre side fra Algaden og ned til åen for en årlig leje eller jordskyld på 6 mk. danske; Hans Mule skulle selv svare til Niels Bøckers arvingers eventuelle krav på gården.

Hans Mule forsøgte åbenbart at udføre flere kreaturer uden told, end han havde lov til. For 21. maj 1567³⁴ fik kongens lokale lensmand, samt borgmestre og byfoged i Odense ordre til, da han havde vist sig modvillig både med at udgive told og i andre måder og ovenikøbet havde gjort andre undersåtter uvillige, straks at tage nøjagtig borgen (sikkerhed eller kaution) af ham på, at han ville møde i København førstkommande Sct. Hansdag Midsommer og stå til rette. Men 1. juli s.a. blev han frigivet mod borgen. - Året efter havde han klaget over, at han var blevet sat i højere skat end nogen anden i byen; 1. marts 1568 udstedte kongen derfor ordre om, at han herefter skulle "skatte næst den rigeste i byen".

Overfald og stridigheder.

Kun otte år efter drabet på Mogens Hansen 1561 kom Hans Mule første gang i klammeri med adelslægten Bryske, nemlig Ejler Bryske til Dallund. - 8. juni 1569³⁵ fik lensmanden på Odensegaard befaling til straks at gribe og under sikker bevogtning sende Hans Mule til Københavns Slot, da Ejler Bryske, hofsinde, havde klaget over, at Hans Mule uden al redelig årsag havde overfaldet og såret ham med en daggert. - 20 år senere var det Ejlers broder Karl Bryske til Langesø, der efter et bryllup overfaldt Hans Mule.

I stedet for at lade sig føre for kongen flygtede Hans Mule; og 6. september 1569 udstedte kongen et frit lejde gældende indtil påske 1570 for Hans Mule, der var rømt af landet for den våde (ulykke), han havde gjort på Ejler Bryske, hofsinde, og ikke havde kunnet opnå forlig med denne, til at komme tilbage til landet for at fa sagen bilagt.

Hans Mules stridbarhed og trodsighed kom ofte til udtryk. Således havde lensmanden Arild Urup, i begyndelsen af 1560'erne fået befaling til at mønstre borgerskabet; men Hans Mule og Jørgen Hansen, med hvem han jo drev øksenhandel i kompagni, mødte frem uden harnisk ³⁶. På lensmandens forespørgsel, hvorfor de ikke som andre borgere gik med deres harnisk, svarede Jørgen høfligt, at det var blevet ham for trangt, så hans karl havde det på; han beviste straks rigtigheden af sit udsagn ved at iføre sig det.

Hans Mule derimod blev øjeblikkelig grov og bandede og erklærede, at hans karl gik med det, og det, mente han, kunne være nok. - Det mente lensmanden på ingen måde og befalede ham tage det på; men Hans Mule nægtede at adlyde, hvorefter der utvivlsomt påfulgte et hæftigt skændsmål. Til sidst blev optrinet yderst ubehageligt for lensmanden, da en mand ved navn Thomas Pommer, den tid borgernes fører, kom til med et slagsværd, som han holdt lensmanden op for næsen, idet han befalede borgerne at slå lod (kugler) i deres bøsser. - Videre blev det ikke til, men man må give Arild Urup ret i, at en sådan optræden af borgere røbede ikke ringe foragt og modvillighed mod ham på kongens vegne.

Ved en anden lejlighed var det byens magistrat, det gik ud over. - Hans Mule havde i brugeligt pant en del af den byen tilhørende Sct. Gertrudsholm i åen ovenfor Odense; og dette og andre lignende panter ønskede magistraten at indløse og sendte Mortensdag 1569 fire borgere ud til pant-

8. Slægten Mule & Kotte

haverne med penge, men ingen af dem ville inklade sig derpå. Hos Hans Mule traf de kun hans døtre hjemme, og de kunne naturligvis ikke handle for deres fader, som under de senere forhandlinger om indløsningen brugte så mange ukvemsord mod borgmesteren, Christopher Sørensen, at magistraten fandt det nødvendigt at udvirke en kongelig befaling 9. maj 1570³⁷ til lensmanden på Odensegaard, samt en anden lensmand om at undersøge og dømme i sagen. Der skulle tages borgen af begge parter for, at de på ingen måde ville forgribe sig på hinanden. Borgmesteren satte straks borgen (sikkerhed), mens Hans Mule med sædvanlig trods ikke ville sætte lensmanden borgen, men borgmester og råd, - og dem var han i trætte med. Sagen trak hen i sommeren uden afgørelse, Hans Mule hævdede besiddelsen af Sct. Gertrudsholm så vidt, at han lod sine bønder slå og bortføre dens afgrøde - også af en anden panthavers del. Herom lod magistraten 21. august tage tingsvidne, og 25. september 1570 blev sagen behandlet på bytinget.

Det passerede blev oplæst af tingbogen og vidnerne adspurgt, om de anerkendte rigtigheden af tingsvidnet. Oluf Bager (byens rigeste mand) bekræftede, men Hans Mule svarede, at han ville bevise med et halvt hundrede mænd, at sagen ikke forholdt sig som beskrevet. - Hvis Hans Mule kunne bevise det, sagde Oluf Bager, så ville han lade sig hænge uden for byen! Hans Mules udflugter hjalp ham intet, sandemændene svor på, at tingbogens udsagn var rigtigt. Der faldt ingen dom, men Hans Mule måtte underskrive et forlig med magistraten, hvori han måtte love ikke siden at rippe op i sagen.

Forretning.

23. maj 1570³⁸ fik Poul Bang, tolder i Assens, kongelig ordre om, at Hans Mule, borger i Odense, havde fået lov til at uddrive 238 øksne uden told. Og 5. november 1570 ses det, at Hans Mule skulle betale Christopher Guldsmid, borger i Kerteminde, 100 daler af den sum, han skyldte kongen.

12. maj 1571³⁹ udstedte kongen en kvittering til lensmanden på Frederiksborg på 1633 1/2 daler, som han havde oppebåret af Hans Mule for staldøksne.

I forbindelse med den omfattende kreaturhandel var Hans Mule interesseret i jordegods. Således udstedte kongen 29. december 1571 et forleningsbrev til Hans Mule, borger i Odense, på Sanderumgaard (herregården i Davinde sogn øst for Odense) mod at svare den sædvanlige landgilde; forleningen

8. Slægten Mule & Kotte

ophørte 1580, da kongen afhændede gården. - Og 23. maj 1572 udstedte kongen en befaling om ikke at formene Hans Mule, borger i Odense, at drive sit kvæg på græs på Sanderumgaards jorder. Samme dag skulle tolder Poul Bang i Assens afkorte Hans Mule told for 100 øksne, som kongen havde tilladt ham at uddrive toldfrit. - Endelig udstedte kongen 11. juni 1573 en kvittering til Hans Mule på 800 daler af købesummen for 130 øksne købt på Frederiksborg og samme dag fik han bevilling på at udføre nævnte antal kreaturer toldfrit over Assens.

I 1573⁴⁰ havde Hans Mule en ejendommelig kontrovers med lensmanden på Odensegaard, Hak Ulfstand; - når kongens folk kom til Odense, blev de af lensmandens foged og skriver henvist til Hans Mule.

18. marts 1574⁴¹ fik Hans Mule lov til toldfrit at udføre 82 øksne gennem Assens og Kolding.

2. marts 1575 siges Hans Mule at have købt alle kongens staldøksne på Sjælland, ialt 934 øksne (stude) og 3 køer, foruden de ved Dragsholm stående øksne, som han også havde købt; alle disse kreaturer måtte han udføre toldfrit af landet. 27. april 1575 kvitterede kongen lensmanden på Frederiksborg for 500 gl. dlr. oppebåret af Hans Mule for øksne.

Hans Mules mangel på samarbejdsvilje med bystyret i Odense fremgår af et bytingsvidne af 26. juli 1574⁴². Da magistraten med borgerskabets samtykke havde pålignet en skat til Møglebros bygning, var der nogle, der ikke betalte, hvad de skulle, hvorfor broen ikke kunne blive færdig. - Hans Mule, der var en af de vrangvillige betalere, var mødt og erklærede, at når han hørte regnskabet på broens bekostning, så skulle hans penge dertil ikke blive de sidste.

5. marts 1576⁴³ fik Hans Mule atter lov til toldfrit at udføre øksne købt på kongens ladegårde på Sjælland. - 8. marts kvitterede kongen for 10.183 daler for øksne købt på Københavns Slot, Dragsholm og Frederiksborg. Og ligeledes 6. januar 1577 kvitterede kongen for 9.050 gl. dlr. for 905 staldøksne købt 1576 af kronen.

19. oktober 1577 ses Hans Mule ⁴⁴ at have ført sag mod Laurids Lunde i Assens; han krævede bl.a. udlagt en gård i Assens, som havde tilhørt hans morfader, Jens Bang, og som hans mormoder, Else Bangs, havde pantsat til Claus Eriksen (halv bjørn) i Bogense (gift med Hans Mules moster Maren Bangsdatter).

8. Slægten Mule & Kotte

Fornemme logerende.

Da den sønderjyske hertug Hans den Ældre i sommeren 1577 passerede Odense på hjemrejsen fra København, havde lensmanden fået ordre til at indlogere ham og hans følge på passende steder hos rige borgere, da den tids gæstgiverier ikke egnede sig for standspersoner. - Hans Mule fik da to af de hertugelige hofsinder i kvarter og samtidig gennem øvrigheden på-læg om ikke at tage betaling af dem; det skulle kongen nok afgøre.

Nu traf det sig, at hofsinderne, hvem tiden måske faldt lang, inviterede nogle herremænd og i forening med dem drak så stærkt, at Hans Mules folk fandt sig foranledigede til at afkræve dem 12 dlr. Da lensmanden næste dag fulgte de fremmede til Assens, lod de ham vide, hvorledes det var gået dem, og han skyndte sig at godtgøre dem beløbet. Senere lod han byfogeden tiltale Hans Mule, der undskyldte sig med at pengene var blevet modtaget i hans fraværelse og uden hans vidende; hans folk havde kun fået gæstepenge (drikkepenge) af de fremmede. - Hans Mule beklagede sig for kongen, og sagen blev eftergivet 28. februar 1578⁴⁵.

Denne tildragelse hindrede ikke, at hertug Adolf ved den pragtfulde hyldingshøjtidelighed 1580 lod sig indkvartere hos Hans Mule - ifølge et kancellinotat 31. marts 1580⁴⁶.

Da kongen havde tilladt, at Hans Mule, borger i Odense, måtte få en af kronens gårde med herlighed i Nislev (i Otterup sogn) til mageskifte med en gård i Allested, blev der 17. juni 1580 givet ordre til, at gårdene skulle besigtiges; og 15. april 1581 udstedte kongen skødet på kronens rettighed i den jordegne gård i Nislev med ret for køberen til at tilforhandle sig ejendomsretten⁴⁷. - Af denne gård skabte Hans Mule herregården Nislevgaard.

28. oktober 1582⁴⁸ nævnes det, at da det var berettet for kongen, at Hans Mule skulle vide noget om de Ejler Brockenhuus tillagte forbrydelser mod søsteren og moderen, skulle han straks skriftligt give kongen besked. - Den gale Ejler Brockenhuus til Søndergaard i Rørup sogn blev for bl.a. blodskamsforhold til sine søstre sat i livsvarigt fængsel på Dragsholm 1584.

5. februar 1584 blev en af Hans Mules tidligere "købsvende" ved navn Rasmus halshugget på det nye torv i Odense for at have slået Johan Grot ihjel⁴⁹.

14. november 1580⁵⁰ fik Hans Mule skøde af kongen på kronens rettighed (herligheden) i en jordegen gård i Hjorslev (i Otterup sogn) med ret til at tilforhandle sig ejendommen (bondeskylden). - Samme dag fik han og hans hustru samt arvinger lejevæv på Sct. Knuds Klosters jord i Odense, som Jørgen Kotte sidst havde haft i væрге, liggende syd for "Ostebeck" for en årlig jordskyld til klosteret på 1 ørte havre og 1 skæppe boghvedegryn; familien skulle selv bekoste jorden indhegnet.

17. juni 1585 kvitterede kongen Hans Mule for 461 dlr. 1 mk. på regnskaftet for øksne købt af kronen og modtaget i Rendsborg.

Strid med Mogens Henriksen (Rosenvinge).

9. september 1585⁵¹ siges Hans Mule at have opført sig meget utilbørligt og undsagt borgmester Mogens Henriksen (Rosenvinge), hvorfor lensmanden fik ordre til enten straks at tage borgen af Hans Mule, så Mogens Henriksen kunne være i fred, eller sætte Hans Mule i god forvaring på Odensegaard, indtil han ville og kunne stille borgen. - Sagen blev ordnet i mindelighed kort tid efter, for 24. oktober eftergav kongen Hans Mule al tiltale for ulydighed mod kongens lensmand på Odensegaard, borgmestre og råd i Odense, da Hans Mule nu havde afbedt og afsonet sin forseelse; han skulle betale 500 dlr. til kongen samt bede borgmester og råd om forladelse for sin utilbørlige optræden. Det trak åbenbart noget ud med betalingen, for 1. januar 1587 oplyses det, at fristen nu var udløbet for betalingen af de 500 dlr. for tiltalefrafald, så pengene skulle nu indkræves.

Baggrunden for striden med Mogens Henriksen var uenighed om en af byens haver (vænger eller løkker), som både Hans Mule og Mogens Henriksen ville have⁵². Haven var lejet af Peder Mule (af ukendt herkomst), der døde 1585; men nogle år før var Peder og Hans Mule blevet enige om, at haven efter Peders død skulle overgå til Hans. Men aftalen var indgået privat - ikke på rådhuset og uden borgmestre og råds samtykke, som ellers krævedes.

Efter Peder Mules død havde Mogens Henriksen begæret haven af den øvrige del af magistraten, som enstemmigt havde bevilget dette 24. juli 1585.

Hans Mule havde uden tvivl erfaret dette; alligevel kom han på rådhuset og meddelte borgmestre og råd, at han havde handlet med Peder om haven og, tilføjede han spotteligen, hvis de ville unde ham deres brev derpå, da

8. Slægten Mule & Kotte

ville han give dem for det store segl 8 sk. og for det lille 4; sådan skulle hans fader (borgmester Mikkell Mule) have taget i sin tid, og mere ville han ikke give. Magistraten bad da om at se det brev, Peder i sin tid havde fået på haven, om der stod noget deri om, at han måtte oplade den til andre; det brev skulle han straks hente, sagde Hans Mule og gik ned af rådhuset - men blev med det samme borte.

Og uagtet Mogens Henriksen var i sin soleklare ret, beholdt Hans Mule haven, som han satte lås og lukke for, og det var ikke første gang han uden magistratens minde "vældeligen" tilholdt sig nogle af byens haver, hvorved magistraten mente sig at være sket ikke ringe foragt og spot. Ovenikøbet lod han sig forlyde med, at borgmestrene og råd ikke havde myndighed til uden hans råd og samtykke at forlene nogen med byens haver eller grunde. Han nægtede sig overhovedet intet i retning af at bagtale borgmestrene og råd med mange utilbørlige ord, deres embede og personer til største forklejning, og i særdeleshed gik hans - foruretterens - vrede og had ud over den forurettede borgmester Mogens Henriksen, som han både i hans nærværelse og fraværelse eftertalte med mange spottelige, forsmædelige og foragtelige ord med trussel og undseelse, hvilket borgmesteren mente gik ikke alene hans embede, men også hans ære for nær.

Man skulle tro, at besiddelsen af denne have var en livssag for den rige Hans Mule og hustru, med så ubændigt trods oprådte de. En søndag morgen, snart efter at Mogens Henriksen havde fået magistratens brev på haven, kom Mette Kotte ind til Oluf Bager, der var rådmand, og til hvem Hans Mule fra gammel tid havde et godt øje, og råbte ind ad døren: "Hvor går det nu til? Gud give, at der bliver ikke døde folk af derfor!" - En anden gang gik hun helt ind i Olufs stue og truede ham bl.a. med, at hun havde 7 sønner, og een af dem måtte nok blive så vildelig (dygtig) og kunne leve den dag, at de det måtte fortryde. - Man forfærdes over den vildskab i en kvindes tankegang at true magistraten på livet for en jordlods skyld.

En dag havde Oluf Bager fremmede til middag, deriblandt byens anden borgmester Sivert Pedersen og sin ældste søn Niels; så kom Hans Mule ind og satte sig ved bordet med et papir i hånden; med dette brev, sagde han, ville han tvinge Mogens Henriksen til at afstå fra haven, men, tilføjede han jeg kan ingen få, som vil bære ham dette brev. Jo, det ville Oluf Bager, som tog det til sig, "Jeg ved vel, du siger ham dog det," sagde Hans Mule. Selskabet rådede ham nu til at afstå fra den have, som han ingen ret havde til; men han erklærede, at det ville han aldrig gøre; han havde ingen af byens haver, uagtet han var den højeste skatteyder, men andre, som en følge

tid havde været her i byen - han sigtede hermed til, at Mogens Henriksen var kommen fra Helsingør - de kunne få det af borgmestre og råd. Ja, Sivert Pedersen selv havde tre af byens hovedhaver. Hvad det var for nogle, spurgte Sivert, og da Hans Mule blandt dem anførte Herman Mikkelsens have udenfor Vesterport, oplyste Sivert, at han aldeles ikke havde den af Odense by, som i sin tid havde solgt den til evig ejendom til Oluf Bager, der igen havde solgt ham den. Men Hans Mule blev kun mere ophidset og spurgte: "Er det ejendom? For dette og andet mere skal Mogens Henriksen vride sine hænder; jeg har opskrevet et register med ham, det er så langt" - og han viste på bordet med sin hånd.

Så lod tilfældet selve de tvende parter mødes på Sct. Hans Kloster hos lensmand Axel Brahe, og Hans Mule yppede straks kiv. Mogens bad lensmanden, om han måtte svare; "ja vel", sagde denne. "Kære hr. Lensmand", sagde borgmesteren, "jeg kender eder for min lensmand og forsvar på kongelig majestæts vegne, begærendes derfor, at I for Guds skyld vil på kongelig majestæts vegne også forsvare mig for uret." "Vi har ingen forsvar," afbrød Hans Mule, "uden kongelig majestæt," en ytring, der højlig irriterede Axel Brahe, som talte Hans Mule hårdt til for den. "Jeg kender denne gode mand Axel Brahe," sagde borgmesteren, "for min øvrighed at være på kongelig majestæts vegne. Jeg mente, at borgmestre og råd her udi Odense havde jo den magt og myndighed at forlene byens ejendom og haver hvem de ville af deres medborgere." "Hør, hvor næsvis han er," udbrød Hans Mule, idet han fremtog et brev, som han viste lensmanden, "der må I se, hvor jeg er kommet til den have." "Det er et skønt brev at lægge udi rette," sagde Mogens Henriksen. "I mener, at det er ikke beseglet," svarede Hans Mule "som Guds død, jeg skal have det af dem alle beseglet inden aftensolen ganger neder, om jeg vil være nogen ærlig mand, uden I forbyder dem det at besegle; jeg skal vel sige, tilføjede han henvendende sig til lensmanden, hvad han er for en mand; jeg ved fem eller seks stykker med ham, som intet duer, hvorledes han har forhandlet sig imod sin borgmestere og underganget med Christopher Skriver, fordem borgmester, og taget af byens jord fra byen; for sligt og andet mere skal jeg så handle med ham, at han skal sidde et trin neder bedre." At der med dette udtryk må menes noget overordentlig nedsættende, er tydeligt. Og alle de grove beskyldninger, Hans Mule her havde overvældet Mogens med, ville han aldrig kunne fragå, da oprinet overværedes ikke alene af fogeden og skriveren på slottet og af en anset borger Arent Petersen, der hændelsesvis kom til stede, men også af Hans Mules datter Else og Kirstine, Christopher Bangs (beslægtet med Mules hustru), der havde mange ord med lensmanden efter Mules bortgang.

8. Slægten Mule & Kotte

Således overfusede Hans Mule borgmesteren hver gang de mødtes; en dag var rådmændene Hans Nielsen og Hans Friis, Niels Bager og flere borgere samlede hos en mand ved navn Peder Christensen for at bringe forligelse istand mellem ham og Hans Mule i en gældssag; under forhandlingerne om nogle ejendomme, Hans Mule skulle tage for gælden, talte Mogens Henriksen, der også var tilstede, nogle ord sagen til bedste, hvorover Hans Mule blev ude af sig selv og bebrejdede ham, at han altid ville være ham imod i hans sager; han skulle engang handle således med ham, at det skulle spørges til Helsingør.

Disse trusler vold og drab, der faldt såvel Hans Mule som Mette så let på tungen, disse antydninger af, at det gjaldt modpartens liv, om man ikke fik sin vilje, blev mere iøjnefaldende og uhyggelige, set på baggrund af den i Odense herskende jammer og sorg, forvoldt af den landesot, pesten, der i de to år 1584 og 85 bortrev ikke mindre end 1300 af byens måske kun 5000 indbyggere.

Det følger af sig selv, at magistraten på ingen måde ville finde sig i, at Hans Mule med urette hævdede besiddelsen af den omstridte have og tilmed hånede øvrigheden ved enhver lejlighed, lige så lidt som Mogens Henriksen ville lade hans ærerørige beskyldninger sidde på sig, og dertil gå i stadig frygt for Hans Mules håndgribeligheder. Magistrat og lensmand havde derfor ingen anden udvej end at henvende sig til kongen, og resultatet deraf blev først, at Axel Brahe i slutningen af juli eller begyndelsen af august 1585 - kongebrevets dato og ordlyd kendes ikke - fik befaling til som kongens embedsmand og på hans vegne at stævne begge parter - borgmester og råd samt Mogens Henriksen kontra Hans Mule - for sig på rådhuset, forhøre og forhandle den trætte, der var dem imellem dels om haven, dels om Hans Mules trussel og undsigelse mod magistraten, og dernæst at han 9. september modtog ovennævnte kongebrev.

Den 29. september 1585 satte fire adelsmænd retten på Odense rådhus, og her var Hans Mule slet ikke så kry som forhen; den omtalte have mente han naturligvis burde følge ham i kraft af Peder Mules overdragelse; for resten vidste han sig ikke i nogen måde at have utilbørligen truet og undsagt borgmestre og råd til hug eller slag, men om han havde talt et hastmodigt og ubesindigt ord og ikke angrebet dem på hæder, ære eller gode rygte eller overfaldet dem i deres råds sæde udi dåd og ret, så håbede han, at det måtte til det mildeste aftages, efterdi han ikke vidste sig imod dem i nogen måde at have forgrebet. Og da hans injurier mod Mogens Henriksen blev ham foreholdt med forespørgsel, om han nu ville sige, om Mogens var en ærlig

mand, så vidste han intet om ham andet, end det som ærligt og godt var, og om han burde at vide med en ærlig mand i alle måder; han vidste ikke det mindste om, at Mogens havde underganget med Christopher Skriver eller om nogen jord, han skulle have taget eller fået uden at have gjort skel og fyldest for, og vidste ej heller årsag til noget, hvorfor han burde sidde et trin neder bedre. Han bad om, at alt, hvad han i så måde havde sagt, måtte ham på det mildeste aftages, og at Mogens Henriksen ville være hans ven og gøre ham godt. Kort sagt, han løb fra alt.

Efter indgående afhøringer af parterne og vidner blev dommen, som det var at vente, at haven tildømtes Mogens Henriksen, da magistraten alene havde myndighed til at unde borgerne byens jorder og haver. Hvad træten mellem Hans Mule og Mogens Henriksen angik, optog dommerne den på kongelig majestæts behag til et godt forligelsesmål dem imellem, ligeså hvad trætte der hidtil havde været mellem borgmestre og råd og Hans Mule.

For så vidt var Hans Mule sluppet forholdsvis godt fra sine sager; men den alvorligste stod tilbage, og dermed var sammenhængen denne. Da Axel Brahe havde modtaget den kongelige befaling til at kalde parterne for sig, sendte han torsdag den 5. august ved fire borgere Hans Mule bud, at han skulle møde den følgende mandag på rådhuset for ham og magistraten. Men det havde Hans aldeles ikke lyst til, og under mange hånde påskud vægrede han sig derved; først erklærede han, at han for ingen del kunne blive hjemme på den tid, da han havde kongens brev om at skulle levere noget klæde på Rentekammeret, men han ville møde samme dag kl. 12. Med den besked vendte de fire tilbage til lensmanden, som atter skikkede dem til Hans Mule med anmodning om at møde næste dag, fredag, kl. 1, men det kunne han for ingen del, fordi han skulle hen "og fuldgyøre sit brev og segl hos kongelig majestæt", d.v.s. han skulle gøre sit regnskab med kongen i orden, inden han rejste med det til København. Imidlertid faldt dog denne opsætsighed mod lensmanden Hans' hustru, Mette Kotte, nogen betænkelig, og hun anmodede derfor byens tre sognepræster og læsemesteren om et møde fredag kl. 1 i Sct. Knuds Kirke, til hvilken tid de også indfandt sig; selv kom hun ledsaget af sine døtre Maren og Else samt en slægtning, Kirstine Christopher Bangs, og endvidere var tilstede nogle af rådmændene og den tidligere omtalte borger Arent Petersen. Hun fortalte så sagens sammenhæng og formåede de fire "prædikanter", som alt om onsdagen efter gudstjenesten havde talt med lensmanden på Sct. Knuds kirkegård om midler til at bilægge striden, til endelig at gå til Axel Brahe for om muligt at få en fredelig udgang af sagen. Det hjalp imidlertid ikke; han kunne nu ikke foretage den før om mandagen, da han i mellemtiden

8. Slægten Mule & Kotte

havde andre forretninger, og forresten var det hans hensigt at anmode nogle gode mænd (adelsmænd) om at overvære forhandlingerne. Til sidst spurgte han prædikanterne, om Hans Mule vidste noget om dette møde i kirken, hvortil de kun kunne svare, at Mette på deres spørgsmål, om det var Hans' vilje og begæring, havde erklæret, "at han ikke havde gjort hende ordeløs udi andet, der større var, han skulle ikke gøre hende ordeløs i dette" (han skulle ikke blive skyld i, at hendes ord blev brudt). Det var dog bedst, mente lensmanden, at høre Hans' egne ord, for at han ikke siden skulle kunne sige, at det var ham ubevidst og imod hans vilje. Prædikanterne vandrede derfor hen til Hans Mule, som ikke vidste noget af, hvad kvinderne havde sat i scene, dog ville han ikke gøre dem ordeløse; han ville så gerne rette sig efter den gode lensmand og bie til næste dag lørdag, når det ringede til aftensang; længere kunne han ikke. Men han ville ikke møde for andre gode mænd end lensmanden.

Han må dog have haft en fornemmelse af, at han var nær ved at drive sin modstand for vidt; thi om lørdagen formåede han den ene af prædikanterne, mester Bertel Lang, og sin brodersøn Mikkel Christensen Mule til at gå til lensmanden med den besked, at han efter sine venners råd nok ville blive til om mandagen og møde for ham i borgmestres, råds og sognepræsternes nærværelse, men ikke hvis lensmanden tog herremænd til sig i sagen. Dertil svarede Axel Brahe, at efterdi der var trætte ikke alene mellem Mogens Henriksen og Hans Mule, men også mellem magistraten og ham, da ville han have godtfolk (herremænd) derhos, ikke at de skulle dømme noget i denne sag, men sidde derhos og høre, hvad ord med tiltale og gensvar, der kunne disse vederparter imellem falde. Til gengæld tilbød Hans Mule at medtage hvem af sine venner, han ville, men de skulle naturligvis ikke dømme - dertil kendte Axel Brahe sig selv myndig nok. Da sendemændene bragte Hans Mule denne besked, erklærede han, at hvis lensmanden ville tage herremænd til sig i sagen, så ville han vandre bort på sin forhvervning (erhverv), og hver kunne så gøre sit bedste.

Derved blev det; om søndagen rejste Hans Mule ind for at klare sine sager i Rentekammeret. Dette opfattede Axel Brahe med føje som foragt for ham på kongens vegne; havde han kunnet møde om mandagen, når der ingen herremænd var tilstede, kunne han vel også have mødt, om sådanne havde været der, og da det ikke var første gang, han var "opstudsigt" mod sin lensmand, kunne denne ikke andet end gå til kongen med klage over ham. Dertil kom Hans Mules undsigelse af Mogens Henriksen og hans hånlige adfærd overfor magistraten, ikke alene i sagerne om Sct. Gertrudsholm og haven, men også ved andre lejligheder, f.eks. da hans søn Mikkel havde

gjort gæld, hvad han naturligvis hellere skulle have undladt, om ikke for sin egen skyld, så for sin kreditors, en hamborger-skipper ved navn Hans Nymand. Denne kom til Odense og stævnedes Hans Mule på rådhuset, om han ville svare til sin søns gæld, hvorved de enedes om, at skipperen skulle tøve til Sct. Knuds marked; hvis Mikkel (sønnen) forinden kom hjem, ville hans fader forhjælpe kreditor til sine penge. Da nu markedet var forløbet, mødte skipperen Hans Mule på gaden og spurgte ham, hvad fortrøstning han ville give ham til gælden; herover blev Hans Mule højlig fornærmet, skipperen svarede: "Saa maa the Druss (djævelen) faa sytt guotz ther paa vdt", og inden han ved af det, slog Mule ham på munden, idet han sagde, at han vidste nok, hvad et mundslag kostede, og skipperen skulle ikke overløbe ham på gaden og give ham onde ord, og med det samme trak han sin daggert og slog efter skipperen, der kun ved godtfolks mellemkomst redede sig ind en gadedør.

Hamborgeren klagede for rådstueretten, hvor borgmester Mogens Henriksen forlangte af Hans Mule, at han skulle stille borgen for, at han ikke ville forulempe ham med ord eller gerning; men Hans Mule svarede rent ud nej, han havde råd til at bøde, og det hjalp ikke, at en af rådmændene, Sivert Lauritsen indstændig frarådede ham at stille sig således an mod fremmede; hvis en af vores borgere, ytrede han, kom en anden tid til Hamborg, kunne de nyde sådant ond ad; han skulle bede Gud om nåde; hvis han havde slået skipperen ihjel, det Gud forbyde, da var det ikke så snarlig stillet igen. Men Hans Mule, der ikke syntes at have haft nogen forestilling om det umoralske i et drab, pukkede kun på sine penge og svarede, at havde han slået ham ihjel, så havde han at bøde med og kunne alligevel bo i Odense. Da borgmesteren igen befalede ham at stille borgen, svarede Hans Mule atter trodseligen og erklærede; Nej, han ville ingen borgen sætte, thi han havde at bøde med. For sådan hans foragt måtte de bryde (hæve) retten og gik så ned og tog borgen af skipperen. Siden påstod Hans Mule, at han bød borgmesteren, inden denne gik ned af rådhuset, hånden på, at han intet ville gøre hamborgeren; men de tilstedeværende rådmænd erklærede alle som een, at det først var sket, efter at retten var hævet. Alt dette passerede i overværelse af en skare af byens borgere, som var interesserede i at høre, hvorledes en matador som Hans Mule ville klare for sig; at magistraten ved sin myndighed så åbenlyst ringeagtet følte sig i højeste grad fornærmet, siger sig selv.

Og endnu en prøve på Hans Mules ubændighed. En morgen mødte han på gaden en borger ved navn Oluf Hansen; Oluf sagde til ham, jeg forstår, at I holder på både hænder; jeg skal betale Eder og Eders stedfader Sivert

8. Slægten Mule & Kotte

Lauritsen og Eders moder og Laurits Paaske byfoged til sin tid derfor. - Hvad hans udestående med disse personer var, vides ikke; i dette tilfælde benægtede han dog siden ikke faktum.

Det ser ud til, at Axel Brahe personlig har været i København for at opregne hele dette synderegister for kongen⁵³ og ved den lejlighed var kommen under vejr med, at Hans Mule havde ført kongen bag lyset ved at forelægge ham et den 5. august dateret brev i de fire prædikanters navn, der lød på, at han kærligen havde anmodet dem om at gå til Axel Brahe og magistraten og melde, at han gerne ville møde i retten om den have, striden stod om, og hvis så var, at den gode lensmand syntes, at haven med rette burde tilhøre Mogens Henriksen, da ville han gerne dermed lade sig nøje og ikke derom forføje nogen videre trætte. Dette lød overmåde fredeligt, men - brevet var falsk! Det var hverken underskrevet eller beseglet af prædikanterne, hvad disse senere beedigede, og først efter sin hjemkomst til Odense søgte Hans Mule at få dem til at underskrive. Han havde altså, som Axel Brahe ytrede, opsat dette brev for dermed at bedække og besmykke sin overmod og foragt for ham på kongelig majestæts vegne.

Det faldt da næppe vanskeligt at udvirke en kongelig befaling til fire fynske herremænd at indstævne for sig Axel Brahe på kongelig majestæts og på borgmestres og råds vegne på den ene side og Hans Mule på den anden side og dømme, om denne lovlig kunne undskylde, at han ikke var mødt for lensmanden i rette med magistraten, og om hans andre modvilligheder mod disse sine øvrigheder, og om han havde handlet mod sin forpligtelse af 1570. For denne ret måtte den stolte Hans Mule møde på rådhuset samme dag, som sagen om haven blev foretaget, 25. september 1585, en dag, der aldrig ville gå ham af minde. Efter endeløse afhøringer og forhandlinger dømte kommisærerne: Hans Mule har ved sin nægtelse af at møde for Axel Brahe og ved sin modvillighed og opstudsighed mod andre fremfærende lensmænd forset sig imod kongelig majestæts højhed og bør derfor at stande hans majestæt til rette, og da det noksom er bevist, at han med trussel, ubekvemmelige ord så og med modvillighed har bevist sig imod sine borgmestre og rådmænd, kunne de ikke kende andet, end at han havde brudt sine forpligtelser og burde derfor at lide efter sammes indhold.

Dommen var fældende for Hans Mule, som en slagen mand vandrede han den aften hjem fra rådhuset. Men han tabte ikke modet, og det lykkedes ham nogenlunde at afvende stormen, formodentlig ved personlig at ydmyge sig for kongen, som den 24. oktober lod Axel Brahe tilskrive, at, skønt han efter den af ham indsendte dom havde al grund til at søge den

8. Slægten Mule & Kotte

højeste ret imod Hans Mule, har han dog eftergivet ham al tiltale på den betingelse, at han betaler kongen 500 dlr., beder borgmestre og rådmænd om forladelse for sin utilbørlige optræden mod dem og forpligter sig til for fremtiden at skikke sig som en lydige borger både mod kongens lensmand og mod dem.

I selve kongens kanslers overværelse måtte han da, så nødig han ville, underskrive følgende forpligtelse (normaliseret):

Eftersom Hans Mule i Odense haver nogle år forleden siden givet sit brev og forpligt til borgmestre og råd her sammesteds, hvor udi han haver lovet, bepligtet og tilsagt, at han aldrig ville eller skulle efter den dag oprippe de sager, borgmestre og rådmænd og hannem havde været imellem, men med bekvemmelig og tilbørlige ord og nøjagtig bevisning det at gøre til tinge eller rådhus, og dersom så skete, at han der imod gjorde og det kunne gøres beviseligt, da skulle alle lovmål stande alle sammen åbne, ligesom sagen aldrig var forligt etc., som samme forpligt og forligelsesmål i sig selv ydermere formelder, hvilken forpligt er af gode mænd på kongelig majestæts vegne kendt og sagt på, at Hans Mule haver opbrudt, og bør derfor at lide efter hans brev og forpligts indhold, hvilket Hans Mule var begærendes på det mildeste at måtte afskaffes, da haver borgmestre og råd endnu for de gode herrer, ærlige og velbyrdige mænd Niels Kaas til Taarupgaard, kongelig majestæts kansler, Axel Brahe (egl. Brade) til Elved, kongelig majestæts befalingsmand på Odensegaard, deres forbøns skyld afstået og efterladt al rettergang, brøde og faldsmål og forseelse, som Hans Mule kunne efter samme sin forpligt og afsagte dom være falden for, både på deres egne og Odense byes vegne. Desligeste hvis trætte og uenighed, som var imellem ærlig mand Mogens Henriksen, borgmester, og Hans Mule, som blev optagen til godt forligelsesmål dennem imellem, på kongelig majestæts nådigste bevilling forligt og fordragen, så at forskrevne Mogens Henriksen haver og i lige måde forbemeldte gode herrer deres forbøns skyld afstået hvis tiltale og rettergang, han tilforskrevne Hans Mule kunne have ..., dog så at forskrevne Hans Mule aldrig efter denne dag skal oprippe nogen de sager dennem imellem været haver til denne dag, ej heller udi nogen måde opsætte sig imod sin borgmester og råd eller lade sig befinde sig modvillig eller ulydig imod sin borgmester og råd enten med utilbørlig ubekvemske ord eller tale i nogen måde og ej heller imod forskrevne Mogens Henriksen, men dersom det vorder befunden og skelligen kan hannem overbevises, at han i nogen måde sig forgriber og forser imod borgmestre, råd og forskrevne Mogens Henriksen enten med ord, gerning eller tale, uden hvis han kan med lov og retten og det med beskedelig ord og tale at gøre, da

8. Slægten Mule & Kotte

skal alle sager og lovmål, nye og gamle, stande åbne og uforligte over hannem, og han da at være forpligtet at lide og stande til rette efter hans forrige gamle forpligt og efter de gode mænds afsagte doms og optagne sagers lydelse, og skal han agte og ære sine borgmestre og råd i alle måder og de hannem det samme udi lige måde igen.

Datum Odense den 29. dag oktobris anno 1585.

Niels Kaas med egen hånd

Hans Mule med egen hånd

Axel Brahe egen hånd

Hans Mules sidste år

Kongen var stadig tålmodig med Hans Mule; men han købte jo også mange af kongens stude. Hans Mule ses således 8. december 1586 at have fået kvittering på 461 dlr. 1 mk. af de penge, han det sidste år havde købt stude for til modtagelse i Rendsborg ⁵⁴. Som en af byens matadorer ses Hans Mules kone Mette 1588 at have båret biskop Jacob Madsens søn Oluf til dåben ⁵⁵.

Striden med slægten Bryske blussede atter op 1589. - Dette år skrev kongen 21. april ⁵⁶ til lensmanden i Odense, at Hans Mule, borger i Odense, havde klaget over, at Karl Bryske (til Langesø) søndagen den 6. april ved klokken 9 om natten, da Hans Mule lå i sin seng og ingen fare ventede sig, var kommen til hans dør med sine folk, og da de ikke kunne komme ind, havde de slået 54 vinduer ud og slået vindueskarmene ind, sålangt de kunne nå med spyd og værger. Da de ikke kunne nå længere, havde de kastet sten ind i huset, slået ham selv, da han lå på sin seng, sår og blodig på den ene arm, så han var bleven nødt til at rømme stuen. Siden havde de med sten nedslået det husgeråd, som var for hånden, hårdelig forerettet ham med hustru og børn og på gaden råbt skældsord efter ham.

Da dette var sket i en fri købstad og i overværelse af flere af kongens undersåtter, både adelige og andre, som havde været forsamlet til bryllup, tilmed ved nattetid, og da en del af dem, som havde været oven senge, havde været vel beskænket med drik, så optøjer let kunne være opstået, som det da også med nød og besvær var blevet hindret, at nogle havde ringet med stormklokken, hvilket kunne have givet anledning til allehånde

ulykker og til, at uskyldige havde måttet undgælde med de skyldige, og da andre kunne tage eksempel heraf, og mange ville mene, at det var til forklejning for kongen (Christian IV) i hans umyndige år, hvis sådant fik lov til stiltiende at passere, befaledes det ham at tiltale Karl Bryske på det strengeste med lov og ret.

21. november 1589 blev Hans Mule sagsøgt for gæld, som sønnen Laurids havde stiftet under sine studier i universitetsbyen Tübingen fra 1580. - Og 25. maj 1590 fik Hans Mule 100 dlr. for 2 heste, som hoffet skulle bruge til en rejse til hertugdømmet Braunschweig.

2. januar 1591 fik lensmanden brev om, at Hans Mule, der en tid (fra omkring 1550) havde holdt hus og bod i Odense, havde berettet, at han nu på sine gamle dage ikke længere kunne bruge købmændskab, handel og vandel, således som han gjorde i sin velmagt. Men skønt han så godt som ingen borgerlig handel brugte, besværedes han dog med borgerlig og bys tyngelse ligesom de, der brugte den største handel i byen. Da dette var til stor trængsel for ham, havde han anmodet om i betragtning af sin alderdom og skrøbelighed at blive fritaget for al borgerlig og bys tyngelse og frit at måtte drage ud af byen og bo i rolighed på sin gård Nislevgaard (Nisløf) og der nyde samme privilegier som andre af adelen, hvilket kongen også havde bevilget. Hans Mule havde selv tilbudt herefter ikke at ville drive yderligere handel, end der tilstededes fremmede her i riget, når undtoges hvad han behøvede til sin egen og sin hustrus underhold. Lensmanden skulle derfor lade Hans Mule uhindret drage til Nislev, så han ikke skulle have noget at klage over, men den, der boede i Hans Mules hus og gård i Odense, skulle gøre borgerlig og bys tyngelse deraf efter sin formue og lejlighed.

Hans Mule synes dog at være blevet boende i Odense, for 11. juni 1596⁵⁷ nævnes han som Hans Mule i Odense, da han med (sønnen) Laurids som fuldmægtig sagsøgte Ejler Bryske til Dallund. Sammen med Knud Rud til Vedbygaard havde Ejler ladet Hans Mule sagsøge for 17 øksne, som han havde købt 1571 af afgangne Jørgen Ruds tjener (fæstebonde) for 13 dlr. parret. Da Ejler Bryske var den egentlige bagmand, mente Hans Mule, at forliget 1589 var overtrådt. - Rettertinget frifandt Ejler Bryske.

Af Hans Mules mange børn opholdt sønnen Claus sig i efteråret 1599 hos astronomen Tyge Brahe på slottet Benatki uden for Prag. Tyges ældste datter Magdalene Brahe (født 1574) skrev da 25. september 1599 et brev med udskriften: Ærlig, velbyrdig fru Mette Kotte, Hans Mulis, borgmester (forkert) i Odense, min tilforladedes synderlig gode ven, venligen til-

8. Slægten Mule & Kotte

skrevet.

I brevet oplyses, at Mette Kotte havde skrevet til familien Brahe, mens denne opholdt sig i Wittenberg (tidligere på året 1599). Det nævnes, at Claus Mule og astronomens søn Tyge (født 1581) sammen skulle rejse eller var rejst til Danmark⁵⁸.

Hans Mule, der vist først boede i den såkaldte Røde Gaard på Overgade - nr. 64 - på den østlige side af Præstestrædet til Vor Frue Præstegaard (senere overtaget af sønnen Jens), men senere i Sct. Knuds sogn nær bytinget på Fisketorvet ⁵⁹, døde af pesten i efteråret 1602.

Oprindelig lod han hugge en stor flot ligsten til koret i Vor Frue Kirke med sig selv og hustru i legemsstørrelse under fire anevåben repræsenterende hans fædrene slægt Mule og mødrene slægt Bang, samt hendes fædrene slægt Kotte og mødrene ukendte slægt med en trekvistet eller trebladet plante og på hjelmen to vesselhorn. Stenens øverste halvdel findes endnu i museet Møntergaarden i Odense; i hel tilstand blev den tegnet både af Bircherod og Brandt, og det nu bortkomne stykke bærer indskriften: Her ligger begravet ærlig og velbyrdig mand Hans Mule til Nislevgaard, som døde anno ... den ... (ikke udfyldt), med sin kære hustru, ærlig og velbyrdig Mette Kotte, som døde anno ... den ..., hvis sjæle Gud haver. Salige ere de døde, som døde i Herren.

Men da Hans Mule flyttede til Sct. Knuds sogn, blev stenen liggende ubenyttet i Vor Frue Kirke. - Og en anden sten blev lagt over familiens grav i Sct. Knuds Kirke. Stenen, hvis udseende ikke kendes, bærer efter Bircherods afskrift teksten ⁶⁰: Her ligger begravet ærlig og velbyrdig Hans Mule, som døde den 25. september anno 1602, med sin kære hustru, ærlig og velbyrdig fru Mette Kotte, som døde den 20. marts 1613, og trede deres elskelige børn, Laurits Mule, som døde den 24. marts anno 1603, Marin Mule, som døde den 5. juli anno 1607, Else Mule, som døde den 25. januar 1605. Gud give dem en glædelig opstandelse.

Mette Kotte blev som enke sagsøgt 27. oktober 1606⁶¹ af Marine (Knuds-datter Seebled), Niels Bagers (enke) i Odense for knap 340 dlr., som Hans Mule skyldte Niels Bager. - De indstævnedes var Mette (Kotte) Mules, dr. Jens Mule, Marcus Mule, Jørgen Mule, Claus Mule, Marine Mule, m. Jacob Madsen (fejl for Jacob Jacobsen Wolf, gift med en datter af Hans Mules datter Else), læsemester, med hans børn Iver Jacobsen og Hans Jacobsen,

(nemlig) afgangne Hans Mules hustru, børn og arvinger. - Af Mette og Hans Mules børn, der endnu levede, nævnes præsten Niels Mule mærkelig nok ikke.

3613. **Mette Lauridsdatter Kotte** f. OMK 1535, Odense,⁶² d. 20 MAR 1613, Odense,⁶³ begravet Sct. Knuds Kirke.

Tip-9-Oldeforældre

7224. **Mikkel Christensen Mule** f. FØR 1485,⁶⁴ stilling Købmand og Borgmester, g. FØR 1509, **Anna Bang**, f. FØR 1490, Assens,⁶⁵ d. 20 APR 1569, Odense,⁶⁶ begravet 29 APR 1569, Vor Frue Kirke. Mikkel døde 01 NOV 1537, Odense,⁶⁷ begravet Vor Frue.

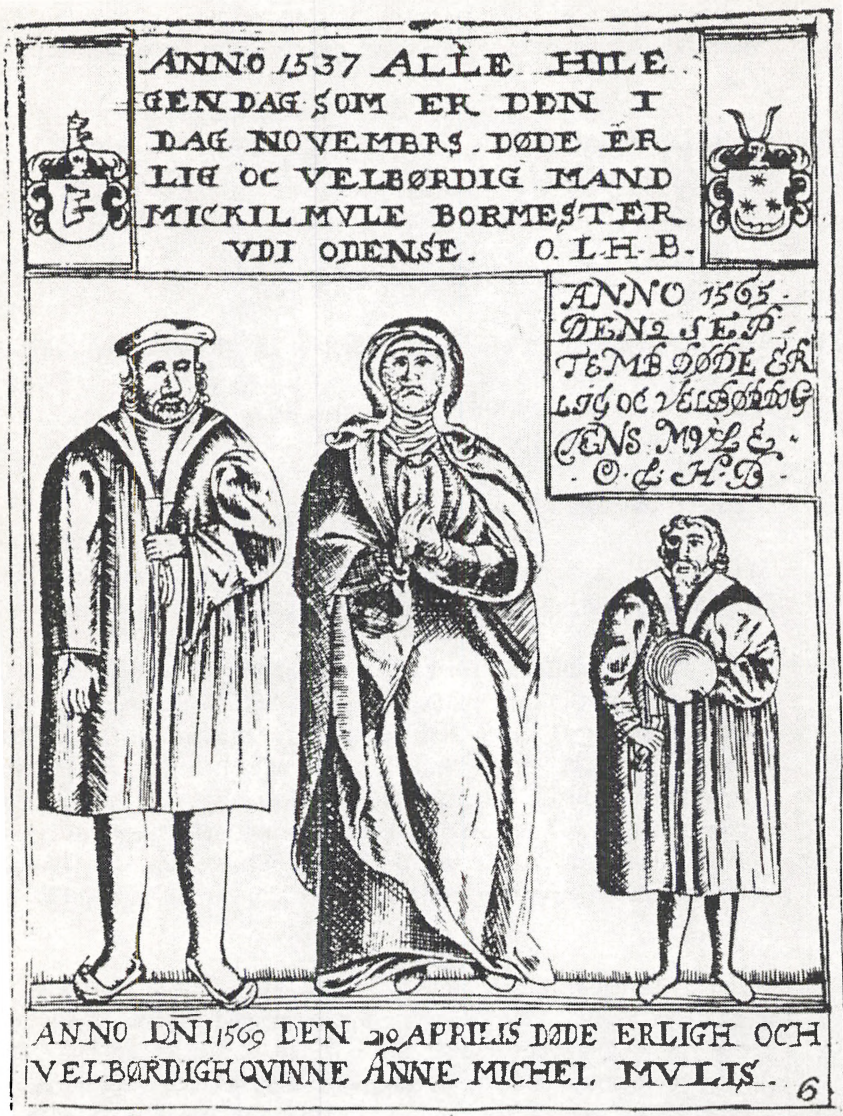
Mikkel Christensen Mule:

Mikkel Mule var fra før 1509 og til sin død i 1537 købmand i Odense. Fra før 1523 rådmand, og fra før 1528 og frem til sin død borgmester.

Før 1509 blev han gift med Anne Bang, der var født før 1490 som datter af Jens Bang og hans hustru Else i Assens. Den 9 DEC 1509 afhændede Peder Mule, præst og forstander for Helliggeisthuset i Odense til sin broder Mikkel Mule og hans hustru, al den rettighed, som han på arvs vegne var tilfalden efter faderen og moderen i den gård, som han besad og iboede. Anne er ikke her nævnt ved navn, hvilket heller ikke er tilfældet på parrets gravsten, hvor hun dog er forsynet med det Bang'ske våben. Hendes søn oplyser imidlertid ved en retsag den 19 OKT 1577, at han var dattersøn af Else og Jens Bang.

11 JUL 1523 besøgte rådmand Mikkel Mule med sit adelige sejl et dokument, der endnu er bevaret. Han blev kirkeværge ved Vor Frue Kirke. Den gamle latinskole bærer endnu et minde herom, ved at Mikkel Mules og Anders Nielsen skjolde på en bygningstavle kan ses med deres navne og årstallet 1528. Under grevens fejde måtte Mikkel Mule sammen med flere den 22 MAR 1535 sværge hertug Christian (den senere Christian den III) troskab.

Ærlig og velbyrdig mand Mikkel Mule, borgmester udi Odense, døde 1. november 1537 ifølge gravstenen. Han og konen blev begravet i Vor Frue Kirke.

*Den nu forsvundne gravsten over Mikkel Mule, hustruen Anne Bang
 og sønnen Jens Mule
 Stik efter Bircherods tegning*

Hun - ærlig og velbyrdig kvinde Anne Mikkel Mules - døde 20 APR 1569.

Sammen havde de mindst 5 børn:

- Christen Mule, f. før 1523, d. eft 1586. Han var 1548 Erik Krabbes. foged på Aastrup, fra 1561 rådmann i Odense.
- Hans Mule. f. omkring 1525. (indgår i anefølgen)
- Maren Mule, f. før 1527 og d. 1545. I 1544 gift med senere rådmann. Knud Jørgensen (1512-80).
- Marcus Mule.
- Jens Mule, f. før 1530, d. 1565, begravet hos forældrene i Vor Frue Kirke.

Kilder: Slægten Siemsen, Slægtsarkivet Viborg, juli 1987,
Dansk Adelsleksikon 1904

7225. **Anna Bang** f. FØR 1490, Assens,⁶⁸ d. 20 APR 1569, Odense,⁶⁹ begravet 29 APR 1569, Vor Frue Kirke.

7226. **Laurids (III) Nielsen Kotte** f. OMK 1495,⁷⁰ stilling Købmand i Odense, g. **Karen Lauridsdatter**, kaldet Karen "Kottes" f. Kerteminde, d. OMK 1590.⁷¹ Laurids døde 1542.⁷²

Laurids Nielsen Kotte:

Laurids Nielsen Kotte til Dalby er sandsynligvis født i 1490erne (mellem 1487 og 1507) i Odense.

Han var købmand og havde sandsynligvis også anpart i slægtens væbnergods i Dalby. Han er nævnt i forbindelse med en ejendomshandel 23 SEP 1532. Sammen med andre adelige herunder sin bror Jørgen Kotte, der var borgmester i Odense, måtte han udruste hest med rytter i 1535. I 1540 får han og hans arvinger brev på et jordstykke, der lå ved Helliggeists hovedgård i Odense. Han er sandsynligvis identisk med den Laurens Scotte fra Odense, der i 1539 får lov til at eksportere 135 okser.

Sandvigs slægtstavle oplyser at Laurids døde 1542 i Odense. Kerteminde tingbøger oplyser at en Knud Jørgensen og Laurids Kotte mandagen efter

8. Slægten Mule & Kotte

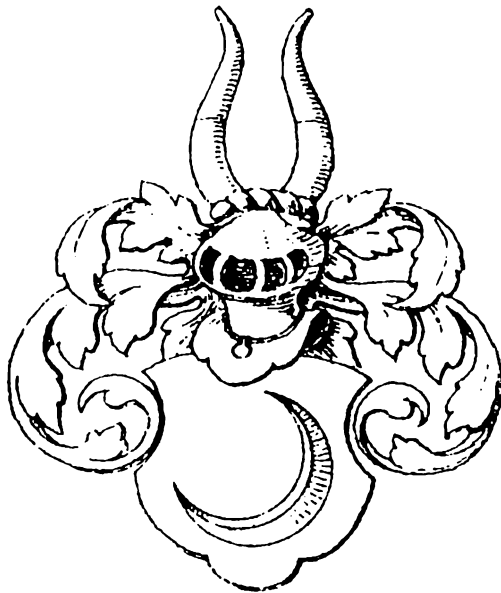
Sct Hansdag 1552 skødede en gård til Peter Remsnider. Men den Laurids Kotte, der optræder her er sikkert et yngre familiemedlem, Marcus eller Jørgen Kottes unge søn af samme navn. Også hans kones Karen Lauridsdatters 2 senere ægteskaber, hvoraf det ene er indgået før 1552, taler for at dødsåret 1542 er korrekt.

Han bliver før 1534 gift med Karine eller Karen Lauridsdatter.

Sammen med Karen Lauridsdatter får han 2 børn:

- Mette Kotte f. OMK 1535, d. 20 MAR 1613. Gift med Hans Mikkel-sen Mule. (indgår i anefølgen)
- Marcus Kotte d. 1590, rådmann i Odense og gift med Maren Mule død 1607.

Kilde: Østergaard, Bent, Stamtavle over slægten Kotte, Adelsårbogen 1997.

Kotternes våben

7227. **Karen Lauridsdatter** kaldet Karen "Kottes" f. Kerteminde, g. (1) **Laurids (III) Nielsen Kotte**, f. OMK 1495,⁷³ stilling Købmand i Odense, d. 1542,⁷⁴ g. (2) **Thomas Friis**, stilling Borger i Odense,⁷⁵ g. (3) **Claus Mikkelsen**, f. FØR 1520, Odense,⁷⁶ d. FØR 1572, Odense.⁷⁷ Karen døde OMK 1590.⁷⁸

Karen Lauridsdatter:

Hun er født før 1515 i Kerteminde som datter af rådmand Laurids Poulsen og hustru.

Efter Laurids Kottes død kalder hun sig i resten af sit liv for Karen Kotte. Det har givet store anledninger til misforståelser, da hun ikke selv var af slægten Kotte.

Hun indgår efter mandens død endnu 2 ægteskaber, hvor hun i begge får flere børn. Hun skaffede sig en selvstændig position i byen gennem handel, og som indehaver af store ejendomme. Kongen lod ved flere lejligheder sine fornemme gæster indkvartere i Karen Kottes hus.

De eneste efterkommere i dag efter Kotte slægten kan føres tilbage til Mette Kotte, gift med Hans Mikkelsen Mule, og datter af Karen "Kottes" Lauridsdatter og Laurids Kotte.

Hun døde 1590/91, og hendes død gav anledning til en del strid mellem arvingerne.

Kilde: Østergaard, Bent, Stamtavle over slægten Kotte. Adelsårbogen 1997

Tip-10-Oldeforældre

14448. **Christiern Jensen Mule** f. FØR 1460,⁷⁹ stilling Købmand og Borgmester, g. (1) FØR 1485, **ukendt**, d. 1509,⁸⁰ g. (2) **Marine**, d. EFT 1522.⁸¹ Christiern døde OMK 1505, Odense.⁸²

Christiern Jensen Mule:

Christiern Mule var fra før 1486 købmand i Odense. Før 1491 er han deslige rådmand i Odense. Han er født senest 1460, og lever endnu i 1505, da sønnen Peder overdrog sin fædrene arv til sin broder Hans.

Han er gift senest 1485, men hans kones navn kendes ikke. Ifølge Dansk

8. Slægten Mule & Kotte

Adelsleksikon er hans første kone død i 1509. Anden gang gift med Marine, der i 1522 fortsat levede som enke.

Christiern havde 5 børn:

- Mikkel Mule, f. før 1485. (indgår i anefølgen)
- Peder Mule, f. før 1490, d. efter 1509. Forstander Helliggeisthuset i Odense 1509.
- Hans Mule, f. før 1495, d. 1524. Tog magistergraden i Köln 1513, 1516 høvedsmand Aggershus ved Oslo, 1521 biskop i Oslo. Han var ilde berygtet og druknede ved den jyske vestkyst.
- Lydeke Mule, f. før 1495. Opholdt sig i 1518 hos broderen i Norge. 1527 lensmand over Nedernæs Len.
- Gregers Mule.

17 JUL 1482 nævnes "Chesten Mwle" og borderen Marcus, begge Odense, i et tingsvidne ad Skam Herredsting. 14. NOV 1491 og 6 MAJ 1494 nævnes Christiern som rådmand i Odense. I 1493 var han kirkevæрге for Vor Frue Kirke. Som borgmester i Odense nævnes han 6. MAR, 14 JUN og 18 OKT 1496, samt 15 JUN 1505.

Kilder: Slægten Siemsen, Slægtsarkivet Viborg, juli 1987,
Dansk Adelsleksikon 1904

14449. **ukendt** d. 1509.⁸³

14450. **Jens Bang** f. FØR 1465.⁸⁴ stilling Købmand og Borgmester Assens, g. FØR 1490,⁸⁵ **Else**, f. FØR 1470, d. EFT 1532. Jens døde 11 JUL 1531, Assens.⁸⁶

Jens Bang:

Han var født senest 1465, men det vides ikke hvorfra han stammer.

Jens Bang er første gang nævnt i 1496, og han deltager i Assens Kirkes administration fra dette år og frem til 1515. I 1511 betegnes Jens Bang som rådmand, og han får Kancelliets tilladelse til at udføre 200 øxne, og i 1512 100 øxne. Fra omkring 1514 og frem til sin død 1531 var han borgmester, afbrudt af en kort periode som "skultus" 1521-22 i Christian den II's sidste regeringsår.

Fra perioden 1514-26 findes adskillige breve vedrørende Båg Herred i lens-

8. Slægten Mule & Kotte

manden på Hageskov, Esge Bille's arkiv, og mange af disse er medbeseglet af borgmester Jens Bang, som overalt benytter et skjold med en lodret pil forsynet med en tværstreg.

Så sent som 19 JUL 1530, får Jens Bang livsbrev på det gods som lå i Sct. Gertrud's kloster i Assens, og det følgende år (uden dato) får Elzse Bang, Jens Bang's efterladte kone, forleningsbrev på 3 haver i Assens.

Han blev før 1490 gift med Else. Else var født senest 1470, og døde efter 1532.

Jens Bang døde den 11 JUL 1531 i Assens, jfr Cornelis Hamfort's optegnelser: 1531 M. JUL. D. 11. moritur Joannes Bang, Proconsul Assoniæ.

Jens og Else Bang fik mindst 3 børn:

- Anne Bang, f. senest 1490. (indgår i anefølgen)
- Maren Bang, f. før 1505, død 1540. Gift senest 1525 med adelsmand og rådmann i Bogense Claus Eriksen.
- Jørgen Bang, kaldet gamle Jørgen Bang, f. før 1520, død e. 1563 i Assens.

Kilder: - Fritz Schönwandt: Hans Bang i Odense (død 1599) og den ældre Bang slægt i Assens. Personalhistorisk Tidsskrift 1980
- Slægten Siemsen, Slægtsarkivet Viborg, juli 1987 -

14451. **Else** f. FØR 1470, d. EFT 1532.

14452. **Niels (II) Lauridsen Kotte** f. OMK 1460,⁸⁷ stilling Rådmann, Købmand Odense,⁸⁸ g. **Marine Thordsdatter**, f. Svendborg, d. EFT 1532.⁸⁹ Niels døde 1518.⁹⁰

8. Slægten Mule & Kotte

Niels Kotte:

Niels Kotte til Hallegård og til Eskelund, bosat i Odense, rådmann, kirkevæрге ved Vor Frue Kirke, storkøbmand. Han er nævnt 15 gange i perioden 1504-13 i Dronning Christines husholdningsregnskaber, og i 1514 under Christian II's retterting i Odense. Ifølge overleveringen skulle han have mistet sit adelskab gennem sit giftermål med en uadelig.

Hans enke Marine Tordsdatter videreførte handelen efter hans død.

De havde 3 sønner:

- Marcus Kotte, f. efter 1486, d. 1529 i Odense, købmand.
- Laurids Kotte til Dalby, f. OMK 1495, død 1542 i Odense, købmand. (indgår i anefølgen)
- Jørgen Kotte til Eskelund, f. OMK 1510, død 1584 i Odense, købmand og borgmester.

Kilde: Østergaard, Bent: - Stamtavle over slægten Kotte. Adelsårbogen 1997.
- Slægten Kotte på Fyn - Noter.

14453. **Marine Thordsdatter** f. Svendborg, g. (1) **Marcus Mule**, d. EFT 1486, Odense,⁹¹ g. (2) **Niels (II) Lauridsen Kotte**, f. OMK 1460,⁹² stilling Rådmann, Købmand Odense,⁹³ d. 1518.⁹⁴ Marine døde EFT 1532.⁹⁵
14454. **Laurids Poulsen** stilling Borgmester i Kerteminde, g.⁹⁶ **Kirsten Lauridsdatter**, f. OMK 1460/70.⁹⁷ Laurids døde EFT 1515, Kerteminde.⁹⁸ (er samme person som Kapitel 9 # 28922)
14455. **Kirsten Lauridsdatter** f. OMK 1460/70.⁹⁹ (er samme person som Kapitel 9 # 28923)

Tip-11-Oldeforældre

28896. **Jens Hansen Mule** kaldet Jes Mule f. FØR 1425, Odense,¹⁰⁰ stilling Købmand i Odense, Rådmann, g. FØR 1460, i Odense,¹⁰¹ **ukendt**. Jens døde OMK 1487, Odense.¹⁰²

Jens Hansen Mule:

Jens eller Jes som han også kaldes i kilderne var før 1451 købmand i Odense. Fra omkring 1460 til sin død efter 1484 var han desuden rådmand.

Der er flere vidnesbyrd efter Jens Mule.

Den 30. marts 1450 ifølge tingsvidne skødede han sin iboende gård til adelsmanden Eggert Frille. 21. marts 1464 nævnes han "Jes Mwle" første gang som rådmand. 11. oktober 1482 og 18. november 1484 nævnes han ligeledes som rådmand. Sidste gang han nævnes er i et tingsvidne 16. marts 1487, men da det drejede sig om et ældre vidne kan han godt være død omkring 1484. Hans sejl med det adelige ullevåben findes bevaret under seks breve fra 1466-82.

Af børn kendes med sikkerhed 2 sønner:

- Christiern Mule. (indgår i anefølgen)
- Marcus Mule, født før 1460, og død efter 1486. Marcus var gift med Marine Thorsdatter, som senere blev gift med Niels Kotte.

Jens Mule døde efter 1484 (muligvis efter 1487).

Kilder: Slægten Siemsen, Slægtsarkivet Viborg, juli 1987

28897. **ukendt.**

28904. **Laurids (II) Nielsen Kotte** stilling Væbner, g. **Margarita Jensdatter.** Laurids døde 1480, Odense,¹⁰³ begravet Gråbrødre Kirke i Odense.

Laurids Kotte:

Er af Sandvig kaldet Laurids Kotte "til Dalby". Af Bircherod beskrevet som væbner. Han er den første af slægten der opgiver de landlige forhold for at tage ophold i byen. Her har han sandsynligvis ernæret sig ved handel, eventuelt suppleret med de indtægter hans gård eller gårde har kunnet give.

Omtalt af Sandvig med årstallet 1480, som sandsynligvis er hans dødsår.

8. Slægten Mule & Kotte

Han er gravsat på Gråbrødre Kirkegård. Bircherod har tegnet og beskrevet den nu forsvundne ligsten, der viste Kottes våben omgivet af initialerne LK og M.

Kildematerialet angiver kun ét barn til Margarita Jensdatter og Laurids Kotte: Niels Lauridsen Kotte. Det udelukker ikke, at der kan have været flere børn.

Kilde: Østergaard, Bent: - Stamtavle over slægten Kotte. Adelsårbogen 1997.
- Slægten Kotte på Fyn - Noter.

28905. **Margarita Jensdatter.**

Margarita, Laurids Kottes hustru, var datter af en ukendt kvinde, der først var gift med Kjeld Thuesen, Anderupgård, der nævnes 1419 og 1423, derefter med Landsdommer Jens Mikkelsen i Eskelund. Årstallene taget i betragtning, er der størst sandsynlighed for at Margarita er født i mode-rens 2. ægteskab med Jens Mikkelsen i Eskelund.

28906. **Tord Ipsen** stilling Borger og Købmand i Svendborg.

Tip-12-Oldeforældre

57792. **Hans Mule** f. 1387,¹⁰⁴ stilling Borgmester i Odense, g. FØR 1420, **Edele**, f. FØR 1400,¹⁰⁵ d. FØR 1468.¹⁰⁶ Hans døde 1459, Odense,¹⁰⁷ begravet Vor Frue Kirke.

Hans Mule:

Der er usikkerhed om Hans Mule's oprindelse. Hans far angives at være borgmester i Odense Hans Mule (Dansk Adelsleksikon). I andre optegnelser er faderen angivet som Knud Mule. Hans Mule skal

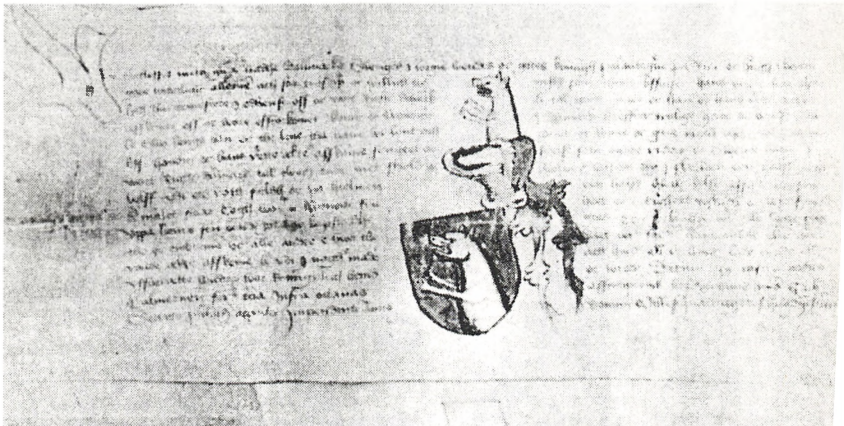

Hans Mule's segl 1450

8. Slægten Mule & Kotte

være født i 1387 jfr. de gamle stamtavler. I 1425 og 1433 er han nævnt som rådmænd i Odense. Den 10. juni 1433 får han af Erik af Pommeren tildømt den af ham beboede gård. Såvel den 8. december 1440 og 14. maj 1442 nævnes han som borgmester i Odense. Han er altså blevet borgmester før 1440. 20. april 1459 ligeledes nævnt som borgmester.

Den 14. august 1444 får han af Christoffer af Bayern på Kalmar Slot brev på frihed og frelse med skjold og hjelm.

Hans Mules adelsbrev udstedt af Christoffer af Bayern 1444

Han er gift med Edele, og begge begravnes i Gråbrødre Kirke i Odense, hvorfra stenen senere flyttes over til Vor Frue Kirke. Stenen er forsvundet, men der findes en tegning udført af Jens Bircherod med følgende tekst i oversættelse:

Her hviler Hans Mule, Borgmester i Odense, som døde det herrens år 1459, og hans hustru, Fru . . .

(se illustration næste side)

8. Slægten Mule & Kotte

Gravsten over Hans Mule død 1459
stik efter tegning af Bircherod

Hans Mule har med Edele mindst 3 børn:

- Nn Hansdatter Mule, gift med Eggert Jensen/Hansen Satzlef, rådmann i Odense.
- Johanne Jensdatter(!) Mule, gift med rådmann Jes Haysen, Odense.
- Jens Hansen Mule. (indgår i anefølgen)

Kilder: Slægten Siemsen, Slægtsarkivet Viborg, juli 1987
Dansk Adelsleksikon 1904, side 322

57793. **Edele** f. FØR 1400,¹⁰⁸ d. FØR 1468.¹⁰⁹

57808. **Niels (1) Lauridsen Kotte** stilling til Hallegård,¹¹⁰ g. **Mette Friis**.

Niels Kotte:

Laurids Kotte angives af Sandvig som fader til Niels Kotte til "Hallegård", og han oplyser at Niels Kotte var gift med Mette Friis. Svigerfaderen kan være identisk med Bonde Friis, det vil sige en søn af Claus Bondesen i Årslevgård, Årslev Sogn, Vindinge Herred, der tilhørte en gren af Eger-Friis slægten. Det er derfor nærliggende at identificere Hallegård med Hollufgård, Fraugde Sogn, Åsum Herred. Bonde Friis, der var gift med en Tiinhus, havde ejendom i Årslev, og nævnes 1446.

Kilde: Østergaard, Bent: - Stamtavle over slægten Kotte. Adelsårbogen 1997.
- Slægten Kotte på Fyn - Noter

57809. **Mette Friis**.

57810. **Jens Mikkelsen** stilling Landsdommer,¹¹¹ g. **Ukendt**.

57811. **Ukendt** g. (1) **Kield Thuesen**, g. (2) **Jens Mikkelsen**, stilling Landsdommer.¹¹²

Tip-13-Oldeforældre

115584. **Knud/Hans Mule** f. 1368, stilling Borgmester, d. 1439, Odense. Der er ingen dokumentation for hans eksistens. Oplysningen stammer fra sønnen Hans Mule
115616. **Laurids (1) Kotte** d. 1440.¹¹³

Laurids Kotte:

Der er gennem tiderne udarbejdet flere stamtavler over Kotte slægten. Som udgangspunkt er anvendt den af Bent Østergaard udarbejdede Stamtavle over Kotte slægten på Fyn (Adelsårbogen 1997). Denne tager for den ældste del af slægten udgangspunkt i 2 ældre stamtavler, den ældste stamtavle i skitseform, udformet af Cornelius Hamsfort (1576-1627) og en senere stamtavle udarbejdet af B.C Sandvig (1752-86).

Laurids Kotte nævnes på Sandvigs stamtavle med året 1440. Det vides ikke hvad året henfører til, men der kan være tale om hans dødsår.

Kilde: Østergaard, Bent: - Stamtavle over slægten Kotte. Adelsårbogen 1997.
- Slægten Kotte på Fyn - Noter

Kapitel 8: Kildehenvisninger

- ¹ Ejnar Vieland : Wielands Slægtsregister 1911.
- ² Kirkebogen.
- ³ Dansk Adelsleksikon 1904 s.329.
- ⁴ Dansk Adelsleksikon 1904 s.33.
- ⁵ Grant-Nielsen, Finn: Rod i Odense, Odenseanernes aner s.168.
- ⁶ Dansk Adelsleksikon 1904 s.33.
- ⁷ Dansk Adelsleksikon 1904 s.33.
- ⁸ Grant-Nielsen, Finn: Rod i Odense, Odenseanernes aner s.168.
- ⁹ Østergaard, Bent, Stamtavle over slægten Kotte. Adelsårbogen 1997 s.724.
- ¹⁰ Slægten Siemsen, Slægtsarkivet Viborg juli 1987 s.269-282.
- ¹¹ Grant-Nielsen, Finn: Rod i Odense, Odenseanernes aner s.168.
- ¹² Østergaard, Bent, Stamtavle over slægten Kotte. Adelsårbogen 1997 s.724.
- ¹³ Østergaard, Bent, Stamtavle over slægten Kotte. Adelsårbogen 1997 s.724.
- ¹⁴ Grant-Nielsen, Finn: Rod i Odense, Odenseanernes aner s.168.
- ¹⁵ H. P. Mumme: Sct. Knuds Kirke i Odense, 1844, s.322-23.
- ¹⁶ Danmarks Adels Aarbog, 1904, s.326-32.
Samsings optegnelser i Personalhistorisk Tidsskrift, 56, 1909, s.8-19.
G. L. Wad: To odenseiske Monumenter i Fra Fyens Fortid, bd.1, 1916, s.87-112.
Svend Larsen: Studier over det fynske rådsaristokrati i det 17de Århundrede,
bd.2, 1965 s.77-82.
- ¹⁷ Dansk biografisk Leksikon, 3. udg., bd.2, 1979, s.SI, og bd.8, 1981, s.235.
Peder Hegelunds almanakoptegnelse v. Bue Kaae, bd.1, 1976, s.91, 211, og 223.
Vello Helk: Dansk-norske studierejser (IS36-1660), 1987, s.167 og 284.
- ¹⁸ Peder Hegelunds almanakoptegnelser v. Bue Kaae, bd.1, 1976, s.122 og 217.
- ¹⁹ Peder Hegelunds almanakoptegnelser v. Bue Kaae, bd.1, 1976, s.128, 132 og 136.
Kirkehistoriske Samlinger, S-S, 1909-11, s.249.
- ²⁰ Vello Helk: Dansk-norske studierejse, (1536-1660), 1987, s.319.
- ²¹ Kancelliets Brevbøger 1603-08, 1915, s.258.
- ²² Vello Helk: Dansk-norske studierejser (1536-1660), 1987, s.318.
- ²³ Friis-Petersens Studentersamlinger H.1(12)-3.
Danske Magazin, bd.2, 1746, s.358.
- ²⁴ Fra Fyens Fortid, bd.1, 1916, s. 45-87.
- ²⁵ De fede år. Odense 1560-1659 v. Ladewig Petersen m.fl., 1984, s.115.
- ²⁶ C. T. Engelstoft: Odense Byes Historie, 2. udg., 1880, s.210-11 og 567.
- ²⁷ Kancelliets Brevbøger 1551-55, 1885-86, s.182.
- ²⁸ Kancelliets Brevbøger 1556-60, 1887-88, s.155 og 415.
- ²⁹ Kancelliets Brevbøger 1596-1602, 1913, s.626, og samme 1603-08, 1915, s.36.
- ³⁰ Kancelliets Brevbøger 1561-64, 1893-95, s.38, 46 og 58.
- ³¹ Kancelliets Brevbøger 1561-65, 1893-95, s.93, 220 og 268.
- ³² Kancelliets Brevbøger 1566-70, 1896, s.4.

8. Slægten Mule & Kotte

- ³³ Ældste danske Arkivregistraturer, bd.5, 1910, s.192.
- ³⁴ Kancelliets Brevbøger 1566-70, 1896, s.200, 217 og 291.
- ³⁵ Kancelliets Brevbøger 1566-70, 1896, s.469 og 497.
- ³⁶ Wads artikel med henvisning til Odense Magistrats Arkiv.
- ³⁷ Kancelliets Brevbøger 1566-70, 1896, s.591.
- ³⁸ Kancelliets Brevbøger 1566-70, 1896, s.587 og 640.
- ³⁹ Kancelliets Brevbøger 1571-75, 1898, s.34, 96, 134 og 276.
- ⁴⁰ Wads artikel s.59 med henvisning til rådstuebogen.
- ⁴¹ Kancelliets Brevbøger 1571-75,1898, s 408.
- ⁴² Wads artikel s. 55.
- ⁴³ Kancelliets Brevbøger 1576-79, 1900, s.17 og 126.
- ⁴⁴ Rigens Forfølgningsbog nr.9, fol.98.
- ⁴⁵ Kancelliets Brevbøger 1576-79, 1900, s.s.308..
- ⁴⁶ Kancelliets Brevbøger 1580-83, 1903, s.56.
- ⁴⁷ Kancelliets Brevbøger 1580-83, 1903, s.101 og 264, samt Kronens Skøder, bd.1, 1535-1648, 1892 s.243.
- ⁴⁸ Kancelliets Brevbøger 1580-83, 1903, s.562.
- ⁴⁹ Nyborg-præsten Christiern Nielsen Bruns optegnelser 1572-91 i Samlinger til Fyens Historie og Topographie, bd.7, 1878, s.272.
- ⁵⁰ Kancelliets Brevbøger 1584-88, 1906, s.199 og 325. samt Kronens Skøder, bd.1, 1535-1648, 1892 s.285.
- ⁵¹ Kancelliets Brevbøger 1584-88, 1906, s.378, 404, og 536.
- ⁵² Wads artikel s. 62ff
- ⁵³ Nyborg-præsten Christiern Nielsen Bruns optegnelser 1572-91 i Samlinger til Fyens Historie og Topographie, bd.7, 1878, s.282ff.
- ⁵⁴ Kancelliets Brevbøger 1584-88, 1906, s.626
- ⁵⁵ Nyborg-præsten Christiern Nielsen Bruns optegnelser 1572-91 i Samlinger til Fyens Historie og Topographie, bd.7, 1878, s.298.
- ⁵⁶ Kancelliets Brevbøger 1588-92, 1908, s.164, 288, 389 og 520.
- ⁵⁷ Kongens Rettertings Domme 1595-1604, v. V. A. Secher, 1881-83, s.79.
- ⁵⁸ Danske Magazin, 1-2, 1746, s.358.
- ⁵⁹ Wads artikel s.84 og 86.
- ⁶⁰ H.P.Mumme Sct. Knuds Kirke I Odense, 1844, s 321.
- ⁶¹ Kongens Rettertings Domme 1605-14, v. V.A. Secher, 1885-86, s.108
- ⁶² Østergaard, Bent, Stamtavle over slægten Kotte. Adelsårbogen 1997 s.724.
- ⁶³ Østergaard, Bent, Stamtavle over slægten Kotte. Adelsårbogen 1997 s.724.
- ⁶⁴ Slægten Siemsen, Slægtsarkivet Viborg juli 1987 s.291.
- ⁶⁵ Slægten Siemsen, Slægtsarkivet Viborg juli 1987 s.291.
- ⁶⁶ Langholz Carl: Anetavler for berømte danskere 1. samling s.157.
- ⁶⁷ Dansk Adelsleksikon 1904 s.324.
- ⁶⁸ Slægten Siemsen, Slægtsarkivet Viborg juli 1987 s.291.

- ⁶⁹ Langholz Carl: Anetavler for berømte danskere 1. samling s.157.
- ⁷⁰ Østergaard, Bent, Stamtavle over slægten Kotte. Adelsårbogen 1997 s.724.
- ⁷¹ Østergaard, Bent, Stamtavle over slægten Kotte. Adelsårbogen 1997 s.724.
- ⁷² Østergaard, Bent, Stamtavle over slægten Kotte. Adelsårbogen 1997 s.724.
- ⁷³ Østergaard, Bent, Stamtavle over slægten Kotte. Adelsårbogen 1997 s.724.
- ⁷⁴ Østergaard, Bent, Stamtavle over slægten Kotte. Adelsårbogen 1997 s.724.
- ⁷⁵ Slægten Siemsen, Slægtsarkivet Viborg juli 1987 s.293.
- ⁷⁶ Slægten Siemsen, Slægtsarkivet Viborg juli 1987 s.293.
- ⁷⁷ Østergaard, Bent: Slægten Kotte på Fyn - Noter.
- ⁷⁸ Østergaard, Bent, Stamtavle over slægten Kotte. Adelsårbogen 1997 s.724.
- ⁷⁹ Slægten Siemsen, Slægtsarkivet Viborg juli 1987 s.304.
- ⁸⁰ Dansk Adelsleksikon 1904 s.324.
- ⁸¹ Dansk Adelsleksikon 1904 s.324.
- ⁸² Grant-Nielsen, Finn: Rod i Odense, Odenseanernes aner s.168.
- ⁸³ Dansk Adelsleksikon 1904 s.324.
- ⁸⁴ Scönwandt, Fritz: Christoffer Bang i Odense (død 1599),
og den ældre Bang-slægt i Assens Personal Historisk Tidsskift 1980 s.190.
- ⁸⁵ Slægten Siemsen, Slægtsarkivet Viborg juli 1987 s.305.
- ⁸⁶ Slægten Siemsen, Slægtsarkivet Viborg juli 1987 s.305.
- ⁸⁷ Østergaard, Bent: Slægten Kotte på Fyn - Noter
- ⁸⁸ Østergaard, Bent: Slægten Kotte på Fyn - Noter
- ⁸⁹ Østergaard, Bent, Stamtavle over slægten Kotte. Adelsårbogen 1997 s.723.
- ⁹⁰ Østergaard, Bent, Stamtavle over slægten Kotte. Adelsårbogen 1997 s.723.
- ⁹¹ Østergaard, Bent, Stamtavle over slægten Kotte. Adelsårbogen 1997.
- ⁹² Østergaard, Bent: Slægten Kotte på Fyn - Noter.
- ⁹³ Østergaard, Bent: Slægten Kotte på Fyn - Noter.
- ⁹⁴ Østergaard, Bent, Stamtavle over slægten Kotte. Adelsårbogen 1997 s.723.
- ⁹⁵ Østergaard, Bent, Stamtavle over slægten Kotte. Adelsårbogen 1997 s.723.
- ⁹⁶ Østergaard, Bent, Stamtavle over slægten Kotte. Adelsårbogen 1997 s.723.
- ⁹⁷ Langholz Carl: Anetavler for berømte danskere 1. samling.
- ⁹⁸ Østergaard, Bent: Slægten Kotte på Fyn - Noter.
- ⁹⁹ Langholz Carl: Anetavler for berømte danskere 1. samling.
- ¹⁰⁰ Slægten Siemsen, Slægtsarkivet Viborg juli 1987 s.308.
- ¹⁰¹ Slægten Siemsen, Slægtsarkivet Viborg juli 1987 s.308.
- ¹⁰² Grant-Nielsen, Finn: Rod i Odense, Odenseanernes aner s.168.
- ¹⁰³ Østergaard, Bent, Stamtavle over slægten Kotte. Adelsårbogen 1997 s.723.
- ¹⁰⁴ Dansk Adelsleksikon 1904 s.322.
- ¹⁰⁵ Slægten Siemsen, Slægtsarkivet Viborg juli 1987 s.309.
- ¹⁰⁶ Slægten Siemsen, Slægtsarkivet Viborg juli 1987 s.309.
- ¹⁰⁷ Slægten Siemsen, Slægtsarkivet Viborg juli 1987 s.309.
- ¹⁰⁸ Slægten Siemsen, Slægtsarkivet Viborg juli 1987 s.309.

8. Slægten Mule & Kotte

¹⁰⁹ Slægten Siemsen, Slægtsarkivet Viborg juli 1987 s.309.

¹¹⁰ Østergaard, Bent, Stamtavle over slægten Kotte. Adelsårbogen 1997 s.723.

¹¹¹ Østergaard, Bent, Stamtavle over slægten Kotte. Adelsårbogen 1997 s.723.

¹¹² Østergaard, Bent, Stamtavle over slægten Kotte. Adelsårbogen 1997 s.723.

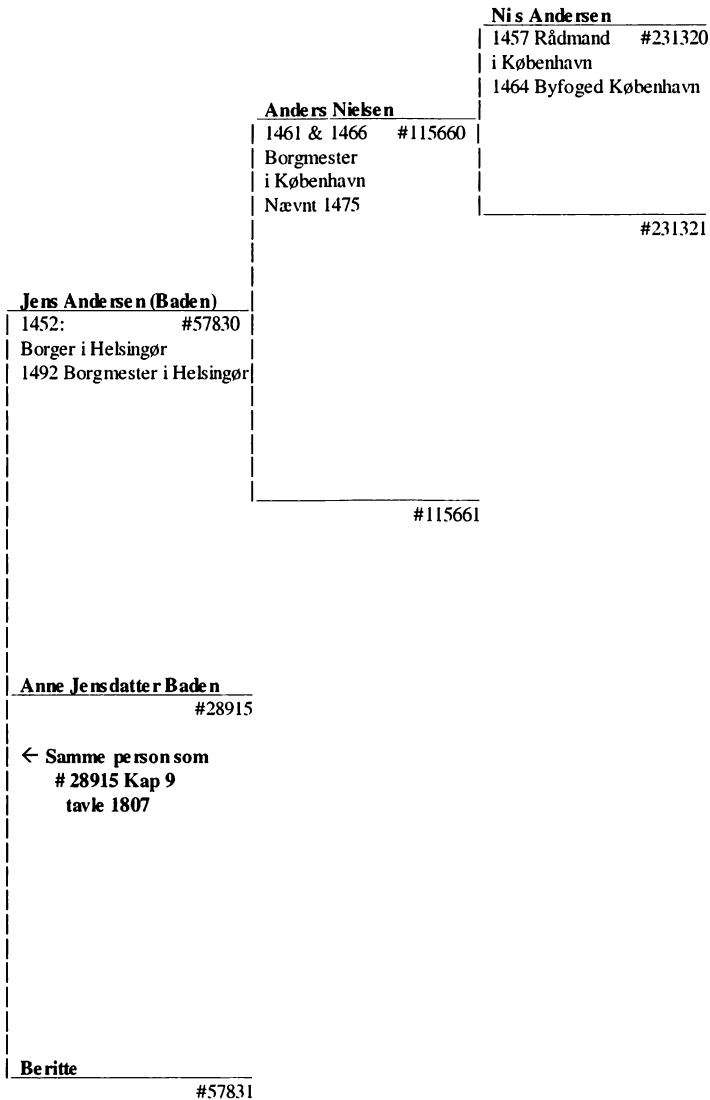
¹¹³ Østergaard, Bent, Stamtavle over slægten Kotte. Adelsårbogen 1997 s.723.

Anetavler
Slægten
Rosenvinge & Friis
Tavle ane # 1807, # 28915

9: Tavle ane # 1807: Barbara Mogensdatter Rosenvinge.

	<u>Mogens Jensen Skriver</u> Død 1528 #14456 Foged på Bergenshus, Norge Borgmester i Helsingør Adlet 31 JUL 1505	
	<u>Henrik Mogensen Rosv.</u> Gift OMK 1539 #7228 Død 1583 FØR 28 APR Borgmester & Øresundstolder i Helsingør	<u>Peder Hansen</u> Død 1492 #28914 23 JUN 1474 adlet Øresundstolder <u>Anne Pedersdatter</u> #14457 Død EFT 12 FEB 1557 <u>Anne Jensdatter</u> #28915 → tavle #28915.
<u>Mogens Henriksen Rosv.</u> Født 04 JUN 1540 #3614 Helsingør Død 27 MAR 1607 Odense Borgmester i Odense Gift 1567	<u>Willum Forbus</u> Død FØR 1531 #14458 Rådmand i Helsingør.	
	<u>Carina Will.dtr Forbus</u> Død FØR 1571 #7229	<u>Johanne Thomasdatter</u> #14459
<u>Barbara Mogensdtr Rosv.</u> Født 21 SEP 1578 #1807 Odense Død 28 MAR 1634 Odense ← Kap 6: # 1807 Samme person	<u>Hans Friis</u> Født OMK 1485 #14460 Gift OMK 1515 Død 30 JAN 1551 #28921 Odense Borgmester i Odense	<u>nn Friis</u> #28920
	<u>Jørgen Hansen Friis</u> Født OMK 1517 #7230 Odense Gift 31 JUL 1547 Odense Død 11 DEC 1566 Odense Rådmand i Odense	<u>Laurids Poulsen</u> Død EFT 1515 #28922 Borgmester i Kerteminde <u>Kirsten Lauridsdtr</u> Født #28923 OMK 1460-70
<u>Karen Jørgensdatter Friis</u> Født 29 JUN 1551 #3615 Odense Død 1614 Odense	<u>Peder Chr. Månebjælke</u> Født OMK 1480 #14462 Død 26 MAR 1546 Odense Adlet 1511	#28924 <u>nn Andersdatter</u> Datter af #28925 Anders Skomager # 57850 Brøndum <u>Peder Bonde</u> Borgmester #28926 i Odense adlet 1493
	<u>Barbara Pedsdtr Bonde</u> Født OMK 1522 #7231 Odense Død 11 JAN 1557 Odense	<u>Karen Pedersdtr Bonde</u> Født OMK 1490 #14463 Død 02 DEC 1549 Odense

9: Tavle ane # 28915: Anne Jensdatter Baden

Kapitel 9: Slægten Rosenvinge & Friis.

Anefølge

1. Jens Frederik Riddermand-, Jep Madsen -, Jakob -, Marie Botille -, Viggo - & Johannes Holdt (Kap 11) .

Forældre

3. Helene Marie Jensen f. 03 JUN 1875, Gram, d. 15 SEP 1953, Bjolderup (Kap 11)

Bedsteforældre

7. Marie Frederikke Ernestine Wielandt f. 26 JUL 1846, Gram, d. 1933 (Kap 4)

Oldeforældre

14. Jens Frederik Riddermann Wielandt f. 27 SEP 1809 Vellinggaard, Smidstrup døde 08 APR 1898, Gram (Kap 5)

Tipoldeforældre

28. Morten Møller Wielandt f. 22 AUG 1780, Boller døde 19 SEP 1816, Vellinggaard, Smidstrup (Kap 5)

Tip-2-Oldeforældre

56. Frederik Ludvig Christian Wielandt f. 9 AUG 1739, Espe, døde 02 SEP 1803, Boller (Kap5)

Tip-3-Oldeforældre

112. Jacob Ludvig Wielandt f. 18 OKT 1686, Vester Skerninge, døde 26 SEP 1739, Espe (Kap 5)

Tip-4-Oldeforældre

225. Pernille (Petronelle) Jacobsdatter f. 19 JUN 1661,¹ begravet 16 JAN 1721, Vester Skerninge.² (Kap 6)

Tip-5-Oldeforældre

451. Maren Svendsdatter d. 1677 (Kap 6)

Tip-6-Oldeforældre

903. Karen Jørgensdatter Mule døde 1646, Nørre Broby (Kap 6)

Tip-7-Oldeforældre

1807. **Barbara Mogensdatter Rosenvinge** f. 21 SEP 1578, Odense,³ d. 28 MAR 1634, Odense, begravet 03 APR 1634.⁴ **Samme person som kapitel 6 # 1807**

Tip-8-Oldeforældre

3614. **Mogens Henriksen Rosenvinge** f. 04 JUN 1540, Helsingør,⁵ stilling Borgmester i Odense, g. 1567, **Karen Jørgensdatter Friis**, f. 29 JUN 1551, Odense,⁶ d. 1614, Odense.⁷ Mogens døde 27 MAR 1607, Odense.⁸

Mogens Henriksen Rosenvinge:

Mogens Henriksen Rosenvinge blev født i Helsingør den 4. juni 1540 og døde i Odense den 27. marts 1607. Med Mogens Henriksen Rosenvinge flytter familiens gamle aner fra Helsingør- og Københavnsområdet til Odense. I den katolske tid havde det store Gråbrødre Kloster i Odense spillet en afgørende rolle for al forsorg og hospitalsvæsen i Odense, ja, faktisk for store dele af Fyn. Efter 1534 stod nu kongemagten med ansvaret for hospitalsvæsenet og hele fattigforsorgen. I 1574 befalede kongen, at lensmand og biskop, borgmester og råd skulle indsætte Hans Dionissen og Mogens Henriksen Rosenvinge som hospitalsforstandere i Odense, og de skulle bringe orden i regnskaberne. Sikkert er det, at hospitalet med Mogens Henriksen Rosenvinge fik en både energisk og dygtig forstander, der fuldstændig dominerede sin medforstander lige til sin død i 1607. Mogens Henriksen Rosenvinge havde studeret ved Københavns Universitet, og han havde da boet hos Sjællands biskop Peder Palladius. I 1558 rejste han udenlands for at studere bl. a. i Wittenberg, hvor han den 30. april 1558 blev immatrikuleret. I 1566 var han tilbage i Helsingør. Kort tid derefter tog han så til Odense, hvor han giftede sig med Karen Jørgensdatter Friis, hvis far, farfar og morfar alle havde været borgmestre i Odense. Han følger her i svigerfamiliens fodspor. Den 20. august 1573 møder vi ham som rådmand og i 1576 som borgmester i Odense. Som hospitalsforstander overskyggede Mogens Henriksen Rosenvinge med sin personlighed ganske tidligere og samtidige forstandere. Ved handler og mageskifter fik Rosenvinge efterhånden styr på hospitalets store gods, som bl.a. omfattede gårde og jorder så langt borte som i Han Herred i Nordvestjylland. Alene på Fyn rådede hospitalet over 76 gårde fordelt i 13 herreder. Med stor fremsynet-
hed forvaltede Mogens Henriksen Rosenvinge godset. Var det muligt at fiske fra en gårds jorder, hvis disse f.eks. gik ned til Store Bælt, søgte han

9. Slægten Rosenvinge & Friis

kongen om at måtte holde en fisker med bundgarn der. Var der mange indtægter at holde styr på, så var udgifterne ved hospitalets drift også meget omfattende. Den store Gråbrødre Kirke skulle holdes ved lige. En meget stor bespisning skulle forestås, ikke kun af de fattige, men også skolemesteren og fire hørere og tredive degne skulle have mad klokken 10 om formiddagen og klokken 5 om aftenen, tre gode retter til hvert måltid og hver en potte øl. Der var over hundrede, der daglig skulle have mad. Foruden den store administration af Gråbrødre Hospital førte Mogens Henriksen Rosenvinge de fattiges sager på tinge ved herredsretterne - ofte med stort besvær. Hans far Henrik Mogens Rosenvinge havde forvaltet Sundtolden i Helsingør og administreret byggeriet af Kronborg. Som administrator af socialforsorgen på Fyn gjorde sønnen Mogens Henriksen Rosenvinge en ikke ringere indsats end før ham dynastiet af sundtoldere i Helsingør. Da han døde blev han begravet i Gråbrødre Kirke. Kirken eksisterer ikke mere. Der eksisterer et maleri af Mogens Henriksen Rosenvinge i privateje.

Mogens Henriksen Rosenvinge

Dette er affotograferet og kan ses i Svend Larsen: Gråbrødre Hospital og Kloster i Odense, 1939. Denne bog er anvendt som kilde til denne artikel. Andre kilder: Svend Larsen: Studier over det fynske rådsaristokrati i det 17. århundrede, 1965.

Han gifter sig med Karen Jørgensdatter Friis. Dato for giftermål ikke angivet. Med hende får han 7 børn:

9. Slægten Rosenvinge & Friis

- Jørgen Mogensen Rosenvinge, f. 02 OKT 1570 i Odense, d. 05 NOV 1634, begravet Sct Knuds Kirkegård. Borger, købmand og borgmester i Odense. Gift 22 FEB 1607 med Karen Rickertsdatter Seeblad. 6 børn.
- Jens Mogensen Rosenvinge, f. 07 SEP 1572 i Odense, d. 30 NOV 1625, begravet 04 DEC 1625 Gråbrødre Kirkegård. Rådmand i Odense. Gift 13 JUL 1607 med Margrethe Diderichsdatter Graff. 11 børn.
- Karen Mogensdatter Rosenvinge, f. 07 SEP 1575, d. 19 JUL 1602, begravet Gråbrødre Kirkegård, ugift.
- Barbara Mogensdatter Rosenvinge, f. 21 SEP 1578, d. 1634. Gift med Jørgen Mule, borgmester i Odense. Indgår i anefølgen.
- Mette Mogensdatter Rosenvinge, f. 1579, d. 27 SEP 1580, begravet på Gråbrødre Kirkegård.
- Henrik Mogensen Rosenvinge, f. 06 MAR 1585 i Odense, d. FØR 27 AUG 1655 på Aagaard i Nr. Broby. Godsforvalter og foged. Gift 09 MAJ 1623 med Marie Christoffersdatter. Ingen børn.
- Birgitte Mogensdatter Rosenvinge, f. 1590, d. 20 NOV 1623 i Odense. Gift med Claus Mule til Nislevgaard.

Mogens Henriksen Rosenvinge døde 27 MAR 1607

3615. **Karen Jørgensdatter Friis** f. 29 JUN 1551, Odense,⁹ d. 1614, Odense.¹⁰

Tip-9-Oldeforældre

7228. **Henrik Mogensen Rosenvinge** stilling Øresundstolder, Borgmester.,¹¹ g. (1) OMK 1539,¹² **Carina Willumsdatter Forbus**, d. FØR 1571,¹³ g. (2) 03 FEB 1572,¹⁴ **Birgitte Mortensdatter Schulz**. Henrik døde 1583.

Henrik Mogensen Rosenvinge:

Henrik Mogensen Rosenvinge drev sammen med broderen Jens Mogensen Rosenvinge en anselig handel med klæde i Helsingør, blandt de større kunder var hoffet.

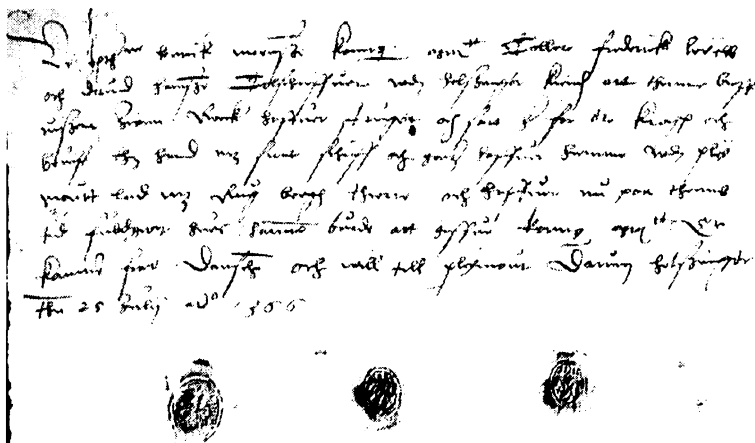
I 1544 blev Henrik Mogensen R. rådmand i Helsingør og den 18. juni 1555 er han udnævnt til borgmester. Helsingør var i 1500 tallet en metropol med en stor handel, som Henrik M R. som borgmester søgte at få sat i system. Byen var også skueplads for hekseprocesser, hvor Henrik Mogensen R. formaner heksene at besinde sig ”så der ikke skal vorde ydermere

9. Slægten Rosenvinge & Friis

rettergang og fattige mands besværing". Dette forhindrede dog ikke heksebrændinger i hans borgmestertid, også med ham som lægdommer.

Brødrene Jens og Henrik Mogensen R. var også aktive sammen på andre områder. I 1560 var de sammen med øresundstolder Sander Leiel med til at udarbejde "Frederik d.2.'s Søret" som trådte i kraft i 1561. Det var den første danske lovgivning for den voksende skibstrafik i og til Østersøen. I 1564 udnævntes Henrik Mogensen R. selv til øresundstolder – et erhverv der fritog ham fra skatter, told og anden kongelig og borgerlig "tyngde". Det var i en meget vanskelig tid, han blev sundtolder. Danmark var i krig med Sverige og for at skaffe penge til krigen, måtte han som kongens repræsentant beslaglægge skibe, som var under mistanke m.h.t. at føre fjendtlig last. I 1567 måtte han indføre den for søfolk højst ubehagelige "Lastetold", den største toldbyrde hidtil i Øresundstoldens tid.

Henrik Mogensen R. var en fremsynet borgmester. I 1576 fik han under behørig protest indført rindende vand i Helsingør. Der blev oprettet 5 offentlige "Poste" til borgernes afbenyttelse og en snes af de mest velhavende borgere fik indlagt vand tillige med Kronborg. Hele anlægget hvi-

Toldseddel fra 1566

Vy epherscreffne Henrik Moenssen kongelig Majestæts Toller, Frederik Leyell och David Hanssen, Tolschriffuere wdj Helssingør, kiendes att thenne breffuissere Hionn Roeck haffuer struget och satt her for Øre Krogh och beuist, thet hand met sitt schiff och godz haffuer hiemme wdj Plymoutlad met Rug, Beegh, Thierre, och haffuer nu paa thenne Tid fuldgiort, hues hannom burde att giffue kongelig Majestæt. Er kommen fra Danschen och will till Plymout. Datum Helssingør then 25 July anno 1566

9. Slægten Rosenvinge & Friis

lede økonomisk i sig selv med lønnet personale til vedligeholdelse og fornyelse, man betalte postpenge og vandafgift. Hans vandforsyning fungerede indtil 1890 i over 300 år.

Den 10. juli 1579 fik Henrik Mogensen R. bevilget sin afsked som borgmester, fordi et nyt arbejde som administrator af de store byggearbejder på Kronborg – ganske beslaglagde hans tid.

Henrik Mogensen R. oparbejdede gennem årene en anseelig formue i form af gårde i Nordsjælland, afgifter af gårde i Malmø og Landskrone og Lund.

Tolder

Henrik Mogensen Rosenvinges Segl

Sammenfattende kan man om Henrik Mogensen Rosenvinge sige, at han var en aktiv og stærk person i Helsingør. Han virkede både i byen som borgmester, for landet som ansvarlig for den absolut største indtægtskilde, Øresundstolden, og for kongen som administrator af tidens absolut største byggeri, slottet Kronborg.

Omkring 1539 gifter han sig med Carina Willumsdatter Forbus med hvem har får følgende børn:

- Mogens Henriksen Rosenvinge, f. 04 JUN 1540 i Helsingør, d. 27 MAR 1607 i Odense, rådmænd og borgmester i Odense, gift med Karen Jørgensdatter Friis. Indgår i anefølgen.
- Willum Henriksen Rosenvinge, d. 1608 (før 10 JUN), borger i Helsingør g. 1. Bente Mostdatter d. 16 APR 1585, g. 2. 1587 Karen Nielsdatter Hvid.
- Niels Henriksen Rosenvinge, f. OMK 1555, d. 10 DEC 1603 i Helsingør eller Roskilde, toldskriver i Helsingør, gift 1584 med Margrethe Schwendi. Ligsten i Roskilde Domkirke.
- Dorothea Henriksdatter, d 28 APR 1623, g. 1573 med rådmænd Anders Hess, Helsingør.

9. Slægten Rosenvinge & Friis

Gift 2. gang med Birgitte Mortensdatter Schult. I Peronalhistorisk Tidsskrift 1909 kaldet Birgitte Forbes (!).

Død 1583 i Helsingør før 28 april.

7229. **Carina Willumsdatter Forbus** d. FØR 1571.¹⁵

7230. **Jørgen Hansen Friis** f. OMK 1517, Odense, stilling Rådmand i Odense,¹⁶ g. 31 JUL 1547, i Odense,¹⁷ **Barbara Pedersdatter Bonde**, f. OMK 1522, Odense, d. 11 JAN 1557, Odense,¹⁸ begravet Gråbrødre. Jørgen døde 11 DEC 1566, Odense,¹⁹ begravet Gråbrødre Sogn. Nævnes som Rådmand 1561

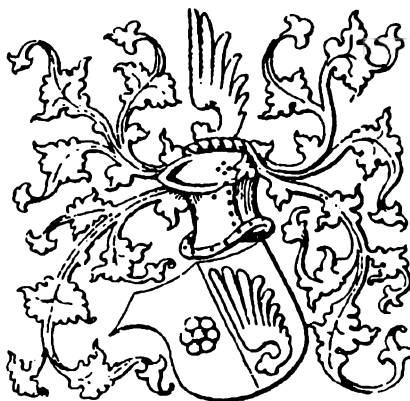
7231. **Barbara Pedersdatter Bonde** f. OMK 1522, Odense, d. 11 JAN 1557, Odense,²⁰ begravet Gråbrødre Sogn.

Tip-10-Oldeforældre

14456. **Mogens Jensen Skriver** stilling Foged, Borgmester,²¹ g. **Anna Pedersdatter (Lilliefeld)**, d. EFT 12 FEB 1557. Mogens døde 1528, 31 MAJ 1505, Adlet på Bergenhus.

Mogens Jensen Skriver (Rosenvinge):

Mogens Jensen Skriver ser vi første gang beskrevet som foged på Bergenhus. Denne stilling var betydelig, idet Bergen den gang var en stor søfarts- og handelsby. I 1505 bliver han adlet med adelsnavnet Rosenvinge. Den 24. november 1511 er han nævnt som rådmand i Helsingør, og i 1519 er han avanceret til borgmester i byen. Mogens Jensens giftermål med Anne Pedersdatter Lilliefeld cementerer yderligere hans position i borgerskabet.

Rosvingernes våben

Mogens Jensen og Anna Pedersdatter får følgende børn:

- Henrik Mogensen, død før 28 APR 1583. Borger, købmand og borgmester i Helsingør. Gift 1. OMK 1539 Carina Willumsdatter Forbus, gift 2. 03 FEB 1572 Birgitte Mortensdatter Schulz. Indgår i anefølgen.
- Jens Mogensen, d. 1563 i Helsingør. Borger, rådmand og tolder i Helsingør. Gift med Karen Mortensdatter.
- Anne Mogensdatter, død før 24 JAN 1592. Gift med borgmester i Malmø Cornelius Mathiesen.
- Maren Mogensdatter, levede 09 JAN 1584, da hun fik brev på Mossegård i Kullen i henhold til Frederik I's bekræftelse på livsbrev efter Henrik Mogensens død. Gift før 09 JAN 1584 med borger i Landskrona Las Andersen.
- Hans Mogensen, f. OMK 1520, d. 1599 i Landskrona. Borger i Landskrona, gift med Karine Nielsdatter.
- Ursula Mogensdatter, levede i 1566 hvor hun er nævnt i brodersønnens testamente.
- Dorothea Mogensdatter.
- Barbara Mogensdatter.
- Karen Mogensdatter, d. 1561 i Landskrona. Gift med rådmand i Landskrona Laurens Andersen.
- Margrethe Mogensdatter, nævnt på søsterens Karen's forsvundne gravsten i Landskrona.

Mogens Jensen Rosenvinge døde i 1528.

14457. **Anna Pedersdatter (Lilliefeld)** d. EFT 12 FEB 1557. Bygger stenhus i Malmø efter 1528. Huset er i dag et af Malmø's ældste bevarede huse.

14458. **Willum Forbus** kaldet William Forbes stilling Købmand i Helsingør,²² g. **Johanne Thomasdatter**. Willum d. FØR 11. december 1531.

William Forbes:

Han var indvandret fra Skotland, og endte som borger og rådmand I Helsingborg. Det vides ikke, hvornår han kommer til Danmark, men han kan være den samme person som en "Willom Forbass", der i 1501 blev medlem af Guds Legemes Lav i Aalborg, et gilde, der også optog ansete udenbys borgere.

9. Slægten Rosenvinge & Friis

Han har ernæret sig som købmand. I Helsingør Hospitals regnskaber ses under 1548, at St. Ninians alter i Helsingør blandt andet har haft indtægter af " den gård, som tilhører Willum Forbes børn i Helsingborg".

Den 16 JUL 1529 er William Forbes rådmand i Helsingør, hvilket fremgår af et brev udstedt i Malmø af kongen, hvor Willum Forbus for sig og sine "arvinger til evig tid" får overdraget "en kronens jord på Falsterbo".

William Forbes er af skotsk adel. Dette fremgår af et dokument udstedt i Edinburgh 03 JUN 1561 af våbenkongen i Skotland Robert Forman. Heri siges det om " forne (afdøde) Villomb Forbes datter Carina, at hendes fader var fribåren " og "af æt afkommen af det hæderlige hus Petzligo". Det fremgår af teksten, at Carina efter faderens død, i 1561 har bedt en slægtning i Skotland, skaffe dokumentation for familiens adelskab. Originalen fra Forman er forsvundet, men en senere afskrift findes på Rigsarkivet.

Huset Petzligo nedstammer fra den Forbus, der blev laird (lord) af Pitsligo. Hans navn var William Forbus, og han faldt i et slag i 1446. Den ældste af hans aner, der bar navnet Forbus, hedder Duncan og optræder i et charta fra 1272. Lord William Forbus mor nedstammer fra Robert Bruce, der var Skotlands konge 1306-1329, og fra den adelsmand, der blev far til den første Stuart, der overtog kongemagten i 1371. Fra Robert Bruce kan linierne føres tilbage til de ældre konger i Skotland, til bl. a. Duncan, der blev myrdet af Macbeth.

William Forbes har haft mindst 2 børn:

- Margrethe Willumsdatter, død 30 JUN 1590, gift med borgmester i Helsingør Jørgen Mahr. 4 børn.
- Carina Willumsdatter, død før 1571, gift med øresundstolder Henrik Mogensen (Rosenvinge). Indgår i anefølgen.

14459. **Johanne Thomasdatter**. Omtalt som William Forbes enke i 1531.

14460. **Hans Friis** f. OMK 1485, stilling Borgmester i Odense,²³ g. OMK 1515, **Mette Lauridsdatter**, d. 13 JUL 1563, Odense, begravet Sct.Knuds. Hans døde 30 JAN 1551, Odense.²⁴

14461. **Mette Lauridsdatter** g. (1) **Jørgen Knudsen Seeblad**, d. 20 APR 1514, Odense,²⁵ begravet Sct. Albani, g. (2) OMK 1515, **Hans Friis**, f. OMK 1485, stilling Borgmester i Odense,²⁶ d. 30 JAN 1551, Odense.²⁷ **Mette**

- døde 13 JUL 1563, Odense, begravet Sct. Knuds.
14462. **Peder Christensen Månebjælke** f. OMK 1480,²⁸ stilling Borger i Odense,²⁹ g. **Karen Pedersdatter Bonde**, f. OMK 1490,³⁰ d. 02 DEC 1549, Odense.³¹ Peder døde 26 MAR 1546, Odense,³² Adlet 1511
14463. **Karen Pedersdatter Bonde** f. OMK 1490,³³ g. (1) **Peder Christensen Månebjælke**, f. OMK 1480,³⁴ stilling Borger i Odense,³⁵ d. 26 MAR 1546, Odense. Adlet 1511. Karen døde 02 DEC 1549, Odense.³⁶

Tip-11-Oldeforældre

28914. **Peder Hansen** stilling Øresundstolder,³⁷ g. **Anne Jensdatter Baden**. Peder døde 1492, Helsingør.

Peder Hansen Lilliefeld:

Om Peder Hansen ved vi, at han i 1454 var bosiddende på svigerfaderen Jens Andersens Badens gård i Helsingør: I perioden 1454-1492 er han nævnt i flere sammenhænge, dels som vitterligheds vidne sammen med Johan Oxe, Oluf Oxe, Poul Laxmand, Jep Andersen Jernskiæg og Anders Gagge, dels i forbindelse med nogle afgifter som Slanggerup Kloster er ham skyldig, samt i nogle sager vedrørende køb og salg af ejendomme. I en af disse sager benævnes han den 24. juni 1468 som rådmand, en position han må have opnået omkring 1467. Han stiger yderligere i graderne. Som vidne sammen med Johan Oxe den 12. marts 1776 benævnes han borgmester.

Lilliefelds våben

Omkring 1472 har han af kongen fået posten som øresundstolder. Som tolder ved Øresund har han nydt en stor anseelse, for den 23. juni 1474

9. Slægten Rosenvinge & Friis

bliver Peder Hansen optaget i adelen med navnet Lilliefeld. Dette adelsnavn bliver dog aldrig anvendt af ham selv eller hans efterkommere, hvor mandslinien uddør efter 100 år.

Peder Hansen var den første i rækken af 3 generationer, som alle var øresundstoldere i perioden fra omkring 1472 til 1548. Øresundstolden var blevet indført i 1429, og den betød, at alle handelsskibe, som passerede Helsingør/Helsingborg skulle ankre op og fortoldes med en afgift til den danske konge. Peder Hansen var øresundstolder, og det er sandsynligvis baggrunden for, at han blev adlet. Efter hans død overtager sønnen Hans Pedersen embedet, og efter ham sønnesønnen Peder Hansen. Han har embedet frem til 1548, hvor kongen ønsker en hårdere kurs og øgede afgifter overfor handelsskibene, for at få flere penge i kassen. Peder Hansen har traditionsmæssigt behandlet skibene med nogen fleksibilitet, og det bliver hans skæbne. Han bliver dømt fra ære liv og gods for underslæb. Sagen ender med at han slipper med at afgive embedet og afstå en ejendom til kongen. Efter at den skotskfødte Sander Leiel har embedet i en periode frem til 1560, overtages jobbet som øresundstolder af først Jens Mogensen Rosenvinge, og ved hans død i 1563 af broderen Henrik Mogensen Rosenvinge, som har embedet frem til sin død 1583. Henrik Mogensens bedstefar er Peder Hansen d. 1., så på den måde har toldembedet været i slægten i næsten 100 år.

*Peder Hansen (Lilliefeld)'s våben.
Skjoldet er udhugget i sandsten på
Karmalitterklostrets kapitelsal i
Helsingør
Navnet Lilliefeld blev aldrig taget
i brug, men er konstrueret
efter skjoldets motiv*

Peder Hansen har været meget aktiv og haft et tæt forhold til rigets store navne.

9. Slægten Rosenvinge & Friis

Han gifter sig med Anne Jensdatter Baden med hvem han har 7 børn:

- Hans Pedersen, d. 16 FEB 1528. Han er faderens efterfølger i embedet som øresundstolder. Gift med Alhed., der levede endnu i 1529. 7 børn.
- Christiern Pedersen, provst i Bergen og sognepræst ved Odden Kirke.
- Jørgen Pedersen, kannik i Lund.
- Nn Pedersdatter, gift med rådmann i Helsingør Cort Daniel van Nutland.
- Sidse Pedersdatter, gift med rådmann i København Christiern Eskildsen.
- Anne Pedersdatter, død formodentlig efter 12 FEB 1557, gift med borgmester i Helsingør Mogens Jensen Rosenvinge. Indgår i anefølgen.
- Carine Pedersdatter, gift med borger i Helsingør Rasmus Madsen.

Den 17 JUNI 1492 er den sidste optegnelse om Peder Hansen, men 5 DEC 1492 nævnes hans søn som tolder, hvilket betyder at Peder Hansen sikkert er død.

28915. **Anne Jensdatter Baden.**

28920. **nn Friis.**

28922. **Laurids Poulsen** stilling Borgmester i Kerteminde, g.³⁸ **Kirsten Lauridsdatter**, f. OMK 1465.³⁹ Laurids døde EFT 1515, Kerteminde.⁴⁰ (er samme person som Kapitel 8 # 14454)

28923. **Kirsten Lauridsdatter** f. OMK 1465.⁴¹ (er samme person som Kapitel 8 # 14455).

28925. **nn Andersdatter.** Søster til Biskop i Odense Jens Andersen Beldenak.

28926. **Peder Bonde** stilling Borgmester i Odense,⁴² Adlet 1493.

Tip-12-Oldeforældre

57830. **Jens Andersen (Baden)** stilling Borgmester i Helsingør,⁴³ g. **Beritte**.

Jens Andersen Baden:

Var 1452 borger i Helsingør, og i 1492 borgmester.

57831. **Beritte**.

57850. **Anders Skomager** stilling Skomager, g. **ukendt**. Boede i Brøndum ved Løgstør

Om **Anders Skomager fra Brøndum ved Løgstør** og hans datter NN Andersdatter, hvis navn vi ikke kender og hendes søn Peter Kristensen Månebjælke.

Disse tre personer stod ganske i skygge af deres fælles slægtning: søn, bror og morbror Jens Andersen med tilnavnet Beldenak, som hentyder til at han var skaldet. Jens Andersen Beldenak blev i 1501 biskop over Fyns Stift.

Han var en usædvanlig begavelse, som havde fået den højeste juridiske uddannelse, nogen kunne få på den tid, nemlig ved Vatikanet i Rom. Hvad paven var for Rom og Italien, blev Jens Andersen Beldenak hurtigt for Fyn. Han bygger en ny bispegård til sig selv, og over porten satte han en indskrift, som er bemærkelsesværdig: *"I det første opførelsesår kostede en skæppe byg tre skilling, i det følgende fire, i de følgende var prisen, som den plejer."*

Han blæser på skriftsteder og sentenser – her er, hvad det hele drejer sig om: Kendskab til korn og priser er magt!! Beldenak hældede aldeles ikke til det nye kirkelige røre omkring Luther, nej han markerede sig med al sin katolske viden og med en frækhed uden grænser, en usnobbethed, som slog først og fremmest adelen med sand rædsel. Beldenak fører sig frem – kun én står hans magt i vejen: Kong Hans's dronning Christine, som havde taget bolig i Odense. Hun kunne ikke døje Beldenak – de var modsætninger. Jens Andersen Beldenak bliver hovedperson i et af reformationstidens kriminaldramaer, nemlig mordet på dronningens mest betroede mand Otto Porsfeldt i 1504. Da dronning Christines søn Chr. II kom til magten i 1513 mødte Beldenak sin ligemand i uforudsigelighed. Ganske overraskende

9. Slægten Rosenvinge & Friis

tilstår biskoppen på herredagen i København i 1517 det 13 år gamle mord på Otto Porsfeldt. Han fratræder som biskop over Fyns Stift - og så må det være slut med ham! Men det er det ikke!!

Jens Andersen Beldenak rejser nu med Chr.II til Stockholm, og dér ruller hoveder – både adelige og kirkelige, så kongen giver Beldenak et af de pludseligt ledige svenske stifter til erstatning for det fynske.

I Odense går livet videre uden Beldenak, som tår sig i det svenske – han er der nu som fange på Hammershus. Hans kære konge – Chr.II – har nok at gøre med sit, så Beldenak bliver lige inden kongens fald i 1523 befriet af lübeckerne. Jens Andersen Beldenak drager direkte til Odense, som om intet var hændt, og bramfrit siger han, at han vil dø som vældig biskop i Fandens navn. Han indsættes i sit gamle embede. Først i 1533 indhentes han af sin skæbne, idet nogle adelsmænd fra Holsten besøger den da aldrende Beldenak. Adelsmændene har alle samme navn: Porsfeldt! De bortfører nu Jens Andersen Beldenak til Tyskland, hvor han som fange fra nu af opholder sig til sin død.

Katolske biskopper får jo ikke legale børn. Jens Andersens søster indgår i slægtstavlen under navnet NN Andersdatter – hvad hun egentlig hed, ved vi ikke.

I 1511 blev Jens Andersen Beldenaks søstersøn Peter Kristensen adlet. Beldenak var ikke adelig, men det forhindrede ham ikke i at have et våbenskjold – en blå himmel med en sky og en måne, og dette våbenskjold overtager nevøen Peter Kristensen og det gav anledning til adelsnavnet Månebjælke.

Efter Jens Andersen Beldenak omtales slægten ofte som "Beldenak slægten".

KILDE:

Svend Erik Sørensen: Odense i 1000 år – fortællinger af en bys historie.

57851. ukendt.

Tip-13-Oldeforældre

115660. **Anders Nielsen** stilling Borgmester i København⁴⁴ i 1461 og 1465.⁴⁵

Anders Nielsen:

Var i 1461 og 1466 borgmester og siden rådmænd i København. Nævnt i forbindelse med en ejendom, som i 1475 ejedes af Peder Hansen og Anders Nielsen. Ejendommen blev i 1482 skødet til Ewert Grubbe.

4 børn er kendte:

- Niels Andersen, 1464 borgmester i Helsingør.
- Jens Andersen, 1452 borger og 1492 borgmester i Helsingør, gift med Beritte. Indgår i anefølgen.
- Jep Andersen, 1482-1488 rådmænd i Roskilde, gift med Inger.
- Anders Andersen, nævnes 1482, og var i 1491 perpetuus vicarius i København.

Der er muligvis en forbindelse mellem Anders Nielsen og Jernskæg familien.

Tip-14-Oldeforældre

231320. **Nis Andersen** stilling Rådmand i København,⁴⁶ 17 APR 1450, ejer af Matr 5 B-6.⁴⁷ Rådmand 1457 i København. Var i 1464 tillige byfoged.

Kapitel 9: Kildehenvisninger

¹ Ejnar Vieland : Wielands Slægtsregister 1911.

² Kirkebogen.

³ Dansk Adelsleksikon 1904 s.33.

⁴ Grant-Nielsen, Finn: Rod i Odense, Odenseanernes aner s.168.

⁵ Larsen, Svend: Studier over det fynske rådsaristokrati i det 17. århundrede II Odense Byes Museer 1965 s.20.

⁶ Dansk Adelsleksikon 1904 s.30.

⁷ Dansk Adelsleksikon 1904 s.30.

⁸ Larsen, Svend: Studier over det fynske rådsaristokrati i det 17. århundrede II Odense Byes Museer 1965 s.20.

9. Slægten Rosenvinge & Friis

- ⁹ Dansk Adelsleksikon 1904 s.30.
- ¹⁰ Dansk Adelsleksikon 1904 s.30.
- ¹¹ Dansk Adelsleksikon 1904 s.28.
- ¹² Dansk Adelsleksikon 1904 s.28.
- ¹³ Østergaard, Bent: Den skotske kvinde i Helsingør, Heraldisk Tidsskrift bd7,nr 64 1991 s.161.
- ¹⁴ Dansk Adelsleksikon 1904 s.28.
- ¹⁵ Østergaard, Bent: Den skotske kvinde i Helsingør, Heraldisk Tidsskrift bd7,nr 64 1991 s.161.
- ¹⁶ Dansk Adelsleksikon 1904 s.30.
- ¹⁷ Grant-Nielsen, Finn: Rod i Odense, Odenseanernes aner s.169.
- ¹⁸ Grant-Nielsen, Finn: Rod i Odense, Odenseanernes aner s.172.
- ¹⁹ Grant-Nielsen, Finn: Rod i Odense, Odenseanernes aner s.172.
- ²⁰ Grant-Nielsen, Finn: Rod i Odense, Odenseanernes aner s.172.
- ²¹ Dansk Adelsleksikon 1904 s.28.
- ²² Østergaard, Bent: Den skotske kvinde i Helsingør, Heraldisk Tidsskrift bd7,nr 64 1991 s.160-163.
- ²³ Østergaard, Bent: Slægten Kotte på Fyn – Noter.
- ²⁴ Dansk Adelsårbog 1914.
- ²⁵ Grant-Nielsen, Finn: Rod i Odense, Odenseanernes aner s.173.
- ²⁶ Østergaard, Bent: Slægten Kotte på Fyn – Noter.
- ²⁷ Dansk Adelsårbog 1914.
- ²⁸ Østergaard, Bent: Slægten Kotte på Fyn – Noter.
- ²⁹ Østergaard, Bent: Slægten Kotte på Fyn – Noter.
- ³⁰ Østergaard, Bent: Slægten Kotte på Fyn – Noter.
- ³¹ Østergaard, Bent, Stamtavle over slægten Kotte. Adelsårbogen 1997 s.724.
- ³² Østergaard, Bent, Stamtavle over slægten Kotte. Adelsårbogen 1997 s.724.
- ³³ Østergaard, Bent: Slægten Kotte på Fyn – Noter.
- ³⁴ Østergaard, Bent: Slægten Kotte på Fyn – Noter.
- ³⁵ Østergaard, Bent: Slægten Kotte på Fyn – Noter.
- ³⁶ Østergaard, Bent, Stamtavle over slægten Kotte. Adelsårbogen 1997 s.724.
- ³⁷ Dansk Adelsleksikon 1904 s.20.
- ³⁸ Østergaard, Bent, Stamtavle over slægten Kotte. Adelsårbogen 1997.
- ³⁹ Langholz Carl: Anetavler for berømte danskere I. samling.
- ⁴⁰ Østergaard, Bent: Slægten Kotte på Fyn – Noter.
- ⁴¹ Langholz Carl: Anetavler for berømte danskere I. samling.
- ⁴² Østergaard, Bent: Slægten Kotte på Fyn – Note.r
- ⁴³ Dansk Adelsleksikon 1904 s.20.
- ⁴⁴ Dansk Adelsleksikon 1904 s.42.
- ⁴⁵ Nielsen, O: Kiøbenhavns Historie og Beskrivelse 1877 s.74.
- ⁴⁶ Nielsen, O: Kiøbenhavns Historie og Beskrivelse 1877 s.75.
- ⁴⁷ Ramsing, M V: Kjøbenhavns Ejendomme 1377-1728, IV 1945 s.67.

NB. Willum Forbus død før 1531 iflg. en oplysning hvor hans enke Johanne Thomasdatter oplyser, at hun er enke. I henhold til oplysninger fra Bent Østergaard.

Anetavler
Nissen Petersen slægten
Tavle ane # 15, 60, 123 & 1978

11. Tavle ane # 15: Helene Marie Petersen

	<u>Hans Pedersen</u> → Tavle ane # 60		
	Født i Bovlund #60		
	døbt 20 MAR 1746		
	Agerskov Kirke		
	Gift 04 NOV 1774		
	Hellevad Kirke		
	Død 12 MAJ 1810		
	Hydevad, Hellevad Sogn		
	Gårdbesidder Hydevadgd		
<u>Hans Nissen Petersen</u>	Sognefoged		
døbt 25 DEC 1781 #30			
Hellevad Kirke			
Gift 1814			
Død 02 APR 1849			
Fole			
Skovrider i Fole			
	<u>Helene Thomasdatter</u>		
	Født 20 MAR 1756 #61		
	Hellevad		
	Død 01 MAJ 1830		
	Hydevad		
	<u>Maren Terstensdatter</u> → Tavle ane #123		
	Født OMK 1721 #123		
	Hydevad		
	Død 1769 i Hydevad		
	<u>Thomas Thomsen</u>		
	Født 1698 #122		
	Højning		
	Gift OMK 1749		
	Død 16 SEP 1771		
	Hydevad		
	Gårdbesidder Hydevadgd		
	Sognefoged		
	<u>Tames Nissen</u>		
			#244
	<u>Elle n Tameses</u>		
			#245
<u>Helene Marie Petersen</u>			
Født 29 SEP 1818 #15			
Nygaard, Øster Lindet			
Død 10 FEB 1906			
Gram			
← Kap 2			
Anetavle - slægtsnøgle			
	<u>Christen Jensen Øboe</u>		
	Født OMK 1734 #62		
	Død 11 FEB 1816		
	Skovsbo		
	Husmand, Daglejer		
	<u>Marie Christensdatter</u>		
	Døbt 16 MAR 1785 #31		
	Egense Kirke		
	Død 13 MAR 1865		
	Haderslev		
	Husholderske		
	<u>Anne Marie Jacobsdatter</u>		
	Født OMK 1753 #63		
	Skovsbo, Egense Sogn		
	Død 24 MAR 1840		
	Skovsbo		

11. Tavle ane # 60: Hans Pedersen

Hans Pedersen			
	Gift 26 JUNI 1707	#240	
	Agerskov Kirke		
	Boelsmand i Bovlund		
	Agerskov Sogn		
Peder Hansen			
Født i Bovlund		#120	
døbt 11 AUG 1715			
Agerskov Kirke			
Gift 22 JUN 1740			
Agerskov Kirke			
beg. 19 DEC 1756			
Nr. Løgum Kirke			
Boelsmand i Løjtved			
	Bodil Mathiesdatter		
	Født OMK 1683	#241	
	Bovlund		
	død i Løjtved		
	beg. 27 JUL 1755		
	Nr. Løgum Kirke		
	Mathies Lausten		
	Bonde i Bovlund	#482	
	Gift 14 MAJ 1671		
	Agerskov Kirke		
	Død FØR 1696		
	i Bovlund		
	Agerskov Sogn		
	Le ne Harsdatter		
	Født OMK 1652	#483	
	Død i Bovlund		
	beg. 29 JAN 1719		
	Agerskov Kirke		
Hans Pedersen			
Født i Bovlund		#60	
døbt 20 MAR 1746			
Agerskov Kirke			
Død 12 MAJ 1810			
Hydevad, Hellevad Sogn			
Gårdbesidder Hydevadgd			
Sognefoged			
Hydevad, Hellevad Sogn			
	Nis Nissen		
	Født AUG 1693	#242	
	Hellevad		
	Gift 12 AUG 1714		
	Hjordkær Kirke		
	Død 23 SEP 1775		
	Nybøl		
	Boelsmand i Nybøl		
	Maren Lauses		
	Født i Øbening	#485	
	Hellevad Sogn		
Sinnet Nisdatter			
Født i Nybøl		#121	
døbt 10 OKT 1717			
Hjordkær Kirke			
Død i Løjtved			
beg. 12 APR 1755			
Nr. Løgum Kirke			
	Nis Pedersen		
	Død i Årslev	#486	
	beg. 17 MAJ 1733		
	Hjordkær Kirke		
	sandsynligvis bonde		
	Maren Nissen		
	Født i Årslev	#243	
	døbt 06 MAR 1689		
	Hjordkær Kirke		
	Død i Nybøl		
	beg. 06 MAJ 1745		#487
	Hjordkær Kirke		

11. Tavle ane # 123: Maren Terstensdatter

		<u>Peter Tarstensen</u>	
		1641: nævnt som #1968	
		Gårdbesidder,	
		Hydevadgaard	
		#1969	
		<u>Tersten Petersen</u>	
		Født 1630, #984	
		Hydevad	
		Gårdbesidder,	
		Hydevadgaard	
		<u>Peter Terstesen</u>	
		1704: Gårdbesidder #492	
		Hydevadgaard	
		Sognefoged	
		<u>Anne (Hanne) / Ellen ?</u>	
		#985	
		<u>Tersten Petersen</u>	
		Født 1685, #246	
		Hydevad	
		beg. 16 DEC 1764,	
		Hellevad Kirke	
		Gårdmand Hydevadgdr	
		Sognefoged	
		<u>Anna (Kirsten ?) Peders</u>	
		#493	
		<u>Maren Terstensdatter</u>	
		Født OMK 1721 #123	
		Hydevad	
		Død 1769	
		Hydevad	
		← Tavle # 15	
		Samme person som	
		# 123	
		<u>Peder Laurrup</u>	
		Født 1658 #494	
		Heds	
		Gift OMK 1690	
		Død i Vellerup	
		beg. 12 MAR 1747	
		Agerskov Kirke	
		Fæstebonde i Vellerup	
		Sognefoged	
		<u>Hanna Pedersdtr Laurrup</u>	
		Født 07 JAN 1696 #247	
		Vellerup	
		Død SEP 1769	
		Hydevad	
		<u>Peder Nissen ?</u>	
		Født OMK 1633 #988	
		beg. 11 FEB 1700	
		Bykerup Sogn	
		Bonde i Heds	
		<u>Peder Nissen Laurrup</u>	
		Født OMK 1604 #1978	
		Gift OMK 1630	
		Død 1681 → ane # 1978	
		<u>Ann Peders ?</u>	
		Født OMK 1606 #1979	
		beg. 25 FEB 1683	
		Bykerup Kirke	
		<u>Peter Tarstensen</u>	
		1641: nævnt som #1980	
		Gårdbesidder,	
		Hydevadgaard	
		#1981	
		<u>Tersten Petersen</u>	
		Født 1630 #990	
		Hydevad	
		Gårdbesidder,	
		Hydevadgaard	
		<u>Maren Terstensdatter</u>	
		Født OMK 1659 #495	
		Hydevad	
		Død 28 DEC 1702	
		Vellerup	
		<u>Samme person som ane # 984</u>	
		<u>Anne (Hanne) / Ellen ?</u>	
		Samme som # 985 #991	

11. Tavle ane # 1978: Peder Nissen Lautrup

Nis Hansen

Født i Lovtrup #3956
Død i Bredevad
Gårdbesidder i
Bredevad

Peder Nissen Lautrup

Født OMK 1604 #1978
Bredevad
Død 1681
Bredevad
Begr 31 AUG 1681
Byklerup Kirke
← Tavle # 123

Samme person som
1978

Christen Jepsen

Gårdbesidder i #7914
Bredevad

nn Christensdatter

Død #3957
Bredevad

#7915

Kapitel 10: Nissen Petersen slægten

Nissen Petersen slægtsoversigt

Hans Nissen Petersen var født lillejuledag og døbt juledag 1781 i Hellevad Kirke. Hans rødder var dybt forankret i det sønderjyske, hvor slægten kan føres tilbage til begyndelsen af 1600 tallet.

I 1814 gifter han sig med **Marie Christensdatter**, som var husholderske på "Nygaard" i Aastrup Sogn nord for Haderslev Fjord, den gård, hvor Hans Nissen Petersen var i tjeneste. Om hendes slægt er der ikke så meget at berette. Hun kom fra små kår i Egense Sogn på Fyn, hvor hendes far **Christen Jensen Øboe** sandsynligvis var daglejer. Som navnet siger, stammer han nok fra en af øerne i området. Han er født omkring 1734. Vi ved at faderen har heddet Jens, men bortset herfra fortaber slægten sig i det uvisse.

Hans Nissen Petersen var født på Hydevadgaard. Hydevadgaard lå inde i selve Hydevad landsby. Ved udskiftningen flytter den ud vest for Hydevad og skifter samtidig navn til Sofiegaard/Sophienhof. Gården spiller en central rolle i slægten på mødrene side, hvor den er i slægtens eje i 6 generationer.

Hans, Nissen og Pedersen er alle slægtsnavne på fædrene side. Hans og Petersen går tilbage til en **Hans Pedersen** fra Bovlund i Agerskov Sogn. Der er uheldigvis flere Hans Pedersen i Bovlund i denne periode, og det kan ikke med sikkerhed fastlægges hvilken af dem, der er Hans Nissen Petersens forfader. Og det bliver ikke nemmere af at præsten i Agerskov i perioden 1730 til 1750 faktisk er noget af et "sjuskehovede" og ikke har set det som en af sine pligter at føre en ordentlig kirkebog. Hans Pedersen har sikkert været boelsmand i Bovlund og han er muligvis født omkring 1648 og død i Bovlund 1720. Det eneste vi med sikkerhed ved er, at Hans Petersen i 1707 gifter sig med Bodil Mathiesdatter (1683-1755), som også stammer fra Bovlund, og hvis forældre er født i midten af 1600 tallet. Deres søn **Peder Hansen** (1715-1756) er boelsmand i Løjtved. Han gifter sig i 1740 med **Sinnet Nissen** (1717-1755). Herfra kommer navnet Nissen. Sinnet stammer fra Nybøl i Hjordkær sogn, hvor slægten kan føres tilbage til 1600 tallet. At have aner i Hjordkær er spændende, da Hjordkær Sogn har landets ældste kirkebog, som føres fra 1573, det vil sige 70 år før den generelle forordning om, at nu skal landets præster føre kirkebøger. Om anerne i Hjordkær og Agerskov ved vi ikke så meget. Nis Nissen som var født i 1693 var ligeledes boelsmand, det vil sige beboede en mindre gård. Da man normalt giftede sig indenfor sin stand, har de sikkert alle været fæstebønder/ boelsmænd på mindre gårde. Den første i rækken af aner, der bryder dette billede er Hans Pedersen, søn af Peder Hansen og Sinnet Nissen og far til Hans Nissen Petersen. Hans Petersen

10. Slægten Nissen Petersen

bliver, selvom han fortsat benævnes boelsmand, gårdmand og sognefoged i Hydevad. Dette "løft" sker gennem hans ægteskab med Helene Thomasdatter i 1774.

Det er Hans Nissens Petersens mor **Helene Thomasdatter** (1756-1830), der bringer Hydevadgaard/Sofiegaard eller som den kaldes på tysk "Sophienhof" ind i slægten.

Ud fra oplysningerne i Åbenrå Amts Skyld- og Panteprotokol kan man se følgende oversigt over hvem der har besiddet "Sophienhof" gennem 200 år:

1641: Peter Tarstensen	
16.. : Tersten Petersen	
1704: Peter Terstensen	Sognefoged
1754: Tersten Petersen (1685-1764)	do
1764: Thomas Thomsen (1698-1771)	do
1771: Tersten Thomsen	do
1775: Hans Petersen (1736-1810)	do
1812: Thomas Petersen	do
1815: Hans Nissen Petersen, "pt in Nygaard"	
1845: Hans Heinrich Witzke	

Sofiegaard Maj 2000

10. Slægten Nissen Petersen

Fra 1641 til 1754 ser ejerne ud til at være fædre og sønner i lige linie. I 1764 dukker så **Thomas Thomsen** op, og dette navn passer ikke ind i systemet, derefter kommer navnet Tersten tilbage men nu som søn af Thomas, hvorefter gården 1775 overgår til **Hans Pedersen**, Hans Nissen Petersens far.

Kirkebogen for Hydevad i Hellevad Sogn kan delvist hjælpe med at finde forbindelsen, selvom kirkebogen med fødsler og vielser først starter i 1764. I kirkebogen den 8. marts 1764 bliver en pige ved navn Hanna døbt. Hendes forældre er Thomas Thomsen og Maren Thomsen født Terstens. Den sidste oplysning er interessant for den fortæller at Maren med stor sandsynlighed er datter af den Tersten Petersen, som besidder gården i 1754, og som dør i 1764. **Thomas Thomsen** har altså overtaget gården gennem sit ægteskab med **Maren Terstens**. Thomas og Maren har 3 børn :

- Tersten Thomsen opkaldt efter sin bedstefar Tersten Petersen. Han må være født omkring 1750. Han overtager gården i 1771 og må da forventes at have en vis alder.
- **Helene Thomasdatter**, hvor kirkebogen ved hendes død i 1830 fortæller, at hun er født 20 MAR 1756. Hun gifter sig i 1774 med Hans Petersen, der overtager gården efter svogeren Tersten Thomsen i 1775. Helene Thomasdatter og Hans Petersen får i 1779 en søn Thomas, der må være den Thomas Petersen, der besidder gården i 1812. Fra ham går gården videre til den yngre broder Hans Nissen Petersen, skovrideren i Fole, der besidder gården i 1815.
- Hanna født 08 MAR 1764.

Som sagt kan det ikke fuldt ud verificeres i kirkebogen, men alt taler for, at "Sophiegaard" eller "Hydevadgaard" er i slægtens eje fra 1641 og frem til 1845.

Hans Nissen Petersens bedstemor er altså Maren Terstens (1721–1769), som igen er datter af **Tersten Petersen** (1685-1764). Tersten Petersen havde 5 pigebørn, men ingen drengbørn som kunne arve gården. Som alle ejerne af Hydevadgaard er han også sognefoged i Hydevad. Fra Tersten Petersen kan gården i lige linie føres tilbage til **Peter Terstensen**, som må være født i starten af 1600 tallet. Vi ved at han i 1641 optræder i Aabenrås Amts Skyld- og Panteprotokol. Det var her man holdt øje med betaling af tiende. Fra Tersten Petersen går gården i arv til den næstældste datter Maren. Hendes søn Tersten Thomassen dør tidligt, og på denne måde får Helene Thomasdatter gården. Hendes husbond Hans Petersen bliver ligesom forgængerne både besidder af Sofiegaard og sognefoged. Den sidste besidder i slægten er Hans Nissen Petersen. Gården har dermed været i slægtes besiddelse i cirka 200 år.

10. Slægten Nissen Petersen

Ovennævnte gårdejer og sognefoged **Tersten Petersen** (1685-1764) var gift med sin kusine **Hannah Pedersdatter Lautrup** fra Vellerup i Agerskov sogn. Hendes far **Peder Lautrup** (f. 1658) var gift med en Maren – en søster til Tersten Petersens far Peter Terstensen. **Peder Lautrup** var fæstebonde og også sognefoged, og har dermed hørt til blandt de bedre stillede i sognet. Vi ved, der var penge på kiste-bunden, for han har selv fortalt om, hvordan han blev ejer af Frederik den Andens bibel fra 1589. En kostbarhed på denne tid. Gården i Vellerup ligger der stadig, og den har været i slægtens eje op til i dag. Lautrup slægten kan over Bredevad føres tilbage til slutningen af 1500 tallet til en gårdmand **Nis Hansen** fra Lovtrup, i dag i Uge Sogn, dengang i Bjolderup Sogn.

Hans Nissen Petersens slægt stammer dermed fra almindelige fæstebønder og boels-mænd i Agerskov og Hjordkær sogne og mere velstillede bønder og sognefogeder fra Hellevad og Agerskov sogne. Hans kone Marie Christensens slægt har været fra små kår fra det sydlige Fyn.

Kortlægningen af slægten i Sønderjylland er på nogle områder sværere end i resten af landet. Det skyldes det forhold, at der i tiden frem til 1845 kun er en folketælling i 1803. Til gengæld er oplysningerne i kirkebøgerne i mange tilfælde meget mere detaljerede end i resten af landet. I beskrivelsen af Nissen Petersen slægten er kirke-bøgerne derfor medtaget i deres fulde omfang. Man skal dog være opmærksom på, at præsten eller degnen som har ført bogen ikke er primær kilde for alle oplysningerne, og de viser sig også i flere tilfælde at være behæftet med fejl. I beskrivelsen af slægtens personer er kirkebogsoplysningerne taget med i deres fulde omfang. I mange af sognene har sproget været dansk, men som det kan ses har der også været en del præster, der har ført bogen på tysk, og kommer vi langt nok tilbage tidsmæssigt er bøgernes oplysninger på latin.

Som det er tilfældet med alle navnene i kirkebøgerne er navngivningen ikke gennemført konsekvent. Det var i vid udstrækning præsten selv, der valgte stavemåde. Stavemåden er bevaret i de enkelte oplysninger. Petersen kan være Pedersen, Sinnet kan være Sinned o.s.v. Dertil kommer at de forskellige præster har anvendt forskellige metoder for navngivning af kvinderne, hvilket kan være højst forvirrende. Som et par eksempler kan nævnes Maren Terstensdatter og hendes mor Hanna. Maren kan optræde under 4 navne: Maren Thomsen eller Maren Thomses fordi hun er gift med Thomas, og Maren Terstens eller Terstensdatter, fordi hendes far er Tersten. Tilsvarende optræder hendes mors navn i 3 forskellige former. Hanna Terstens, Hanna Peders og Hanna Pedersdatter.

10. Slægten Nissen Petersen

Anefølgen

1. Jens Frederik Riddermand-, Jep Madsen -, Jakob -, Marie Botille -, Viggo - og Johannes Holdt (Kap 11) .

Forældre

3. Helene Marie Jensen f. 03 JUN 1875, Gram, d. 15 SEP 1953, Bjolderup (Kap 11)

Bedsteforældre

7. Marie Frederikke Ernestine Wielandt f. 26 JUL 1846, Gram, d. 1933 (Kap 4)

Oldeforældre

15. **Helene Marie Petersen** f. 29 SEP 1818, Nygaard,¹ døbt 05 NOV 1818, Aastrup Kirke, g. 14 APR 1837, i Gram, **Jens Frederik Riddermann Wielandt** (se **ane #14 kapitel 5**), f. 27 SEP 1809, Vellinggaard, stilling Typograf, Møller, Forpagter, d. 08 APR 1898, Gram, begravet 14 APR 1898, Gram Kirke. Helene døde 10 FEB 1906, Gram,² begravet Gram Kirke.

Aastrup Sogn 43 Aa5 1775-1822 : fødte 1818

Født: 29 sept. Døbt: 05 Nov.

Helene Marie Petersen, 2det Ægtebarn og 2dre datter af Faderen Hans Nissen Petersen, Jæger for Herr Kammerherre von Krogh på Nygaard, og Moderen Maria Christensen i Overaastrup. Hiemmedóbt. Faddere vare: Cathrine Jesgerd ? fra Overaastrup, Maria Jessen fra Kir ?. Sogn og Býe og Christina Gymord Vildfang fra Feldum. Moderen holdt sin Kirkegang Dom 3. Adv. Konfirmeret 1833.

Tipoldeforældre

30. **Hans Nissen Petersen** f. Hydevadgaard, Hellevad Sogn, døbt 25 DEC 1781, Hellevad Kirke,³ stilling Skovrider, g. 1814, **Marie Christensdatter**, f. 16 MAR 1785, Hvidkilde¹, stilling Husholderske, d. 13 MAR 1865, Haderslev, begravet Fole Kirkegård 18 MAR 1865. Hans døde 02 APR 1849, Fole, begravet 07 APR 1849, Fole Kirkegård.⁴

Hans Nissen Petersen:

Kirkebogen Hellevad-Egvad Sogn 71 Aa1 (1764-1834):

Anno 1781- Døbt 25.Dec.

10. Slægten Nissen Petersen

Hans Nissen Petersen, der Kirchspielvoigt (Sognefoged).

Hans Petersen und Lene geb. Thomastochter, eherlicher Sohn aus Hydevad.

die Gevattern [faddere]

1. Bahne Jørgensen aus Hydevad 2. Peter Bendix Hansen 3. Bodil Jørgens

Kirkebogen Sogn 6 Ab8 Fole (1845-1898):

Anno 1849 - Død 2.4 - begr. 7.4.

Hans Nissen Petersen, Fole

Skovrider på Gram Gods gammel 67 ½ aar.

Hans Nissen Petersen var skovrider og godskasserer på Gram gods, bosat i Fole. Han stammede fra midtlandet, hvor han lillejuledag 1781 fødtes på Hydevadgaard i Hellevad sogn; en gård som siden flyttedes ud vest for Hydevad, nu kaldet "Sofiegård".

Hans far **Hans Pedersen** (1746-1810) var besidder af Hydevadgaard og tillige sognefoged. Gården var faderen kommet i besiddelse af igennem sit ægteskab med moderen **Helene**, som var født på Hydevadgaard som datter af **Thomas Thomsen**. Hans Pedersen og Helene Thomasdatter blev viiede i Hellevad kirke 1774. Ni børn voksede op i hjemmet, syv drenge og to piger, Hans Nissen var 3. søn.

Hans Nissen har nok været en opvakt knøs med udlængsel i sindet, og derhjemme var jo heller ikke udkomme for ham; han gik i hvert fald som ung til søs. Men hans skib blev i 1798 opbragt i Middelhavet, formodentlig af sørøvere fra Nordafrikas berygtede sørøverstater. Dog, han slap med livet i behold og kom - heldigvis - i tjeneste hos en russisk gesandt, en fyrste, på stedet, som gerne ville have haft den dygtige og pålidelige unge nordbo med til Rusland.

Det syntes den 17-årige dog ikke selv om, han ville til sit hjemland igen og sin slægt. Fyrsten forærede ham da til afskeden en elfenbensstok og en snustobaksdåse, lavet af en skildpadde, i sølvindfatning og forgyldt indvendig. Begge værdigenstande findes endnu i familiens eje, hos henholdsvis skibsinspektør Leif Vilandt i København og læge Elisabeth Agerbæk, født Vilandt, i Ribe, børn af styrmand og siden bankkasserer Jens Frederik Riddermann Vilandt i Ribe (død 1959).

10. Slægten Nissen Petersen

Hjemkommen med en del erfaringer fra livet i den store verden gik den forliste sømand i tjeneste som jæger og skriver hos hofjægermester, senere kammerherre Godske Hans Ernst von Krogh på "Nygaard" i Aastrup sogn, nord for Haderslev fjord. Han må vel også her have vundet anerkendelse for sine gode karakteregenskaber og har naturligvis også selv uddannet sig videre. Thi i 1819 fik han ansættelse på Gram gods med en aflønning dengang på 135 rdl. sl.-holst. courant årlig. I 1828 blev han samtidig godskasserer med en tillægsløn på 100 rdl.

1814 giftede han sig med gårdens husholderske Marie Christensdatter (1785 - 1865), datter af Christen Jensen Øboe (1734-1816) fra Blæsenborghuset i Skovsbo, Egense Sogn, vest for Svendborg, og hustru Anne Marie Jacobsdatter (1753-1840).

De fik i årene 1815-27 seks børn, fire døtre og to sønner. Disses ungdomsår faldt i den nationale vækkelses- og spaltningstid i grænselandet Slesvig op under Treårskrigen. Og det er nu værd at lægge mærke til, at de enkelte søskende nationalt valgte forskelligt, hvad der vil fremgå af deres giftermål:

- Johanne(Hanna) Sophia P. (f. 14 JUL 1815, Nygaard, Aastrup Sogn) blev gift med Johannes Hansen i Hydevad, senere Hønning; anden gang med Johannes Joachim Petersen i Fole, der var sønnesøn af sognepræsten Christen Petersen i Fole (død 1810).
- Helene Marie P. (f. 29 SEP 1818, Nygaard, Aastrup Sogn, d. 10 FEB 1906, Gram) gift med forpagter Jens Frederik Riddermann Wielandt på Gram slotsmølle (1809-98) fra Vellinggaard i Smidstrup sogn ved Fredericia. Indgår i anefølge og beskrivelse Kap 4.

Af deres børn blev Hans Nissen Petersen W. (1839-1917) læge i Ribe, Godske Hans Ernst W. (1844-1916) fyrmester på Skagen, Marie Frederikke Ernestine W. (1846-1933) gift med sjællænderen, forpagter Jacob Jensen på "Nygaard" under Gram gods, Øster Lindet sogn, og Martin Møller W. (1848-1923) ingeniør og fabriksejer i Berlin (Kaiserlich.Königlicher Hofingenieur).

- Anneke Catherine P. (f. 21 JAN 1820, Fole) blev gift med amtsretssekretær Nehlsen i Rødding, anden gang med vinhandler Bjørnsen i Haderslev.
- Knud Bille P. (f. 26 FEB 1822, Fole, d. 26 AUG 1909), opnævnt efter Greven på Gram, gift med kusinen Hanne Petersen, bosat i Brørup.

10. Slægten Nissen Petersen

Silhouetklip fra omkr. 1840, der forestiller Skovrider Hans Nissen Petersen (1781-1849) og hans hustru Marie, født Christensdatter (1784-1865).

Hun bærer et fodlangt skørt, der karakteristisk for denne tid dækkes af et hel-langt forklæde. Hele hendes dragt holdes sammen i livet af et ret bredt, temmelig stramt bælte. Hovedtøjet er en hue med sløjfe bundet under hagen. Alt i alt en mere traditionsbundet, landlig dragt.

Han er også i sit pæne tøj, velklædt i tidens stil, men i en mere udpræget købstadsdragt: Halvlang frakke, fint, stivet kalvekrøs og kasket, han her holder i hånden.

*Opstillingen her på silhouetklippet kunne være et billede på tidens ridderlighed:
Hun kommer med sin blomst; han tager ridderligt sin hue af.*

10. Slægten Nissen Petersen

Af deres 10 børn drog Hans Nissen P. (1851-83) til Australien, hvor han skal være blevet myrdet efter at have fundet en større guldklump, mens Ludvig P. (1854-1937) tog til Amerika. De øvrige blev på hjemegnen: Johanne Sofie (1864-1949) gift med gårdejer Jesper Skov i Roager, Helene Marie (1866-1922) gift med lærer J. H. Byriel i Vamdrup.

- Margrethe P. (f. 17 FEB 1825, Fole) blev gift med farver Erik Rasmussen Sørensen i Løgumkloster. En søn herfra blev kasserer i Plöen.
- Hans Christian P. (f. 31 OKT 1827, Fole, d. 07 DEC 1891) blev fuldmægtig hos herredsfoged von Krogh i Haderslev. En søn herfra blev lærer i Øster Løgum (1895-99) og flyttede siden til Kiel.

Om skovrideren i Fole fortæller slægtsforskeren provst Filtenborg, Gram, at skovridergården lå i den nuværende kro's have lige nord for kirken. Under krigen i 1848 skal svigersønnen møller Wielandt i Gram her have gemt sine penge i kirkegårdsdiget.

Engang kom skovrider Petersen ridende på sin hvide hest østfra på Brændstrup-vejen. På "Klebjerget" så han da kroen brænde (i forvarsel). Men han satte branden hen i hesten. Og så længe der var en hvid hest i familien, kunne kroen derfor ikke brænde. I 1867 brændte to gårde og skolen, og der var fare for, at kroen også ville gå med. Men det kunne den jo ikke, sagde man, da der stadig var en hvid hest i familien. I 1880'erne brændte den så. Men da var der heller ingen hvid hest mere.

Skovriderens yngre broder, Thersten Petersen (1784-1852), købte den store "Søndergaard" i Gram og blev stamfader til den kendte, nationalt førende Petersen-slægt på stedet, "impulsive, men stærke mennesker", karakteriseres de. Skovrider Petersen døde i påskeugen, den 2. april 1849 i Fole.

Der foreligger et lille mindedigt til skovriderens hustru, den ferme fynbopige, der fik hjem og gerning i Sønderjylland i første halvdel af forrige århundrede. Det lyder i sin tidsprægede dragt:

Minde helliget vor dyrebare Moder

Marie Petersen, født Christensdatter:

Du har fuldendt, O Moder blid, Du sover,
Dit Øie brast i Dødens kolde Favn,
Du lærige færdedes på Livets Vover,

10. Slægten Nissen Petersen

Men nu Du landede i Fredens Havn.
Vi alle staae med Sorg omkring Din Baare,
Imens vi ofre Dig en Afskedstaare.

Nu ved vor forudgangne Faders Side
Dit Støv vi sænke skal i Gravens Skød.
Men det saa fast vi haabe, troe og vide,
At der Din Søvn vil vorde sød,
Og naar at vi engang herfra skal vandre,
I Himmelen vi samles med hverandre!

Fred med dit Støv!

Dine Børn og Børnebørn.

Kilde: Jens Holdt : Skovrideren i Fole

31. **Marie Christensdatter (fødenavn Anne Marie ?)** f. Blæsenborghuset i Skovsbo,¹ døbt 16 MAR 1785, Egense Kirke, stilling Husholderske, d. 13 MAR 1865, Haderslev, begravet på Fole Kirkegård 18 MAR 1865.

Marie Christensdatter:

I en artikel om skovrideren i Fole, skriver Jens Holdt, at Marie Christensen skulle være døbt 16 marts 1784, at hendes far skulle være Christen Jensen Øboe fra Blæsenborghuset i Skovsbo i Egense, samt at Marie og skovrideren i Fole Hans Nissen Petersen gifter sig i 1814. Desværre er kilderne til disse oplysninger ikke angivet, og de kan bygge på nogle informationer, der har været tilgængelige i slægten. Men ud fra informationen i de almindelige tilgængelige kilder, kræver det nogle "armbøjninger" at få oplysningerne til at passe sammen. Og de beskrevne slægtsforhold er derfor behæftet med en meget stor usikkerhed.

De eneste registreringer og måske mest sikre vidnesbyrd vi har om Marie Christensen, er oplysningen i kirkebogen ved hendes død i 1865, samt hendes fødselsdag 16. marts 1784 sat på den nu nedlagte gravsten i Fole:

Kirkebog Fole Sogn 6 Aa 9 (1845-1878): Døde Kvindekjøn Anno 1865

D(ød) 13 Marts, Begravet 18 Marts, Marie Christensen, Skovrider Hans Nissen Petersens Enke af Haderslev, 81. Var fra Hvidkilde på Fyn

....

10. Slægten Nissen Petersen

Vi får her at vide, at hun stammer fra Hvidkilde, som ligger i Egense Sogn, og at hun er født omkring 1784 og før den 13 marts. Nu er problemet så, at der ikke i kirkebogen i Egense i perioden 1784-1785 findes nogen døbte døtre af en Christen med navnet Marie. Der er heller ikke nogen Marie Christensdatter i folketællingen 1787 i Egense. Men i kirkebogen findes følgende døbsregistrering:

Kirkebogen Egense, Sunds Herred: døbte 1785

Christen Jensen Blæsenborghuset en D(atter). Anne Marie Ons.(dag) 16 Marts

.....

Hvis Marie er født i nærheden af Hvidkilde (Egense, Øster Skerninge el. Sørup Sogne), er den eneste fødsel, der bare nogenlunde passer - Anne Marie Christensdatter. Vi ved at familien er blevet i området omkring Hvidkilde, for da krigen bryder ud i 1848 fortæller Møller Wielandt i sine erindringer om, hvordan hans kone (Maries datter) og børn flygter over til konens kusine på Hvidkilde. Det har heller ikke været muligt hverken i sognene ved Hvidkilde, er i Aastrup eller Hellevad sogne, at finde ægteskabet mellem Hans Nissen Petersen og Marie Christensdatter. Er Christen Øboe Maries far, er det en konsekvens, at Marie er den Anne Marie, der er døbt 16 marts 1785, som i 1787 optræder i folketællingen med navnet Anne, og som konfirmeres i 1799. Det er en mulighed, men det kan langt fra underbygges tilstrækkeligt.

Men vi ved at Marie Christensdatter skal have været et meget varmt menneske. Helene Holdt fortæller i sine barndomserindringer om hvordan hendes mor Marie Wielandt som 11-årig blev sendt til Haderslev til sin mormor Marie Christensdatter, og at hun her havde gode dage.

Tip-2-Oldeforældre

60. **Hans Pedersen** f. Bovlund, døbt 20 MAR 1746, Agerskov Kirke,⁵ stilling Boelsmand og Sognefoged i Hydevad, g. 04 NOV 1774, i Hellevad Kirke,³ **Helene Thomasdatter**, f. 20 MAR 1756, Hellevad,⁶ d. 01 MAJ 1830, Hydevad, begravet 06 MAJ 1830, Hellevad Kirke.³ Hans døde 12 MAJ 1810, Hydevad, Hellevad Sogn, begravet 18 MAJ 1810, Hellevad Kirke.³

Hans Pedersen:

Kirkebogen Agerskov Sogn I Aa2 (1696-1771): Anno 1746

Døbt 20 MAR Hans Pedersen Bovlund

.....

10. Slægten Nissen Petersen

Hans Pedersen findes ikke i kirkebogen for Nr. Løgum 1746, men Kirkebogen for Agerskov indeholder 20. marts 1746 Hans Pedersens fra Bovlunds dåb. At han er født i Bovlund stemmer med, at faderen Peder Hansen stammer fra Bovlund. I Jens Holdts artikel om skovrideren i Fole er 1736 angivet som fødselsår. Med alderen opgivet i folketællingen er Hans Pedersen født omkring 1746 og Helene Thomasdatter født omkring 1756. Ved Hans Pedersens død, er alderen ligeledes angivet til 64 år, hvilket svarer til at han skulle være født omkring 1746. Normalt vil kirkebogen fortælle hvem der er faderen til barnet og hvem der står faddere, men som tidligere nævnt har præsten i Agerskov ikke set dette som sin opgave, så kirkebogen er særdeles mangelfuld.

Kirkebogen Hellevad - Egvad Sogn 71 Ab1 (1764-1834): Anno 1774

4. November

Copuliert ich den Kirchspielvoigt (Sognefoged) Hans Pedersen aus Loitwed mit Lene Thomes Tochter aus Hydewadt.

Proct.d.20.21.p.Trinit (lysning i kirken den 16 og 23 oktober)

.....

Hans Pedersen er i 1775 anført i Åbenrå Amts Skyld - og Panteprotokol som besidder af Sophienhof i Hydevad. Gården "Sophienhof" har han overtaget efter hustruens familie. "Sophienhof" ligger vest for Hydevad. Navnet har gården fået efter udflytningen. Før udflytningen da gården lå i landsbyen Hydevad bar den navnet Hydevadgaard.

Hans Pedersen havde 9 børn.

Folketællingen 1803: Hudevadt i Heldervadt Sogn: 10. familie

Hans Petersen, Haus Vater, 57 (år gammel), beide der erste (begge 1. ægteskab),

Hofemer und Kirchspielvoigt (gårdejer og sognefoged)

Lena geb. Thomsd., dessen Frau, 47 (år gammel)

Maren, 28, ihren kinder (født OMK 1775)

Peter, 26 (født OMK 1777)

Thomas, 24, Landsoldat (født OMK 1779)

Tersten, 19 (født OMK 1784)

Jürgen, 15 (født OMK 1788)

Sinneth, 13 (født OMK 1790)

Johannes, 9 (født OMK 1794)

.....

10. Slægten Nissen Petersen

I folketællingen mangler 2 af sønnerne heriblandt Hans Nissen Petersen født 1781. Han er da 22 år gammel, har forladt hjemmet for at tage på sejlture i Middelhavet. En tur der ender med hans kapring af sørøvere. Om børnene er der at bemærke, at alle børnene på nær Jørgen og Johannes alle har fået slægtsnavne, der kan føres tilbage i flere generationer.

Kirkebogen Hellevad - Egvad Sogn 71 Ab1 (1764-1834): Anno 1810

- Død 12.5. - begr. 18.5.

Hans Petersen, Bohlsmann und Kirchspielvoigt in Hydevadt, der wail. [afdøde] Peter Hansen, Bohlsmann in Loitwed und seine Frau Sinneth geb. (født) Nisses ehelicher Sohn. Anno 1774 heiratete er die Lene (Helene) Thomsen aus Hydewadt, die er nebst 8 Kinder (der eine Sohn ist vor einigen Jahren gestorben) 6 Söhne und 2 Töchter hinterlässt

alt 64 Jahre und 1 Monat

61. **Helene Thomasdatter** f. 20 MAR 1756, Hellevad,⁶ d. 01 MAJ 1830, Hydevad, begravet 06 MAJ 1830, Hellevad Kirke.³

Hvad angår Helene Thomasdatter født i Hydevad, kan fødselsdatoen ikke verificeres direkte i kirkebogen for Hellevad, der først starter i 1764. Men i Kirkebogen for Hellevad findes følgende optegnelse ved hendes død:

Kirkebogen Hellevad - Egvad Sogn 71 Ab1 (1764-1834): Anno 1830

- død 1.5. - begr. 6.5.

Helena Petersen in Hydevadt. Sie war daselbst im Jahre 1756 am 20. märz geboren. Ihre Eltern hiessen Thomas Thomsen und Maren. Im Jahre 1774 am 4. November ward sie verheiratet an den Kirchspielvoigt Hans Petersen geboren 1735 aus Loitwed, einen Sohn der Peter Hansen und dessen Ehefrau Sindet geb. Nissen welche bereit am 12. Mai 1810 gestorben ist. Mit diesen hatte sie 9 Kinder - 7 Söhne und 2 Töchter, von denen die 2 Söhne gestorben sind, die nachlebenden heissen: Thomas-Tersten-Jørgen-Johannes-Peter, Maria und Sinnet Maria. Sie ward ungefähr 30 Jahre krank und starb nach Mitternacht. Alt 74 Jahre 1 Monat 3 Tage.

10. Slægten Nissen Petersen

Oplysningen om Hans Pedersen er født i Løjtved i 1735 er forkert, og det er nok herfra at Jens Holdt har oplysningen og anvendt den i sin artikel om skovrideren i Fole. Der er ligeledes fejl i præstens oplysninger om de overlevende sønners navne. For en af dem der overlevede, var Hans Nissen Petersen – skovrideren i Fole.

62. **Christen Jensen Øboe** f. OMK 1734, stilling Husmand i Skovsbo, g. **Anne Marie Jacobsdatter**, f. OMK 1753, Skovsbo, Egense Sogn, d. 24 MAR 1840, Skovsbo,⁷ begravet 30 MAR 1840, Egense Kirke. Christen døde 11 FEB 1816, Skovsbo,⁷ begravet 14 FEB 1816, Egense Kirke.

Christen Jensen Øboe:

Usikkerheden om Christen Øboe, Blæsenborghuset i Skovsbo, er indeholdt i anefølgen, er beskrevet under Marie Christensen ane # 31.

Navnet Øboe kan sikkert henføres til, at han stammer fra en af øerne i det Sydfynske Øhav, men selv om han skulle være født i Egense, kan hans dåb ikke verificeres, da kirkebogen er brændt sammen med Egense præstegård i 1772.

I de forskellige kilder optræder Christen med flere efternavne – Jensen, Øboe og Blæsenborg, men der er ingen tvivl om at det er den samme person. I kirkebogen for Egense sogn 1816, findes Christen Jensen Øboe's død og begravelse. Alderen er opgivet til 82 år, det vil sige at han er født omkring 1734. Dette stemmer ikke helt med folketællingen 1787, hvor hans alder er opgivet til 48 år, det vil sige være født i 1739. Generelt er der nogen forvirring i oplysningerne fra de forskellige kilder.

Folketællingen 1787 Skousboe, Egense Sogn, Sunds Herred, Svendborg Amt:

Christen Øboe, Mand, 48, gift. 1.gang, Husmand

Marie Jacobsdatter, Hans kone, 32

Rasmus Christensen, 5, Søn

Anna Christensdatter, 2, Datter

Christen er husmand, og derfor ikke blandt de velhavende. Der er i den periode flere "øboer" i Egense Sogn. Fra senere oplysninger ved vi at Christens kone var Anne Marie Jacobsdatter. Det fremgår dels af Egense kirkebog ved datteren Marens dåb i 1794, dels af kirkebogen ved Anne Marie Jacobsdatters død 24 MAR 1840. Christen Øboe og Anne Marie får 5 børn:

10. Slægten Nissen Petersen

- Rasmus som jfr. folketællingen må være født omkring 1782. Hans dåb findes ikke kirkebogen.
- Anne Marie født i Blæsenborghuset i Skovsbo og døbt 16 MAR 1785. Faderens navn er opgivet som Christian Jensen. Vi ved at både hun og hendes mor har samme navn. Det har åbenbart voldt "folketælleren" problemer, for han kalder moderen for Marie og datteren for Anna, men bortset herfra passer det. Anna må altså være Anne Marie, som igen er "vores" Marie Christensdatter, der indgår i anefølgen.
- Maren og Anne er tvillinger der døbes 30 MAJ 1790 (trinitatis). Faderen er Christen Blæsenborg. De lever ikke længe, for den 20 JUN 1790 begravnes den ene og ugen efter 27 JUN 1790 den anden. Faderens navn er her Christen Øboe !
- Maren døbt 07 SEP 1794. Hun er som der står i kirkebogen " Christen Jensen og Anne Marie Jacobsdatters ægte pigebarn".

Om en husmand er der ikke så meget at fortælle. Christen Jensen Øboe har tilhørt den nederste ende på rangstigen. Christen har muligvis arbejdet som dag-lejer på Hvidkilde. Om den efterfølgende tid er der kun at berette, at Christen og Anne Marie i 1801 lever adskilt. Det fremgår af folketællingen i 1801. Med den fynske gren af slægten kan man ikke komme længere, og måske er det allerede for langt.

63. **Anne Marie Jacobsdatter** f. OMK 1753, Skovsbo, Egense Sogn, d. 24 MAR 1840, Skovsbo,⁷ begravet 30 MAR 1840, Egense Kirke.

Anne Marie Jacobsdatter:

Hun er født i Skovsbo omkring 1753, men da kirkebogen er brændt i 1772, kan det ikke verificeres.

Folketællingen 1801 Skousboe. Egense Sogn. Sunds Herred. Svendborg:

Anne Marie Jacobsdatter, kone, 48 år, gift 1 gang
Maren Christensdatter, 7
Karen Rasmusdatter, logerende

I folketællingen 1834 bor Anne Marie og Maren fortsat i Skovsbo, nu er de blot blevet ældre, henholdsvis 81 og 38 år. Anne Marie er da på aftægt og lever af sin huslod.

10. Slægten Nissen Petersen

30 marts 1840 bliver Anne Marie Jacobsdatter 87 år gammel begravet i Egense Kirke. Hun er da på aftægt og afg. Christen Øboes kone. Det er desuden angivet, at hun er født i Skovsbo.

Tip-3-Oldeforældre

120. **Peder Hansen** f. Bovlund, døbt 11 AUG 1715, Agerskov Kirke,⁵ stilling Boelsmand, g. (1) 22 JUN 1740, i Agerskov Kirke,⁵ **Sinnet Nisdatter**, f. Nybøl, døbt 10 OKT 1717, Hjordkær Kirke,⁸ d., Løjtved, begravet 13 APR 1755, Nr. Løgum Kirke g. (2) 29 OKT 1756, i Nr Løgum Kirke,⁹ **Maria Lisbeth Pedersdatter**, f. Løjtved. Peder døde Løjtved, begravet 19 DEC 1756, Nr. Løgum Kirke.⁹

Peder Hansen:

Kirkebogen Agerskov Sogn 1 Aa 2 (1696-1771): Anno 1715 døbt

Peder - ægtefødt i Bovlund, hans fader er:

Hans Pedersen . Døbt Dom: 8 p.Trin.

Hans faddere var: Hans Bundsen og Chr.Wolff af Bovlund

Kirkebogen Agerskov Sogn 1 Aa 2 (1696-1771): Anno 1740

22 juni gift

Peder Hansen af Bovlund og Sindet Nisdatter af Nybøl (Hjordkær Sogn)

Kirkebogen Nr. Løgum Sogn 36 Aa1 (1739-1788): Anno 1756

den 18.juni disponderet (trolovet)

Peder Jørgensen og Marie Lisbeth Pedersdatter fra Løjtved

copuleret (gift) 29.oct. 1756

Peder Jørgensen og Marie Lisbeth Pedersen fra Løjtved.

Kirkebogen Nr. Løgum Sogn 36 Aa1 (1739-1788): Anno 1756

Dom:IV.adv. (19 DEC 1756) Død

Peder Hansen fra Løjtved - født i Bovlund

Pat. Hans Pedersen   Mat. Bodil Hanses

uxor-1. Sinnet Nisdatter fra Nybøl

uxor 2. Maria Lisbeth Pedersdatter fra Løjtved

(uxor= ægtefælle!rettere: hustru)

døde gammel 41 1/2 år

-----

10. Slægten Nissen Petersen

Peder Hansen og Sinnet Nisdatter får sammen 4 børn. Dette oplyses ved Sinnets far Nis Nissens begravelse i 1775:

- Nis Pedersen
- Hans Pedersen som gifter sig til Hydevadgaard (indgår i anefølgen)
- Maren Pedersdatter
- Bodil Pedersdatter

Ved Peder Hansens død er hans hustruer angivet som henholdsvis Sinnet Nisdatter og Marie Lisbeth Pedersdatter. At kirkebogen ved Sinnets død og ved ægteskabet med Marie Lisbeth kalder ham Peder Jørgensen ligner en fejl fra præstens eller degnens hånd. Oplysningen om ægtefællerne ved Peder Hansens død fortæller, at Peder Hansen må være den samme som Peder Jørgensen. Der er fejl i kirkebøgerne, men præsten eller degnen havde som regel fuldt ud styr på navnene.

Da Peder Hansens mor Bodil Mahiesdatter dør hos sønnen i 1755 nævnes det, at hendes mand er Hans Pedersen af Bovlund. Han er altså ikke flyttet med til sønnen i Løjtved, og bør derfor være begravet i Bovlund. I kirkebogen i Bovlund har det været svært at finde Peder Hansens far Hans Pedersens begravelse. Der er ikke rigtig nogen der passer aldersmæssigt. Men i 1720 findes en dåbs registrering i Agerskov kirkebog, der fortæller at 5.p.tr. blev en Maria af Bovlund døbt, og hendes fader er "Hans Pedersen (Jørgensen)". Det samme gentages i 1723, hvor en Hans bliver født. Igen er Jørgensen sat i parentes efter faderens Hans Pedersens navn. Så det der ligner en fejl, er sikkert nøglen til den oplysning, at vi i Bovlund har en Hans Pedersen Jørgensen, hvor Pedersen fortæller at han er søn af en Peder og Jørgensen er et anvendt slægtsnavn. Sønnen hedder derfor Peder Hansen (Jørgensen). Dermed passer oplysningerne sammen.

Peder Hansen har altså været gift 2 gange, hvor det andet ægteskab har været meget kort, da han 3 måneder efter ægteskabets indgåelse dør 41 ½ år gammel.

121. **Sinnet Nisdatter** f. Nybøl, døbt 10 OKT 1717, Hjordkær Kirke,⁸ død i Løjtved, begravet 12 APR 1755, Nr. Løgum Kirke.

Kirkebogen Hjordkær Sogn 72 Aa2 (1688-1770): Anno 1717

Sinnet filia (datter af) Niss Nissen in Nöbel bapt (døbt). 20 P. T (10 OKT 1717)

10. Slægten Nissen Petersen

Kirkebogen Nr. Løgum Sogn 36 Aal (1739-1788): Anno 1755

Dom Misericord (2. søndag efter påske): Pri:(dagen før)
Sinnet Peders fra Loytved. Nat: i Nöbbel i Hjordkær Sogn.

Pat (Far): Nis Nissen.

Mat (Mor): Maren Nisses.

Marit (Maritus = ægtefælle): Peder Jørgensen fra Boulund.

Drot: Superst. Denat(is): aetis (levealder): 37.

....

Med Peder Hansen og Sinnet Nisdatter kommer vi ned til den tid, hvor kirkebøgerne i udstrakt grad anvender latin og latinske forkortelser. Nogle af disse forkortelser er indlysende i forhold til den information en kirkebog skulle indeholde. Men andre kan være mere kryptiske, og har ikke alle været lige autoriserede. Oplysningen før angivelsen af Sinnet's alder kan betyde, at de som er i live, altså de efterlevende, giver afkald, hvilket må være på deres arv. Men det er ikke normalt at møde sådanne verdslige oplysninger i kirkebogen.

Med Sinnet's død i april indvarsles et par hårde år for familien i Løjtved. Sinnet er kun 37 år da hun dør. På dette tidspunkt er hendes svigermor Bodil Mathisdatter på aftægt på Peders og Sinnets gård. Bodil dør i juli måned, men har dog nået en relativ høj alder af 72 år. Året efter dør så Peder Hansen 41 år gammel. Om der er nogen sammenhæng i disse dødsfald melder kirkebogen intet om

122. **Thomas Thomsen** f. 1698, opvokset i Hønning i Ravsted Sogn, stilling Gårdmand, Sognefoged, g. **OMK 1749**, **Maren Terstens**, f. **OMK 1721**, d. 1769.³ Thomas døde 16 SEP 1771, Hydevad, begravet 30 SEP 1771, Hellevad Kirke.³

Thomas Thomsen

Thomas Thomsen i 1764 anført i Åbenrå Amts Skyld - og Panteprotokol som besidder af Hydevadgaard i Hydevad. Han er samtidig sognefoged i Hellevad og Egvad sogne. Besiddelsen af gården opnår han gennem sit ægteskab med Maren Terstens/ Terstensdatter, som er datter af den tidligere besidder Tersten Petersen.

Fra kirkebogen ved vi, at Thomas Thomsen og Maren Thomsen f. Terstens den 8 marts 1764 lader en pige døbe. Hun får navnet Hanna. Bortset herfra stammer de fleste oplysninger om Thomas Thomsen fra præstens optegnelser ved hans død i 1771. Vi får her at vide at Thomas og Maren havde 3 børn:

10. Slægten Nissen Petersen

- Tersten opkaldt efter sin bedstefar på Hydevadgaard, og i en alder af knap 20 år overtager han gården efter sin far. Tersten dør knap 4 år efter sin far i 1775.
- Helene også kaldet Lena, som er født i 1756, og som sammen med sin ægtefælle Hans Pedersen overtager gården efter broderen Tersten .
- Hanna døbt 8 marts 1764 og opkaldt efter sin bedstemor Hanna Lautrup.

Vi får også at vide, at Thomas skal være født i Hønning i Ravsted Sogn i 1698. Men denne oplysning må være forkert. Han er muligvis opvokset i sognet, men der findes ingen registrering af hans dåb i kirken i Ravsted. Hynding i Arrild sogn indeholder heller ingen registrering.

Kirkebogen Hellevad – Egvad Sogn 71 Ab 1 (1764-1834): Anno 1771

død 16.9. - begr. 30.9.

blev jordet paa Hellevad Kirkegaard Thomas Thomsen, Sognefoged i disse tvende menigheder, han var født i Hønning i Ravsted Sogn, sin fader var Tames Nissen, moderen Ellen Tameses , blev gift i sit 50.aar med Maren Terstens, sognefogedens datter i Hydevad, med hvilken han levede i 21 aar og avlede 3 børn: Tersten, Lena, Hanna, var enkemand i 3 aar - blev gammel 73 aar.

123. **Maren Terstensdatter** også kaldet Maren Terstens og Maren Thomases/Tameses f. OMK 1721, d. i Hydevad , begravet 1769, Hellevad Kirke.³

Kirkebogen Hellevad – Egvad Sogn 71 Ab 1 (1764-1834): Anno 1769 - død

blev jordet paa Hellevad Kirkegaard Maren Tameses, Sognefogedens hustru, hun var født i Hydevad, faderen Tersten Pedersen - Sognefoged i Hydevad, moderen Hanna Terstens, blev gift med Tames Tamesen, Sognefoged i Hydevad, fødte 3 børn: Tersten-Lene-Hanna alle ugift

blev gammel 48 aar

Hendes fødsel OMK 1721 kan ikke verificeres, idet kirkebogen først findes fra 1764.

Tip-4-Oldeforældre

240. **Hans Pedersen** stilling, sandsynligvis Boelsmand, g. 26 JUNI 1707, i Agerskov Kirke,⁵ **Bodil Mathiesdatter**, f. OMK 1683, Bovlund,⁹ d. i Løjtved,⁹ begravet 27 JUL 1755, Nr. Løgum Kirke. Hans begravet Agerskov Kirke ?.

10. Slægten Nissen Petersen

Hans Pedersen:

Kirkebogen Agerskov Sogn I Aa2 (1696-1771): Anno 1707

Hans Pedersen og Bodil Matthiesdatter begge i Bovlund blev desponderet (trolovet) 23.marts og copuleret (gift) D: 1.p.t 26. juni.

Der er i kirkebogen i Agerskov med fødested i Bovlund registreret følgende børn:

- Maren Hansdatter, døbt 03 MAR 1709
- Magdalene Hansdatter, døbt 17 APR 1712
- Peder Hansen, døbt 11 AUG 1715
- This Hansen, døbt 28 NOV 1717

Dertil kommer :

- Maria Hansdatter (Jürgensen), døbt 20 JUN 1720
- Hans Hansen (Jörgensen), døbt 02 MAJ 1723

Om de 2 sidste kan vi ikke vide om det er den samme Hans Petersen, der er far, og benævnt Hans Pedersen (Jörgensen). Men det er påfaldende at sønnen Peder Hansen i kirkebogen i Nr. Løgum Kirke også omtales som Peter Jörgensen!

Kirkebogen i Agerskov indeholder flere referencer til en Hans Pedersen i Bovlund, men ikke nogen registreringer for en begravelse på en Hans Pedersen, som tids- og aldersmæssigt passer fuldtud. Vi ved at hans kone Bodil flytter op til sønnen Peder Hansen i Løjtved, hvor hun dør i 1755. Her er der blot nævnt at hun var gift med Hans Pedersen Bovlund. Kirkebogen i Nr. Løgum frem til sønnen Peder Hansens død indeholder ligeledes ingen reference til Hans Pedersen.

Den eneste reference der kan passe tidmæssigt er:

1720 Hans Pedersen i Boulund begrdt 12 p. tr. 1720, 72, Hvis dette er "vores" Hans Pedersen er han født i 1648 og gift 59 år gammel !

10. Slægten Nissen Petersen

Hvis præsten har skrevet forkert er der følgende:

27 NOV 1739: Hans Pedersen af Gald.. at 69

04 JUN 1740: Hans Pedersen af Gers at 64

23 FEB 1749: Hans Pedersen Wel.rup at 67

Det er nok blandt de sidste vi skal finde vores Hans Pedersen. Hvor kirkebogen frem til 1730 er ordentligt udfyldt med alle oplysninger, er det helt tydeligt at præsten der fører kirkebogen i perioden 1730 – 1750 ikke har set det som en af sine væsentlige opgaver at sørge for en ”god” kirkebog. Med tiden bliver hans skrivelser kortere og mere ulæselige, og med mangelfulde oplysninger, grænsende til ren sjuskeri. Så sjusket at han sikkert også har ”glemt”, hvor ”kunderne” kom fra, eller for den sags skyld, helt har glemt at indføre oplysningerne.

241. **Bodil Mathiesdatter** f. OMK 1683, Bovlund,⁹ d. i Løjtved,⁹ begravet 27 JUL 1755 i Nr. Løgum Kirke.

Bodil Mathiesdatter:

Kirkebogen Nr. Løgum Sogn 36 Aa 1 (1739-1788): Anno 1755

Dom: IX.p.Trin. (27 JUL 1755) Død

Bodil Hanses fra Løjtved, født i Bovlund Agerskov Sogn

Far: Mathies Lausten Mor: Lene Mathieses

gift med Hans Pedersen fra Bovlund.

døde gammel 72 Aar.

242. **Nis Nissen** f. OMK AUG 1693, Hellevad, stilling Boelsmand, g. (1) 15 NOV 1711, i Hjordkær Kirke, **Sindet Nielsdatter**, d. Nybøl, begravet 13 APR 1713, Hjordkær Kirke, g. (2) 12 AUG 1714, i Hjordkær Kirke, **Maren Nissen**, f. Aarslev, døbt 06 MAR 1689, Hjordkær Kirke, d. 06 MAJ 1745, Nybøl. Nis døde 23 SEP 1775 i Nybøl, begravet 29 SEP 1775, Hjordkær Kirke.¹⁰

Nis Nissen:

Kirkebogen Hjordkær Sogn 72 Aa2 (1688-1770): Anno 1711

Nis Nissen af Helwath og Sindet Nielsesdatter af Nöbbel corpuleret Dom 24. Post. Trinit.

10. Slægten Nissen Petersen

Kirkebogen Hjordkær Sogn 72 Aa1 (1573-1742): Anno 1714:

Nuptia (ægteskab) Nis Nissen aus Nöbel und Maren Nissen aus Aarsleben celebrat (fejret) an 11. p. T

Kirkebogen Hjordkær Sogn 72 Aa6: Anno 1775

Død: 23.9.1775

Begr.: 29.9.1775

Nis Nissen. Boelsmann und Wittwer (enkemand) aus Nübbel (Nybøl) geburtig (født) aus Heldewath, des Nis Nissen Kätbner (Kådner, Husmand) und Maren Laustetochter aus Öbbening (Øbening ved Hellevad), Sohn - ist 2 mal verheiratet (gift) gewesen mit

1. **Sinnet** Niels Tochter, die aber nur einen Sohn mit ihm gezeuget, der aber verstorben ist - nachdem er Ingeborg Truels Tochter verheiratete - mit 2 Kinder hinterlässt:
  1. **Hans Nielsen** in Bovlund, verheiratet mit (? ej angivet) mit welcher er 2 Kinder gezeuget
  2. **Sinned Nielses** Tochter, verheiratet in Wellerup mit Jens Jürgensen, mit welcher sie ... gezeuget
2. **Maren Nisses** Tochter aus Aarsleben (Årslev) mit welcher 6 Kinder gezeuge / davon 2 jungs (drenge) verstorben sind.
  1. **Nis Nissen**, der älteste Sohn in Nübbel (Nybøl) wohnt, verheiratet mit An Chrestens Tochter mit welcher er noch lebender Kinder gezeuget. a. Met b. Marie c. Chresten d. Jes e. Jürgen f. Nis g. Ane Adelheit
  2. **Sinned Nis** Tochter (indgår i anefølgen: ane # 121) ist gestorben war verheiratet mit Peter Hansen in Bovlund und in Lötived wohnt, hinterlassen 4 Kinder:
    1. **Nis Petersen**, ist verheiratet in Cloutoft mit Inger Peters Tochter mit welcher 2 Kinder gezeuget.
    2. **Hans Petersen** (indgår i anefølgen: # ane 60), ist verheiratet in Heldewath mit Lene Thomas Tochter mit welcher er eine Tochter gezeuget

10. Slægten Nissen Petersen

3. Maren Peters tochter, ist verheiratet in Cloutoft mit Hans Terp mit welcher sie nur eine nachlebenden Kind gezeuget.
4. Bodil Nis tochter, ist verheiratet mit Jürgen Jessen in Helderwath mit welcher sie nur noch ein lebendes Kind gezeuget.

3. Jes Nissen, verheiratet in Rurup, Branderup Kirchspiel (sogn) mit Maren Hanses Tochter, gestorben, hat hinterlassen: a. Maria b. Nis c. An d. Marten

4. Maren Nisses tochter, ist verheiratet mit:
  1. (ægteskab) Jes Høeg-Sergent bei der Militär, verstorben, und mit ihm hinterlässt 2 Kinder: 1. Jürgen 2. Jes.

  2. (ægteskab) : Nicolai ... (ikke angivet) ... in Lügumcloster mit dem sie gezeuget 1 Sohn: Jes.

war alt ungefähr 82 Jahre und 7 Wochen.

Alderen er ifølge kirkebogen angivet til 82 år og 7 uger. Ifølge dette skulle Nis Nissen være født i Hellevad august 1693. Han indgår sit første ægteskab med Sindet Nielsdatter i 1711. Han er da 18 år. Dette er nok ikke videre sandsynligt, så det kan tænkes at præsten har angivet en forkert dato, måske byttet rundt på tallene således at han er 87 år og 2 uger gammel. Fødselen i 1693 kan ikke kontrolleres, da kirkebogen først eksisterer fra 1764. Men kirkebogens optegnelser er et godt eksempel på, hvorledes nogle præster har følt kaldet til og ansvaret for en god kirkebog. Generelt er kirkebøgerne i Sønderjylland på den led af høj kvalitet sammenlignet med andre landsdele.

243. **Maren Nissen** f. Årslev, døbt 06 MAR 1689, Hjordkær Kirke, død i Nybøl, begravet 06 MAJ 1745, Hjordkær Kirke.

Kirkebogen Hjordkær Sogn 72 Aa2 (1688-1770): anno 1689:

Maren filia Nis Pedersens i Aarslef baptiz die Mercurii d: 6 Marty.
(Maren datter af Nis Pedersen i Årslev døbt onsdag d. 6. Marts)

Nati & Baptiz	Nati & Nuptie	Copulati
<p>Anno 1688. d. 17. Aug.</p> <p>Simon, filius Johannis & Catharine, baptizatus est in ecclesia parochiali S. Petri & Pauli, die 17. Aug. 1688. pater & mater, Johannes & Catharina, ut supra. Sponsus, Johannes, filius Johannis & Catharine, ut supra. Sponsa, Catharina, filia Johannis & Catharine, ut supra. Matrimonium celebratum est die 17. Aug. 1688. in ecclesia parochiali S. Petri & Pauli, a ministro Johanne Nissen, ut supra. Testes, Johannes & Catharina, ut supra.</p>	<p>1) Simon, filius Johannis & Catharine, baptizatus est in ecclesia parochiali S. Petri & Pauli, die 17. Aug. 1688. pater & mater, Johannes & Catharina, ut supra. Sponsus, Johannes, filius Johannis & Catharine, ut supra. Sponsa, Catharina, filia Johannis & Catharine, ut supra. Matrimonium celebratum est die 17. Aug. 1688. in ecclesia parochiali S. Petri & Pauli, a ministro Johanne Nissen, ut supra. Testes, Johannes & Catharina, ut supra.</p>	<p>Nuptia Johannis & Catharine, filiorum Johannis & Catharine, celebratae sunt in ecclesia parochiali S. Petri & Pauli, die 17. Aug. 1688. a ministro Johanne Nissen, ut supra. Testes, Johannes & Catharina, ut supra.</p>
<p>Maren, filia Nissen baptizata in ecclesia parochiali die Mercurii, d. 6. Martij.</p>		
<p>Anno 1689.</p> <p>1) Maren, filia Johannis & Catharine, baptizata est in ecclesia parochiali S. Petri & Pauli, die 6. Martij 1689. pater & mater, Johannes & Catharina, ut supra. Sponsus, Johannes, filius Johannis & Catharine, ut supra. Sponsa, Catharina, filia Johannis & Catharine, ut supra. Matrimonium celebratum est die 6. Martij 1689. in ecclesia parochiali S. Petri & Pauli, a ministro Johanne Nissen, ut supra. Testes, Johannes & Catharina, ut supra.</p>	<p>1) Maren, filia Johannis & Catharine, baptizata est in ecclesia parochiali S. Petri & Pauli, die 6. Martij 1689. pater & mater, Johannes & Catharina, ut supra. Sponsus, Johannes, filius Johannis & Catharine, ut supra. Sponsa, Catharina, filia Johannis & Catharine, ut supra. Matrimonium celebratum est die 6. Martij 1689. in ecclesia parochiali S. Petri & Pauli, a ministro Johanne Nissen, ut supra. Testes, Johannes & Catharina, ut supra.</p>	<p>1) Nuptia Johannis & Catharine, filiorum Johannis & Catharine, celebratae sunt in ecclesia parochiali S. Petri & Pauli, die 6. Martij 1689. a ministro Johanne Nissen, ut supra. Testes, Johannes & Catharina, ut supra.</p>

Maren Nissens dåb i Hjorkær 1689

10. Slægten Nissen Petersen

Kirkebogen Hjordkær Sogn 72 Aa2 (1688-1770): anno 1745:

Denatis & Sepult (afdød og begravet): Nis Nissens hustru af Nöbel huma batus (jordfæstet) af 6 Maj. .... at 56 Aar.

244. **Tames Nissen g. Ellen Tameses.**

245. **Ellen Tameses.**

246. **Tersten Petersen** f. 1685, Hydevad, stilling Gårdmand og Sognefoged, g. **Hanna Pedersdatter Lautrup**, også kendt som: Hanna Peters f. 07 JAN 1696, Vellerup,¹¹ døbt 12 JAN 1696, Agerskov Kirke, d. SEP 1769, Hydevad, begravet SEP 1769, Hellevad Kirke.³ Tersten døde i Hydevad, begravet 16 DEC 1764 i Hellevad Kirke,³

Tersten Petersen

Nævnt i 1754 som besidder af Hydevadgaard. Sognefoged i Hellevad-Egvad sogne. Tersten gifter sig med sin kusine Hanna

Kirkebogen Hellevad - Egvad Sogn 71 Ab1: Anno 1764

død: 3.adv.

blev jordet Tersten Petersen, Sognefoged i Hydevad , sin fader var Peter Ters-tensen og moderen Kirsten Peders, blev gift med Hanna Peters sognefoged Peter Lautrups datter af Vellerup, avlede 1 søn og 4 døtre, hvoraf 3 døtre lever - laa 7 aar til sengs - var en god mand

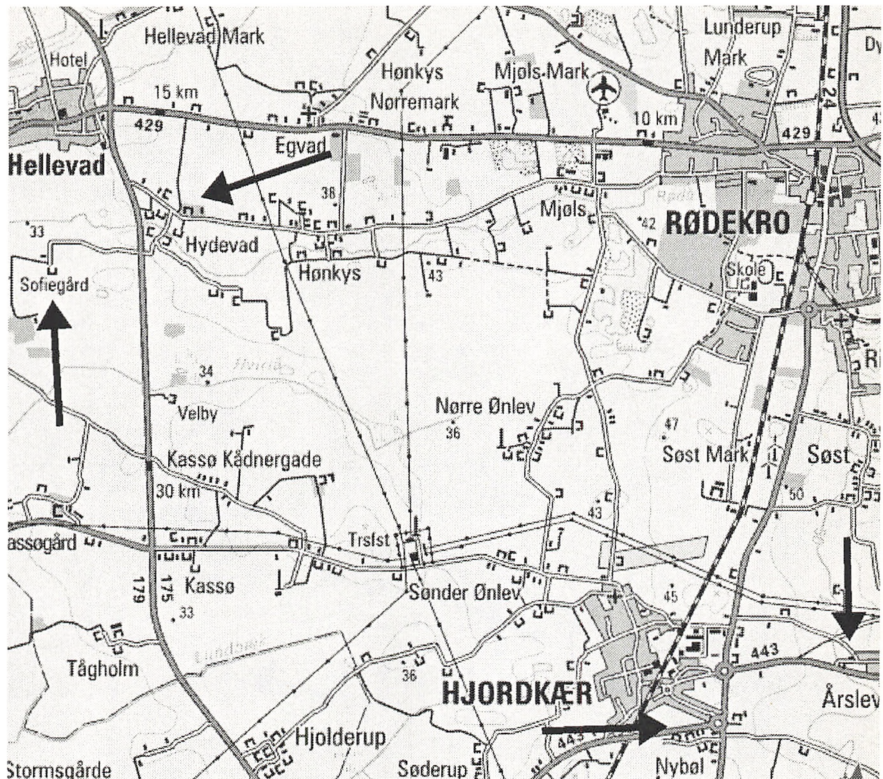
blev gammel 79 aar.

247. **Hanna Pedersdatter Lautrup** også kendt som: Hanna Peters og Hanna Terstens f. 07 JAN 1696, Vellerup,¹¹ døbt 12 JAN 1696, Agerskov Kirke, d. SEP 1769 i Hydevad, begravet SEP 1769, Hellevad Kirke.³

Hanna Peters:

Kirkebogen for Agerskov Sogn starter først i september 1696, men om hendes fødsel skriver hendes far:

10. Slægten Nissen Petersen

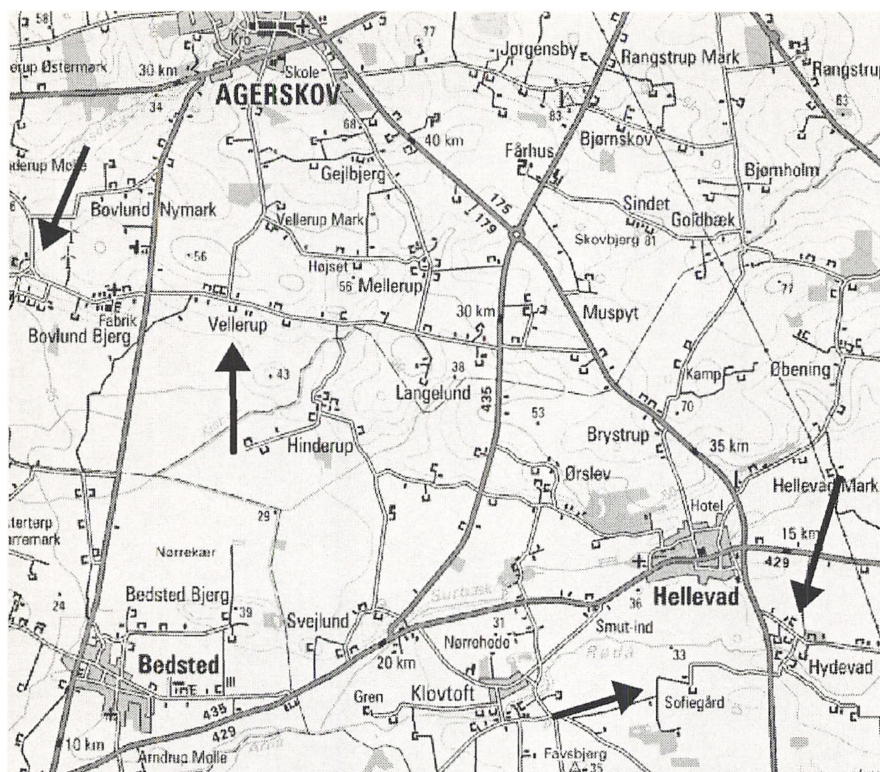

*Hellevad og Hjordkær sogne
Slægtens oprindelseslokationer er markeret fra venstre
Sofiegaard, Hydevad, Nybøl og Årslev*

"Anno 1696 den 7. Januar om Aftenen Klocken imellem 9 og 10 slet er vores Datter født. Næste Søndag derefter er hun blefuen delagtig udi Daabens Sacramente og gifuet hinde det Nafn Hanna. Hindes Faderer hafuer været Kej Jørgen Bonifacius Gesterup, Peder Jepsen i Hinderup, min Broders Kone Karen Peders i Hetz, Anna Pedersdatter af Haystrup og Marina Christensdatter af Hafsted. Gud forlene hinde christeligt at lefue og salig at døe!"

Kilde: Lausten-Thomsen H: Peter Lautrup's Minder, Sønderjydske Aarbøger 1944, s.136-141

10. Slægten Nissen Petersen

*Agerskov og Hellevad sogne
Slægtens lokationer er markeret fra venstre
Bovlund, Vellerup, Sofiegaard og Hydevad*

Kirkebogen Hellevad – Egvad Sogn 71 Ab1 (1764-1834): Anno 1769

september

blev jordet på Hellevad Kirkegaard Hanna Terstens af Hydevad. Hun var født i Vellerup, faderen var Peter Lautrup, Sognefoged i Agerskov Sogn, moderen Karen Pedersdatter.

Blev gift med Sognefoged Tersten Petersen i Hydevad og fødte 5 døtre: Maren-Anna-Maren-Hanna-Ellen, den første Maren døde liden, Anna blev gift med Hans Petersen i Hellevad, Maren blev gift med sognefoged Thomas Tamsen i Hydevad og efterlod 3 børn efter sig, Tersten-Lena-Hanna (alle ugifte). Hanna

10. Slægten Nissen Petersen

er gift med Hans Hansen i Hydevad og haver ingen børn haft, Ellen er gift med Banet Jørgensen og haver 2 sønner, Tersten og Jørgen (ugifte).

blev gammel 72 aar.

Præsten i Hellevad har set det som sin pligt at føre en god kirkebog, og han er meget omhyggelig med at give alle de slægtsmæssige oplysninger. Men der er jo i stor udstrækning tale om andenhånds viden, og derfor bliver der også begået fejl. At Tersten og Maren i det ene tilfælde har haft 1 søn og 4 døtre, og i det andet tilfælde 5 døtre, og at 3 af døtrene lever i 1764 og 4 i 1769, er af mindre betydning. Det viser blot at oplysningerne skal anvendes med forsigtighed. Men oplysningen om at Hannas mor er Karen Pedersdatter er mere problematisk. I Agerskov kirkebog kan ægteskabet mellem en Kirsten Pedersdatter og Peder Lautrup ikke verificeres, idet det jo må ligge i perioden 1676 til 1696, som er en lakune i Agerskov kirkebog. Og der findes kun en Karen Pedersdatter i kirkebogen, som kan passe i sammenhængen - Karen Peds i Wellerup, der begravnes 22. post. Trinitatis (6 nov 1757) 79 år gammel. Hun må da være født omkring 1678 og altså kun 17 år gammel, da hun skulle have indgået ægteskab omkring 1795. I kirkebogen fremgår det ligeledes, at 7. januar 1703 begravnes Maren Lautrups, altså Peder Lautrups kone Maren. Der findes ingen optegnelser om et senere ægteskab med en Karen Pedersdatter. Ud fra hendes far Peder Lautrups egne erindringer taler alt for, at hendes moder er Maren Lautrups, og at der muligvis er sket en sammenblanding i præstens hukommelse. Dette redegøres der yderligere for under Peder Lautrup.

Tip-5-Oldeforældre

482. **Mathies Lausten** g. 14 MAJ 1671, i Agerskov Kirke, **Lene Hansdatter**, f. OMK 1652, d. Bovlund, begravet 29 JAN 1719, Agerskov Kirke,⁵ Mathies døde FØR 1696 i Bovlund

Matthias Lausten:

Matthias har sikkert været bonde i Bovlund.¹² De eneste oplysninger vi har om ham er de oplysninger præsten giver ved datterens død samt følgende vielse.

10. Slægten Nissen Petersen

Kirkebogen Agerskov Sogn I Aal (1661-1676): Anno 1671

Deponsati (trolovet) 19 FEB 1671: blev Matthias Lauridsen (Lausten) og Lene Hansdatter af Bovlund trolovede.

Copulati (gift) 14 MAJ 1671: Matthias Lauridssón og Lene Hansdatter af Bovlund.

Matthias Laustens død og alder kan ikke findes. Der er ikke nogen optegnelser i kirkebogen efter 1696, og da hans datter er født i OMK 1683, kan han være død i perioden 1683-96, men kirkebogen for Agerskov mangler fra 1676 til september 1696.

483. **Lene Hansdatter** også kendt som Lene Mathis f. OMK 1652, d. i Bovlund¹², begravet 29 JAN 1719, Agerskov Kirke.⁵

Lene Mathies:

Kirkebogen Agerskov Sogn I Aal (1696-1771): 1719

4.p.Epiph:

(4. Epiphania Domine = 4. søndag efter hellig trekonger = 29 JAN 1719)

Lene Matthises af Boulund begravet Eodem Dom (samme søndag) aetatis (alder) 67

484. **Nis Nissen g. Maren Lauses**. Nis er husmand i Hellevad.

485. **Maren Lauses**. Kommer fra Øbening

486. **Nis Pedersen** d. 1733, begravet 1733, Hjordkær Kirke, Årslev.

Kirkebogen Hjordkær sogn 72 Aa2: 1733

Nis Pedersen af Aarslóf Humabat (jordfæstet) Dnc Exaudi (Dominica Exaudi Domine = 17 MAJ 1733)

492. **Peter Terstesens** stilling Gårdbesidder og Sognefoged, g. (1) **Kirsten Peders?**, g. (2) **Anna Peders**. Peter er i 1704 nævnt som besidder af Hydevadgaard.

Peter Terstensen

Sognefoged i Hellevad og Egvad sogne. Han står den 21. februar 1692 fadder til Peter Lautrups og Maren Terstensdatters første barn Iver.

Den 23. juli 1694 står Peters kone Anna Peders fra Hydevad fadder til Peder Lautrups søn Hans. Ved sønnen Tersten Petersens død i 1764 skriver præsten, at hans mor er Kirsten Peders. Om den oplysning er forkert eller om Peter Terstensen er gift både med Anna og Kirsten, kan ikke fastlægges. I hver tilfælde må Peder Lautrup som kilde have større vægt end præsten i Hellevad en menneskealder senere.

493. **Anna (/Kirsten?) Peders**. Anna er anvendt i navngivningen af børnebørnene i modsætning til Kirsten og derfor det mest sandsynlige.
494. **Peder Lautrup** f. 1658, Heds, døbt Bylderup Kirke, stilling Fæstebonde i Vellerup og Sognefoged i Agerskov Sogn,¹³ g. OMK 1690, **Maren Terstensdatter**, f. OMK 1659, Hydevad, døbt Hellevad Kirke, d. 28 DEC 1702, Vellerup,¹¹ begravet 07 JAN 1703, Agerskov Kirke.⁵ Peder døde i Vellerup, begravet 12 MAR 1747, Agerskov Kirke.⁵

Fødsel OMK 1658 kan ikke verificeres. Kirkebogen med fødsler eksisterer først fra 1664.

Peder Lautrup:

Peder Lautrup er en af de mere spændende i anetavlen. Primært fordi vi her har en person, som selv kan bidrage med oplysninger til slægtskrøniken.

Han var født i 1658 i Heds i Bylderup Sogn. Han må have været af en relativ velstående familie, som havde råd til at give børnene en uddannelse, for han var student, hvad der ikke var almindeligt på denne tid. En dag blev han af sin broder sendt over til en gård i Vellerup, for på broderens vegne at fri til Maren Ivers, som nu var blevet enke efter Iver Michelsen.

For hen ved 300 år siden mener man, at der i Vellerup var 7 gårde. På den tredje gård fra øst – en fæstegård - boede i 1620 en mand ved navn Michel Heinsen. Efter hans død, blev gården overtaget af sønnen Iver Michelsen, der

10. Slægten Nissen Petersen

gifter sig med Maren fra Hydevad. De får 3 døtre, hvoraf den ene siden gifter sig i Hydevad, hvor moderen kommer fra. Omkring 1690 dør Iver, og nu sidder Maren tilbage som enke på gården. Hun har været attraktiv, for der var penge på kistebunden. Efter sin afdøde husbond Iver Mikkelsen, ejede hun en udgave af Frederik den Andens bibel trykt i 1589. Det var en meget stor kostbarhed på den tid. Og det var i det hele taget meget ualmindeligt at bønder kunne læse og skrive. Det kunne både Michel og sønnen Iver. Rygtet om den attraktive enke er nået ned til Heds, og det er baggrunden for at Peder Laurtrup på broderens vegne bliver sendt på frierfødde.

Peter Laurtrups bibel fra 1589

På broderens vegne fremlagde Peder Laurtrup så sit ærinde, men svaret var set med broderens øjne ikke positivt. Men for Peder selv fik mødet stor betydning. Om han har haft den rette alder, eller om han blot har set godt ud, ved vi ikke. Men enken fortæller ham, at godt nok vil hun ikke have broderen, men hvis det nu var ham selv, så kunne svaret se meget anderledes ud !

Med dette budskab rider Peder hjem til broderen. Hvordan deres samtale forløber ved vi ikke i detaljer, men broderen viser højsind, og råder Peder til at søge sin egen lykke. På et tidspunkt må Peder have sadlet hesten og redet de 19-20 kilometer til Vellerup for at tilbyde sig selv, for i hvert tilfælde ender det med, at han gifter sig med Maren, og på den måde bliver han gårdmand og siden sognefoged i Vellerup. Og gården har været i slægten Laurtrups eje siden da.

10. Slægten Nissen Petersen

Gennem sit ægteskab med Maren bliver Peder ejer af den gamle bibel. I denne bibel har Peder Lautrup, som jo var student, og derfor kunne skrive, med smuk og tydelig håndskrift indskrevet optegnelser om væsentlige hændelser i familien. Bagest i den gamle bibel har han skrevet om bibelens oprindelse:

”At Mand kand vide huorledis denne Biblia er kommen afsted, da hafuer salig Michel Heinsen her i Vellerup først ført denne her paa Stafnen. Efter hannem hafuer sin Søn nu salig Ifuer Michelsen arfuet dend. Jeg underskrefuene er nu dend tredie Eiermand til hende, undtagen min Hustru Marina, som hafuer dend udi Arv paa hendis Enke Sæde efter forbenøvnte salig Ifuers Død. Der lod jeg dend Anno 1696 indbinde og forbedre paa Bladene udi Tønder, da dend vaar gammel 107 Aar, jeg scrifuer et Hundrede og søf Aar. Gud af Naade gifue, at denne Bog maatte blifue her paa Stafnen med Glæde og Gode og bevare hinde med vort Hus og Hjem fra Tøfue og Røfuere, fra Ild og Brand, fra Finder og Uvenner i min og mine Efterkommeres Tid for din kiere Søns Jesu Christi Nafns Skyld. Amen!

P. Lauterup ”

Bibelen har gennem tiderne været flittigt brugt, og gennem århundrede har familien indført slægtens fødsler, bryllupper og dødsfald. Peter Lautrups egne notater giver mulighed for at slægten kan følges tilbage til tiden før 1696, hvor der ikke er nogen kirkebog tilgængelig i Agerskov. Om sine egne børn skriver han følgende:

1. Anno 1692 den 17. Februar ungefehr 2 Stunder før Dag er voris liden Søn født til Verden. Den første Søndag der efter er han bleven delagtig udi Daabens Sacramente og begafuet med det Nafn Ifuer.

Sin Fader var Ridefoged Hr. Detlef Outzen i Roost, min Hustrus Broder Peder Terstensen og Christen Hansen i Hydevad. Sin Faderske var min Moder Ingeborg Peders i Hetz, mit Sydskendebarn (kusine) Anna Christiansdatter i Hausted. Derefter den 9. Junius Anno 1694 er voris forbenævnte liden Søn salig udi Herren hensofuet og ligger begrafuet her paa Agerskouf Kierregaard.

Gud gifue naadelig at vi kunde findis igien med Glæde og Fryd udi Guds Rige og Herlighed. Amen!

10. Slægten Nissen Petersen

2. Anno 1693 den 16. Martz en Stund før Solens Opgang er voris liden Datter født til Verden. Næste Søndag derefter er hun blefuen delactig udi Daabens Sacramente og gifuen hende dett Nafn Ellen. Hendis Faderer var min Broder Peder Hansen i Hetz, mit Syskendebarn (fætter) Christen Jepsen i Hausted. Hindes Faderske var Helvig Høyer i Roost. Anna Vinds udi Agerskouf og Kirstina Maria Erichsdatter af Kaalstrup. Gud gifue Hinde Lykke og Velsignelse Christeligt at lefue og Salig at døe!

(Ellen død OMK 1715-16, gift med Las Hansen gårdmand i Hinderup)

3. Anno 1694 den 23. Julius Klokken imellem 12 og 1 slet er voris liden Søn født til Verden. Næste Søndag derefter er hand blefuen christnet og gifuet hannem det Nafn Hans. Sine Faderer var min Moders Broder Peder Lauterup i Haystrup, min Broder Christen Pedersen i Hetz og mit Syskendebarn Peder Lauterup i Hafsted, Sin Faderske var min Hustrus Broders Kone Anna Peders i Hydevad og Kirsten Pedersdatter af Hellevad. Gud gifue hannem Naade, Lykke og Velsignelse til at lefue Gud til Ære, Pris og Lof, os Forældre til Trøst og Glæde, Hannem self til timelig og evig Velfærd for Christi Nafns Skyld. Amen!

(Hans død 1764, g. Abel Nisdatter, Gårdmand i Vellerup)

4. Anno 1696 den 7. Januar om Aftenen Klocken imellem 9 og 10 slet er vores Datter født. Næste Søndag derefter er hun blefuen delagtig udi Daabens Sacramente og gifuet hinde det Nafn Hanna. Hindes Faderer hafuer været Kej Jørgen Bonifacius Gesterup, Peder Jepsen i Hinderup, min Broders Kone Karen Peders i Hetz, Anna Pedersdatter af Haystrup og Marina Christensdatter af Hafsted. Gud forlene hinde christeligt at lefue og salig at døe!

(Hanna død 1769 i Hydevad, g. Tersten Pedersen, indgår i anerækken for Holdt slægten)

5. Anno 1698 en dødfødt Søn.

(ifølge kirkebogen begravet 06 APR 1698)

6. Anno 1699 en Søn som fik Navnet Tersten.

(Tersten er ifølge kirkebogen døbt 6. post trinitaris 16 JUL 1699, siden gårdmand i Refslund, gift med Anna Pedersdatter og død 1734)

10. Slægten Nissen Petersen

7. 1701 en Søn som fik Navnet Peter.

(ifølge kirkebogen døbt Dom Cantate 24 APR 1701, begr 08 SEP 1776, g. Ellen Jensdatter, gårdmand og sognefoged i Vellerup)

.....

Alle børn er født i Vellerup og døbt i Agerskov Kirke. Kirkebogen for Agerskov Sogn først fuld tilgængelig med fødsler, vielser og begravelser fra september 1696

Peter Lautrups gård i Vellerup maj 2000

Gennem disse optegnelser får man meget at vide om slægten:

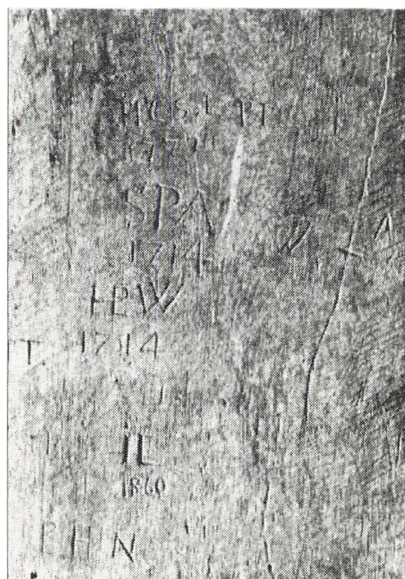
- Lautrup navnet stammer ikke fra Peder Lautrups far, men fra moderen Ingeborg. Hendes bror er Peder Lauterup fra Hajstrup. I øvrigt er det interessant, at der på denne tid allerede anvendes et slægtsnavn, frem for den på den tid sædvanlige anvendte "sen" og "datter" efter faderens navn.
- Peder Lautrups mor er Ingeborg gift med Peder i Heds. Men Peder Lautrup har 2 brødre. Christen Pedersen, som må være en søn af Ingeborg og en Peder, og så Peder Hansen, der bærer det samme fornavn. Når 2 børn fik

10. Slægten Nissen Petersen

samme fornavn var det ofte fordi de var opkaldt efter forskellige bedsteforældre. Peder Hansen kan være opkaldt efter en bedstefar med samme navn. Den anden mulighed er, at Ingeborg har været gift 2 gange. Med Hans, med hvem hun har Peder Lautrups bror Peder Hansen, og med Peder, med hvem hun har Peder Lautrup og hans bror Christen Pedersen. Det er også værd at bemærke, at Peder Lautrups næstældste søn bliver døbt Hans ! Det kan derfor ikke ud fra navngivningen udelukkes, at Peder Lautrup også selv kan være søn af Hans.

- Enken Maren er fra Hydevad ! Hendes bror er Peder Terstensen fra Hydevad. Ham kender vi fra en anden gren af slægten – Peder Terstensen fra Hydevadgaard. Så med rimelig stor sikkerhed får vi at vide, at enken Maren Ivers er Maren eller Marine Terstensdatter fra Hydevadgaard i Hydevad. Vi får også at vide, at Peder Terstensens hustru i 1694 hedder Anna (Peders).
- Peder Lautrups fætter i Havsted er Christen Jepsen. Dette siger ikke umiddelbart så meget, men det bekræfter en ældre oplysning om, at Peder Lautrups tip-oldefar kan være Christen Jepsen i Bredevad.

At Marine og Maren er den samme skal ikke forvirre, sådan blev navne anvendt dengang. Mere interessant er navngivningen af børnene i sammenhæng med bedsteforældrene. I stamtavlen er Marens bedsteforældre Tersten Pederssøn og Anne (Hanne). Dette passer med navngivningen af børnene Hanna og Tersten, så den vej rundt passer Marens forældres navne med børnebørnenes. At den førstfødte Iver blev kaldt ved den tidligere mands navn, var der en tradition for. Hvorfra navnene Ellen og Hans kommer er mere usikkert. Hans er som nævnt muligvis opkaldt efter Ingeborgs første husbond. Oprindelsen af navnet Ellen står hen i det uvisse. Peder kan være Peder Lautrups fader og Ingeborgs anden husbond.

Den gamle væg i loen

Det må derfor betyde, at den angivelse præsten i Hellevad ved Hannas død

10. Slægten Nissen Petersen

noterer, om at faderen var Peder Lautrup, er rigtig, men også at angivelsen af, at moderen var en Karen Pedersdatter, må være forkert. Men samtidig kommer der en interessant oplysning. Hannah Pedersdatter Lautrup gifter sig med Tersten Petersen fra Hydevad. Tersten Petersens far er Peter Terstensen, som er en søster til Maren Terstensdatter, så Hanna gifter sig altså med sin fætter !

Gården i Vellerup findes endnu. Der er siden foretaget mange ændringer, men stuehuset menes at stamme fra den oprindelige bygning fra 1600-tallet. Gårdens nuværende garage er den oprindelig tærskelo. Væggen ind imod husets forstue er af svære egebrædder, og i den har gårdens karle, der tærskede i vintertiden, skåret deres navne. Det ældste kan dateres til 1714, det vil sige tilbage til Peter Lautrups tid.

Som sagt kan oplysningerne fra før 1696 ikke verificeres i kirkebogen. At Hanna skulle være født 07 JAN 1696 stemmer med oplysningerne fra hendes begravelse i Hellevad Kirke. Oplysningerne efter 1696 kan alle verificeres i kirkebogen.

Kirkebogen Agerskov Aa2 (1696-1771): Begravelser året 1746-1747:

D(om). Læt(are) (4 søndag i fasten = 12 MAR 1747) Peder Lautrup 88 Aar

.....

Kilder: Lausten-Thomsen H: Peter Lautrups Minder Sønderjydske Aarbøger 1944 s.136-141.

H.P.Jensen: På vandring i en svunden tid. Toftlund 1983, Landarkivet Åbenrå, Under det gamle Haderslev Vesteramt.

495. **Maren Terstensdatter** også kendt som Maren Lautrups og Maren Ivers f. OMK 1659, Hydevad, døbt Hellevad Kirke, g. (1) **Iver Mikkelsen**, stilling Gårdejer Vellerup g. (2) OMK 1690, **Peder Lautrup**, f. 1658, Heds, døbt Bylderup Kirke, stilling Fæstebonde i Vellerup og Sognefoged i Agerskov Sogn,¹³ d. Vellerup, begravet 12 MAR 1747, Agerskov Kirke,⁵ . Maren døde 28 DEC 1702, Vellerup,¹¹ begravet 07 JAN 1703, Agerskov Kirke.⁵

Maren Terstensdatter (Mariane Ivers):

Kirkebogen Agerskov Sogn I Aa2 (1696-1771): Anno 1703

Maren Lautrups begravet 1.p. Epiphantias no (dagen efter Hellig Tre Konger) æt (aetataes = alder): 43

-----

10. Slægten Nissen Petersen

Peder Lauterup og hans hustru Maren fik kun lov at leve cirka 12 år med hinanden. Han har skrevet i randen af den gamle bibel: "Salig Maren Lauterups Ligtekst den 7. Januar Anno 1703: Naar jeg ickun haftier dig, da skøtter jeg intet efter Himmel og Jord. Dersom end mit Liff oc Siel vansmectis, saa est du dog Gud altid mit Hjertis Trøst oc min Del". Længere nede staar: "Oc hun døde Anno 1702 imellem den 28. oc 29. December om Natten Klokken imellem 11 oc 12 slet."

Kilde: Lausten-Thomsen H: Peter Lautrups Minder Sønderjydske Aarbøger 1944, s.136-141.

Tip-6-Oldeforældre

984. **Tersten Petersen** f. 1630, Hydevad,¹⁴ stilling Gårdbesidder og Sognefoged, g. **Anne (Hanne)** / **Ellen** ?.

Fra Åbenrå Amts Skyld- og Panteprotokol ved vi at Tersten Petersen har besiddet Hydevadgaard. Oplysningen om at han skulle være født i 1630 stammer fra en anden slægtstavle, men det vides ikke fra hvilken kilde oplysningen stammer, så den er usikker. Dette gælder ligeledes for oplysningen om at han skulle være gift med Anne (Hanna). Set ud fra navngivningen af børnebørnene kan Terstens kone også bære navnet Ellen.

985. **Anne (Hanne)** / **Ellen** ?.

988. **Peder Nissen** f. OMK 1633, stilling Gårdmand i Heds, g. **Ingeborg Pedersdatter Lautrup**, d. Heds, begravet 27 JUL 1710, Bylderup Kirke.¹⁵ Peder døde Heds, begravet 11 FEB 1700, Bylderup Kirke.¹⁵

Af kirkebogen fremgår det, at der fastelavns søndag den 11. februar år 1700 blev begravet en Peder Nissen fra Heds 77 år gammel. Om det er den Peder, der er gift med Ingeborg Pedersdatter Lautrup og far til Peder Lautrup født 1658 i Heds, kan ikke verificeres i kirkebogen. Oplysningen stammer fra en anden slægtstavle udarbejdet over slægten Nørgaard. Den er derfor på anden hånd. Det har ikke været muligt at få den bekræftet fra en primær kilde, og den er derfor behæftet med en vis usikkerhed.

Kirkebogen Bylderup Sogn 26 AA2 (1692-1712):_Anno 1700

DNC Quinquages (11 FEB 1700) begrafdes Peder Nissen i Heds gammel 77 Aar

989. **Ingeborg Pedersdatter Lautrup** g. (1) **Hans**, g. (2) **Peder Nissen**, f. OMK 1633, stilling Gårdmand i Heds, d. Heds, begravet 11 FEB 1700, Bylderup Sogn.¹⁵ Ingeborg døde Heds, begravet 27 JUL 1710, Bylderup Kirke.¹⁵

Kirkebogen Bylderup Sogn 26 AA2 (1692-1712): Anno 1710

6 Trin begrafdes Ingeborg Peders i Hedtz (hendes alder er ikke angivet)

990. **Tersten Petersen** (er samme person som ovenfor ane 984) f. 1630, Hydevad,¹⁴
991. **Anne (Hanne) / Ellen ?** (er samme person som ovenfor ane # 985).

Tip-7-Oldeforældre

1968. **Peter Tarstensen** stilling Gårdbesidder Hydevadgaard. Nævnt 1641 i forbindelse med Hydevadgaard.
1978. **Peder Nissen Lautrup** f. OMK 1604, Bredevad, døbt Bylderup Kirke, stilling Gaardmand i Bredevad,¹⁶ g. OMK 1630, **Ann Peders**, f. OMK 1606, d. Bredevad, begravet 25 FEB 1683, Bylderup Kirke.¹⁷ Peder døde 1681, Bredevad,¹⁴ begravet 31 AUG 1681, Bylderup Kirke.¹⁷

Peder Nissen Lautrup

Oplysningerne om Peder Nissen Lautrup er sammenstykket fra flere forskellige kilder. I Johan Hvidtfeldts artikel om præsteslægten Lautrup er Peder Nissen Lautrup nævnt i anerækken som far til Nis Lautrup født omkring 1732. Nis Lautrup er far til Hans Christian Nissen Lautrup (f. 1680), der er stamfader til præsteslægten Lautrup. Tidsmæssigt og navnemæssigt er det rimeligt at antage at Peter Nissen Lautrup også er far til Ingeborg Pedersdatter Lautrup. Fra Peder Lautrup's (f.1658) egne notater fra Vellerup ved vi, at Ingeborg havde en bror Peder Lautrup, som i 1694 står fadder til hendes barnebarn Hans. Peder Nissen Lautrup er altså far til mindst 3 børn, Nis, Peder og Ingeborg. Alle 3 børn sikkert født i perioden 1630-1640.

I stamtavlen over slægten Nørgaard er Peder Nissen Lautrups død angivet til 1681, og hans kone Ann's død angivet til 1683. Begge personers død findes i kirkebogen, men deres ægteskab, som må være indgået omkring 1630, samt relationen til navnet Lautrup, kan ikke verificeres i kirkebogen, som først er tilgængelig fra 1664. Nu har der dengang i Bredevad kun været få samtidige med de respektive navne, så oplysningerne er sandsynligvis rigtige, men der er ikke fundet en kilde som sikkert kan bekræfte sammenhængen.

10. Slægten Nissen Petersen

Kirkebogen Bylderup Sogn 26 AA2 (1692-1712): Anno 1681
31 Augusti Sepulty (begravet) Peder Nissen Bredevatt ao at. 77

1979. **Ann Peders** f. OMK 1606, d. Bredevad, begravet 25 FEB 1683, Bylderup Kirke.¹⁷

Kirkebogen Bylderup Sogn 26 AA2 (1692-1712): 1683
DOM Quadrag (quadagesime = 25 FEB 1683) Sepulta (begravet) Ann Peders hustru i Bredev. av æt:77

Tip-8-Oldeforældre

3956. **Nis Hansen** f. i Lovtrup, stilling Gaardmand i Bredevad,¹⁶ g. **nn Christensdatter**, d. i Bredevad. Nis døde i Bredevad, begravet Bylderup.

3957. **nn Christensdatter** d. Bredevad.

Tip-9-Oldeforældre

7914. **Christen Jepsen** stilling Gårdmand i Bredevad.¹⁶

Kapitel 10: Kildehenvisninger

¹ Ejnar Vieland : Wielands Slægtsregister 1911.

² Holdt, Jens: Efterladte noter og optegnelser.

³ Kirkebogen: Hellevad- Egevad Sogn 71 Ab1 (1764-1834).

⁴ Kirkebogen: Fole Sogn 6 Aa 9 (1845-1878).

⁵ Kirkebogen: Agerskov Aal (1696-1771).

⁶ Kirkebogen: Hellevad- Egevad Sogn 71 Ab1 (1764-1834): hendes død 1830 .

⁷ Kirkebogen: Skousboe, Egense Sogn, Sunds Herred, Svendborg amt.

⁸ Kirkebogen: Hjordkær Sogn 72 Aal (1573-1742).

⁹ Kirkebogen: Nr. Løgum Sogn 36 Aal (1739-1788).

¹⁰ Kirkebogen: Hjordkær Sogn 72 Aa6.

¹¹ Lausten-Thomsen H: Peter Lautrup's Minder Sønderjyd. Aarb. 1944, s.136-41.

¹² Kirkebogen: Nr. Løgum Sogn 36 Aal (1739-1788) døde 1755 (Bodil Mathis).

¹³ Kirkebogen: Hellevad- Egevad (1764-1834) døde SEP 1769 (Hanna Terstens).

¹⁴ Stam- og Efterslægtstavle for Kaj Oscar Hans Nørgaard

Porthuset i Møgelønder udarbejdet af Gert Ravn Nørgaard, Oksbøl i 1981.

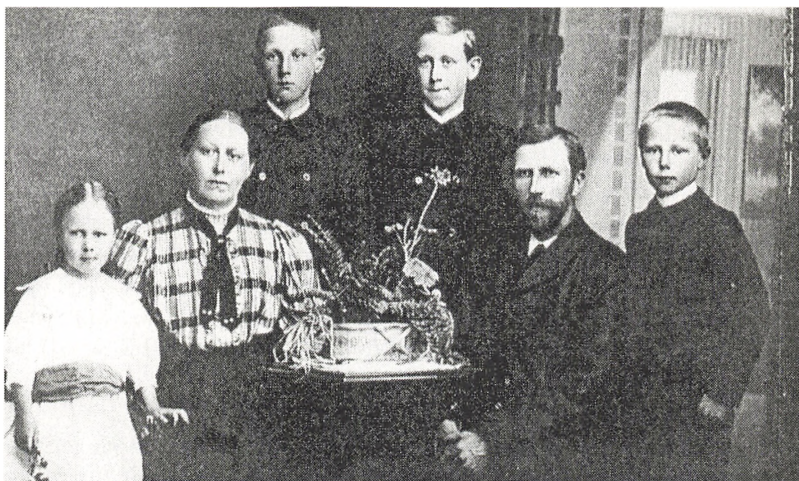
¹⁵ Kirkebogen: Bylderup sogn 26 AA2 (1692-1712).

¹⁶ Hvidtfeldt, Johan: Præsteslægten Lautrup, Sønderj. Månedsskr. 1939/40,s.147.

¹⁷ Kirkebogen: Bylderup Sogn 26 Aal (1664-1691).

Kapitel 11 Jep Mathæus & Helene Holdt og efterkommere

1. **Jep Mathæus Holdt** f. 07 AUG 1870, Nørby, (søn af Jep Madsen Holdt og Botilla Hansen) stilling Mejerist og Gårdmand, g. 29 MAR 1895, i Bjolderup Kirke, **Helene Marie Jensen**, f. 03 JUN 1875, Gram, (datter af Jacob Jensen og Marie Frederikke Ernestine Wielandt) d. 15 SEP 1953, Bjolderup Skole, begravet 19 SEP 1953, Bjolderup Kirke. Jep døde 15 NOV 1947, Bolderslev, begravet 20 NOV 1947, Bjolderup Kirke.

*Familien Holdt cirka 1912
fra venstre: Marie, Helene, Jep, Jens, Jep Mathæus
og Jakob*

Helene Marie Jensen og Jep Mathæus Holdt.

Den 29. marts 1895 blev Helene og Jep Holdt gift. Han var født på en lille gård i Nørby i Løjt sogn i 1870. Sidst i 1800-tallet var der kommet gang i mejeridriften. Jep Holdt havde da lært til mejerist på "Nygård" i Øster Lindet i fire år. Der var mejeri på gården. Der havde han mødt den nylig afdøde forpagters datter, Helene Marie Jensen. Hun hjalp til i mejeriet, idet hun var mejerske. Da man manglede en ung mand til at lede et nylig oprettet fælles mejeri i Raved i Bjolderup Sogn fik Jep Holdt stillingen. Det var i 1893. I et brev fra Marie Jensen til broderen i Ribe skildres deres dramatiske start:

11. Jep Mathæus & Helene Holdt efterkommere

Nygaard den 28. Dec. 1893.

Kære Broder og Svigerinde.

Først vil jeg ønske Eder en glædelig Jul, og dernæst vil jeg fortælle jer den glædelige Nyhed, at Helene er blevet forlovet med Mejerist Holdt i Raved, der hvor hun er. Han har været her i Huset på fjerde Aar, og er i alle maader et rart og dygtigt Menneske. Han er fra Nørby på Aabenraa Egnen fra et godt dansk Hjem.

Moder (fru Wielandt fra Gram Mølle) har jo skrevet om Branden der. Det var rigtignok trist for Dem, da De netop den Dag var i Flensborg for at købe Ringe, og da de kom hjem var så godt som alt brændt, og De blev jo i begyndelsen bedrøvet derover, men nu er det jo klarer sig igen og kan jo nok overvindes. De havde jo dog lige faaet assuredet. Der blev strax taget fat for Alvor, og allerede Anden Juledag kom det igang igjen. Det er et stort Mejeri paa 800 køer, men der er ingen Beboelseslejlighed endnu, før til Sommer, da der nok bliver bygget et pænt Hus til Mejeristen, idet De er på forskjellige Steder der i byen, Helene hos en Enke. Beboerne er saa flinke imod Dem, der var saaledes en Gaardmandsfamilie, der sendte 20 Rk i Julegave, som Helene fik til sit Tøi.

Holdt kom Juleaftensdag om eftermiddagen og saa fik de Ringene paa, og vi havde en rigtig rar Juleaften, da man jo ikke kan andet end rigtig glæde sig over at se på saadan et Par unge lykkelige Mennesker. Juledag havde vi ventet de Gamle (Møller Wielandts) herud til Middag, men Vejret var saa daarligt saa De ikke kunne komme. De unge reiste saa denne Eftermiddag, da han jo ikke kan undværes ret længe, og nu maa De jo rigtig tage fat, da De i 3 Maaneder kun bliver 3 i Meieriet, hvor De før var 4, men nu har Helene jo heller ingen Husholdning at passe. ---

Kjærligste Hilsener fra os Alle
Eders hengivne
Maria Jensen

11. Jep Mathæus & Helene Holdt efterkommere

Helene holdt altså hus for sin kommende mand og hjalp til i mejeriet. Den 29. marts 1895 blev de gift og juleaften samme år fik de Jens, der opkaldtes efter møller Wielandt i Gram. Den næste der kom til verden var Jep i 1897. Det hændte at de om søndagen kørte med hest og vogn til Nørby, så farmor, der sad i aftægt på gården i Nørby kunne se ”de to raske og opvakte drenge”, som hun skriver i sin dagbog. Drengene var Jens og Jep. Helene fødte efter Jep to små drenge, der begge døde som spæde.

Begge de unge var rundet af dansksindede og kirkelige familier. Helenes hjem i Øster Lindet havde kirkelig tilknytning til den grundtvigske frimenhed i Rødding. Som unge havde de glædet sig i fællesskab med jævnaldrende med sang og dans. Det sidste lyder mærkeligt, for de af børnebørnene, som husker dem, husker dem som pietistiske – de hørte til den indre mission og kredsen af venner der, samlede efter deres død ind til en marmorplade på graven, hvorpå der stod ”At leve Gud nær var min Lykke”.

*Gården i Hjolderup
Foran i haven ses „Jeps's hus“*

Jakob blev født i Raved og Marie i Hjolderup henholdsvis 1900 og 1905. Den 1 OKT 1903 købte Jep en lille gård i Hjolderup, også i Bjolderup Sogn.

Som barn var Jens ret så fåmælt. Det fortælles at han sad i høet i engen, da

11. Jep Mathæus & Helene Holdt efterkommere

moderen kom med frokostkurven med små flasker med kærnemælk til de travle høstarbejdere. Tilsyneladende tænkte ingen da lige på drengen, som så pludselig udbrød: ”Hvem sku’ enne kjærnmælk ha?” Hvorefter moderen udbrød: ”Jamen ha’ I hø’et – han ka’ jo snak”, og henvendt til drengen: ”Men hvorfor har du da it soj’e naue lidt før?” Hertil svarede drengen: ”Det haj jo’et væt nø’ve’ne”.

Livet var ikke kun medgang, der indtraf sygdom og andre fortrædeligheder..

Jens kom på gymnasiet i Flensborg, hvor han boede i huset hos Cornelius Hansen, Jeps morbroder, der var dansksindet storkøbmand der. I 1914 kom Jens en dag uventet hjem og fortalte, at rektoren havde anmodet klassen om at melde sig til militæret – krigen var begyndt – og hvis han ikke gjorde det, ville han blive bortvist fra skolen.

Nu fulgte fire angstfyldte år. Mange fra sognet døde ved fronten, soldaterne sultede i skyttegravene, og de var helt afhængige af pakkerne med mad derhjemme fra. Midt under krigen døde så sønnen Jep af tuberkulose. Han havde været på sygehuset i Åbenrå, og da de ikke kunne gøre mere for ham, kom han hjem til Hjolderup, hvor hans far i haven byggede et træhus til ham. Lys og frisk luft hjalp mod tuberkulosen, men det var for sent.

Under krigen fik de endnu to drenge, Viggo og Johannes. Det fortælles at Viggo – præcis som et vækkeur – hver morgen vågnede op og sagde: ”Hvem ska’ op å ar’be?” Hvorpå han spiste en sirupsmad, som stod parat til ham på en hylde over hans seng. Når de enkelte dage var lidt længe om at vågne op, sagde han med høj og myndig røst: ”Enne ko ka’ gi’ mjælk uden føj’ (føde).” Hvorpå han igen lagde sig til at sove.

Om lørdagen var det vaskedag, og på køkkengulvet blev der stillet en balje med varmt vand. De to små ville begge først i vandet, og en dag sagde Helene: ”Den klogest’ er den, der la’r den anden kom te fø’st.” Så var der ingen, der ville i vandet.

Den almindelige velstand var jo dengang meget mindre end i dag. Helene og Jep blev ikke forskånet med hensyn til det at miste. De var vel bekymrede for deres børn, bange for ulykker, der måske ville komme, og som de ikke kunne gøre noget ved, og da den indremissionske vækkelse først i århundredet gik gennem sognet, sluttede de sig til den. Fra da af, når de deltog i landsbyens liv, gik de hjem, når der skulle danses. Den største udsvævelse de efter den tid ville kendes ved, var en kop kaffe.

11. Jep Mathæus & Helene Holdt efterkommere

Blev deres horisont så indskrænket? Nej, det gjorde den ikke. De fordybede sig i den åndelige rigdom, de i deres vækkelse havde fået. Snæversynede blev de aldrig, og de holdt sig meget orienteret om, hvad der rørte sig i samfundet. Jep Holdt blev ret tunghør. Han læste meget og holdt især af at læse Pontoppidan. De havde en national, en kulturel og en religiøs dimension i deres liv.

Helene Marie Jensen og Jep Mathæus Holdt

I 1928 var Jep meget syg. I over en måned lå han dødssyg med lungehindebetændelse. Familien fra Nørby kom Palmesøndag til Viggos konfirmation, og inden de tog afsted til kirken gik de ind og tog afsked med Jep. Alle regnede med, at han måske døde, mens de var i kirke. Da de efter konfirmationen var tilbage i hjemmet, blev de der ikke længe – alvoren knugede dem alle. Dagen blev ikke til festligheder. Hen på eftermiddagen kørte Doktor Dibbern fra Åbenrå ind i gården. Han kom på eget initiativ og havde sin søn fra Flensborg med. Doktor Dibbern bad Helene om at måtte prøve et nyt medikament på sin patient. Sønnen havde gjort opmærksom på det – det hed Omnadin, og det var et sulfapræparat, der blev indsprøjtet. Efter den behandling og 12 indsprøjtninger vendte sygdommen.

11. Jep Mathæus & Helene Holdt efterkommere

I den østlige ende af Bolderslev lå Østerkroen. Den købte de i 1930 og solgte så gården i Hjolderup. Til kroen var der nogle få tønder land. Kroen blev nedlagt, og Jep Holdt byggede på grunden et lille hus med en lille stald til et par køer og en enkelt hest.

Mange bønder bad om hjælp, når de skulle have nye heste. Jep var meget dygtig til at se, hvad hesten var værd, og ingen følte sig snydt, når han hjalp med handelen.

Når der kom børn på besøg om vinteren, stegte Helene æbler med sukker i på kakkellovnen. I chatollet var der et æselspil og et skrabenæsespil. Der var pinde, der var lavet i husflid, en slags gammeldags Mikado, og der var regler at spille efter. I stuen stod der et harmonium med to kaffehunde, som Jep havde arvet fra sit hjem i Nørby, og som tidligere familiemedlemmer som sømænd havde hjembragt fra Bagindien.

Den 29. marts 1945 fejrede Helene og Jep Holdt deres guldbryllup. Der var skaffet ægte kaffe til at begynde dagen med. Der var derefter gudstjeneste i

Jep Mathæus og Helene Marie Holdt

11. Jep Mathæus & Helene Holdt efterkommere

kirken. Festen blev holdt i det ene af de to klasseværelser i Bjolderup Skole. Overalt i skolen var der ellers indkvarteret tyske soldater. Efter middagen holdt Helene en smuk tale på vers, hvori hun skildrede deres lange ægteskab med glæder og sorger. Det var et smukt og bevægende guldbryllup.

Om julen 1897 står der i digtet:

”Den næste jul et lille Træ var tændt
og drengen spanked’ rundt og var så spændt
og Far og Mor til Højtidsglæde stemt
mens nummer to i puderne lå gemt”

Om sorgens år 1917, hvor Jep døde:

”Og atter krydsed Døden vores Vej
Gud hented hented hjem vor store dreng til sig
men naar vi nu de tunge Dage mindes
vi saa, at Dødens Frygt kan overvindes
han sov saa trygt i Jesu Arme ind
mens Taaren sagte væded vores Kind
for det er tungt at staa ved Kæres Grave”

Om høstdage i 20'erne:

”Hvor var det skønt en Sommermorgenstund
at rejse sig fra Nattens korte Blund
og Far saa sagde: Nu må et Læs vi hente
og Far han holdt nu ikke af at vente
saa hoppe op paa Vognens smalle Bræt
og sidde ved hinandens Side tæt
saa hente hjem, som vi nu kunne
af Markens Frugter, Mættelse til mange Munde
da følte man sig rig og stolt og glad
som om den hele vide Verden vi besad”

Så slutter Helene sit lange bevægende digt med:

11. Jep Mathæus & Helene Holdt efterkommere

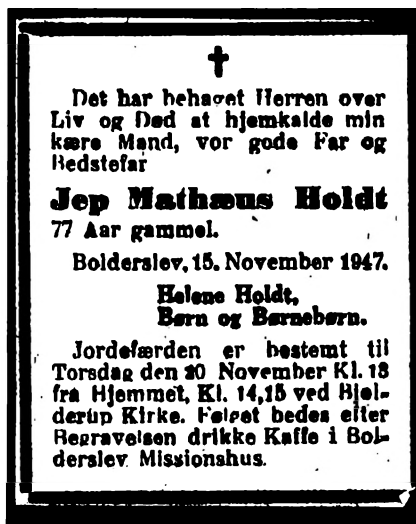
”Alene staar vi Gamle nu tilbage
nej, ikke ene, for Kærlighedens Værn
omslutter os fra Venner nær og fjern
hvor blev vor Aftenstund dog skøn og blid
som Solnedgangens Guld ved Vintertid
og når vor Livsdag snart nu ebber ud
vi takker alle, allermest dog Gud”

Som guldbryllupsdigtet lavede Helene vers til familiefester. Hendes lyriske åre var ualmindelig. Hun var også en god skribent, som blandt andet skrev om sine minder fra barndommen i Øster Lindet.

I 1947 døde Jep uden forudgående sygdom. Han var gået i seng som han plejede, men sov i nattens løb ind i døden.

Da Helene et stykke tid derefter fik en lille hjerneblødning, solgte hun huset og fik et lille værelse i Bjolderup Skole, hvor hun havde nogle få møbler, som havde fulgt hende gennem livet hidindtil. Selv om hun var gangbesværet, var hun ikke alderssvækket. Med stor ildhu gik hun op i debatten om Sydslesvig. Hun holdt Flensborg Avis og drøftede nationale spørgsmål med besøgende. Landsbyens børn kom til hende med deres posesibøger, hvori hun skrev små personlige vers, hun selv lavede til dem. Mandag aften efter opvasken hørte hun efter radioavisen sammen med sine børnebørn programmet ”Gammel dansemusik”. Det morede hende. Hun sad i hjørnet i sofaen og sagde leende: ”Det trækker i mine ben”.

Da hun døde var der lange nekrologer i de sønderjyske aviser. Hun var en ener, der havde sat sig spor med sine begavede indslag i den sønderjyske debat.

11. Jep Mathæus & Helene Holdt efterkommere

Nekrolog 16.09.1953: Fru Helene Holdt, Bjolderup

Fru Helene Marie Holdt, Enke efter Mejeribestyrer og Gaardejer Jep Holdt, Hjolderup, er død, 78 Aar gammel. Helene Holdt var født paa "Nygaard" ved Øster Lindet, hvor hendes Fader dengang var Forpagter under Gram Gods. I 1895 giftede hun sig med Jep Holdt og fik dermed sit Hjem i Bjolderup Sogn, først paa det nu nedlagte Raved Mejeri, hvor hendes Mand var Bestyrer, siden i Hjolderup, efter at Ægteparret havde købt en Gaard her.

Der er mange, som vil mindes Helene Holdt som den varmhjertede, kristne og begavede Personlighed hun var. Baade i Hjolderup og siden i Bolderslev vandt Ægteparret ved deres Gæstfrihed en stor Venneskare. Fru Holdt var et sjældent opofrende Menneske, der tog sig af mange smaa i Samfundet og altid fandt Vej med Trøst og Hjælp, hvor der var Sygdom eller Sorg. I mange Aar var hun Formand for DMS' Kvindekreds og samlede smaa Pigebørn til en Sykreds, ligesom hun havde været i Bestyrelsen for Hoptrup Højskole i dens første Aar. Den sydslesvigske Sag havde ogsaa hendes store Kærlighed og Interesse.

I 1947 mistede hun sin Mand, og i de sidste tre Aar havde hun nydt en kærlig Pleje hos sin næstældste Søn, Førstelærer Jakob Holdt, Bjolderup Skole. Den ældste Søn er Dr. theol. Jens Holdt, Brede, en Søn, Viggo, har en Købmandsforretning i Hyllinge ved Næstved, mens den yngste Søn, Johannes, er Lærer ved den danske Skole i Sattrup i Sydslesvig. Den Afdødes eneste Datter er gift med Ingeniør Las Lassen, København. To Børn døde som smaa.

Fru Holdt vil med Tak til Gud blive mindet for sin Trofasthed og Kærlighed. Æret være hendes Minde.

11. Jep Mathæus & Helene Holdt efterkommere

Børn:

- + 2. i **Jens Frederik Riddermand Holdt** f. 24 DEC 1895.
- 3. ii **Jep Madsen Holdt** f. 02 NOV 1896, Raved, d. 21 MAR 1917, Hjolderup.
- 4. iii **Jakob Holdt** f. 27 DEC 1898, Raved, d. JAN 1899, Raved.
- + 5. iv **Jakob Holdt** f. 10 JUN 1900.
- 6. v **Marius Holdt** f. 05 JAN 1903, Raved, d. 18 MAR 1903, Raved.
- + 7. vi **Marie Botille Holdt** f. 21 APR 1905.
- + 8. vii **Viggo Holdt** f. 09 JUN 1914.
- + 9. viii **Johannes Holdt** f. 03 OKT 1917.

*Helene Holdt med sine børn cirka 1950.
bagerst fra venstre: Jakob, Marie, Viggo
foran fra venstre: Jens, Helene, Johannes*

Anden Generation

2. **Jens Frederik Riddermand Holdt** (1.Jep Mathæus¹) f. 24 DEC 1895, Raved, stilling Provst, Dr. Theol, R.af D. g. 02 MAJ 1925, i Marmorkirken København, **Karen Ragnhild Groth**, f. 18 JUL 1890, Nykøbing Mors, d. 20 JUN 1981, Vejen. Jens døde 20 SEP 1967, Askov, begravet 23 SEP 1967, Brede Kirke.

Juleaften 1895 blev Jens Holdt født på mejeriet i Raved. Som børn var han og broderen Jep uadskillelige, og de fulgtes da også ad i skole i Bjolderup. Da det jo var en lang og forblæst vej på vel 3 km forsynede deres mor Helene dem med varme underbukser. Den slags var den gang helt uvant, så da de store drenge i skolen opdagede det, var der ingen, der derefter kunne få underbukser på drengene. Fra denne episode blev drengebukser i det lille hjem forsynet med varmt for.

Helene og Jep havde på mejeriet i Raved haft det godt rent økonomisk, og de havde kunnet sætte 1000 Mark til side hvert år, men et stort slid havde det også været. De købte nu i 1903 en lille gård på 33 tønder land i Hjolderup, og Jep blev samtidig bestyrer på et lille mejeri dér til en løn af 500 Mark om året – da var den materielle velstand ovre.

Jens var ligesom bestemt til at skulle læse. Der var kun overskud til at holde én til studierne. For at kunne begynde i gymnasiet i Flensborg måtte han lære latin. I Hjolderup boede der en pastor Jørgensen. Han havde været præst i Fole, men var på grund af sin danskhed blevet fyret. Hos ham lærte de af egnens børn, der senere blev præster, latin.

Efter et år i Åbenrå kom Jens ind på gymnasiet i Flensborg, hvor han boede hos sin fars fætter storkøbmanden Cornelius Hansen. Da 1. Verdenskrig brød ud måtte Jens sammen med de øvrige i klassen melde sig til militæret, og efter få mæne-

Jens som soldat 1914

11. Jep Mathæus & Helene Holdt efterkommere

der var han ved fronten i Frankrig. De fire år ved fronten prægede Jens resten af livet. Der ligger et bundt breve til forældrene fra fronten, nogle skrevet hurtigt på papir med pletter af ler, nogle angstfulde og modløse. Den tyske hær var dybt afhængig af forsyninger fra hjemmene. Brevene bærer præg af den tosidede kamp mod fjenden og mod sulten:

Den 27. Januar 1915.

Mange tak for alt godt. Jeg ville gerne af og til have lidt Smør eller lidt Fedt til Brødet. – I dag saa jeg de første Puslinger på Piletræerne. – Jeg længes saadan efter Hjemmet. Maatte jeg dog snart komme hjem.-

Den 29. Januar 1915.

Vi har temmelig stærk Frost og Maaneskinsnætter. Jeg er sund og rask endnu, har blot ingen Mantel, da min blev revet itu af den Granat, som kom ned i vor Skyttegrav.

Den 29. April 1915.

I kan slet ingen Begreb gøre Eder om Krigen, og under hvilke Omstændigheder vi lever her. Jeg ved næsten ikke, hvordan jeg skal udtrykke mig, men jeg maa altsaa bede Eder, mine kære Forældre, ikke at klage og sørge saa meget, men tænke paa at den naadige Gud har beskyttet mig indtil nu, saa underfuldt, saa jeg næsten ikke kan forstaa det.

Den 6. Januar 1916.

Tilbage i Skyttegraven. Hvor ser de stakkels Mennesker ud. De gaar i Pjalter, værre end den smudsigste Tigger. I gør Eder slet ingen Begreb om, hvordan Menneskene ser ud, når de kommer fra forreste Stilling – de smudsige Murersvende – Kalk, Ler og Vand og Smuds.

Disse fire år prægede Jens for resten af livet. Han udtrykte det sådan, at sin ungdom mistede han i Frankrigs skyttegrave.

Efter krigen læste Jens Holdt teologi i København. Bekendte fra hans samtid på Regensen karakteriserede ham som en arbejdshest – alle studenterløjjerne var slet ikke ham.

Jens og Karen Ragnhild blev gift 1925 i Marmorkirken. Hun var et elskeligt menneske, der levende fulgte med i familiens og sognets liv. De adopterede tvillingerne Grethe og Hansigne Holdt. Efter at være blevet cand. teol. blev Jens Holdt sognepræst i Brede fra 1925 – 1963, og fra 1951 – 1963 var han tillige provst for Tønder provsti.

11. Jep Mathæus & Helene Holdt efterkommere

Den 21. oktober 1937 forsvarede Jens Holdt sin doktordisputats om salmedigteren Niels Johannes Holm. Ligesom doktordisputatsen hører til i kirkehistorisk regi, således fortsatte Jens Holdt resten af sit liv med at skrive artikler af kirkehistorisk og historisk art. Han var et uhyre flittigt menneske og beherskede og skrev artikler på dansk såvel som på tysk.

I 1926 var Jens Holdt blevet opfordret til at prædike i sin barndoms kirke i Bjolderup. Prædikenen, som foreligger, vidner om en ung præst, der ret bibelkyndig sætter tingene lidt på spidsen. For forældrene var det slet ikke, hvad de havde forventet og kostet på. Han talte om omvendelsen for en for dem ganske ny og anderledes måde. Denne prædiken kostede åndelig set meget med hensyn til familiesammenholdet og en del brevskriveri og mange søvnløse nætter for både Jens og for Jep og Helene. Han prædikede aldrig derefter i Bjolderup Kirke.

Provst Jens Holdt prædiker

I en upubliceret levnedbeskrivelse skriver han om sin rolle under besættelsen: ”I det hele taget var det mig om at gøre at understrege Sandheden og Rettens kristne begrundelse i den danske modstand mod Nazismens Herrevælde. Men for mit vedkommende maatte Modstanden ske med Ordets åndelige Sværd og ikke med voldelige Midler – uden at jeg dog vil sætte mig til

11. Jep Mathæus & Helene Holdt efterkommere

Dommer over andre, der gik ind for militære Partisankampe." Jens Holdts pacifistiske indstilling, som både mundtligt og skriftligt kom til udtryk, da fronterne mellem øst og vest mødtes efter 2. Verdenskrig, var stærkt præget af de grusomme oplevelser i skyttegravene under 1. Verdenskrig. Jens Holdts pacifistiske og antinationalistiske holdninger bevirkede, at han i 50'erne blev kendt som "den røde provst". Det var noget usædvanligt for en mand med en missionsk baggrund og værende konservativ i hele sin private indstilling til livet. Det er ejendommeligt, at hans radikale pacifisme og anti-nationalisme placerede ham på den venstrefløj, som under den kolde krig så den vestlige, kapitalistiske verden som den største trussel mod verdensfreden.

Når Jens prædikede for landbefolkningen i Brede om Peter og de andre ganske almindelige fiskere, så kunne han slå over i sønderjysk, og ingen i menigheden fandt dette unaturligt eller morsomt.

Ved siden af sit virke som sognepræst og skribent af historiske skrifter var Jens også fysisk en flittig mand. Citat fra brev til forældrene den 2. juni 1942: "Jeg er i Mosen i disse Dage og sætter Tørv op. Det Arbejde er ikke saa anstrengende, skønt ogsaa strengt nok at blive ved med hele Dagen, især for Knæene". - Og den 6. juli samme år: "Fire gode læs Tørv har jeg nu hjemme. I Haven staar alt godt, vi venter en stor Høst af Ærter i Aar". Til Brede præstegård hørte en meget stor køkkenhave.

Kirkeligt var Jens Holdt i flere år formand for grundtvigsk konvent. Det var den alvorlige grundtvigianisme, han repræsenterede.

Efter præstegeringen i Brede, flyttede Jens og Karen Ragnhild til Askov, hvor de levende fulgte med i livet omkring højskolen der.

Da Jens døde i 1967 var der efter begravelsen en sammenkomst i forsamlingshuset i Brede. Der var mange taler og indlæg, og til sidst takkede Karen Ragnhild på en speciel og værdig måde, idet hun forestillede sig, at hun skulle hjem for at delagtiggøre sin mand i alt det smukke, der den dag var sket, og i hvor smukt og ægte sognet havde taget afsked med deres gamle sognepræst, og hvor vemodigt, men samtidig livsbekræftende det var for hende i fantasien at kunne leve dette igennem, når hun nu om nogle timer sad i sin stue i Askov.

Kilder:

1. Familiebreve.
2. Jens Holdt: Brede under besættelsen. Sønderjyske årbøger 1995.

11. Jep Mathæus & Helene Holdt efterkommere

Nekrolog: Vestkysten 21 SEP 1967.

Provst Jens Holdt

24. december 1895 - 20. september 1967

Ved provst Holdts død er en af den nordslesvigske kirkes mest særprægede personligheder gået bort.

Der var ingen, der lærte ham at kende, der ville være i tvivl om, at han var et barn af grænselandet - derom vidnede hans sprog, hans tankegang og hans interessekreds. Sine første 25 år levede han under fremmedherredømmet, han fik sin skolegang i den tyske folkeskole, senere en kort tid i realskolen i Åbenrå og derefter 1910-14 i gymnasiet i Flensborg, hvorfra han dimitterede 1915, mens han allerede var indkaldt til soldatertjeneste. Men hans hjem var udpræget dansksindet. Hans fader var først mejeribestyrer, derpå gård-ejer i Raved i Bjolderup sogn, hans moder var en datter af forpagter Jensen på Nygård i Øster Lindet - en sjællænder af den Tvedegårdske slægt. I sit hjem fik han sin danskundervisning, idet faderen læste højt for sine børn, og moderen sang med dem. Den første bog han fik som gave af sine forældre, var Ingemanns Morgen og Aftensange - senere fulgte de historiske romaner efter. Børnene skrev danske stile til "Hejmdal"-studenterne i København, hvad der honoreredes med boggaver. Årene i Flensborg gav tyske kammerater, og enkelte af disse forbindelser blev plejet til de sidste år.

Den unge student Holdt kom med i krigen i fire år, både i Frankrig og i Rusland. I 1916 blev han løjtnant, i 1917 bataljonsadjutant og til sidst kompagnifører. Han blev 3 gange såret og udmærkedes med jernkorset af 2. og 1. klasse og med den hanseatiske fortjenstmedalje. Provst Holdt talte sjældent om disse krigens år, men de gav ham oplevelser, der satte deres uudslettelig spor i hans sind.

Da freden kom, var han rede til at begynde sine teologiske studier og var allerede immatrikuleret ved universitetet i Tübingen i 1919, da den tilstundende grænseflytning gjorde det muligt for ham i stedet at begynde i København og her tog han allerede sin embedseksamen i jan. 1923. Der var blevet tid til i forårssemestret 1921 at besøge Menighedsfakultetet i Oslo; som kandidat studerede han en tid i Göttingen og Rostock. Senere har han udvidet sin horisont yderligere ved rejser - i 1931 fik han et stipendium for at

11. Jep Mathæus & Helene Holdt efterkommere

studere mindretalsforhold i Tyskland, Frankrig, Czekoslovakiet og Polen. På sine gamle dage havde han og hans hustru den store oplevelse at gæste Jerusalem.

I 1925 blev han gift med Karen Groth fra København, og samme år udnævntes han til sognepræst i Brede i Tønder provsti, og her fik han sin livsgerning - i de sidste 12 år som provst til han i 1963 trak sig tilbage og flyttede til Askov, som hans hustru følte sig stærkt knyttet til, og hvor han kunne finde gunstige kår for sit studiearbejde.

Hans gerning som sognepræst var ham til stor glæde - han var en forkynder af ikke almindelig format, og hans gudstjenester fandt en tilslutning, der var større end sædvanligt. Han fandt en gammeldags kirkelig indstilling i sognet, hvor retningsmodsætninger kun spillede en ringe rolle, og det passede ham vel, lidet retningspræget som han selv var, navnlig i sine yngre år - hans grundtvigske indstilling trådte først efterhånden stærkere frem. Der stod anseelse omkring provsten i Brede, så hans navn hørte til dem, der drøftedes, når der var ledighed på bispestolen i Ribe.

Hans hu stod næppe til udadventt virksomhed. Han var fra sine unge år studerekamrets mand, og han har bag sig en rig historisk produktion. Hans hovedværk er: "N. J. Holm - et blad af brødremenighedens historie", der skaffede ham doktorgraden ved Københavns Universitet i 1937, og den efterfulgtes af en række større eller mindre afhandlinger i "Sønderjyske årbøger", "Kirkehistoriske samlinger" og andet steds. Det var næsten helt emner fra sønderjysk kirkehistorie, han behandlede, og i det var ikke mindst de skikkelser, der var præget af grænselandets problematik, der fængslede ham. Han har således skrevet om Johs. Tiedje og om Præsterne Nic. Nielsen - ("den sidste slesviger"), Hans Tonnesen, Carsten Petersen. Mange oplysninger har han fremdraget fra det ellers oversete kristelige lægmandsarbejde efter 1864. Hans store viden kom også hans anmeldervirksomhed til gode, hvad VESTKYSTENS læsere vil kende noget til.

Han kunne have haft mange gode arbejdsår endnu, men et angreb af sukkersyge nedbrød det sidste par år hans kraft. Han vil blive savnet blandt dem, der lærte hans fine, levende, og hans i et og alt i dansk åndeligt liv ægte rodfæstede personlighed at kende. HANS LUND.

11. Jep Mathæus & Helene Holdt efterkommere

Adopterede Børn:

10. i **Hansigne Marie Holdt** f. 09 DEC 1925, stilling bolig-konsulent, lærerinde.
11. ii **Margrethe Holdt** f. 09 DEC 1925.

Familien Holdt

Jens Holdt, Margrethe, Hansigne & Karen Ragnhild

3. **Jep Madsen Holdt** f. 02 NOV 1896, Raved, d. 21 MAR 1917, Hjolderup.

Jep Madsen Holdt:

Jep blev født 02 November 1896. Han er opkaldt efter sin bedstefar i Nørby.

Som den yngre søn, var der fra starten fastlagt et andet livsforløb end det for storebror Jens. Hvor Jens fik en efter forholdene stor uddannelse var der ikke råd til også at sende Jep bort. Det har sikkert både været af økonomiske årsager, såvel som det , at drengene gik til hånde hjemme, og at det derfor ikke var muligt at undvære begge. Så fra starten ligger det fast at Jep skal være landmand.

11. Jep Mathæus & Helene Holdt efterkommere

Som konsekvens heraf går Jep ud af skolen efter konfirmationen. Det første år bliver han hjemme for at fungere som karl på gården i Hjolderup. Han er da vokset meget i højden, men ikke rigtig fået bredden med. Det bekymrer hans mor, som prøver at få ham til at spise mere, end han har lyst til.

Efter et år hjemme bliver forældrene enige om, at han skal ud og se driften på andre gårde for at få et alsidigt kendskab til landbrug. Som 16 årig flytter han derfor hjemmefra til en gård som ligger cirka 20 km nord for Hjolderup. Hans nye husbond kommer og henter ham, og med sig får han et skab til sit tøj samt en ny cykel, så han kan køre hjem i week-enden.

Det er en dårlig tid for Jep. Han er enekarl på gården, og må arbejde hver dag fra meget tidlig morgen til sen aften. Han bor i et kammer i laden uden nogen form for opvarmning, og da konen er nærig, får han heller ikke dækket sit behov for føde. At opsigte aftalen er ikke muligt, for det giver et dårligt skudsmål. Så indtil skiftedag må han blive der. Mor bøder på det så godt hun kan. Han får et varmt tæppe med hjemmefra, og hun giver ham rigeligt at spise, når han kommer hjem.

Den næste plads er nærmere hjemmet, og her får Jep en god tid, indtil han i 1915 bliver nødt til at flytte

Jep Madsen Holdt

hjem på grund af et skrantende helbred. Han plages af vedholdende hoste og feber om aftenen, og den levertran og hostesaft lægen ordinerer, forbedrer ikke situationen. Hen på foråret i 1916 forværres sygdommen, han får mere feber og klager over smerter i brystet. Det konstateres da, at Jep har fået tuberkulose, og lægen anbefaler, at han helst skal overføres til et sanatorium, have rigelig med sol og frisk luft, samt en nærende kost. Forældrene forsøger

11. Jep Mathæus & Helene Holdt efterkommere

at få ham til Danmark, men dette er ikke muligt, da han er i den værnepligtige alder. I stedet må han, syg som han er, møde på session !

Det ender med at Jep må blive hos forældrene i Hjolderup. De bygger et lille hus til ham i haven med plads til en seng et bord og et par stole. Jeps hus som det kaldes kan ses på maleriet af gården i Hjolderup. I starten kommer hans søskende hos ham i huset, men på grund af smittefaren må dette holde op. De første måneder i 1917 lider Jep meget af en smertefuld hoste. I marts måned dør han kun 21 år gammel. Hans søster Marie beskriver i sine erindringer gribende begravelsen. Hvordan unge piger strøede kviste foran ligvognen, og om hvordan der var at køre på et grønt tæppe ved hvert gårdsled, de passerede på vejen til kirke. Hun husker også en bemærkning under begravelsen : ” Han fik da lov at dø hjemme i sin seng og blive begravet i kristen jord”. Det var hårde tider for den lille familie med Jeps død og Jens’s deltagelse i krigen.

Kilde: Marie Lassen - Erindringsbilleder fra årene 1908-1925

5. **Jakob Holdt** (1.Jep Mathæus¹) f. 10 JUN 1900, Raved, stilling Lærer i Bjolderup, g. 27 MAR 1934, i Bjolderup, **Else Marie Jacobsen**, f. 26 DEC 1903, Alslev, Bjolderup Kirke, (datter af Jacob Jacobsen og Anne Margrethe Jacobsen) stilling Kontoruddannet, d. 03 MAJ 1988, Bjolderup. Jakob døde 15 NOV 1962, Bjolderup.

Jakob Holdt og Else Marie Jacobsen.

Jakob Holdt blev født den 10. juni 1900 på mejeriet i Raved. Han blev opkaldt efter sin morfar Jacob Jensen på Nygård.

I modsætning til de store brødre Jens og Jep var Jakob den mere stille iagttagertype, der med megen fantasi forstod at beskæftige sig selv. Som han skriver i sine erindringer, hvorfra nedenstående citater er taget: ”Pligtarbejde syntes jeg ikke om, og da de fandt på at kørerne skulle malkes om middagen, og jeg skulle drive dem sammen, var det ikke mig, så når tiden var inde, sneg jeg mig bort.”

Jakob var hurtig til sit skolearbejde, det med lektierne var ikke altid ham: ”En gang havde jeg forsømt at regne og læse derhjemme – og jeg måtte vise

11. Jep Mathæus & Helene Holdt efterkommere

en tom tavle. Da degnen derpå spurgte, om jeg havde læst, sagde jeg ja, - det kunne jeg nemlig klare alligevel." Jens og Jep sladrer så derhjemme, og Jakob bliver om eftermiddagen sendt af sted for at undskylde sit lyveri overfor degn Kuntz: "Degnen klappede mig på hovedet og sagde, at jeg var en god dreng."

Den lille gård i Hjolderup kunne ikke give overskud til, at mere end én kunne læse videre. Den sidste vinter før konfirmationen gik drengene til husflid på en stor gård i Bolderslev. Læreren og gårdmanden Thomas Festersen sagde da til Jakob: "Hvis du gerne vil læse, kan du hilse far og mor og sige, at så kan jeg godt hjælpe dig med penge." Men Jep og Helene var for stolte til at tage imod så generøst et tilbud, så efter konfirmationen arbejdede Jakob dels derhjemme på gården, og dels hos faderens fætter på Dybvighoved i Løjt Sogn.

Jakob Holdt cirka 1917

Som 17-årig blev Jakob taget til infanteriet, mens verdenskrigen rasede. Det var den 23. februar 1918, - den ældste søn var på fjerde år ved fronten i Frankrig og havde været såret tre gange, men levede på mirakuløs vis stadig. Jep var død af tuberkulose, og nu skulle Jakob så ud i elendigheden, men takket være Cornelius Hansen i Flensborg blev indkaldelsen udsat "på grund af sygdom i hjemmet".

Da til sidst udsættelsen ikke kunne forlænges, begynder en historie, der ikke står tilbage for den gode soldat Sveijk's. Om dét der skete er lykkens omstændigheder tilsat en del menneskelig snuhed, skal være usagt, men takket være moderens gode pølse, 20 Mark og et par gode støvler, lykkedes det Jakob at bytte sig til friheder og derved slippe helskindet igennem krigen uden at komme i nærheden af fjenden. Da han endelig i fuld udrustning med gevær, sabel, hjelm og det hele er klar til fronten: "Da gjorde jeg opmærksom på, at jeg ikke kunne skyde, men det gjorde ikke noget. Om fornødent

11. Jep Mathæus & Helene Holdt efterkommere

måtte jeg slå med bøssens anden ende. Der opstod en del forvirring, og en soldat kom lige hen til mig, tog sin lommekniv og skar begge kokarder af min hue. Jeg var ikke tryg.”

Begivenhederne accelererer, og de frontklare soldater vil ikke mere: ”Det hele begyndte at gå i opløsning, - vi bestilte ikke noget ud over, at vi valgte soldaterråd og nye foresatte af egne rækker. Når de andre løftede hånden for at stemme, gjorde jeg det også”.

Atter dukker Cornelius Hansen op og redder Jakob ud af ”revolutionens brigade” og får ham indlogeret i broderen Jens’s værelse i Flensborg: ”Midt i november var jeg hjemme, men omkring 1. december 1918 var jeg igen på kasernen i Flensborg. Der blev jeg i fuld udrustning sat til at gå vagt ved kasernens tørv tre nætter, og så var den soldatertid afsluttet”.

Efter krigen var Jakob på højskole i Haslev bogstaveligt talt uden penge på lommen, men alle var jo venlige og gavmilde overfor sønderjyder. Han måtte desværre tage hjem en måned før opholdet sluttede, da hans far derhjemme var blevet lungesyg og derfor savnede én til såninen og forårsarbejdet. Materiel overskud var der ikke på det tidspunkt i Hjølderup, men alligevel lykkedes det Jakob med madpakke at tage med toget til Sønderborg for senere at være med ved Christian X’s hyldning på Dybbøl. Jakob havde ikke penge til et adgangskort til skanserne, men folkelivet var også værd at tage med. Han løb ved siden af vognen, da kongen og sønnerne igen tog tilbage fra Dybbøl til Sønderborg. Danskheden og Sønderjylland forblev en hjertesag for ham resten af hans liv.

Jakob Holdt i 1920erne

Efter nogle år ved landbruget begyndte Jakob på Tønder Seminarium i 1923: ”Det ordnede sig sådan, at en gammel pige fra Hjølderup, Eline Jensen til-

11. Jep Mathæus & Helene Holdt efterkommere

bød at låne mig de penge, jeg havde brug for, til jeg var færdig, og det tog jeg selvfølgelig imod”.

I 1927 var Jakob så lærer, og da var der indtrådt et helt uventet og drastigt fald i antallet af børnefødsler. Der var krise og økonomisk dårlige tider, så i sit første år som lærer havde han forskellige vikarstillinger.

I 1928 blev Jakob angrebet af en lungehindebetændelse, som med indlæggelser, operationer og udskrivninger varede i fire år. Det kom så vidt med sygdommen, at Jakob i 1932 fik tilkendt en invaliderente, så han i det mindste ikke skulle ligge forældrene til last. Han var da ganske uden kræfter og til dels også uden livsmod. Det lange sygdomsforløb med operationer og tab af lungekapacitet var med til at præge Jabobs sind for resten af livet. Fra at være den muntre iagttager, soldaten, der aldrig fik affyret et skud, blev han nu mere tung i sit livssyn, - det var som om angsten for at sygdommen atter skulle dukke op fulgte ham.

Efter at være blevet forlovet med Else Marie Jacobsen i 1932 gik det fremad med såvel humøret som helbredet. Den gang giftede man sig imidlertid ikke uden fast ansættelse, så først efter endt aspiranttid giftede Jakob og Else sig, og Jakob virkede nu som lærer ved Bolderslev skole i 10 år. I 1943 flyttede de til skolen i Bjolderup. Det var i begyndelsen en bevæget tid med mange tyske soldater indkvarteret på skolen i slutningen af krigen. Jakob var lærer i Bjolderup til sin død i 1962.

Bjolderup sogn var den gang præget af, at en del derfra havde fået universitetsuddannelser – de fleste var blevet præster. I 1950'erne fik Jakob sammen med lærer Hans Bertelsen i Rebbøl samlet en del af disse, og det blev nu vedtaget, at de ville skrive ”Bjolderup Sogns Historie”. I 1930'erne havde Jakob hver sommer været på Lærershøjskolen for at dygtiggøre sig i historie, og det fik han her udbytte af. Denne sognehistorie, hvor han blandt andet selv skrev om skoleudviklingen, blev hans livsværk.

Jakob kunne i familiesammenhænge til tider være meget morsom og underholdende. Også i skolekredse blandt kolleger dukkede denne evne til at kunne reflektere med muntre indslag op, - men det måtte ligesom ikke rigtig være. Han bestræbte sig på at være ægte og usnobbet og foragtede enhver form for praleri. På væggen over hans arbejdsbord hang en sentens: ”Ikke synes men være”. Sådan var det, og sådan skulle det være. I Bjolderup skoledistrikt var han en skattet gæst i mange hjem, især hos husmænd og småkårsfolk, og han var meget på farten.

11. Jep Mathæus & Helene Holdt efterkommere

Jakob Holdt

Else Marie Holdt f. Jacobsen

Han døde uden forudgående sygdom 62 år gammel, - de fire års sygdom i 30'erne havde taget på kræfterne.

Når folk i skoledistriktet døde kom de pårørende og bad ham "Tale den afdøde ud". Alle disse taler er bevarede, og de er alle talt til den enkeltes familie omkring den afdøde – der er ikke tale om genbrug. Dog sluttet mange af talerne med et Ingemann-citat:

"Giv min lille gerning frugt,
Fader i det Høje."

Det står der også på hans gravsten.

Kilde: Jakob Holdts upublicerede erindringer.

11. Jep Mathæus & Helene Holdt efterkommere

Dødsfald *Førstelærer Jakob Holdt,* **Bjolderup**

ÅBENRÅ

En kendt skolemand, førstelærer Jakob Holdt, Bjolderup, er pludselig død, 62 år gammel.

Jakob Holdt stammede fra Raved, hvor faderen, mejeribestyrer Jep Holdt, var en danskhedens forkæmper. Efter lærereksamen fra Tønder Seminarium havde Holdt ansættelse som vikar flere steder i landsdelen, indtil han i 1933 blev lærer ved Bolderslev Skole

Afdøde var lærer af kald. Han havde en rig evne til at tage børnene på rette måde, og han forstod at gøre selv en tør lektie interessant. Gennem sit skolearbejde kom Holdt i forbindelse med alle sognets beboere, og han blev afholdt som få. Man lærte at respektere ham for hans dygtighed i skolestuen, og hans venlige, hjælpsomme og forstående sindelag skaffede ham venner i alle kredse.

Ved siden af sit arbejde som pædagog arbejdede Holdt med lokalhistorie, og han var medudgiver af »Bjolderup Sogns Historie«, som Historisk Samfund for Sønderjylland udsendte i to bind i 1951 og 1956. Som en arv fra faderen havde også det nationale og Indre Mission hans store interesse. Blandt kollegerne nød førstelærer Holdt også megen agtelse, og han beklædte således i en periode hvervet som formand for fælleslærerrådet, ligesom han i en længere årrække var formand for Bjolderup Sognebibliotek.

*Helene Holdt med Jakobs børn
Ib, Jacob og Margrethe
omkring 1950*

11. Jep Mathæus & Helene Holdt efterkommere

Foruden sin hustru efterlader han tre børn. Den ældste søn er lærer, en datter er lærerinde og gift med en lærer, og en søn går på Åbenrå Statsskole.

Børn:

- + 12. i **Ib Jacobsen Holdt** f. 29 MAR 1935.
- + 13. ii **Margrethe Helene Holdt** f. 02 DEC 1937.
- + 14. iii **Jacob Jacobsen Holdt** f. 19 MAJ 1946.

7. **Marie Botille Holdt** (1.Jep Mathæus¹) f. 21 APR 1905, Hjolderup, g. 22 JUL 1927, **Las Lassen**, f. 22 DEC 1900, stilling Støberiingeniør, d. 06 Apr 1966. Marie døde 19 DEC 1994, Virum.

Marie Holdt og Las Lassen.

Helene og Jep Holdt fik syv drenge, hvoraf de tre døde – de to som ganske små. I 1905 fik de Marie. Hun blev opkaldt efter sin mormor Marie Jensen, født Wielandt. Marie eller Misse blev født på det nye sted, den lille gård i Hjolderup. Hun havde en lykkelig barndomstid, i hvert fald indtil krigen kom og lagde sin angst over alt, i hjemmet, i landsbyen, ja overalt i landsdelen.

”Der var smil ved din vugge,
der var drømme og håben,
der var glans fra Gud selv,
da du bares til dåben.
Du blev puslet og hæget,
vel mest af mor.
Vor slægt, som du ved, er ikke af dem,
der viser de inderste følelser frem,
og få får at se
hvad i dem bor.
Men det har jeg tænkt
ved mig selv så ofte,
der gives en adel i bondekoft.
Dit slægtspræg må aldrig du tabe eller glemme,
men dybt i dit inderste hjerte det gemme.”

11. Jep Mathæus & Helene Holdt efterkommere

Versene er fra det digt Helene læste til Las og Misses bryllup i 1927. Børn bæres frem i livet af forældrenes forventning til og glæde over dem. Som hele Holdt-slægten fra Løjt var hun småfregnet og rødhåret. Deres iltre temperament havde nogle af drengene arvet.

Det tyske regime i Sønderjylland nåede i hendes barndom sit højdepunkt: "Vi gik selvfølgelig i tysk skole, hvor den tyske ørn bredte sine vinger på muren, det tyske flag vajede, og kejserens billede hang i skolestuen, men danske var og blev vi".

Livet på den lille gård var præget af arbejdsomhed, og børnene blev ikke skånet: "Efterårsferien hed kartoffelferie og blev brugt i kartoffelmarken efter sit pålydende. Vi kravlede ageren igennem med en sæk bundet om livet for at skåne knæene. Kartoffler fik vi samlet – nok til hele vinteren, men nogen ferie var det sandelig ikke."

Citaterne er fra Misse's egne privatpublicerede erindringsbilleder. Misse skriver velformuleret med personlige refleksioner. Broderen Jep's lange sygeleje og tidlige død og den daglige angst under krigen forbundet med brevene fra fronten, lå som et tryk over hendes sind, som en vemodig tone ind i hendes tidligste ungdom. Minutøst husker hun de sørgelige ting: "Klokkerne ringede, men ellers var alt så tyst, at man hørte gruset knase under de mange fødder, da vi bar Jep til graven. Så langt fulgte jeg med, men da jeg så, hvor dyb graven var, da var det, som noget brast inden i mig, moster kom og førte mig bort. Resten af dagen husker jeg ikke noget af. Kun en enkelt bemærkning sagt ved kaffebordet:

Marie Botille Lassen f. Holdt

"Han fik da lov til at dø hjemme i sin seng og blive begravet i kristen jord."

11. Jep Mathæus & Helene Holdt efterkommere

I sine erindringer refererer hun til en samtale, hun har med broderen Jakob lige efter krigen omkring det, at de havde lært alt for lidt i skolen. I denne samtale kundgør hun for broderen, hvad hun ved et tilfælde har opdaget og nu buser ud med: ”Du ved, at mor skriver mange breve – det er bare ikke breve altsammen – hun skriver DIGTE”. ”Digte”, gentager han. Bøndernes børn var jo ikke ligefrem vant til, at én af forældrene skrev digte da slet ikke moderen, så de havde fået noget at tænke på.

Misse oplevede afstemningen, hvor faderen var formand for valgbestyrelsen, og afstemningsstedet i den lille by blev indrettet i storstuen i den lille gård. Da resultatet forelå – 48 danske og to tyske stemmer – og den forløsende kaffe kom på bordet, da var stemningen som i paradiset have. Hun deltager med iver, da kongeskibet ankommer til Åbenrå. Stemningen var i de dage i danske kredse nærmest euforisk.

Misse kommer nu i huset forskellige steder og på et højskoleophold, hvor hun fuldstændig overrumples af glæde ved litteraturen. Da opholdet er slut, må hun lidt beskæmmet se, hvordan hendes kammerater lægger fine håndarbejder frem til beskuelse, men hun føler, at hun beriget har læst – og ikke syet – sig gennem højskoleopholdet.

Så er det, at Misse får en kæreste – Las fra nabosognet, og mens de kender hinanden uddannes Las til maskiningeniør. Las kunne så meget, som de i Holdt-familien ikke kendte meget til. Med ham kom et pust af noget nyt ind i familien. Han kunne synge og spille og fotografere og køre på motorcykel.

At lave personlige sange i familien til festlige lejligheder var ligesom for meget dengang: ”Man ska` it` gø`e sæ te” – ja, og så havde man jo da også sang- og salmebøger med lodige sange. Men til Misse’s og Las’s bryllup den 22. juli 1927 var der hele to meget fine sange. Den ene på 6 vers er lavet af Jens og Karen Ragnhild:

Vers 2.

Kald tilbage Barndomsdage
Moders Stue, Faders Gaard.
Deres Tanker stille vanker,
Barnet gylden fremtid spaar.
Fælles eje bli`r de kære:
thi din Slægt skal min Slægt være.

11. Jep Mathæus & Helene Holdt efterkommere

Vers 3.

Til jer Lykke nu I bygge
paa det Hus, som rejses skal.
Ufortrødent maa der samles,
til den staar, den høje Hal.
To vil Arnens Flamme nære:
thi dit Hjem skal mit Hjem være.

Den anden sang er formentlig skrevet af Misses mor Helene. Den er trykt på et bogtrykkeri i Haslev. Netop i disse år havde Helene fået trykt nogle salmer i Indre Missions Tidende samme sted. Sangen er et lyrisk digt formet som folkevisen ”Jomfruen i fugleham”:

Vers 3.

Dog den var saa ung og saa bange
den nynnede en sagte Akkord,
den turde ej synge dens Sange
og fløj over Fjeldene bort.

Vers 6.

Du elskede Kærlighedssanger
saa syng da for elskende to.
Drag med dem, og tøjlsaa din Ganger,
hvor disse skal bygge og bo.

Vers 8.

Ej stækkes de maa, dine vinger,
men skønnere blive din Sang,
da I over Fjeldene svinger
til Paradiset engang.

Da Misse og Las var blevet gift, boede de først i Rødovre, siden i Odense, hvorfra de kom kørende til Bolderslev på motorcykel med sidevogn – det var en fryd. I Åløkkehaven i Odense førte Lasse bog over skovens dyr og fugle, og det var for familiens børn noget nyt og eventyrligt. I skoven var der en friluftsscene, hvor Odense Teater opførte ”Robin Hood” og ”En skærsommernats drøm” – tættere kunne man ikke komme på Paradisets have. Senere bosatte de sig i Virum og åbnede der deres hjem for niecer og nevøer for at de kunne udforske kongens København.

11. Jep Mathæus & Helene Holdt efterkommere

Til Misses 80 års fødselsdag skrev Bodil en sang, hvor meget siges i et af versene:

Hvem gik da der i hjemmet
og tog sin stille tårn
med kaffe og kamille
og aftensang for børn.
Det var sâmænd Mor Misse
i kârlig ægtestand
der mødte livets vilkår
med ømhed og forstand.

Børn:

- + 15. i **Helene Margrethe Holdt Lassen** f. 23 APR 1928.
- + 16. ii **Kirsten Holdt Lassen** f. 19 MAJ 1929.
- + 17. iii **Bodil Holdt Lassen** f. 24 MAR 1935.

Familien Lassen 1938
fra venstre: Kirsten, Helene, Bodil, Marie Lassen f. Holdt
og Las Lassen

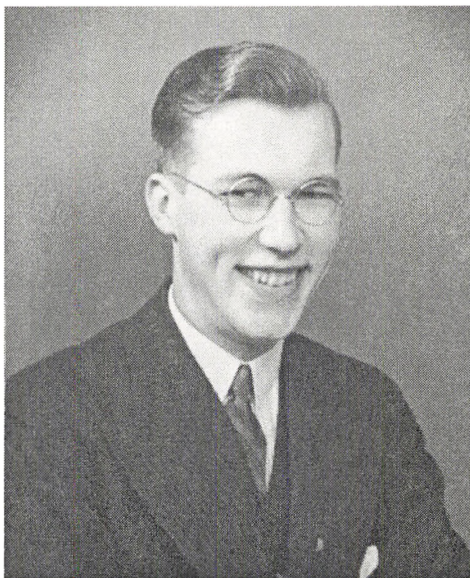
11. Jep Mathæus & Helene Holdt efterkommere

8. **Viggo Holdt** (1.Jep Mathæus Mathæus¹) f. 09 JUN 1914, Hjolderup, stilling Eksportchef, g. 23 JUN 1939, i Hellevad Kirke, **Karin Marie Bennedsen**, f. 07 AUG 1914, Nr. Hostrup, (datter af Bende Bennedsen og Cathrine Marie Petersen) d. 30 NOV 1997, Nyborg

Viggo Holdt og Karin Marie Bennedsen

Den 9. juni 1914 i Hjolderup kom Viggo til verden. Navnet har han fået efter sin morbror Viggo Frederik Jensen, ellers er Viggo ikke brugt som slægtsnavn. Han var en stor dreng ved fødselen. Tolv pund, siger han selv.

Der må i forhold til brødrene været sket nogle fremskridt i familien, for under krigen købte Helene støvler til Viggo. Det skriver hun til Jens, som på dette tidspunkt ligger ved fronten, og han synes det er alt for ekstravagant – Viggo burde kunne klare sig uden, som de andre sønner har gjort. Kravene til

Viggo Holdt

børn var den gang meget større, end de er i dag. Ind imellem er der tid til at lege med vennen Nis og hans tamme krage Klaus – som dog var så uheldig af Viggo at blive kørt over med en mælkevogn. Men størstedelen af tiden bliver brugt til at gå til hånde i det lille landbrug. Og det er ikke blot i hjemmet, der skal hjælpes. Også i skolen. Viggo kommer i Bjolderup skole, hvor broderen Jakob siden bliver lærer. Her må han have vist sig at være en kvik dreng, for der varer ikke længe, før han bliver sat til at hjælpe med at undervise de mindre elever.

Som det har været nævnt før, er der ikke økonomiske muligheder for at give alle sønnerne en høj uddannelse, så Viggo kommer i købmandslære. Der bliver også tid til at dyrke dilettant om aftenen. Viggo får rollen som den unge student Hammer, der i Johan Ludvig Heibergs vaudeville ”Nej” frier til den skønne jomfru Sofie, spillet af en ung pige, Karin Marie Bennedsen.

11. Jep Mathæus & Helene Holdt efterkommere

Øvelse gør mester, og Viggo beslutter, at dette også må prøves i det virkelige liv. Han frier, og den 23. juni 1939 gifter de sig i Hellevad Kirke.

Nu går turen til København på Købmandsskole. Karin, eller "Sissy" som hun bliver kaldt, følger med, og de bor til leje hos Viggos tante Christine.

Viggo Holdt bliver ansat som sekretær hos F. L. Schmidt. Men han går med en drøm om at blive selvstændig. Via forskellige annoncer finder han en købmandsgård i Hyllinge til salg. Der er noget romantisk over en købmandsgård, og Karin og Viggo synes det er en meget stor købmandsgård, men beslutter sig alligevel for at købe den i fællesskab med svogeren Kaj Bennedsen. Men for at overtage den er det nødvendigt med nogen eksternt finansiering til etablering af et varelager. Viggo går først til Diskontobanken i Næstved for at få en kassekredit. Direktøren her er meget overlegen og mener virkelig ikke, at der er grobund for at yde denne i forbindelse med en så usikker virksomhed. Viggo går derefter til Håndværkerbanken. Direktøren her er meget imødekommende og inviterer Viggo op på sit kontor. Inden Viggo har set sig om, har han fået en større kassekredit end han har behov for. - 20.000 kr - det er mange penge i tiden lige efter krigen.

*Karin Bennedsen og Viggo Holdt
Bryllup 1939*

Nu er der så kommet gang i forretningen, og inden for ganske få år er omsætningen øget betydeligt. Handelen omfatter, udover almindelige købmandsvarer, også forskellige varegrupper til landbruget og trævarer. Han lærer alle detaljerne, og anskaffer et præcisionsapparat, en lille messingvægt som lå i

11. Jep Mathæus & Helene Holdt efterkommere

en æske og bestod af en messingbøtte, hvori han vejede korn i løbet af modningsprocessen for at finde det helt rigtige salgstidspunkt, hvor der hverken var for meget eller for lidt vand i kornet. Der hører mølle med til købmandsgården, hvor lokale bønder får deres korn malet, og en sydende mergelgrav hvor man i sin spand kan hente materiale til kalkning af sin ejendom. Og Viggo er altid åben overfor nye initiativer. Han bliver derfor hurtigt medlem af Den Frie Købmand. Købmandsgården sælger benzin, som med hånd bliver pumpet op i måleglas, liter for liter. Flaskegasdepot får forretningen også, og Viggos kaffeblanding kendes vidt og bredt i efterkrigstiden, hvor folk hidindtil har måttet nøjes med en blanding af kaffe og erstatningsproduktet, Richs. Det er derfor også naturligt, at det er Viggo der får etableret et andelsfrysesystem for oplandet. Igen går han til Håndværkerbanken, som stadig er imødekommende og stiller de nødvendige midler til rådighed for etableringen. Systemet med frysebokse kommer op at stå, og det lykkes at sikre en god % af udlejning, så set fra bankens side er pengene sikre. Stemningen i Hyllinge er god – så god, at Viggo i sin sparsomme fritid også har tid til at få sig et slag kort med konkurrenten, brugsuddeler Lyngø.

Så får Håndværkerbanken økonomiske problemer, tæt på konkurs. Diskontobanken beslutter at gå ind og sikre banken, og Viggos engagement med banken fortsætter som aftalt. En tid efter går Diskontobanken konkurs. Nye personer igen på banksiden. Konsekvensen bliver, at selv om Viggos købmandsforretning går godt, og investeringen i fryseboksene er rentable og omsætningen forøget, vil banken nu have pengene indfriet. Det kan kun ske ved, at forretningen bliver afhændet. Resultatet bliver, at Viggos kommis bliver konstitueret som bestyrer for banken, og i en periode udfører Viggo forefaldende arbejde i købmandshandelen. Det bliver en hård tid for familien.

For Viggo er det vigtigt, at alle kreditorer bliver tilgodesete, selv om det betyder, at der til private investorer bliver aftalt afdragsordninger, og i nogle tilfælde må Viggo blot sige, at han ikke nøjagtigt kan love dem, hvornår de vil få deres penge, men at det er sikkert, at de nok skal få dem. Det løfte holder Viggo, da han siden får et job og mulighed for at gøre rent bord.

Så kommer der en tid, hvor Viggo har løse job. Han havde lagt billet ind hos Nordisk Ventilator i Næstved, og til sin store overraskelse bliver han kaldt op til et møde med den administrerende direktør Westenholz. Han mener nok at kunne bruge Viggo, og spørger ham hvornår han kan tiltræde. Det kan Viggo jo hurtigt, så starten bliver førstkommande mandag. Viggo starter i ingeniøraftdelingen som sekretær til generel hjælp og diverse forefaldende

11. Jep Mathæus & Helene Holdt efterkommere

arbejde. Viggo stiger hurtigt i graderne. Han bliver udnævnt til kontorchef, et job som ingen rigtig har fastlagt indholdet af. Men han får en del at gøre med forhandlinger om at få Nordisk Ventilators kontrakter hjem. Her lærer Viggo at forhandle med østlandene. På et tidspunkt får Nordisk Ventilator mulighed for at sælge nogle kølekompresorer til skibe som bygges i Polen. Det er Direktør Olsen der med Viggo selv tager ned til forhandlingerne. Polakkerne vil gerne have et mindre beløb for at indgå ordren. Direktør Olsen synes, at man skal give dem 10%. Det ser Viggo ingen grund til. Forhandlingerne trækker i langdrag. Direktør Olsen bliver nervøs for, at handelen helt skal falde på gulvet og tager hjem. Viggo bliver og fortsætter "kampen". Møder hver dag, indtil polakkerne siger OK uden provision. Viggo underskriver på vegne af Nordisk Ventilator, tager hjem og forventer at skulle på ros, for dels at have fået ordren og dels at have fået den til en bedre pris, end man havde turdet håbe på. Men i stedet bliver Viggo kaldt op til direktør Westenholz, og denne gang er det ikke for at få den forventede ros. Næh - Westenholz mener at deres veje nok nu bør skilles. Naturligvis er det en god ordre, men nogle af firmaets medarbejdere mener nu nok, at hr. Holdt er gået for vidt uden at konsultere hjemme. Han har f. eks. underskrevet uden at have konfereret resultatet. Viggo spørger direkte, om det skal opfattes som en firing. Ja, det skal det da. De bliver enige om at skilles. Viggo får

Så fejres der 80 års fødselsdag for Viggo & Karin 1994

11. Jep Mathæus & Helene Holdt efterkommere

en pæn check i aftrædelse, som sætter ham i stand til at udrede de sidste lån fra købmandsgården. Han er nu helt gældfri, 51 år og klar til at starte på en frisk.

Kort tid efter står Fabers fabrikker i Ryslinge og mangler en eksportchef. Da de ikke har nogen umiddelbare kandidater, går de til Industriforeningen. Her står Viggo i arkivet, og resultatet bliver en lykkelig forening som holder indtil Viggo går på pension. Viggos job er at sælge persiennefabrikker i det store udland – helt ned til det ”lykkelige Arabien”, som i de glade ”oliedage” bliver en stor aftager af fabrikker til ekvipering af et stort ekspanderende byggeri. Viggo får her mange personlige kontakter, og hjemmet på Hestehavevej i Ryslinge er ofte fyldt af kunder, som Viggo tager med hjem, så de kan prøve Sisses fortræffelige køkken. Når der er behov for at hjælpe kundernes børn, bliver denne også givet. Tiden i Ryslinge er lykkelig, både for Viggo og Sissy.

I modsætning til sine brødre har Viggo kunnet nyde godt af en god og lang pensionisttilværelse. Viggo har altid lagt vægt på at være velorienteret. Den daglige gennemgang af Jyllandsposten har her været et væsentligt element. Evnen til at skabe kontakt har ligeledes fungeret op i årene. Kontakten til ”Aborre Klubben” var vigtig. En lille eksklusiv klub af fire ældre herrer med Viggo som yngste medlem. En af klubbens formål var at vedligeholde fiskebestanden i en lille sø, ejet af formanden for klubben, både med yngel og med fiskeri. Også med klubben at foretage ekskursioner fra Fåborg til Gelting og få vedligeholdet Lhombre spillet. Det impulsive og det gode købmandskab er ligeledes bevaret op gennem årene. Da der så ud til at være en god handel af huset på Hestehavevej i Ryslinge, blev det skiftet ud med et mere almindeligt parcelhus, meget mod Sissys vilje.

De sidste år sammen med Sissy blev tilbragt på Martinus Rasmussensgade 11 i Nyborg. I 1989 kunne Viggo og Sissy holde guldbryllup og i 1994 80-års fødselsdag. I 1997 døde Sissy, men dette har ikke sat Viggo i stå. Alene og med nedsat hørelse og syn tog Viggo over til Dansk Blindesamfunds ”Fuglesangcenter” i Fredericia. Her blev en ny vigtig kontakt skabt – en kontakt til Agnes Jespersen, som siden er udbygget til varmt venskab – et venskab som har givet nyt indhold i tilværelsen.

Viggo er født med et lyst sind og et stort mod på tilværelsen. Forhindringer er alle blevet overvundet, selv om det ikke altid har været lige let. Viggo har, som nævnt, gennem sin åbenhed haft nemt ved at skabe kontakter med andre mennesker og har, ligesom sine søskende, fra sin mor, arvet egenskaben til at

11. Jep Mathæus & Helene Holdt efterkommere

kunne udtrykke sig i tale og i skrift, ikke mindst på vers. Hans utrolige evne til at gøre selv den mindste episode til en spændende oplevelse har beriget dagligdagen for hans mange beundrere. Og det var altid med stor forventning, at Sissy og hans fire døtre samledes omkring ham for at høre ham fortælle om sine fantastiske oplevelser i den store verden.

Familien Holdt cirka 1952

Stående fra venstre: Ragnhild og Solveig

Siddende fra venstre: Viggo Holdt, Marianne, Karin Holdt, Eva

Børn:

- + 18. i **Ragnhild Bennedsen Holdt** f. 20 MAR 1940.
- + 19. ii **Solveig Bennedsen Holdt** f. 09 MAR 1942.
- + 20. iii **Eva Bennedsen Holdt** f. 15 AUG 1945.
- + 21. iv **Marianne Bennedsen Holdt** f. 03 AUG 1947.

11. Jep Mathæus & Helene Holdt efterkommere

9. **Johannes Holdt** (1.Jep Mathæus¹) f. 03 OKT 1917, Hjolderup, stilling Lærer, Præst, g. 14 JUL 1946, **Ellen Marianne Stobbe**, f. 13 JUN 1916, St.Røttinge, Snesere Sogn. Johannes døde 07 MAJ 1985, Ubby pr Jerslev.

Johannes Holdt og Ellen Stobbe.

Midt under verdenskrigen den 3. oktober 1917 blev Johannes født. Der var mange derhjemme, der gav gode råd angående hans opdragelse. I Hjolderup havde de da fået en slags adoptivdatter i huset, Grete Andersen, og da Helene efter de to sidste fødsler døjede med alvorlig årebetændelse i benene, tog Grete over.

Som barn havde Johannes ord for at han sad inde med en vis stædighed, men også med en vis myndighed. Som mindre dreng havde han til fastelavn fået en maske, vist nok en gyser. Da han skulle til nabolandsbyen Raved besluttede han at gå med masken på. På sin vej kom han forbi en gård, hvor en gammel kone alene skulle passe nogle små drenge, som uheldigvis legede med en økse. Den gamle kone var helt ude af sig selv, da hun ikke kunne få dem til at lægge øksen. Så vred hun hænderne og spurgte manden med masken: "Må sådanne små drenge lege med en økse?"—"Nej," svarede han, og til drengene: "Læg øksen!" Og det kan nok være, de lystrede.

Johannes Holdt

Når det lørdag aften var badetid blev baljen sat ind på bryggersgulvet. Viggo og Johannes ville begge i først. Helene var diplomat og sagde: "Den klogeste giver efter." - Hvorpå Viggo sagde: "Så bader jeg sidst." - Johannes betænkte sig lidt, men sagde så: "Jeg g'r mig."

Børnene i Hjolderup blev holdt til arbejdet med alt på sådan en gård forefaldende. Som fire-årig er Johannes med sin far i marken for at luge gulerødder, og der finder han et gammelt barberblad og skærer sig på det. Med lange skridt begiver han sig mod hjemmet med et lommetørklæde om fingeren. Da

11. Jep Mathæus & Helene Holdt efterkommere

han ser Helene, meddeler han alvorligt, at fingeren næsten er skåret af og siger: ”Jeg dør vist.” Helene tog nu lommestørklædet af og var beroliget. Johannes beholdt fingeren og døde ikke af blodtabet.

Da Johannes var 13 år flyttede Helene og Jep til Bolderslev. Der var lidt jord til huset dér - meget havde de ikke at leve af, men spiste deres brød i guds-frygt og nøjsomhed.

Da Johannes var blevet konfirmeret kom han ud at tjene på forskellige gårde – i Bolderslev var han bl.a. hos gårdejer Poul Callesen, hvis datter Kirstine karakteriserer Johannes som uhyre arbejdsom – en slider.

Efterhånden modnes tanken om at læse til lærer hos Johannes, så han dygtiggør sig målrettet til optagelsesprøven til seminariet i Tønder. I et brev til forældrene skriver Jens den 2. juni 1942: ”Johannes traf jeg jo i Odense 2. Paaskedag. Han syntes at være ved godt Mod. Maatte det nu lykkes for ham med Optagelsesprøven. Han er jo temmelig rolig og besindig i sin Væremaade, det kan vel ogsaa hjælpe ham paa Prøvens Dag.” Og fra et brev fra Jens til forældrene den 6. juli 1942: ”Det var jo en stor Lykke og en Guds Gave, at Johannes blev optaget i Tønder. Nu synes hans Vej jo at være banet.”

Johannes Holdt

Da Johannes gik på seminariet i Tønder, boede han ofte i Bredebro og hjalp også der med dette og hint: ”Johannes er her jo i disse Dage, og vi har i Gaar og i Dag i det stille Vejr været i Haven og har ryddet et Buskads, som vi har plantet til med Hindbær. Johannes gør jo det svære arbejde med Spade og Økse, og jeg gør mit.”

Medens Jens med ord protesterede imod den tyske besættelse, så gik Johannes aktiv ind i modstandsbevægelsen. Da krigen var forbi fortæller Jens forældrene i et brev, at han på en rejse til Tønder har hilst på Johannes: ”Han

11. Jep Mathæus & Helene Holdt efterkommere

staar vagt foran Missionshotellet hvor Arrestanterne bringes hen. Han er syg af Mangel paa Tobak." Ak ja – uden mad og drikke duer helten ikke – og tobakshunger er heller ingen spøg.

For at tjene til studierne – der var jo dengang ikke SU eller lignende – arbejdede Johannes i alle sine ferier i tørvemoserne rundt omkring. Her var gode penge at tjene, men det var hårdt. Både Jens og Jakob cyklede ud i moserne for at hjælpe ham i ferierne, så han kunne tjene lidt ud over det normale, han ellers kunne få i en akkord.

*Bryllup 1946
Ellen Marianne Stobbe & Johannes Holdt
brudepigerne er fra venstre:
Solveig Holdt, Bodil Holdt Lassen & Ragnhild Holdt*

I 1946 dimmitterede Johannes som lærer fra seminariet i Tønder. På dette tidspunkt var danskheden i Sydslesvig under voldsom udvikling, og der var brug for danske lærere syd for grænsen, hvor mange ville gå i dansk skole. Johannes var blevet gift med Ellen, der fik arbejde som lærer i Bjolderup Skole, mens Johannes blev lærer i Aventoft og Ladelund lige syd for Tønder. Det var just ikke en attraktiv tilværelse for unge nygifte. Ofte måtte de finde

11. Jep Mathæus & Helene Holdt efterkommere

”talesteder” ved den skarpt bevogtede grænse. Til forældrene skrev Jens den 19.08.46: ”Med hensyn til Johannes maa I øve Jer i lidt Taalmodighed. Det gaar nok altsammen som det skal. Det omtalte ”talested” ved Grænsen maa man vist ikke tale for meget om for ikke at bringe nogen i Vanskeligheder.”

Ellen kom dog efter et års tid også til Sydslesvig, men der gik flere år inden rejsen dertil og derfra kom i en normal gænge. I 1952 flyttede Johannes og Ellen til Satrup på Angel. At være dansk skoleleder var dengang et job hele ugen fra tidlig morgen til sen aften. Om formiddagen var der skole, og derefter gik eftermiddage og aftener med foreningsarbejde. Sent lørdag aften skulle skolen efter aftenfest gøres klar til gudstjeneste søndag morgen. Alt dette hang på lederens skuldre. Familien er bekymret, og Jens skriver til moderen: ”Han slider for hårdt og bør alvorligt begynde at holde igen.”

Dette var ikke nemt. Sydslesvig sled på såvel psyken som fysikken og satte sig spor i hjertet. I 1954 døde søster Grete. Hun havde taget sig meget af Johannes i Hjolderup i hans barndom. Johannes tog sig hendes tidlige død – hun var kun 55 år gammel – meget nær. Hun havde hjulpet i familien, men havde familien nu gjort gengæld, mens tid var ?

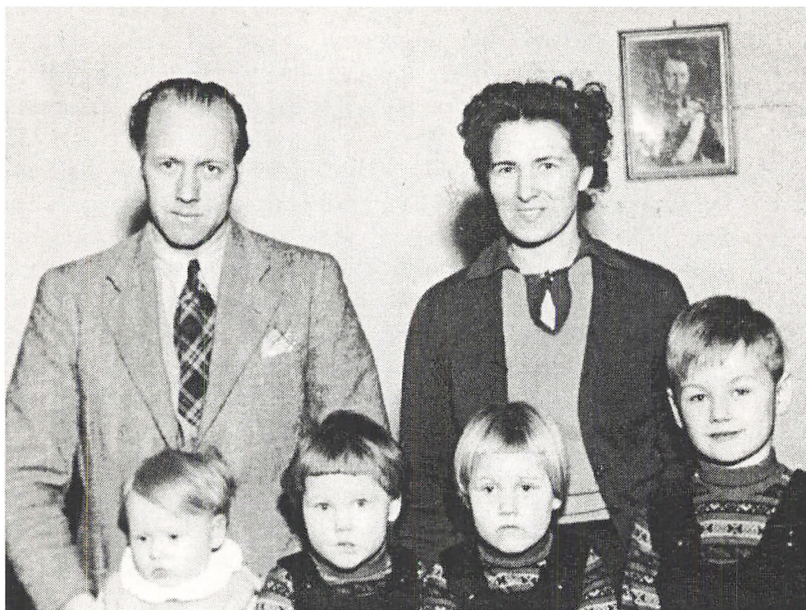
I 1956 flyttede Johannes og Ellen til Ubby og derefter til Mørkøv, hvor Johannes blev skoleinspektør og kirkesanger. I vore kirkelove er der åbnet en mulighed for at en menighed kan ønske eller ”kalde” en værdig person til sin præst. Selvfølgelig skal biskoppen ind i billedet og godkende denne person. I 1971 blev Johannes kaldet til præst i Store Fuglede, Lille Fuglede og Jorløse pastorat. Der øvede han nu sin præstegerning i Vestsjælland, hvor markerne gik ned til Tissø.

Johannes tog sig ikke livet let. Kom der for få i kirke, *måtte* det være hans skyld, for evangeliet var der jo ikke noget i vejen med.

Johannes døde i 1985 – hjertet og kroppen var slidt op – et livslangt engagement slider – han skånede aldrig sig selv. Johannes var kun pensionist et halvt år før han døde. Dette halve år var for Ellen og familien en helt ny oplevelse. Arbejdet var nu til ende, og pligten var nu trængt i baggrunden. Johannes bestræbte sig hele livet på at efterleve en sentens fra et vers af Kingo:

”Jeg i mit kald og stand
min Gud og Fader kan
tilbørlig dyrke.”

11. Jep Mathæus & Helene Holdt efterkommere

*Johannes & Ellen Holdt med børnene
fra venstre: Viggo, Hanne, Lene & Jørn*

Børn:

- + 22. i **Jørn Holdt** f. 05 JUL 1947.
- + 23. ii **Anne Helene Holdt** f. 21 MAR 1949.
- 24. iii **Hanne Holdt** f. 19 FEB 1950, stilling Lærer, Hørerkonsulent.
Arbejder som hørerkonsulent for voksne i Vestsjællands Amt
- 25. iv **Jens Viggo Holdt** f. 07 FEB 1952.
- + 26. v **Palle Wielandt Holdt** f. 26 NOV 1956.

Tredie Generation

- 12. **Ib Jacobsen Holdt** (5.Jakob², I.Jep Mathæus¹) f. 29 MAR 1935, Bolderslev, stilling Lærer, g. (1) 28 JUN 1958, i Nordby Fanø, skilt 1989, **Hanne Ræb-ild**, f. 26 JUN 1932, Randers, stilling Læreruddannet, g. (2) 14 DEC 1991, på Rådhuset i Odense, **Else Marie Rossen**, f. 07 MAR 1938, Toftlund, stilling Lærer.

11. Jep Mathæus & Helene Holdt efterkommere

Børn med Hanne Ræbild:

- + 27. i **Helene Marie Holdt** f. 21 JUL 1959.
- 28. ii **Else Margrethe Holdt** f. 21 SEP 1961, Agedrup, stilling Pottemager.
- 29. iii **Jens Christian Ræbild Holdt** f. 19 JUL 1968, Odense, stilling Gartner, Socialpædagog.

13. **Margrethe Helene Holdt** (5.Jakob², 1.Jep Mathæus¹) f. 02 DEC 1937, Bolderslev, stilling Lærer, g. 25 JUL 1959, i Bjolderup Kirke, **Niels Eriksen**, f. 09 MAR 1935, Mjels, Nordborg, stilling Lærer (søn af Hans Eriksen og Nora Nielsen).

Børn:

- 30. i **Kirsten Holdt Eriksen** f. 30 SEP 1961.
- + 31. ii **Hans Jakob Eriksen** f. 27 NOV 1963.
- + 32. iii **Jørgen Holdt Eriksen** f. 03 MAJ 1969.
- 33. iv **Anne Marie Eriksen** f. 20 NOV 1972, stilling Stud. Kunstakademiet i Århus

14. **Jacob Jacobsen Holdt** (5.Jakob², 1.Jep Mathæus¹) f. 19 MAJ 1946, Bolderslev, stilling Læge Skærbæk, g. 16 APR 1976, i Tranekær, **Karen Margrethe Pedersen**, f. 23 FEB 1949, Århus, stilling Lektor, Cand. Mag.

Børn:

- 34. i **Rasmus Pedersen Holdt** f. 06 DEC 1978, stilling Butiksassistent.
- 35. ii **Mathias Pedersen Holdt** f. 16 MAJ 1982, stilling Gymnasieelev.

15. **Helene Margrethe Holdt Lassen** (6.Marie², 1.Jep Mathæus¹) f. 23 APR 1928, stilling Indretningsarkitekt, g. **Preben Andersen**, f. 25 JUL 1926, stilling Arkitekt m.a.a. **Preben**: Gennem mange år arkitekttegnestue i Slagelse

Børn:

- + 36. i **Steen Holdt** f. 14 MAJ 1951.
- + 37. ii **Gert Holdt Andersen** f. 28 JUL 1953.
- + 38. iii **Anne Holdt** f. 08 MAJ 1963.

16. **Kirsten Holdt Lassen** kaldet Kirsten Schultz (6.Marie², 1.Jep Mathæus¹) f. 19 MAJ 1929, stilling Kgl. Operasangerinde, R af D, g. (1) skilt 1970, **Svend S. Schultz**, f. 30 DEC 1913, stilling Komponist, R af D, d. 06 JUN 1998, og **Peter Torp Lassen**, f. 28 DEC 1944, stilling Fabrikant. Kirsten døde 17 OKT 1998.

11. Jep Mathæus & Helene Holdt efterkommere

- Børn med Svend S. Schultz:*
39. i **Henrik Schultz** f. 15 NOV 1960, stilling IT Konsulent, g. **Lotte Bendixen**, f. 18 DEC 1971, stilling Marketingassistent.
- Børn med Peter Torp Lassen:*
40. ii **Ole Torp Lassen** f. 10 AUG 1970, stilling Studerende.
+ 41. iii **Klaus Torp Lassen** f. 27 FEB 1972.
42. iv **Jesper Torp Lassen** f. 27 FEB 1972, stilling IT Supporter, stud.
17. **Bodil Holdt Lassen** (6.Marie², 1.Jep Mathæus¹) f. 24 MAR 1935, stilling Journalist, g. (1) 09 NOV 1957, skilt 1981, **Helge Bruun**, stilling Journalist, g. (2) 01 JUN 1985, **Arild Hvidtfeldt**, stilling Professor, d. 17 FEB 1999.
- Børn med Helge Bruun:*
- + 43. i **Anders Lassen** f. 03 AUG 1958.
+ 44. ii **Elisabeth Lassen** f. 10 JAN 1962.
18. **Ragnhild Bennedsen Holdt** kaldet Bitte (7.Viggo², 1.Jep Mathæus¹) f. 20 MAR 1940, Frederiksberg, København, 05 MAJ 1940, Aalholm Kirke, Timotheus Sogn, Valby, stilling Translatør og Skribent, og **David Brian Tester**, f. 16 FEB 1932, London, stilling Direktør, g. 11 SEP 1977, **Ernest Harold Scamell**, f. 09 MAR 1928, London, stilling Professor Jur, Barrister. Ragnhild 26 SEP 1969, Engelsk Statsborger.
- Børn med David Brian Tester:*
45. i **Cleere Jeppe Scamell** f. 16 NOV 1967, Lewisham, London, 01 JAN 1968, Ryslinge Kirke, stilling Direktør.
19. **Solveig Bennedsen Holdt** (7.Viggo², 1.Jep Mathæus¹) f. 09 MAR 1942, København, stilling Sygeplejerske, Udd.leder, og **Asger Hansen**, f. Odense, g. 25 AUG 1991, i Sct. Joseph Hospital, **Jens Trap Jensen**, f. 02 JUN 1936, Skovshoved, stilling Overlæge, Frederiksberg .Hospital, d. 31 AUG 1991, Sct Joseph hospital.
- Børn med Asger Hansen:*
- + 46. i **Malene Bennedsen Holdt** f. 04 JAN 1967
- Børn med Jens Trap Jensen:*
- + 47. ii **Lisbet Trap Jensen** f. 25 JUNI 1973
20. **Eva Bennedsen Holdt** (7.Viggo², 1.Jep Mathæus¹) f. 15 AUG 1945, Frederiksberg, stilling Muskel- og Zoneterapeut, g. 24 JUN 1972, i Ryslinge Kirke, **Ole Laumann**, f. 25 SEP 1938, Randers, stilling Musiker, Omsorgsassistent, d. 13 JUN 1975, Frederiks, begravet Bispebjerg.
- Børn:*
48. i **Kristoffer Laumann** f. 21 JUN 1973, København.

11. Jep Mathæus & Helene Holdt efterkommere

21. **Marianne Bennedsen Holdt** (7.Viggo², 1.Jep Mathæus¹) f. 03 AUG 1947, Hyllinge, stilling Sygeplejerske, g. (1) 05 MAR 1975, Københavns Rådhus, **Steen Skovmand**, f. 30 APR 1948, stilling Arkitekt, skilt 1978, g. (2) 06 AUG 1986, i Ruths Kirke, Bornholm, **Carl Johan Gerlach**, f. 28 FEB 1946, Roskilde, døbt 28 FEB 1946, Sct, Maria Hospital, Roskilde, stilling Underdirektør i Unibank.
- Børn med Steen Skovmand:*
49. i **Anne Sofie Skovmand** f. 26 MAJ 1975, Øresundshospitalet, København, stilling stud. com psych.
22. **Jørn Holdt** (8.Johannes², 1.Jep Mathæus¹) f. 05 JUL 1947, Næstved, stilling Kontorchef, cand.polit, g. 03 JUL 1971, i Haslev, **Birthe Merete Christopher-sen**, f. 02 FEB 1948, Ringsted, stilling Lærer.
- Børn:*
50. i **Christopher Holdt** f. 11 JAN 1973, Haslev, stilling Studerende.
51. ii **Cathrine Holdt** f. 27 FEB 1976, Hørsholm, stilling Studerende.
52. iii **Alexander Holdt** f. 10 JUL 1988, Hillerød.
23. **Anne Helene Holdt** kaldet Lene (8.Johannes², 1.Jep Mathæus¹) f. 21 MAR 1949, Tønder, stilling Lærer, g. 11 AUG 1973, i St. Fuglede Kirke, **Søren Hilm**, f. 29 NOV 1948, Rigshospitalet, (søn af Sven Hilm og Ellen Vibeke Paula Mathilda Mønsted) stilling Lærer.
- Børn:*
53. i **Marianne Hilm** f. 08 JUN 1974, Holbæk Centralsygehus, stilling Studerende, g. 09 JUL 1999, i Mexico City, **Iván Martín Valencia**, f. 11 MAJ 1971, Mexico City, stilling Læge.
54. ii **Christian Hilm** f. 27 JAN 1976, Holbæk Centralsygehus, stilling Studerende.
55. iii **Sven Hilm** f. 05 MAR 1980, Holbæk Centralsygehus, stilling Edb-tekniker.
26. **Palle Wielandt Holdt** (8.Johannes², 1.Jep Mathæus¹) f. 26 NOV 1956, stilling Ingeniør, g. 02 AUG 1987, i Ruths Kirke Bornholm, **Randi Stenholt Hansen**, f. 07 JUL 1959, stilling Sygeplejerske.
- Børn:*
56. i **Jonas Wielandt Holdt** f. 23 APR 1987.
57. ii **Anja Wielandt Holdt** f. 05 JAN 1989.

Fjerde Generation

27. **Helene Marie Holdt** (11.Ib Jacobsen³, 5.Jakob², 1.Jep Mathæus¹) f. 21 JUL 1959, Åbenrå, stilling Socialpædagog, g. **Carsten Boisen**, f. 12 JUN 1958, Esbjerg, stilling Murer, Socialpædagog. Odense.

Børn:

58. i **Jesper Boisen Holdt** f. 04 APR 1984, Odense.
59. ii **Christian Boisen Holdt** f. 16 JUN 1987.

29. **Jens Christian Ræbild Holdt** f. 19 JUL 1968, Odense, stilling Gartner, Socialpædagog, g. **Lismary Molina** f. 30. nov. 1973, Havana, Cuba

31. **Hans Jakob Eriksen** (12.Margrethe³, 5.Jakob², 1.Jep Mathæus¹) f. 27 NOV 1963, stilling Civilingeniør i Miljøstyrelsen, g. 25 MAJ 1991, skilt 1995, **Hanne- Louise Kirkegaard**, f. 25 FEB 1966, stilling Cand.scient.pol. Fuldmægtig.

Børn:

60. i **Hans Kirkegaard Eriksen** f. 16 MAR 1993.

32. **Jørgen Holdt Eriksen** (12.Margrethe³, 5.Jakob², 1.Jep Mathæus¹) f. 03 MAJ 1969, stilling Adjunkt, Cand. Mag, ansat på Risskov Amtsgymnasium ,og **Lise Mark**, f. 28 AUG 1968, stilling Cand. Mag i kunsthistorie og engelsk..

Børn:

61. i **Mads Mark Eriksen** f. 30 SEP 1994.

36. **Steen Holdt** (14.Helene³, 6.Marie², 1.Jep Mathæus¹) f. 14 MAJ 1951, stilling Bygningskonstruktør og Teknisk Rådgiver, g. **Esther Marie Petersen**, f. 19 DEC 1952, stilling Sygeplejerske.

Børn:

62. i **Hannah Holdt** f. 23 OKT 1976, stilling Stud.Psyk.
63. ii **Michael Holdt** f. 19 JUN 1979, stilling Studerende.

37. **Gert Holdt Andersen** (14.Helene³, 6.Marie², 1.Jep Mathæus¹) f. 28 JUL 1953, stilling Akademiingeniør,Tekn.chef, g. **Elisabeth Hjorth Frederiksen**, f. 06 AUG 1954.

Børn:

64. i **Mikkel Holdt Andersen** f. 31 DEC 1979.
65. ii **Karina Holdt Andersen** f. 25 JUL 1990.

11. Jep Mathæus & Helene Holdt efterkommere

38. **Anne Holdt** (14.Helene³, 6.Marie², 1.Jep Mathæus¹) f. 08 MAJ 1963, stilling Akademiingeniør, g. **Anders Thule Thulesen**, f. 31 DEC 1962, stilling Civing, Direktør.

Børn:

66. i **Katharina Thule Thulesen** f. 15 APR 1992.
67. ii **Elisabeth Thule Thulesen** f. 17 JAN 1996.

41. **Klaus Torp Lassen** kaldet **Klaus Skaalum Lassen** (15.Kirsten³, 6.Marie², 1.Jep Mathæus¹) f. 27 FEB 1972, stilling Agronom, g. **Merete Skaalum**, f. 02 APR 1971, stilling Økonomiassistent.

Børn:

68. i **Markus Skaalum** f. 05 JAN 1996.
69. ii **Annika Marie Skaalum** f. 08 DEC 1998.

43. **Anders Lassen** (16.Bodil³, 6.Marie², 1.Jep Mathæus¹) f. 03 AUG 1958, stilling Adm. Direktør, g. **Helle Krog**, f. 25 FEB 1961, stilling Reklamechef.

Børn:

70. i **Gustav Krog Lassen** f. 06 MAJ 1986.
71. ii **Ida Marie Krog Lassen** f. 25 JUL 1991.

44. **Elisabeth Lassen** (16.Bodil³, 6.Marie², 1.Jep Mathæus¹) f. 10 JAN 1962, stilling Læge, g. **Bo Clausen**, f. 06 AUG 1959, stilling Agronom.

Børn:

72. i **Sune Clausen** f. 14 MAJ 1987.
73. ii **Tore Clausen** f. 07 MAJ 1992.

46. **Malene Bennedsen Holdt** (19.Solveig³, 7.Viggo², 1.Jep Mathæus¹) f. 04 JAN 1967, Ringe, stilling stud.scient, og **Kasper Navrbjerg**, f. 12 FEB 1971, København, stilling stud scient.

Børn:

74. i **Ida-Marie Holdt Navrbjerg** f. 02 SEP 1996, Hørsholm.

47. **Lisbet Trap Jensen** (19.Solveig³, 7.Viggo², 1.Jep Mathæus¹) f. 25 JUNI 1973, stilling Ergoterapeut, g. 10 JUN 1995, i Hellerup, skilt 1999, **Niels Voller Christensen**.

Børn:

75. i **Mathias Trap Jensen** f. 08 OKT 1998, Gentofte.

Efterskrift.

Som nævnt i forordet, har vi valgt at skrive bogen ud fra det materiale, som nu foreligger. At forske i en slægt bliver man aldrig færdig med, der dukker hele tiden nye oplysninger frem. Vi har heller ikke været alle relevante arkiver igennem for at se, om der skulle ligge nogle væsentlige oplysninger – men vi ved, at de må ligge der. Vi ved også, at det vil være muligt på nogle områder at kortlægge slægten yderligere, fordi kilderne er til stede. Når vi alligevel er stoppet før dette punkt, er det primært fordi arbejdets omfang vil være betydeligt, så betydeligt, at vi ikke har kunnet overskue tiden, vi skulle bruge på det. At lede manuelt i kirkebøger, når man ikke kender sognet, man skal lede i, er i dag en uoverkommelig opgave, men det vil i fremtiden blive muligt efterhånden som kirkebøger og folketællinger bliver tilgængelige i edb-registre. Det er allerede på vej. Så vi overlader trykt denne opgave til eventuelle interesserede.

I enhver familie er der gåder, og det er der også i vor familie. Umiddelbart ser nogle af dem lette ud at løse, men det er de bestemt ikke.

- Hvor kom **Jochum Wielandt** fra, indvandrede han til Danmark? Kom han fra Malmø over Sundet? Vi ved, at han i hvertfald havde to sønner **Christopher Wielandt**, som vi jo kender, og **Peder Wielandt**, der sejlede på Island. Chr IV's hofskomager dukker vel ikke bare sådan op?
- **Riddermann** navnet fik mølleren i Gram fra sin morfar, som han var opkaldt efter. Denne morfar fik det fra sin morfar. Navnet er meget brugt i Wielandtslægten sidst i 1800 tallet, men tilsyneladende gemmer manden bag navnet sig et eller andet gådefuldt sted i 1700 tallets københavnske annaler.
- Efter udgivelsen af 1 udg. af Slægtskrøniken har interesserede i slægten gjort os opmærksom på, at Schjøtt familien har aner i det gamle Trankebar i Indien. Der er forbindelse til "Ostindien", men det er ikke lykket os at dokumentere denne.
- Lægen **Peder Ebbesen** dukker op på skuepladsen midt i 1700 tallet som kirurg, formentlig har han været i flåden, da han i et slægtsregister er opført som kaptajn. I flåden havde man kirurger til at amputere. Han bliver i moden alder licent i medicin, og han tog sin eksamen på dansk, ikke som nogle af hans samtidige på latin. At være læge i 1700 tallets København, hvor epidemierne florerede, var farligt, han lever heller ikke så længe. Hvor

arbejdede han , havde han en slags praksis ?

- Vi har ikke opholdt os meget på Landsarkivet i Åbenrå , men der vil man uden tvivl kunne finde spændende skifter i Nissen-Pedersen slægten.

Der er nok at gå i gang med, og man finder måske oplysninger, der bekræfter eller giver en ny dimension i denne store slægt. Arbejdet med bogen har for os været en spændende udfordring. Det er med glæde, men også lidt vemod at vi nu afslutter det.

Odense d. 1. marts 2003.

Bind 2 beretter om

Den ældre del af Wielandt slægten centreret om Christopher Wielandt, som var præst i Vester Skerninge på Fyn, og hans aner som kan føres tilbage til slægterne Tisdorph, Let, Mule og Kotte i Odense området, samt til slægten Rosenvinge, der var Øresundstoldere.

De sønderjyske bønder, hvor slægten med udgangspunkt i skovrideren i Fole, Hans Nissen Petersen, kan føres tilbage til bønder, der var bosiddende i Hellevad, Agerskov og Hjordkær sogne i det 17' og 18'ende århundrede.

Jep Mathæus Holdt og Helene Marie Jensen - dem selv og deres efterslægt.